

KOKOUSTIEDOT

Aika 27.11.2025 klo 15:00 - 18:24

Paikka Ravintola Priimus, Kisälli-Mestari -kabinetti, Taulumäentie 45, Jyväskylä

OSALLISTUJAT

Päätöksentekijät

Jäsen

*Pentti Mäkinen, pj
*Antti Manninen, I vpj
*Veronika Laihonon, II vpj
*Saara Kässi-Jokinen
*Emilia Lakka, poistui kokouksesta
klo 17.12 § 105 käsittelyn aikana
*Kari Leppänen, poistui
kokouksesta klo 16.13 § 105
käsittelyn aikana
*Raija Nieminen
*Kati-Erika Timperi
*Jyri Ylönen

Varajäsen

Carita Tuominen
Juho Vaissi
Katriina Kautto
Mauri Koskela
Satu Eskelinen

Esa Niivee

Petri Kääriäinen
Jooel Niittynen
Anna-Mari Laulumaa

Muut osallistujat

*Jukka Lummelahti
*Leena Kalmari
*Arto Lampila, poistui kokouksesta
klo 17.12 § 105 käsittelyn aikana
*Anssi Tuominen
*Piia Rissanen
*Sonja Julkunen
*Anni Kainulainen

*Minna Sillanpää

*Samuli Laitinen
*Maarit Kylmälahti

valtuuston puheenjohtaja
valtuuston I varapuheenjohtaja
valtuuston II varapuheenjohtaja
kuntayhtymän johtaja, **esittelijä**
talous- ja hallintojohtaja
hallintopäällikkö, **sihteeri**
hallintopäällikön viransijainen
tulosaluejohtaja, rehtori,
Ammattiopisto Gradia
tulosaluejohtaja, rehtori, Gradia-
lukiot
henkilöstöpäällikkö

ALLEKIRJOI-
TUKSETPentti Mäkinen
PuheenjohtajaSonja Julkunen
Sihteeri

KÄSITELLYT ASIAT § 97 - 111

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

Aika ja paikka

Allekirjoitukset

Raija Nieminen
PöytäkirjantarkastajaKati-Erika Timperi
PöytäkirjantarkastajaPÖYTÄKIRJA YLEISESTI
NÄHTÄVÄNÄ

Alka ja paikka

Viimeistään 4.12.2025 Jyväskylän koulutuskuntayhtymän internet-sivuilla www.gradia.fi/hallitus

PÖYTÄKIRJA-
OTTEET OIKEAKSI
TODISTAA

Sonja Julkunen, sihteeri

Hallitus

KOKOUSTIEDOT

Aika 27.11.2025 klo 15:00

Paikka Ravintola Priimus, Kisälli-Mestari -kabinetti, Taulumäentie 45, Jyväskylä

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

97 § Kokouksen avaus	1
98 § Pöytäkirjan tarkastus	2
99 § Käsittelyjärjestys	3
100 § Kuntayhtymän johtajan päätökset	4
101 § Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtokunnan päätökset	5
102 § Hallintosäännön päivitys	6
103 § Hankintaohjeen päivitys	8
104 § Gradian talousarvion toteuma ajanjaksolta 1.1.-31.10.2025	10
105 § Gradian talousarvio vuodelle 2026 sekä taloussuunnitelmavuodet 2027 ja 2028.	11
106 § Gradian työelämävaltuuskunnan nimittäminen kaudelle 2026-2029	15
107 § Kuntayhtymän johtajan autoedun verotusarvon päivittäminen	17
108 § Työsuhdeauton hankinta kuntayhtymän johtajalle	18
109 § Tiedoksiantoja	20
110 § Eron myöntäminen Viktor Pauliselle Gradian tarkastuslautakunnan varajäsenen tehtävästä ja uuden varajäsenen valitseminen	21
111 § Kokouksen päättäminen	23
Oikaisuvaatimus ja valitusosoitus	24

97 Kokouksen avaus

Hallitus 97 , 27.11.2025

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian hallintosäännön 136 §:n mukaan avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Puheenjohtaja

Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

98 Pöytäkirjan tarkastus

Hallitus 98 , 27.11.2025

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian hallintosäännön 148 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimitelimen päättämällä tavalla.

Kuntayhtymän johtaja

Hallitus valitsee kaksi varsinaista ja kaksi varatarkastajaa pöytäkirjalle. Tarkastusvuorossa ovat Raija Nieminen (varalla Kari Leppänen) sekä Kati-Erika Timperi (varalla Jyri Ylönen).

Päätös Valittiin Raija Nieminen ja hänen varalleen Antti Manninen sekä Kati-Erika Timperi ja hänen varalleen Jyri Ylönen.

99 Käsittelyjärjestys

Hallitus 99 , 27.11.2025

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian hallintosäännön 138 §:n mukaan asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

Hallintosäännön 139 §:n mukaan toimitella voi esittelijän ehdotuksesta tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistöpäätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Kuntayhtymän johtaja

Hyväksytään kokouskutsussa esitetty käsiteltävien asioiden järjestys.

Päätös

Hyväksyttiin kokouskutsussa esitetty käsiteltävien asioiden järjestys sillä lisäyksellä, että hallitus päätti ottaa käsiteltäväkseen § 110 Eron myöntäminen Viktor Pauliselle Gradian tarkastuslautakunnan varajäsenen tehtävästä ja uuden varajäsenen valitseminen. Kokouksen päättäminen siirtyi pykäläksi 111.

100 Kuntayhtymän johtajan päätökset

Hallitus 100 , 27.11.2025

Lisätietoja: Anssi Tuominen, puh. 040 341 5100, etunimi.sukunimi@gradia.fi

Kuntayhtymän johtaja Anssi Tuomisen päätökset

Viranhaltijapäätössovellus, päätökset 39-41/2025

- 39/2025, 20.10.2025 Kiinteistömanagerin valinta
- 40/2025, 3.11.2025 Ruokapalvelujohtajan palkkarakenteen tekninen muutos
- 41/2025, 6.11.2025 Ammattiopisto Gradian apulaisrehtorin valinta,
Haapasaari Kaija

Puheenjohtaja

Hallitus päättää, ettei yllä olevia päätöksiä oteta hallituksen käsittelyyn.

Päätös Hyväksyttiin puheenjohtajan päätösesitys.

101 Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtokunnan päätökset

Hallitus 101 , 27.11.2025

Lisätietoja: Anssi Tuominen, p. 040 341 5100, etunimi.sukunimi@gradia.fi

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtokunnan päätökset
Kokous 4/2025, 14.11.2025

21 § Kokouksen avaus

22 § Pöytäkirjan tarkastus

23 § Käsittelyjärjestys

24 § Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtokunnan kokouskäytännöt
valtuustokaudella 2025-2029

25 § Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen vuoden 2026 talousarvio ja vuosien 2027-
2028 taloussuunnitelmat, 1. käsittely

26 § Media-alan tilamuutoshanke, urakoitsijoiden valinta

27 § Tiedoksiantoja

28 § Kokouksen päättäminen

Kuntayhtymän johtaja

Hallitus päättää, ettei yllä olevia päätöksiä oteta hallituksen käsittelyyn.

Päätös Hyväksyttiin kuntayhtymän johtajan päätösesitys.

GRADIA/1733/00.02.01/2025

102 Hallintosäännön päivitys

Lisätietoja: Sonja Julkunen, p. 040 341 5252, etunimi.sukunimi@gradia.fi

Hallitus 102 , 27.11.2025

Kuntalain (410/2015) 90 §:n mukaan jokaisessa kunnassa ja kuntayhtymässä tulee olla hallintosääntö. Hallintosäännössä on annettava tarpeelliset määräykset ainakin niistä asioista, jotka kuntalaissa luetellaan. Valtuusto päättää hallintosäännön sisällöstä ja siihen tehtävistä muutoksista.

Kuntayhtymän valtuusto hyväksyi 10.3.2017 § 8 uuden kuntalain mukaisen hallintosäännön, joka tuli voimaan 1.6.2017. Hallintosääntöön on tehty muutoksia valtuuston päätöksillä 9.6.2017 § 20, 15.12.2017 § 39, 7.9.2018 § 20, 20.2.2020 § 8, 15.10.2021 § 31, 23.9.2022 § 21, 29.9.2023 § 22 ja 27.9.2024 § 28.

Hallintosääntö on kuntayhtymän hallinnon järjestämisen ja päätöksenteon kannalta keskeinen työväline. Hallintosääntöä tulee päivittää jatkuvasti vastaamaan muuttuvia tarpeita. Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradiassa hallintosääntöä tarkastellaan noin kerran vuodessa.

Tällä päivityskerralla luvussa 3 kuntayhtymän johtajan tehtäviin on lisätty toimivalta päättää kuntayhtymän antamista avustuksista sekä tilintarkastajien tekemien huomioiden mukaisesti kirjattu hallintosääntöön lukiodien apulaisrehtoreiden sekä ammatillisen koulutuksen koulutuspäälliköiden toimivalta erityisen tuen ja erityisopetuksen päätöksissä. Pykälissä 19 ja 20 on täsmennetty otsikoita vastaamaan muuta hallintosäännön kirjoitusasua.

Luvussa 8 toimivalta laskujen hyväksyjistä on keskitetty talous- ja hallintojohtajalle tai kuntayhtymän johtajalle. Heille on myös annettu kuntayhtymätasoiset yleishyväksyjän valtuudet laskun suuruudesta riippumatta. Hankintojen osalta on yhtenäistetty lähiesihenkilön hankintaraja vastaamaan pienhankintojen ja investointien rajaa. Lainaus aiempaan hankintaohjeeseen ehdotetaan poistettavaksi, jotta hallintosääntö ei sisällä turhia viittauksia muihin asiakirjoihin, joiden päivittäminen aiheuttaisi hallintosäännön ylimääräistä päivittämistarvetta.

Luvussa 9 on täsmennetty viittaus oikeaan dokumenttiin.

Merkittävimmät lisäykset tulevat lukuun 17, jossa määrätään päätösvallasta häiriö- ja poikkeustilanteissa. Kuntayhtymässä on havaittu, että näistä asioista on tarpeen määrätä aiempaa tarkemmin hallintosäännössä. Pohjana kirjauksille on käytetty Kuntaliiton laatimaa mallihallintosääntöä.

Tässä päivityksessä tehdään tarkennuksia myös Luottamushenkilöiden palkkiot ja korvaukset -liitteeseen. Luottamushenkilöiden palkkioiden suuruudet on päivitetty vastaamaan hallituksen 23.5.2025 § 56 asiasta tekemää periaatepäätöstä. Lisäksi on tarkennettu ansionmenetysten ja muiden kustannusten korvauksia ja huomioitu erityisesti heidän korvauksensa, jotka tekevät ansio- tai muuta työtä olematta työsuhteessa taikka virka- tai muussa julkisoikeudellisessa toimisuhteessa.

Muut muutokset ovat teknisiä pieniä muutoksia, joilla on yhtenäistetty kirjoitusasua tai korjattu esimerkiksi kirjoitusvirheitä.

Johtamisen tukipalvelut on koonnut eri puolilta organisaatiota hallintosääntöön tehdyt muutosehdotukset. Hallintosääntöön tehdyt lisäysehdotukset on merkitty liitteenä olevaan luonnokseen sinisellä ja poistoehdotukset punaisella yliviivauksella.

Mikäli valtuusto hyväksyy tehdyt muutosehdotukset, tulevat hallintosäännön muutokset näiltä osin voimaan 1.1.2026.

Liite:

- H liite nro 1, 27.11.2025 Hallintosääntöluonnos syksy 2025

Toimivallan Kuntalain 90 §
peruste

Kuntayhtymän johtaja

Hallitus päättää esittää valtuustolle, että valtuusto hyväksyy hallintosäännön muutokset **H liitteen nro 1** mukaisesti ja valtuuttaa hallintopäällikön tekemään tarvittavat tekniset korjaukset. Hallintosäännön muutokset astuvat voimaan 1.1.2026.

Päätös Hyväksyttiin kuntayhtymän johtajan päätösesitys.

GRADIA/1783/00.02.01/2025

103 Hankintaohjeen päivitys

Lisätietoja: Piia Rissanen, p. 040 341 5323, etunimi.sukunimi@gradia.fi
Mika Salonen, p. 040 341 5871, etunimi.sukunimi@gradia.fi

Hallitus 103, 27.11.2025

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian nykyinen hankintaohje on hyväksytty kuntayhtymän hallituksessa 31.10.2013 § 132 ja kuntayhtymän hallitus on päivittänyt sitä 23.2.2018 § 19, 21.1.2021 § 9 ja 7.9.2023 § 93. Päivitetty ohje on astunut voimaan 1.10.2023.

Hankintaohjeessa on esitetty kuntayhtymän hankintojen yleiset periaatteet ja hankintojen toteuttamisen säännöt ja ohjeet. Lisäksi hankintaohjeessa on kuvattu arvoltaan hankintalain mukaisia kynnysarvoja pienempien ns. pienhankintojen säännöt ja ohjeet.

Tämän hankintaohjeen päivityskierroksen tarkoituksena on täsmentää pienhankintojen ohjeistusta mm. hankinnan arvon määrittämisen ja suora hankintaperusteiden osalta sekä muuttaa pienhankintojen kynnysarvoa niin, että lähiesihenkilö päättää hankinnoista, joiden arvo on enintään 10 000 euroa. Tämä vastaa irtaimistoinvestointien rajaa sekä selkeyttää viranhaltijoiden päätösvaltaa viranhaltijapäätöksissä. Ennen muutosta kynnysarvo on ollut 9000 euroa. Myös Cloudia-kilpailutuksen kynnysarvo muutetaan 9000 eurosta -> 10 000 euroon. Samalla päivitetään EU-hankintojen kynnysarvot, jotka tulevat voimaan 1.1.2026.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian voimassa olevan hallintosäännön 67 §:n mukaan kuntayhtymän hallitus päättää kuntayhtymän hankintaohjeesta. Hankintaohjetta voidaan päivittää kynnysarvojen muutosten osalta ilman hallituksen päätöstä. Hallintosäännön 67 §:ssä on myös määrätty kuntayhtymän hankintoihin liittyvä viranhaltijoiden ja toimielinten päätösvalta.

Liite:

- H liite nro 2, 27.11.2025 Gradian hankintaohje

Toimivallan Hallintosääntö § 67
peruste

Kuntayhtymän johtaja

Hallitus päättää hyväksyä **H liitteen nro 2** mukaisen Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian hankintaohjeen ja valtuuttaa hankinta-asiantuntijan tekemään tarvittavat tekniset korjaukset. Hankintaohje

astuu voimaan 01.01.2026, jonka jälkeen sitä noudatetaan Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian hankinnoissa.

Päätös Hyväksyttiin kuntayhtymän johtajan päätösesitys.

GRADIA/1772/00.02.01/2025

104 Gradian talousarvion toteuma ajanjaksolta 1.1.-31.10.2025

Lisätietoja: Piia Rissanen, puh. 040 341 5323, etunimi.sukunimi@gradia.fi

Hallitus 104 , 27.11.2025

Gradian vuoden 2025 talousarviossa (kuntayhtymän valtuusto 19.12.2024 §42) on kirjattu, että kuntayhtymän vuoden 2025 talousarvion toteumaa raportoidaan kuntayhtymän hallitukselle 3 kuukauden välein. Talouden toteumatiedot raportoidaan nyt hallitukselle ajanjaksolta 1.1.-31.10.2025.

Gradian taloudellinen tilanne on kehittynyt vuoden aikana positiivisesti. Talouden toteuma on lokakuun lopussa 4,1 milj. euroa ylijäämäinen. Toimintatuottoja kuntayhtymälle on kertynyt budjetin mukaisesti 116,8 milj. euroa. Toimintakulujen toteuma on 104,9 milj. euroa, mikä on reilusti (noin 3,0 milj. euroa) alle budjetoidun. Toimintakuluissa henkilöstökulut, ulkoiset palveluiden ostot sekä aineiden ja tarvikkeiden ostot ovat toteutuneet vuoden kuluessa huomattavasti odotettua pienempinä. Huomioitavaa koko vuoden tuloksen kehityksen osalta kuitenkin on, että loppu vuoden aikana oppilaitoksissa toteutetaan vielä merkittävä määrä erilaisten oppimateriaalien ja tarvikkeiden hankintaa. Kuntayhtymän tilinpäätösennusteen mukaan ylijäämä on vuoden lopussa noin 3,4 milj. euroa.

Kuntayhtymän henkilöstömäärä oli 31.10.2025 yhteensä 963 työntekijää ja henkilötövuosia on kertynyt alkuvuoden osalta noin 780.

Kuntayhtymän talousarviossa on varattu vuoden 2025 investointeihin yhteensä 4,2 milj. euroa, josta on lokakuun loppuun mennessä toteutunut 1,9 milj. euroa eli 45 % koko vuoden investoinneista.

Kuntayhtymän tuloslaskelma, investoinnit ja sijoitusten kehitys esitellään tarkemmin kokouksessa.

Toimivallan Hallintosääntö § 60 Toiminnan ja talouden seuranta
peruste

Kuntayhtymän johtaja

Hallitus merkitsee asian tiedoksi ja saattaa sen valtuustolle tiedoksi.

Päätös Hyväksyttiin kuntayhtymän johtajan päätösesitys.

GRADIA/1771/00.02.01/2025

105 Gradian talousarvio vuodelle 2026 sekä taloussuunnitelmavuodet 2027 ja 2028.

Lisätietoja: Anssi Tuominen, puh. 040 341 5100, etunimi.sukunimi@gradia.fi
Piia Rissanen, puh. 040 341 5323, etunimi.sukunimi@gradia.fi

Hallitus 105 , 27.11.2025

Kuntalain 110 §:n mukaiset määräykset talousarviosta

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kuntayhtymälle talousarvio seuraavalle kalenterivuodelle, huomioden kuntayhtymäkonsernin taloudelliset vastuut ja velvoitteet. Samalla valtuuston on hyväksyttävä taloussuunnitelma, joka kattaa vähintään kolme vuotta (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on aina taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntayhtymän strategiaa ja edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseen turvataan.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän ja kuntayhtymäkonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio sisältää tarvittavat määrärahat ja tuloarviot tehtävien ja toiminnan tavoitteiden saavuttamiseksi sekä osoittaa, miten rahoitustarve katetaan. Talousarvio ja -suunnitelma koostuvat käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Kuntayhtymän toiminnassa ja taloushoidossa tulee noudattaa talousarviota.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian taloussuunnitelma 2026-2028

Kuntayhtymän johtaja on antanut 3.7.2025 vuoden 2026 talousarvion valmisteluohjeen, jonka mukaisesti kuntayhtymän taloussuunnitelma on laadittu (**H liite nro 4**). Talousarvion laadinnan perusteita on lisäksi täsmennetty kuntayhtymän johtoryhmässä laadinnan aikana.

Gradian talousarvion valmistelu on käynnistetty vahvasta taloudellisesta asemasta. Tulos on ollut ylijäämäinen viimeiset kaksi tilikautta ja kuluvan vuoden tilinpäätösennuste näyttää myös noin 3,4 milj. euroa ylijäämää. Talousarvion valmistelussa on huomioitu laajasti toimintaympäristön muutokset, kuten ammatillisen koulutuksen rahoitusmallin uudistus ja toiminnanohjauskokeilu, englanninkielisen lukiotoiminnan aloitus sekä kiinteistöjen kehittämisohjelman eteneminen. Kuntayhtymän talouden vakaa tilanne sekä talouden puskurit mahdollistavat investoinnit oppimisympäristöjen ja kiinteistöjen kehittämiseen. Kiinteistöjen kehittämisohjelman toimenpiteet ovatkin monella tapaa keskiössä Gradian taloussuunnitelmassa myös tulevana vuosina.

Gradian talousarvioesitys vuodelle 2026 on kokonaisuudessaan vakaa ja myönteinen, tarjoten hyvät edellytykset toiminnan ja investointien suunnitelmalliselle toteuttamiselle. Gradian vuoden 2026 ulkoisten toimintatuottojen arvioidaan olevan noin 109,0 milj. euroa, josta suurimmat erät ovat ammatillisen koulutuksen valtionosuus (70,8 milj. euroa) sekä lukiokoulutuksen valtionosuus (23,7 milj. euroa). Tukia ja avustuksia, ulkoisia vuokratuottoja ja muita toiminta- sekä myyntituottoja kuntayhtymälle arvioidaan kertyvän 11,9 milj. euroa. Tukiin ja avustuksiin on sisällytetty Jyväskylän kaupungin maksama lukiotuki kuluvan vuoden tasoisena (875 000 euroa). Kuntayhtymän ulkoiset toimintatuotot kasvavat kuluvan vuoden tilinpäätösnusteeeseen nähden 3,6 milj. euroa. Kuntayhtymän sisäiset erät mukaan lukien toimintatuottojen määrä vuonna 2026 on 144,4 milj. euroa.

Ammatillisen koulutuksen valtionosuus on kuntayhtymän suurin yksittäinen tuloerä, johon kohdistuu tulojen osalta myös suurin riski. Vuoden 2026 alusta ammatillisen koulutuksen rahoitus painottuu entistä vahvemmin suorituksiin ja vaikuttavuuteen, kun perusrahoituksen (=toteutuneisiin opiskelijavuosiin perustuva rahoitus) osuus pienenee ja työllistymisen sekä jatko-opintoihin siirtymisen merkitys kasvaa. Rahoitusjärjestelmä on jatkossakin kyllä, jossa kaikki koulutuksen järjestäjät kilpailevat keskenään opiskelijamäärien ja toiminnallisten tulosten kautta. Ammatillisen koulutuksen uusi rahoitusmalli suosii tuloksellisuuden lisäksi myös oppivelvollisten opiskelijoiden rahoitusta, jolla on positiivinen vaikutus myös Ammattiopisto Gradian rahoitukseen.

Kuntayhtymän ulkoiset toimintakulut vuonna 2026 ovat talousarvion mukaan yhteensä 97,4 milj. euroa ja kasvua kuluvan vuoden toimintakuluihin on 4,4 milj. euroa. Kuntayhtymän sisäiset toimintakulut huomioiden toimintakulujen budjetti ensi vuodelle on 132,8 milj. euroa. Kuntayhtymän suurin toimintakuluerä ovat henkilöstökulut, johon on arvioitu ensi vuodelle 68,4 milj. euroa. Henkilöstömääräksi on arvioitu 958. Henkilöstökustannukset nousevat kuluvaan vuoteen nähden noin 5,5 % johtuen pitkälti työehtosopimusten mukaisista yleisistä palkankorotuksista.

Kuntayhtymän vuoden 2026 toimintakate on 11,6 milj. euroa ja vuosikate 11,3 milj. euroa. Vuoden 2026 tilikauden tulos on talousarvion mukaan 1,4 milj. euroa ja poistoerokirjauksen jälkeen tilikauden ylijäämä 2,4 milj. euroa.

Taloussuunnitelmavuosien 2027-2028 tulo-odotukset on arvioitu positiivisesti kehittyviksi, mutta toisaalta erityisesti henkilöstökustannusten kehitys haastaa kuntayhtymän käyttötalouden kestävyyttä. Toisen asteen koulutukseen ei odoteta kohdistuvan leikkauksia, mutta julkisen talouden heikko tilanne ja maailmanpolitiikan nopeat käänteet on tunnistettu merkittäviksi riskitekijöiksi rahoitusmuutosten ja -kehityksen suhteen. Taloussuunnitelmavuosien on

kuitenkin arvioitu olevan hieman ylijäämäisiä ja kuntayhtymän ylijäämä koko taloussuunnitelmakauden 2026-2028 aikana on yhteensä 4,3 milj. euroa. Kuntayhtymässä varaudutaan tulevaisuuteen tekemällä talven 2025-2026 aikana strateginen henkilöstösuunnitelma, joka ulottuu vuoteen 2030 saakka ja toimii pohjana vuoden 2027 talousarviovalmistelulle.

Kuntayhtymän investoinnit vuosille 2026-2028 muodostavat merkittävän osan taloussuunnitelmasta. Investoinnit kasvavat kiinteistöjen kehittämisohjelman etenemisen myötä. Suunnitellut investoinnit tulevat kuntayhtymän strategisia ja taloudellisia tavoitteita. Talousarvioesityksen mukaan kuntayhtymän vuoden 2026 investoinnit ovat yhteensä 11,2 milj. euroa, josta rakentamisinvestointeihin varataan 8,2 milj. euroa ja irtaimistoinvestointeihin 3,0 milj. euroa. Taloussuunnitelmavuosina 2027 ja 2028 investointien taso on edelleen korkea: 11,4 milj. euroa ja 9,3 milj. euroa. Gradian investoinnit taloussuunnitelmakaudella 2026-2028 ovat yhteensä 31,9 milj. euroa. Investointimenot katetaan vuoteen 2027 saakka kertyneillä kassavaroilla ja pitkäaikaista lainaa valmistaudutaan nostamaan vuonna 2028 arviolta 9,0 milj. euroa. Tällöin kuntayhtymän lainakanta olisi vuoden 2028 lopussa 15,1 milj. euroa.

Kuntayhtymän perussopimuksen 16 §:n mukaan yhtymävaltuusto päättää talousarvion käsittelyn yhteydessä jäsenkuntien peruspääomalle maksettavan koron suuruuden ja sen maksuajankohdan. Kuntayhtymän valtuuston päätöksen mukaisesti (19.9.2025 § 33) vuoden 2026 talousarvio on laadittu siten, että kuntayhtymän peruspääomalle maksetaan korkoa kolme prosenttia.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtokunta on käsitellyt kiinteistöliikelaitoksen talousarvioesityksen 14.11.2025 § 25. Kiinteistöliikelaitoksen johtokunta hyväksyi liikelaitoksen vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelman vuosille 2027-2028. Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtokunnan hyväksymä talousarvioesitys liitetään osaksi kuntayhtymän hallituksen esitystä talousarvioksi- ja suunnitelmaksi valtuustolle.

Liitteet:

- H liite nro 3, 27.11.2025 Gradian talousarvio 2026 ja taloussuunnitelmat vuosille 2027-2028
- H liite nro 4, 27.11.2025 Kuntayhtymän johtajan TA2026-valmisteluohje

Toimivallan Hallintosääntö § 58 Talousarvio ja taloussuunnitelma
peruste

Kuntayhtymän johtaja

Hallitus päättää esittää kuntayhtymän valtuustolle, että vuoden 2026 talousarvio ja vuosien 2027-2028 taloussuunnitelmat hyväksytään **H liitteen 3** mukaisena.

Vuoden 2026 talousarvion sitovuustasot määritellään seuraavasti:

- Kuntayhtymän vuosikate ilman liikelaitosta (Ammattiopisto Gradia, Gradia-lukiot, Hallinto ja kehittäminen ja Gradia-ravintolat) vähintään 3 763 000 euroa.
- Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen ylijäämä vähintään 286 000 euroa.
- Toiminnallisia tavoitteita seurataan tulosalueittain.

Investointien sitovuustaso määritellään seuraavasti:

Rakentamisinvestointien ja irtaimistohankintojen kokonaismäärä ilman mahdollisia investointiavustuksia ja -varauksien purkua enintään 11 234 000 euroa.

Rahoituksen sitovuustaso määritellään seuraavasti:

Lainakannan muutos enintään 2 000 000 euroa.

Hallitus päättää esittää kuntayhtymän valtuustolle, että kuntayhtymän johtaja valtuutetaan päättämään sitovuustasojen sisällä tulosalueiden välisiä muutoksia talousarvioon vuoden 2026 aikana.

Hallitus päättää valtuuttaa talousarvion valmistelijat tekemään talousarviokirjaan tarvittaessa teknisluonteisia korjauksia.

Päätös

Hyväksyttiin kuntayhtymän johtajan päätösesitys.

Merkittiin pöytäkirjaan kokoustauko klo 16.34-16.43.

GRADIA/1796/00.02.01/2025

106 Gradian työelämävaltuuskunnan nimittäminen kaudelle 2026-2029

Lisätietoja: Anu Tokila, p. 040 341 5141, etunimi.sukunimi@gradia.fi

Hallitus 106 , 27.11.2025

Gradiassa on toiminut työelämävaltuuskunta vuodesta 2019 alkaen. Gradian työelämävaltuuskunta on hallintosäännön 12 §:n tarkoittama vaikuttamistoimielin, joka tehtävänä on tukea koulutuskuntayhtymän ja sen oppilaitosten perustehtävää toimimalla työ- ja elinkeinoelämän, yrittäjyyden ja koulutusyhteistyön sekä koulutuksen ja osaamisen ennakkoinnin ja kehittämisen foorumina. Työelämävaltuuskuntien jäsenet nimittää kuntayhtymän hallitus valtuustokauden ajaksi.

Gradian työelämävaltuuskunnan tehtäväksi tulevalle toimikaudelle 2026-2029 täsmennetään seuraavat:

- Toimii ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilun ohjausryhmänä Gradiassa
- Tutustuu Gradian koulutusalojen toimintaan ja koulutusten sisältöihin sekä työelämä- ja opiskelijapalautteisiin
- Ennakoi tulevaisuuden osaamis- ja koulutustarpeita
- Antaa kehittämissuosituksia koulutusten uudistamiseksi alueen työelämän näkökulmasta
- Palkitsee Gradian parhaita käytänteitä ja ansioituneita toimijoita
- Toimii ammatillisen koulutuksen lähettiläinä työelämän suuntaan.

Gradian hallintosäännön 12 §:n mukaisesti hallitus valitsee työelämävaltuuskuntaan valtuustokaudeksi korkeintaan 22 työelämän edustajaa sekä kaksi asiantuntijajäsentä. Valtuuskunnan jäsenille maksetaan kokouspalkkio ja matkakorvaus voimassa olevan luottamushenkilöiden palkkio- ja matkustussäännön mukaisesti.

Kokoukset järjestetään pääsääntöisesti Gradian kampuksilla Jyväskylässä, satunnaisesti myös Jämsässä tai Laukaassa. Tulevalla kaudella osa kokouksista järjestetään toimialakokonaisuuksittain ja osa koko valtuuskunnan kesken.

Neuvottelukunta kutsuu eri alojen asiantuntijajäseniä kokouksiinsa. Valtuuskunnan kokouksiin kutsutaan kuntayhtymän johtaja, kehittämisjohtaja sekä Ammattiopisto Gradian rehtori, apulaisrehtorit ja yrityspalvelupäällikkö. Työelämävaltuuskunnan edustajat tuovat vähintään kerran vuodessa valtuuskunnan ajankohtaiset kuulumiset tiedoksi kuntayhtymän hallitukselle. Työelämävaltuuskunnan toimintaa koordinoi Gradian kehittämisjohtaja.

Toimivallan Hallintosääntö § 12
peruste

Kuntayhtymän johtaja

Hallitus päättää nimetä jäsenet neuvottelukuntana toimivaan Gradian työelämävaltuuskuntaan kaudelle 2026-2029 korkeintaan 22 jäsentä ja kaksi pysyvää asiantuntijajäsentä. Esitys jäsenistä tuodaan suoraan kokoukseen.

Esityksenä on, että valtuuskunnan työelämäedustajat valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Kokouksiin Gradian puolelta osallistuvat pääsääntöisesti kuntayhtymän johtaja, kehittämisjohtaja sekä Ammattiopisto Gradian rehtori, apulaisrehtorit ja yrityspalvelupäällikkö. Työelämävaltuuskunnan edustajat tuovat vähintään kerran vuodessa valtuuskunnan ajankohtaiset kuulumiset tiedoksi kuntayhtymän hallitukselle. Työelämävaltuuskunnan toimintaa koordinoi Gradian kehittämisjohtaja. Valtuuskunta kutsuu työskentelyyn tarvittavia asiantuntijoita.

Päätös

Hallitus päätti nimetä Gradian työelämävaltuuskuntaan kaudelle 2026-2029 korkeintaan 24 jäsentä ja kaksi pysyvää asiantuntijajäsentä oheisen liitteen **H liitteen nro 5** mukaisesti. Lisäksi työelämävaltuuskuntaa voidaan täydentää yhden jäsenen osalta ennen toimielimen toiminnan aloittamista.

Valtuuskunnan työelämäedustajat valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Kokouksiin Gradian puolelta osallistuvat pääsääntöisesti kuntayhtymän johtaja, kehittämisjohtaja sekä Ammattiopisto Gradian rehtori, apulaisrehtorit ja yrityspalvelupäällikkö. Työelämävaltuuskunnan edustajat tuovat vähintään kerran vuodessa valtuuskunnan ajankohtaiset kuulumiset tiedoksi kuntayhtymän hallitukselle. Työelämävaltuuskunnan toimintaa koordinoi Gradian kehittämisjohtaja. Valtuuskunta kutsuu työskentelyyn tarvittavia asiantuntijoita.

GRADIA/1715/00.02.01/2025

107 Kuntayhtymän johtajan autoedun verotusarvon päivittäminen

Lisätietoja: Maarit Kylmälahti, p. 040 341 6153, etunimi.sukunimi@gradia.fi
Piia Rissanen, puh. 040 341 5323, etunimi.sukunimi@gradia.fi

Hallitus 107 , 27.11.2025

Kuntayhtymän johtajalla on johtajasopimus (allekirjoitettu 20.12.2021), joka on laadittu ennen johtajan viranhoidon aloittamista 21.2.2022 ja käsitelty kuntayhtymän hallituksessa (25.11.2021) ja valtuustossa (17.12.2021) valintaprosessin yhteydessä. Johtajasopimukseen nykyinen autoetu on määritelty enintään 910 euroon / kk, eikä siihen ole tehty korotuksia johtajakauden aikana, koska nykyisen auton leasingkausi on voimassa ajanjakson 2/2022-2/2026. Seuraavan hankittavan auton verotusarvo tulee kuitenkin ylittämään alustavan hintatarkastelun perusteella johtajasopimukseen määritellyn 910 euroa ja asettumaan 950-1000 euron paikkeille.

Kuntayhtymän johtajan kokonaispalkka on johtajasopimuksella sovittu siten, että se sisältää kyseisen vapaan autoedun ja 20 euron puhelinedun. Johtajasopimuksella on myös sovittu, että vapaan autoedun korotus seuraa yleistä hintatason korotusta.

Puheenjohtaja

Hallitus päättää hyväksyä johtajan autoedun verotusarvon euromääräisen korotuksen siten, että se voi seuraavan auton hankintakaudella olla enintään 1000 euroa / kk. Hallituksen päätös lisätään johtajasopimuksen liitteeksi.

Päätös Hyväksyttiin puheenjohtajan päätösesitys.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Anssi Tuominen oli poissa kokouksesta klo 17.53-17.58 pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajan asianosaisena (osallisuusjäävi).

GRADIA/1753/00.02.01/2025

108 Työsuhdeauton hankinta kuntayhtymän johtajalle

Lisätietoja: Piia Rissanen, puh. 040 341 5323, etunimi.sukunimi@gradia.fi
Mika Salonen, p. 040 341 5871, etunimi.sukunimi@gradia.fi

Hallitus 108 , 27.11.2025

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian johtajan Anssi Tuomisen nykyisen työsuhdeauton huoltoleasingsopimus päättyy 28.2.2026. Nykyisen huoltoleasingsopimuksen kuukausihinta on ollut n. 784 € (alv 25,5%) ja sopimuskauden päätteeksi auto palautetaan myyjäliikkeelle.

Gradian Talouspalvelut on selvittänyt eri hankintavaihtoehtoja uudelle ajoneuvolle ja tehnyt kokonaistaloudellisen hankintavertailun. Selvityksen perusteella on päädytty siihen, että kuntayhtymän johtajalle hankitaan käytetty, noin kolme vuotta vanha ajoneuvo, jonka verotusarvo kuuluu B-kategoriaan. Ajoneuvon hankinta rahoitetaan Kuntarahoituksen rahoitus sopimuksella neljäksi vuodeksi. Kyseinen hankintamalli on kokonaistaloudellisesti edullisempi vaihtoehto kuin ajoneuvon hankkiminen uutena autoliikkeen leasingrahoituksella. Vuokrasopimuskauden päätteeksi Gradia maksaa auton jäännösarvon, jolloin auton omistajuus siirtyy Gradialle. Ajoneuvon jälleenmyyntiarvo sopimuskauden päätteeksi on oletuksena korkeampi, kuin ajoneuvon rahoitus sopimuksen jäännösarvo.

Kun ajoneuvo on siirtynyt Gradian omistukseen, sitä voidaan käyttää korvaamaan kuntayhtymän muuta vanhentunutta ajoneuvokalustoa tai vaihtoehtoisesti auto myydään tarjouskilpailussa siten, että arvioitu myyntihinta ylittää rahoitus sopimuksen jäännösarvon.

Tarjousvertailun perusteella ajoneuvoksi hankitaan Volvo XC60 sähkö-bensiinihybridi. Ajoneuvo hankitaan käytettynä Hämeen Autovarusteelta helmikuussa 2026. Koska kyseessä on käytetty ajoneuvo, niin tarkka ajoneuvoyksilö ja hinta ei ole vielä tiedossa. Alustavien tarjousten perusteella ajoneuvon hinta Volvo-lisäturvan kanssa saa olla maksimissaan 55 000€ (alv 25,5%). Rahoitus sopimuksen kuukausivuokra neljäksi vuodeksi on noin 830€ (alv 25,5%). Jäännösarvoksi määritellään 19 250€ (alv 25,5%).

Toimivallan Hallintosääntö § 67
peruste

Talous- ja hallintojohtaja

Hallitus päättää hyväksyä kuntayhtymän johtajan työsuhdeauton hankinnan ja valtuuttaa Gradian Talouspalvelut toteuttamaan hankinnan

ja tekemään rahoitussopimuksen Kuntarahoituksen kanssa.

Päätös

Hyväksyttiin talous- ja hallintojohtajan esitys.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Anssi Tuominen oli poissa kokouksesta klo 17.58-18.00 pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajan asianosaisena (osallisuusjäävi).

GRADIA/1849/00.02.01/2025

109 Tiedoksiantoja

Lisätietoja: Anssi Tuominen, puh. 040 341 5100, etunimi.sukunimi@gradia.fi

Hallitus 109 , 27.11.2025

- Johtajan katsaus
- Harjun kustannusrakenne
- Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilulupa ajalle 1.1.2026 - 31.12.2033 (pätös VN/9571/2025-OKM-4, 23.10.2025)
- Lukiokoulutuksen järjestämisluvan muutos, oikeus järjestää englanninkielistä lukiokoulutusta 1.8.2026 lukien (pätös VN/23423/2025-OKM-10, 3.11.2025)
- Keski-Suomen Yrittäjäjuhla 24.1.2026
- Saapunut ilmoitus Laukaan kunnanvaltuustolta 10.11.2025 § 72 Eroppyntö luottamustoimesta valtuuston varajäsen Marjukka Kautto ja uuden varajäsenen Ulla-Maija Saaren valinta Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian valtuustoon toimikaudelle 2025-2029

Kuntayhtymän johtaja

Hallitus päättää merkitä tiedoksiannot tiedoksi.

Päätös Hyväksyttiin kuntayhtymän johtajan päätösesitys.

GRADIA/1845/00.02.01/2025

110 Eron myöntäminen Viktor Pauliselle Gradian tarkastuslautakunnan varajäsenen tehtävästä ja uuden varajäsenen valitseminen

Lisätietoja: Sonja Julkunen, p. 040 341 5252, etunimi.sukunimi@gradia.fi

Hallitus 110 , 27.11.2025

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian tarkastuslautakunnan varajäsen Viktor Paulinen on pyytänyt kuntayhtymään 27.11.2025 saapuneella sähköpostilla eroa Gradian tarkastuslautakunnan varajäsenen tehtävästä paikkakunnalta poismuuton vuoksi.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevistä syistä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Kuntalain 76 §:n mukaan vaalikelpoinen kuntayhtymän toimielimiin on henkilö, joka 71 §:n mukaan on vaalikelpoinen kuntayhtymän jäsenkunnan luottamustoimeen. Vaalikelpoinen ei kuitenkaan ole 72 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu henkilö eikä saman kuntayhtymän palveluksessa oleva henkilö.

Vaalikelpoinen muun kuin 58 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimielimen jäseneksi ei ole myöskään henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä tai säätiössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle toimielimessä tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Johtokuntaan ja toimikuntaan voidaan kuitenkin valita sellainenkin henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kuntayhtymän muihin toimielimiin tai jonka kotikunta ei ole kuntayhtymän jäsenkunta.

Naisten ja miesten tasa-arvosta säädetyn lain (232/2005) 4 a §:n mukaan "*Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa että kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.*" Lain mukaisen kiintiön on toteuduttava sekä varsinaisten että varajäsenten kohdalla.

Kuntayhtymän valtuusto on kokouksessaan 19.9.2025 valinnut tarkastuslautakuntaan vuosiksi 2025-2029 seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

Varsinainen jäsen

Jari Koskenranta, pj
Santeri Lohi, vpj
Irene Hallamäki
Kari Häkkinen
Mari Jaatinen
Marika Kalho-Naukkarinen
Henry Träff

Varajäsen

Katja Kukkamo
Viktor Paulinen
Hanna Nelimarkka
Matti Pöppönen
Niklas Savolainen
Eerika Koskinen-Koivisto
Leena Kalmari

Meneillään oleva valtuustokausi päättyy 31.5.2029.

Kuntayhtymän johtaja

Hallitus päättää esittää valtuustolle, että valtuusto myöntää Viktor Pauliselle eron tarkastuslautakunnan varajäsenen tehtävästä ja valitsee hänen tilalleen uuden varajäsenen tarkastuslautakuntaan jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Tarkastuslautakuntaan valittiin vuosiksi 2025-2029:

Varsinainen jäsen

Jari Koskenranta, pj
Santeri Lohi, vpj
Irene Hallamäki
Kari Häkkinen
Mari Jaatinen
Marika Kalho-Naukkarinen
Henry Träff

Varajäsen

Katja Kukkamo
Viktor Paulinen
Hanna Nelimarkka
Matti Pöppönen
Niklas Savolainen
Eerika Koskinen-Koivisto
Leena Kalmari

Päätös

Hyväksyttiin kuntayhtymän johtajan päätösesitys.

111 Kokouksen päättäminen

Hallitus 111 , 27.11.2025

Päätös Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 18.24.

OIKAISUVAATIMUS JA VALITUSOSOITUS

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa:

§ 97, 98, 99, 100, 101, 102, 104, 109, 110, 111

Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n 1 mom. mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:

§ 103, 105, 106, 107, 108

Muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:

§ -

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen

§ 103, 105, 106, 107, 108

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, osoite ja postiosoite

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian hallitus
PL 472, 40101 Jyväskylä
käyntiosoite: Viitaniementie 1 A

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen ja sen on tekijän allekirjoitettava.

VALITUSOSOITUS

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kuntayhtymän jäsenkunnan jäsen.

Valitusviranomainen, osoite ja postiosoite

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
PL 640, 13111 Hämeenlinna
Puhelinvaihte: 029 564 2200
sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Kunnallisvalitus,

§ - Valitusaika -- päivää

Hallintovalitus,

§ - Valitusaika -- päivää

Muu valitusviranomainen, osoite ja postiosoite

Markkinaoikeus
Sörnäistenkatu 1,
00580 Helsinki
Puhelinvaihte: 02095643300
Sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

§ - Valitusaika -- päivää

Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista.

Valituskirja

Valituskirjassa on ilmoitettava

- valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet

Valituskirja on valittajan tai valituskirjan muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjan, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä päivästä, josta valitusaika on luettava.

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla

vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.

Valitusasiakirjat voi toimittaa myös: nimi, osoite ja postiosoite

§ -

Valitusasiakirjat on toimitettava 1): nimi, osoite ja postiosoite

§ -

Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje / valitusohje liitetään pöytäkirjaotteeseen.

Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti Gradia Sign-järjestelmällä
This document has been electronically signed using Gradia Sign

Päiväys / Date: 28.11.2025 12:10:34 (UTC +0200)

Sonja Julkunen

Organisaation varmentama (Gradia-käyttäjätunnus) (eIDAS-tunnistamisen varmuustaso: korotettu)
Certified by organization (Gradia user account) (eIDAS level of assurance: substantial)
Certified by organization

Päiväys / Date: 28.11.2025 12:22:02 (UTC +0200)

Kati-Erika Timperi

Kaksiosainen henkilötunnistus (sähköposti- ja puhelintunnistus) (eIDAS-tunnistamisen varmuustaso: korotettu)
Two-factor person identification (email and SMS identification) (eIDAS level of assurance: substantial)
*SMS PIN [+358***92]*

Päiväys / Date: 30.11.2025 17:26:05 (UTC +0200)

Pentti Mäkinen

Kaksiosainen henkilötunnistus (sähköposti- ja puhelintunnistus) (eIDAS-tunnistamisen varmuustaso: korotettu)
Two-factor person identification (email and SMS identification) (eIDAS level of assurance: substantial)
*SMS PIN [+358***13]*

Päiväys / Date: 01.12.2025 15:06:03 (UTC +0200)

Raija Nieminen

Kaksiosainen henkilötunnistus (sähköposti- ja puhelintunnistus) (eIDAS-tunnistamisen varmuustaso: korotettu)
Two-factor person identification (email and SMS identification) (eIDAS level of assurance: substantial)
*SMS PIN [+358***95]*

Hallitus

KOKOUSTIEDOT

Aika 27.11.2025 klo 15:00

Paikka Ravintola Priimus, Kisälli-Mestari -kabinetti, Taulumäentie 45, Jyväskylä

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

- H liite nro 1, 27.11.2025 Hallintosääntöluonnos syksy 2025 1
- H liite nro 2, 27.11.2025 Gradian hankintaohje 64
- H liite nro 3, 27.11.2025 Gradian talousarvio 2026 ja taloussuunnitelmat vuosille
20272028_versio 20251115 82
- H liite nro 4, 27.11.2025 Kuntayhtymän johtajan TA2026-valmisteluohje 157
- H liite nro 5, 27.11.2025 Työelämävaltuuskunnan kokoonpano 181

*Hyväksytty kuntayhtymän valtuustossa xx.xx.2025
Voimaantulo xx.xx.2026 alkaen*

JYVÄSKYLÄN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ
GRADIA
HALLINTOSÄÄNTÖ
xx.xx.2026 alkaen

HALLINTOSÄÄNTÖ

Sisällysluettelo

I OSA HALLINNON JA TOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN.....	7
1 LUKU KUNTAYHTYMÄN JOHTAMINEN	7
1 § HALLINTOSÄÄNNÖN SOVELTAMINEN	7
2 § KUNTAYHTYMÄN JOHTAMISJÄRJESTELMÄ	7
3 § ESITTELY KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSESSA	7
4 § KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJAN TEHTÄVÄT	7
5 § KUNTAYHTYMÄN VALTUUSTON PUHEENJOHTAJAN TEHTÄVÄT	8
6 § KUNTAYHTYMÄN VIESTINTÄ	8
2 LUKU TOIMIELINORGANISAATIO	9
7 § KUNTAYHTYMÄN VALTUUSTO	9
8 § KUNTAYHTYMÄN HALLITUS.....	9
9 § KUNTAYHTYMÄN TARKASTUSLAUTAKUNTA	9
10 § SOVELTUMATTOMUUDEN RATKAISUJEN TOIMIELIN (SORA).....	9
11 § KUNTAYHTYMÄN LIIKELAITOKSET	10
12 § VAIKUTTAMISTOIMIELIMET.....	10
3 LUKU HENKILÖSTÖORGANISAATIO.....	11
13 § HENKILÖSTÖORGANISAATIO	11
14 § KUNTAYHTYMÄN JOHTAJA	11
15 § TULOSALUEJOHTAJA, REHTORI	11
16 § AMMATILLISEN KOULUTUKSEN APULAISREHTORIT JA KOULUTUSPÄÄLLIKÖT SEKÄ LUKIOKOULUTUKSEN APULAISREHTORIT	13
17 § GRADIA-KIINTEISTÖT-LIIKELAITOKSEN JOHTAJA	13
18 § TULOSALUEJOHTAJA, RUOKAPALVELUJOHTAJA	14
19 § KUNTAYHTYMÄN TALOUS- JA HALLINTOJOHTAJAN TEHTÄVÄT	14
20 § KUNTAYHTYMÄN KEHITTÄMISJOHTAJAN TEHTÄVÄT	15
21 § TOIMIVALTA KUNTAYHTYMÄN HENKILÖSTÖASIOISSA	16
22 § LÄHIESIHENKILÖN TEHTÄVÄT	16
4 LUKU KONSERNIOHJAUS JA SOPIMUSTEN HALLINTA.....	18
23 § KONSERNIJOHTO.....	18
24 § KONSERNIJOHDON TEHTÄVÄT JA TOIMIVALLAN JAKO	18
25 § SOPIMUSTEN HALLINTA.....	18
5 LUKU TOIMIELINTEN TEHTÄVÄT JA TOIMIVALLAN JAKO	19
26 § KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSEN TEHTÄVÄT JA TOIMIVALTA	19
27 § SOVELTUMATTOMUUDEN RATKAISUJEN TOIMIELIMEN (SORA) TEHTÄVÄT JA TOIMIVALTA	19

28 §	VIRANHALTIJOIDEN JA ESIHENKILÖIDEN TEHTÄVÄT JA TOIMIVALTA	19
29 §	GRADIA-KIINTEISTÖT-LIIKELAITOKSEN JOHTOKUNNAN TEHTÄVÄT JA TOIMIVALTA	20
30 §	TOIMIVALLAN SIIRTÄMINEN ETEENPÄIN	20
31 §	TOIMIVALTA PÄÄTTÄÄ ASIAKIRJAN ANTAMISESTA	20
32 §	ASIAN OTTAMINEN KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSEN KÄSITELTÄVÄKSI	20
33 §	ASIAN OTTAMINEN LIIKELAITOKSEN JOHTOKUNNAN KÄSITELTÄVÄKSI	20
34 §	OTTOKELPOISEN PÄÄTÖKSEN ILMOITTAMINEN	20

6 LUKU TOIMIVALTA HENKILÖSTÖASIOISSA.....22

35 §	KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSEN YLEISTOIMIVALTA HENKILÖSTÖASIOISSA	22
36 §	VIRAN PERUSTAMINEN JA LAKKAUTTAMINEN SEKÄ VIRKANIMIKKEEN MUUTTAMINEN	22
37 §	VIRKASUHTEEEN MUUTTAMINEN TYÖSUHTEEKSI	22
38 §	KELPOISUUSVAATIMUKSET	22
39 §	HAETTAVAKSI JULISTAMINEN	22
40 §	PALVELUSSUHTEESEEN OTTAMINEN	23
41 §	EHDOLLISEN VALINTAPÄÄTÖKSEN VAHVISTAMINEN	24
42 §	VIRKAAN OTTAMINEN VIRKAAN VALITUN IRTISANOUDUTTUA ENNEN VIRANTOIMITUKSEN ALKAMISTA.....	24
43 §	HARKINNANVARAISET VIRKA- JA TYÖVAPAAT	24
44 §	VIRKA- JA TYÖEHTOSOPIMUKSEN HARKINNANVARAISTEN MÄÄRÄYSTEN SOVELTAMINEN	24
45 §	VIRANHALTIJAN SIIRTÄMINEN TOISEEN VIRKASUHTEESEEN	24
46 §	SIVUTOIMET	25
47 §	VIRANHALTIJAN TYÖ- JA TOIMINTAKYVYN SELVITTÄMINEN	25
48 §	VIRANTOIMITUKSESTA PIDÄTTÄMINEN	25
49 §	VIRKASUHTEEEN JA TYÖSUHTEEEN MUUTTAMINEN OSA-AIKAISEKSI	25
50 §	LOMAUTTAMINEN.....	25
51 §	PALVELUSSUHTEEN PÄÄTTYMINEN	25
52 §	MENETETTYJEN ANSIOIDEN KORVAAMINEN	26
53 §	PALKAN TAKAISINPERIMINEN TAI PERIMÄTTÄ JÄTTÄMINEN	26
54 §	MUUT HENKILÖSTÖASIOITA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET	26

7 LUKU TIEDONHALLINNAN JA ASIAKIRJAHALLINNON JÄRJESTÄMINEN27

55 §	KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSEN TIEDONHALLINNAN JA ASIAKIRJAHALLINNON TEHTÄVÄT	27
56 §	ASIAKIRJAHALLINTOA JOHTAVAN TYÖNTEKIJÄN TEHTÄVÄT	27
57 §	TOIMIELIMEN, TULOSALUEEN, TOIMINTAYKSIKÖN, PALVELUALAN JA PROJEKTIN ASIAKIRJAHALLINNON TEHTÄVÄT	28

II OSA TALOUS JA VALVONTA29

8 LUKU TALOUDENHOITO.....29

58 §	TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA	29
59 §	TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO	29
60 §	TOIMINNAN JA TALOUDEN SEURANTA	29

61 §	TALOUSARVION SITOVUUS	29
62 §	TALOUSARVION MUUTOKSET	29
63 §	OMAISSUUDEN LUOVUTTAMINEN JA VUOKRAAMINEN	30
64 §	PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN ARVON MUUTOKSET	31
65 §	OMAISSUUDEN VAKUUTTAMINEN	31
66 §	LASKUJEN HYVÄKSYJÄT JA MAKSUKORTTIEEN MYÖNTÄMINEN	31
67 §	HANKINNAT	32
68 §	POISTOSUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN	33
69 §	RAHATOIMEN HOITAMINEN	33
70 §	MAKSUISTA PÄÄTTÄMINEN	33
71 §	ASIAKIRJOJEN ANTAMISESTA PERITTÄVÄT MAKSUT	34

9 LUKU ULKOINEN VALVONTA 35

72 §	ULKOINEN JA SISÄINEN VALVONTA	35
73 §	TARKASTUSLAUTAKUNNAN KOKOUKSET	35
74 §	TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT JA RAPORTIT	35
75 §	SIDONNAISUUSILMOITUKSIIN LIITTYVÄT TEHTÄVÄT	36
76 §	TILINTARKASTUSYHTEISÖN VALINTA	36
77 §	TILINTARKASTAJAN TEHTÄVÄT	36
78 §	TARKASTUSLAUTAKUNNAN ANTAMAT TEHTÄVÄT	36
79 §	TILINTARKASTUSKERTOMUS JA MUU RAPORTOINTI	36

10 LUKU SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA 37

80 §	KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSEN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN TEHTÄVÄT	37
81 §	JOHTOKUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN TEHTÄVÄT	37
82 §	VIRANHALTIJOIDEN JA ESIHENKILÖIDEN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN TEHTÄVÄT	37
83 §	SISÄISEN TARKASTUKSEN TEHTÄVÄT	38

III OSA VALTUUSTO 39

11 LUKU VALTUUSTON TOIMINTA 39

84 §	VALTUUSTON TOIMINNAN JÄRJESTELYT	39
85 §	VALTUUSTORYHMÄN MUODOSTAMINEN JA VALTUUSTORYHMÄN NIMI	39
86 §	MUUTOKSET VALTUUSTORYHMÄN KOKOONPANOSSA	39

12 LUKU VALTUUSTON KOKOUKSET 40

87 §	VALTUUSTON VARSINAINEN KOKOUS JA SÄHKÖINEN KOKOUS	40
88 §	KOKOUSKUTSU	40
89 §	ESITYSLISTA	40
90 §	SÄHKÖINEN KOKOUSKUTSU	40
91 §	ESITYSLISTAN JA LIITTEIDEN JULKAISEMINEN KUNTAYHTYMÄN VERKKOSIVUILLA	41

92 §	JATKOKOKOUS.....	41
93 §	VARAVALTUUTETUN KUTSUMINEN.....	41
94 §	LÄSNÄOLO KOKOUKSESSA.....	41
95 §	KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS.....	41
96 §	KOKOUKSEN JOHTAMINEN	42
97 §	PUHEENJOHDON LUOVUTTAMINEN VARAPUHEENJOHTAJALLE	42
98 §	TILAPÄINEN PUHEENJOHTAJA.....	42
99 §	ESTEELLISYYS	42
100 §	ASIOIDEN KÄSITTELYJÄRJESTYS.....	43
101 §	PUHEENVUOROT	43
102 §	PÖYDÄLLEPANO JA ASIAN PALAUTTAMINEN VALMISTELTAVAKSI.....	43
103 §	EHDOTUKSET JA KESKUSTELUN PÄÄTTÄMINEN.....	44
104 §	ILMAN ÄÄNESTYSTÄ SYNTYVÄN PÄÄTÖKSEN TOTEAMINEN	44
105 §	ÄÄNESTYKSEEN OTETTAVAT EHDOTUKSET.....	44
106 §	ÄÄNESTYSTAPA JA ÄÄNESTYSJÄRJESTYS	44
107 §	ÄÄNESTYKSEN TULOKSEN TOTEAMINEN.....	45
108 §	TOIMENPIDEALOITE	45
109 §	PÖYTÄKIRJAN LAATIMINEN JA TARKASTAMINEN	45
110 §	PÄÄTÖSTEN TIEDOKSIANTO KUNTAYHTYMÄN JÄSENKUNNILLE.....	45

13 LUKU ENEMMISTÖVAALI JA SUHTEELLINEN VAALI.....46

111 §	VAALEJA KOSKEVAT YLEISET MÄÄRÄYKSET	46
112 §	ENEMMISTÖVAALI.....	46
113 §	VALTUUSTON VAALILAUTAKUNTA	46
114 §	EHDOKASLISTOJEN LAATIMINEN	46
115 §	EHDOKASLISTOJEN JÄTTÄMINEN JA VAALITOIMITUKSEN NIMENHUUTO	47
116 §	EHDOKASLISTOJEN TARKASTUS JA OIKAISEMINEN.....	47
117 §	EHDOKASLISTOJEN YHDISTELMÄ.....	47
118 §	SUHTEELLISEN VAALIN TOIMITTAMINEN	47
119 §	SUHTEELLISEN VAALIN TULOKSEN TOTEAMINEN.....	47

14 LUKU VALTUUTETUN ALOITE- JA KYSELYOIKEUS48

120 §	VALTUUTETTUIJEN ALOITTEET	48
121 §	KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSELLE OSOITETTAVA KYSYMYS	48
122 §	KYSELYTUNTI	48

IV OSA PÄÄTÖKSENTEKO- JA HALLINTOMENETTELY.....49

15 LUKU KOKOUSMENETTELY.....49

123 §	MÄÄRÄYSTEN SOVELTAMINEN.....	49
124 §	TOIMIELIMEN PÄÄTÖKSENTEKOTAVAT.....	49
125 §	SÄHKÖINEN KOKOUS	49

126 §	SÄHKÖINEN PÄÄTÖKSENTEKOMENETTELY.....	49
127 §	KOKOUSAIKA JA -PAIKKA.....	50
128 §	KOKOUSKUTSU	50
129 §	SÄHKÖINEN KOKOUSKUTSU.....	50
130 §	ESITYSLISTAN JA LIITTEIDEN JULKAISEMINEN KUNTAYHTYMÄN VERKKOSIVUILLA.....	50
131 §	JATKOKOKOUS.....	50
132 §	VARAJÄSENEEN KUTSUMINEN	51
133 §	LÄSNÄOLO KOKOUKSESSA.....	51
134 §	KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSEN EDUSTAJA MUISSA TOIMIELIMISSÄ.....	51
135 §	KOKOUKSEN JULKISUUS.....	51
136 §	KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS.....	52
137 §	TILAPÄINEN PUHEENJOHTAJA.....	52
138 §	KOKOUKSEN JOHTAMINEN JA PUHEENVUOROT.....	52
139 §	KOKOUSKUTSUSSA MAINITSEMATTOMAN ASIAN KÄSITTELY.....	52
140 §	ESITTELIJÄT.....	52
141 §	ESITTELY.....	52
142 §	ESTEELLISYYS	53
143 §	PÖYDÄLLEPANO JA ASIAN PALAUTTAMINEN VALMISTELTAVAKSI.....	53
144 §	EHDOTUKSET JA KESKUSTELUN PÄÄTTÄMINEN.....	53
145 §	ILMAN ÄÄNESTYSTÄ SYNTYVÄN PÄÄTÖKSEN TOTEAMINEN	53
146 §	ÄÄNESTYKSEEN OTETTAVAT EHDOTUKSET.....	54
147 §	ÄÄNESTYS JA VAALI	54
148 §	PÖYTÄKIRJAN LAATIMINEN JA TARKASTAMINEN.....	54
149 §	PÄÄTÖSTEN TIEDOKSIANTO KUNTAYHTYMÄN JÄSENKUNTIEN JÄSENILLE	55
16 LUKU	MUUT MÄÄRÄYKSET.....	56
150 §	ALOITEOIKEUS	56
151 §	ALOITTEEN KÄSITTELY	56
152 §	ALOITTEEN TEKIJÄLLE ANNETTAVAT TIEDOT.....	56
153 §	NIMENKIRJOITUS JA ASIAKIRJOJEN ALLEKIRJOITTAMINEN	56
154 §	TODISTEELLISEN TIEDOKSIANNON VASTAANOTTAMINEN	57
17 LUKU	PÄÄTÖSVALTA HÄIRIÖ- JA POIKKEUSOLOISSA.....	58
155 §	NORMAALISTA PÄÄTÖSVALLASTA POIKKEAMINEN JA RAPORTOINTI	58
156 §	PÄÄTÖSVALLAN KÄYTTÖÖN OTTAMINEN MÄÄRÄAJAKSI KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSEN PÄÄTÖKSELLÄ POIKKEUSOLOISSA JA NORMAALIOLOJEN HÄIRIÖTILANTEESSA.....	58
157 §	KOKOUSKUTSUN MÄÄRÄAJASTA POIKKEAMINEN	58
	LIITE 1 LUOTTAMUSHENKILÖIDEN PALKKIOT JA KORVAUKSET	51

I OSA HALLINNON JA TOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN

1 luku KUNTAYHTYMÄN JOHTAMINEN

1 § HALLINTOSÄÄNNÖN SOVELTAMINEN

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian hallinnon ja toiminnan järjestämisessä sekä päätöksenteko- ja kokousmenettelyssä noudatetaan tämän hallintosäännön määräyksiä, ellei laissa ole toisin säädetty.

Hallintosäännön liitteinä ovat luottamushenkilöiden palkkiot ja korvaukset.

Tässä hallintosäännössä viitataan lakiin ammatillisesta koulutuksesta 531/2017, lukiolakiin 714/2018, lakiin taiteen perusopetuksesta 633/1997 ja lakiin aikuisten perusopetuksesta 628/1998.

2 § KUNTAYHTYMÄN JOHTAMISJÄRJESTELMÄ

Kuntayhtymän johtaminen perustuu kuntayhtymän strategiaan, taloussuunnitelmaan, talousarvioon sekä muihin valtuuston päätöksiin.

Valtuusto vastaa kuntayhtymän toiminnasta ja taloudesta, käyttää kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa ja siirtää toimivaltaansa hallintosäännön määräyksillä.

Hallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Hallitus johtaa kuntayhtymän toimintaa, hallintoa ja taloutta. Hallitus vastaa kuntayhtymän toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä kuntayhtymän henkilöstöpolitiikasta ja huolehtii kuntayhtymän sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kuntayhtymän johtaja johtaa hallituksen alaisena kuntayhtymän hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kuntayhtymän johtaja vastaa asioiden valmistelusta hallituksen käsiteltäväksi.

3 § ESITTELY KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSESSA

Hallituksen esittelijänä toimii kuntayhtymän johtaja. Kuntayhtymän johtajan ollessa poissa tai esteellinen, esittelijänä toimii hänen sijaisekseen määrätty.

4 § KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJAN TEHTÄVÄT

Hallituksen puheenjohtaja

1. johtaa kuntayhtymän strategian sekä hallituksen tehtävien toteuttamisen edellyttämää poliittista yhteistyötä käymällä asioiden käsittelyn edellyttämiä keskusteluja poliittisten ryhmien kanssa sekä pitämällä sopivin tavoin yhteyttä sidosryhmiin,
2. vastaa kuntayhtymän johtajan johtajasopimuksen valmistelusta ja huolehtii hallituksen ja valtuuston kytkemisestä valmisteluprosessiin tarkoituksenmukaisella tavalla sekä
3. vastaa siitä, että kuntayhtymän johtajan kanssa käydään vuosittain tavoite- ja arviointikeskustelut.

5 § KUNTAYHTYMÄN VALTUUSTON PUHEENJOHTAJAN TEHTÄVÄT

Valtuuston puheenjohtaja vastaa valtuuston työskentelystä edistäen valtuustotyöskentelyn vastuullisuutta ja tuloksellisuutta.

6 § KUNTAYHTYMÄN VIESTINTÄ

Hallitus johtaa kuntayhtymän viestintää ja tiedottamista kuntayhtymän toiminnasta hyväksymällä yleiset viestinnän ja tiedottamisen periaatteet.

Hallitus, toimielimet, kuntayhtymän johtaja sekä tulosalueiden johtavat viranhaltijat luovat edellytyksiä läpinäkyvälle toiminnalle asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

Viestinnässä käytetään selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otetaan huomioon kuntayhtymän eri asiakasryhmien tarpeet.

2 luku TOIMIELINORGANISAATIO

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän toimielinorganisaatioon kuuluvat kuntayhtymän valtuusto, kuntayhtymän hallitus, kuntayhtymän tarkastuslautakunta, kuntayhtymän soveltumattomuuden ratkaisujen toimielin (SORA) ja valtuuston perustamat kuntayhtymän liikelaitosten johtokunnat sekä vaikuttamistoimieliminä hallituksen nimeämät työelämävaltuuskunta, neuvottelukunnat ja lakisääteiset opiskelijakunnat.

Kuntayhtymän tehtävänä on järjestää jäsenkuntien puolesta ammatillisen koulutuksen lainsäädännön mukaista koulutusta sekä tehdä niihin liittyvää kehittämistä, tutkimusta ja palvelua. Kuntayhtymä voi myös järjestää taiteen perusopetusta, vapaata sivistystyötä ja lukiota koskevan lainsäädännön mukaista koulutusta sekä säädösten, tarpeen ja rahoituksen mahdollistaessa myös perusopetusta. Koulutuskuntayhtymä toimii myös ammatillisena aikuiskoulutuskeskuksena.

7 § KUNTAYHTYMÄN VALTUUSTO

Valtuuston valtuutettujen määrä on määrätty kuntayhtymän perussopimuksessa. Valtuuston puheenjohtajistoa koskevat määräykset ovat 84 §:ssä.

8 § KUNTAYHTYMÄN HALLITUS

Hallituksessa on kuntayhtymän perussopimuksen mukainen määrä jäseniä, joista valtuusto valitsee hallituksen puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

9 § KUNTAYHTYMÄN TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunnassa on seitsemän jäsentä, joista valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

10 § SOVELTUMATTOMUUDEN RATKAISUJEN TOIMIELIN (SORA)

Sora-toimielimen tehtävät on määritelty ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 2017/531 ja lukiolain 2018/714 mukaisesti.

Toimielimessä tulee olla ainakin koulutuksen järjestäjän, opiskelijahuollon, opettajien, työelämän ja opiskelijoiden edustus. Kuntayhtymän hallitus päättää toimielinten perustamisesta ja lakkauttamisesta, nimeää toimielimen puheenjohtajan ja varsinaiset jäsenet enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Toimielin voi olla kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän soveltumattomuuden ratkaisujen toimielimessä (SORA-toimielimessä) on seitsemän varsinaista jäsentä, kaksi opiskelijajäsentä ja esittelijä sekä tarvittaessa työssäoppimispaikan edustaja. Hallitus nimittää toimielimen varsinaiset jäsenet lukuun ottamatta

opiskelijajäseniä, jotka nimittää kuntayhtymän johtaja, sekä puheenjohtajan siten kuin lainsäädäntö edellyttää.

11 § KUNTAYHTYMÄN LIIKELAITOKSET

Kuntayhtymän hallituksen alaisena toimii Jyväskylän koulutuskuntayhtymän Gradia-kiinteistöt-liikelaitos.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitos vastaa Jyväskylän koulutuskuntayhtymän omistuksessa tai hallinnassa olevien kiinteistöjen ja toimitilojen hallinnosta, ylläpidosta (isännöinti, kiinteistönhoito, siivous sekä muu kiinteistöihin ja toimitiloihin liittyvä toiminta), vuokrauksesta sekä niihin liittyvistä omistajalle kuuluvista talonrakennusinvestointi- ja rakennuttamistehtävistä. Toimitilojen hankinta ja vuokraus kaikille kuntayhtymän tulosalueille tapahtuu liikelaitoksen kautta.

Hallitus valitsee toimikaudekseen liikelaitoksen johtokuntaan viisi jäsentä ja kullekin henkilökohtaisen varajäsenen sekä yhden jäsenistä johtokunnan puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtokunnan jäsenien ja varajäsenien tulee olla kuntayhtymän hallituksen jäseniä tai varajäseniä tai kuntayhtymän valtuuston puheenjohtajistoon kuuluvia.

12 § VAIKUTTAMISTOIMIELIMET

Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä on sidosryhmiä osallistava Jyväskylän koulutuskuntayhtymän työelämävaltuuskunta. Työelämävaltuuskunta tukee koulutuskuntayhtymän ja sen oppilaitosten perustehtävää toimimalla työ- ja elinkeinoelämän, yrittäjyyden ja koulutusyhteistyön sekä koulutuksen ja osaamisen ennakkoinnin ja kehittämisen foorumina. Työelämävaltuuskuntien jäsenet nimittää kuntayhtymän hallitus valtuustokauden ajaksi.

Hallitus voi nimittää erillisiä neuvottelukuntia perustellusta syystä toimikautensa ajaksi.

Koulutuskuntayhtymässä on lakisääteisiä opiskelijakuntia, joiden keskinäistä yhteistoimintaa ja vuorovaikutusta koulutuksen järjestäjän kanssa kuntayhtymä edistää.

3 luku HENKILÖSTÖORGANISAATIO

13 § HENKILÖSTÖORGANISAATIO

Kuntayhtymä on hallinnollisesti jaettu tulosalueisiin. Kuntayhtymän liikelaitos on myös tulosalue. Tulosalue jakautuu tarpeen mukaan toimintayksiköihin ja palvelualoihin.

Kuntayhtymän tulosalueista ja oppilaitoksista sekä niiden tehtävistä, perustamisesta, lakkauttamisesta ja nimestä päättää kuntayhtymän hallitus. Tulosalueiden jakautumisesta toimintayksiköihin päättää kuntayhtymän johtaja. Tulosalueiden muusta sisäisestä organisoitumisesta, kuten jakautumisesta palvelualoihin tai linjoihin, päättää tulosaluejohtaja.

14 § KUNTAYHTYMÄN JOHTAJA

Kuntayhtymän johtajan tehtävänä on johtaa ja kehittää kuntayhtymää kuntayhtymän hallituksen alaisuudessa sekä vastata kuntayhtymän toiminnan tuloksellisuudesta, vaikuttavuudesta, taloudellisuudesta, tehokkuudesta ja lainmukaisuudesta.

Kuntayhtymän johtaja vastaa henkilöstöä koskevasta päätöksenteosta hallintosäännön luvussa 6 kuvatulla tavalla. Kuntayhtymän johtaja toimii lähiesihenkilönä tulosaluejohtaja, rehtoreille, talous- ja hallintojohtajalle, kehittämisjohtajalle sekä muille välittömille alaisilleen.

Kuntayhtymän johtaja toimii Gradian hallinto ja kehittäminen -tulosalueen sekä Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tulosaluejohtajana. Kuntayhtymän johtaja toimii myös Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtajana.

Kuntayhtymän johtaja toimii talous- ja hallintojohtajan sijaisena hänen olleessaan poissa tai esteellinen hoitamasta tehtäviään enintään kuuden kuukauden ajan, ellei hallitus toisin päättä. Vastavasti talous- ja hallintojohtaja sijaistaa kuntayhtymän johtajaa hänen olleessaan poissa tai esteellinen hoitamasta tehtäviään enintään kuuden kuukauden ajan, ellei hallitus toisin päättä.

Kuntayhtymän johtaja nimeää kuntayhtymätason johtoryhmät ja päättää työ- ja ohjausryhmien perustamisesta ja nimeämisestä.

Kuntayhtymän johtaja nimeää osakeyhtiölain (2006/624) määritelmän mukaisten osakkuusyhtiöiden ja -yhteisöjen yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

[Kuntayhtymän johtaja päättää kuntayhtymän antamista avustuksista.](#)

15 § TULOSALUEJOHTAJA, REHTORI

Tulosaluejohtaja, rehtori vastaa tulosalueen toiminnasta ja sen tuloksellisuudesta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kuntayhtymän strategian, talousarvion ja toimintasuunnitelman, kuntayhtymän

hallituksen ja kuntayhtymän johtajan tekemien linjausten sekä tulosalueen toimintaa ohjaavien säädösten mukaan.

Tulosaluejohtaja, rehtori vastaa tulosalueensa tiiviistä yhteistyöstä muiden koulutuskuntayhtymän tulosalueiden kanssa.

Tulosaluejohtaja, rehtori hyväksyy ja allekirjoittaa vastuulleen ja tulosalueelleen kuuluvat sopimukset, tarjoukset, hankinnat ja vastaavat. Tulosalueen nimen kirjoittaa ja tulosalueen puolesta tehtävät sitoumukset allekirjoittaa tulosalueen johtaja, rehtori sekä tarvittaessa varmentaa tulosalueen johtajan, rehtorin määräämä henkilö.

Tulosaluejohtaja, rehtori vastaa tulosalueensa henkilöstöä koskevasta päätöksenteosta hallintosäännön luvussa 6 kuvatulla tavalla. Tulosaluejohtaja, rehtori toimii lähiesihenkilönä välittömille alaisilleen.

Tulosaluejohtaja, rehtori päättää tulosalueensa henkilöstön ulkomaille suuntautuvista virka- ja virantoimitusmatkoista.

Tulosaluejohtaja, rehtorin esihenkilönä toimii koulutuskuntayhtymän johtaja. Tulosaluejohtaja, rehtorin sijaisena toimii erikseen nimetty apulaisrehtori, joka määrittää kuntayhtymän johtajan erillisellä päätöksellä.

Tulosaluejohtaja, rehtori päättää tulosaluetason johtoryhmien sekä muiden tulosalueensa sisäisten ryhmien perustamisesta ja nimeämisestä.

Tulosaluejohtaja, rehtorit päättävät koulutuksen ja tutkintojen tarjonnasta ja sen kohdentumisesta järjestämisluvan rajoissa (laki ammatillisesta koulutuksesta 22 §, laki), koulutuksen hankinnasta (laki ammatillisesta koulutuksesta 30 §, lukiolaki 8 §), maksullisesta palvelutoiminnasta (laki ammatillisesta koulutuksesta 31 §) sekä tilaus- ja tutkintokoulutuksen järjestämisestä (laki ammatillisesta koulutuksesta 33 § ja 35 §, lukiolaki 9 §).

Lukioiden tulosaluejohtaja, rehtori päättää lukion lukuvuosisuunnitelmasta (lukiolaki 13 § 4 mom) ja ammatillisen koulutuksen tulosaluejohtaja, rehtori tulosalueen oppilaitosten opetussuunnitelmista, lukuvuosisuunnitelmista ja vapaaajaksosuunnitelmista.

Sen lisäksi mitä rehtorin tehtävistä on muualla säädetty tai määrätty, oppilaitoksen rehtorin tehtävänä on päättää oppilaitoskohtaisista opetussuunnitelmista, osaamisen arvioinnin toteuttamis-suunnitelmista, opiskelijavalinnoista, opiskelija-asioista, opetuksen järjestämiseen liittyvistä asioista ja opettajien työnjaosta, vastata pedagogisesta johtamisesta sekä vastata laissa ammatillisesta koulutuksesta, lukiolaissa, laissa taiteen perusopetuksesta ja laissa aikuisten perusopetuksesta mainituista koulutuksen järjestäjälle asetetuista tehtävistä. Rehtori allekirjoittaa todistukset opetuslainsäädännön edellyttämällä tavalla. Rehtori päättää oppivelvollisuuteen ja maksuttomu-

teen liittyvistä asioista. Rehtori päättää muiden kuin oppivelvollisuuslaissa tarkoitettujen oppivelvollisten osalta korkeintaan kolmen kuukauden määräaikaisesta erottamisesta sekä asuntolasta erottamisesta.

Rehtori voi ~~erillisellä kuntayhtymän johtajan tekemällä~~ päätöksellä ~~siirtää lakiin perustuvaa toimivaltaa alaiselleen viranhaltijalle. niissä asioissa, joissa se on lainsäädännön puitteissa mahdollista.~~

16 § AMMATILLISEN KOULUTUKSEN APULAISREHTORIT JA KOULUTUSPÄÄLLIKÖT SEKÄ LUKIOKOULUTUKSEN APULAISREHTORIT

Ammatillisen koulutuksen apulaisrehtori vastaa palvelualan toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kuntayhtymän strategian, talousarvion ja toimintasuunnitelman, kuntayhtymän hallituksen ja kuntayhtymän johtajan sekä tulosaluejohtaja, rehtorin tekemien linjausten sekä palvelualan toimintaa ohjaavien säädösten mukaan. Lisäksi **ammattillisen koulutuksen apulaisrehtoreilla** on erillisellä päätöksellä sovittuja koko ammatillisesta koulutuksesta koskevia prosessivastuita.

Ammatillisen koulutuksen apulaisrehtori hyväksyy ja allekirjoittaa vastuulleen kuuluvat sopimukset, tarjoukset, hankinnat ja vastaavat.

Ammatillisen koulutuksen apulaisrehtori vastaa palvelualan henkilöstöä koskevasta päätöksenteosta hallintosäännön luvussa 6 kuvatulla tavalla. **Ammatillisen koulutuksen** apulaisrehtori toimii lähiesihenkilönä palvelualan esihenkilöasemassa oleville viranhaltijoille ja työntekijöille sekä muille välittömille alaisilleen.

Ammatillisen koulutuksen apulaisrehtorin esihenkilönä toimii tulosaluejohtaja, rehtori. Ammatillisen koulutuksen apulaisrehtorit sijaistavat toinen toisiaan.

Ammatillisen koulutuksen koulutuspäälliköt tekevät opiskelijoita koskevat erityisen tuen päätökset omien alojensa osalta.

Ammatillisen koulutuksen koulutuspäälliköt toimivat hallintosäännön 22 §:n mukaisina lähiesihenkilöinä.

Lukiokoulutuksen apulaisrehtorit tekevät päätökset erityisopetuksesta.

Lukiokoulutuksen apulaisrehtorit toimivat hallintosäännön 22 §:n mukaisina lähiesihenkilöinä.

17 § GRADIA-KIINTEISTÖT-LIIKELAITOKSEN JOHTAJA

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksella on johtaja, joka on virkasuhteessa kuntayhtymään. Johtajalla on oikeus käyttää puhevaltaa johtokunnan puolesta liikelaitoksen asioissa.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtaja vastaa liikelaitoksen toiminnan tuloksellisuudesta. Lisäksi liikelaitoksen johtajan tehtäviin kuuluu:

- huolehtia liikelaitoksen hallinnosta ja taloudesta
- päättää järjestyssäännöistä ja muista vastaavista ohjeista,
- päättää niistä asioista, jotka eivät kuulu johtokunnan toimivaltaan ja jotka säädösten ja määräysten perusteella eivät kuulu jonkun muun ratkaistavaksi.
- yhtiökokousedustus liikelaitoksen vastuulla olevien yhtiöiden osalta (kiinteistöosakeyhtiöt ja osakehuoneistot)
- liikelaitoksen henkilöstöön liittyvät hallintopäätökset, jotka eivät kuulu johtokunnan toimivaltaan

Kuntayhtymän hallitus päättää liikelaitoksen johtajan viran kelpoisuusehdoista ja valitsee ja irtisanoo liikelaitoksen johtajan sekä myöntää hänelle eron.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtajan sijainen määrittää liikelaitoksen johtokunnan erillisellä päätöksellä.

18 § TULOSALUEJOHTAJA, RUOKAPALVELUJOHTAJA

Tulosaluejohtaja vastaa tulosalueen toiminnasta ja sen tuloksellisuudesta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kuntayhtymän strategian, talousarvion ja toimintasuunnitelman, kuntayhtymän hallituksen ja kuntayhtymän johtajan tekemien linjausten sekä tulosalueen toimintaa ohjaavien säädösten mukaan.

Tulosaluejohtaja vastaa tulosalueensa tiiviistä yhteistyöstä muiden koulutuskuntayhtymän tulosalueiden kanssa.

Tulosaluejohtaja hyväksyy ja allekirjoittaa vastuulleen ja tulosalueelleen kuuluvat sopimukset, tarjoukset, hankinnat ja vastaavat. Tulosalueen nimen kirjoittaa ja tulosalueen puolesta tehtävät sitoumukset allekirjoittaa tulosalueen johtaja sekä tarvittaessa varmentaa tulosalueen johtajan määräämä henkilö.

Tulosaluejohtaja vastaa tulosalueensa henkilöstöä koskevasta päätöksenteosta hallintosäännön luvussa 6 kuvatulla tavalla.

Tulosaluejohtaja päättää alaisensa henkilöstön ulkomaille suuntautuvista virka- ja virantoimitusmatkoista.

Tulosaluejohtajan esihenkilönä toimii koulutuskuntayhtymän johtaja. Tulosaluejohtajan sijainen tai sijaiset määrittää kuntayhtymän johtajan erillisellä päätöksellä.

Tulosaluejohtaja päättää tulosaluetason johtoryhmien sekä muiden tulosalueiden sisäisten ryhmien perustamisesta ja nimeämisestä.

19 § ~~KUNTAYHTYMÄN~~ TALOUS- JA HALLINTOJOHTAJAN TEHTÄVÄT

Talous- ja hallintojohtaja vastaa koulutuskuntayhtymän talouden ja hallinnon kokonaisuuksista ja niihin kuuluvista prosesseista ja niiden lainmukaisuudesta sekä näiden prosessien jatkuvasta ke-

hittämisestä. Talous- ja hallintojohtaja vastaa erityisesti koulutuskuntayhtymän talousarvion ja tilinpäätöksen laadinnasta sekä vastaa kuntayhtymätason talouden suunnittelusta, seurannasta ja raportoinnista sekä uudistaa ja kehittää yhteisiä talousprosesseja. Talous- ja hallintojohtaja on vastuussa kuntayhtymän hankintojen kokonaistaloudellisuudesta ja sopimusohjauksesta. Talous- ja hallintojohtaja vastaa kuntayhtymän yleishallinnosta.

Talous- ja hallintojohtaja toimii kuntayhtymän johtajan sijaisena hänen ollessaan poissa tai esteellinen hoitamasta tehtäviään enintään kuuden kuukauden ajan. Vastaavasti kuntayhtymän johtaja sijaistaa talous- ja hallintojohtajaa hänen ollessaan poissa tai esteellinen hoitamasta tehtäviään enintään kuuden kuukauden ajan. Talous- ja hallintojohtaja toimii myös kehittämisjohtajan sijaisena tämän ollessa poissa tai estynyt hoitamasta virkatehtäviään enintään kuuden kuukauden ajan.

Talous- ja hallintojohtaja toimii hallintopalvelut –toimintayksikön johtajana.

Talous- ja hallintojohtaja toimii lähiesihenkilönä välittömässä alaisuudessaan työskentelevälle henkilöstölle ja päättää myös alaisensa henkilöstön ulkomaille suuntautuvista virka- ja virantoimitusmatkoista.

Talous- ja hallintojohtajan esihenkilönä toimii kuntayhtymän johtaja.

20 § ~~KUNTAYHTYMÄN KEHITTÄMISJOHTAJAN TEHTÄVÄT~~

Kehittämisjohtajan tehtävänä on johtaa ja koordinoida koulutuskuntayhtymän kehittämishankkeita ja aluekehitystoimintaa ja osaltaan vastata kuntayhtymän kansallisesta ja kansainvälisestä edunvalvonnasta sekä sidosryhmäyhteistyöstä kuntayhtymän perustehtävän edistämiseksi.

Kehittämisjohtaja hyväksyy ja allekirjoittaa koulutuskuntayhtymän hankehakemukset sekä hakeuksiin liittyvät muut asiakirjat ja vastaa koko kuntayhtymän hanketoiminnan toteutuksen ja vaikuttavuuden koordinoinnista ja arvioinnista.

Kehittämisjohtaja toimii talous- ja hallintojohtajan sijaisena enintään kuuden kuukauden ajan tämän ollessa poissa tai estynyt hoitamasta virkatehtäviään, mikäli samaan aikaan myös kuntayhtymän johtaja on poissa tai estynyt toimimasta. Vastaavasti talous- ja hallintojohtaja toimii kehittämisjohtajan sijaisena tämän ollessa poissa tai estynyt hoitamasta virkatehtäviään enintään kuuden kuukauden ajan. Samalla kehittämisjohtaja toimii kuntayhtymän johtajan sijaisena enintään kuuden kuukauden ajan, mikäli samaan aikaan myös talous- ja hallintojohtaja on poissa tai estynyt toimimasta kuntayhtymän johtajan sijaisena.

Kehittämisjohtaja toimii kehittämispalvelut-toimintayksikön johtajana.

Kehittämisjohtaja toimii lähiesihenkilönä välittömässä alaisuudessaan työskentelevälle henkilöstölle ja päättää myös alaisensa henkilöstön ulkomaille suuntautuvista virka- ja virantoimitusmatkoista.

Kehittämiskohtajan esihenkilönä toimii kuntayhtymän johtaja.

Kehittämiskohtaja perustaa ja nimeää ulkoisten hankkeiden ohjausryhmät kuntayhtymän johtoryhmää kuultuaan.

21 § TOIMIVALTA KUNTAYHTYMÄN HENKILÖSTÖASIOISSA

Henkilöstöpalveluiden tehtävänä on henkilöstöpäällikön johdolla koordinoita kuntayhtymän henkilöstöasioiden kokonaisuutta, varmistaa yhtenäiset toimintatavat henkilöstöasioissa ja työehtosopimusten, lakien ja asetusten mukainen toiminta sekä huolehtia palkanmaksusta. Henkilöstöpalvelut kehittää ja ylläpitää työkykyä ja -motivaatiota tukevia ratkaisuja sekä pyrkii siten omalta osaltaan edistämään henkilöstön sitoutumista kuntayhtymään ja sen tavoitteisiin.

Henkilöstöpäällikkö edustaa työnantajaa kunnallisen pääsopimuksen mukaisissa paikallis- ja muissa henkilöstöä koskevissa neuvotteluissa. Paikallisneuvottelupyynnöt osoitetaan henkilöstöpäällikölle.

Henkilöstöpalvelut valmistelee henkilöstöpäällikön johdolla paikalliset virka- ja työehtosopimukset, vastaa virka- ja työehtosopimusten tulkinnasta ja toimeenpanosta sekä paikallisten palkkausjärjestelmien kehittämisestä sekä keskitettyjen palkkaratkaisujen kohdentamisen valmistelusta sekä yhteistoiminnan kokonaisuudesta. Henkilöstöpäällikkö ja palvelussuhdepäällikkö toimivat KT-yhteyshenkilöinä Kuntatyönantajiin. Henkilöstöpäällikkö valmistelee henkilöstöasioita päätöksentekoon. Henkilöstöpäällikkö hyväksyy rekrytointiluvat, vastaanottaa kertapalkkioesitykset ja vastaa niiden toimeenpanon käsittelystä sekä nimikemuutoksista.

Työsuojelupäällikön tehtävät ovat kuntayhtymän turvallisuuspäällikön vastuulla.

22 § LÄHIESIHENKILÖN TEHTÄVÄT

Lähiesihenkilön tehtävänä on

1. johtaa tulosvastuullisesti omaa henkilöstöään kuntayhtymän strategian ja talousarviossa ja –suunnitelmassa asetettujen toiminnallisten tavoitteiden mukaisesti
2. toimia työnantajan lähimpänä edustajana suhteessa henkilöstöön omalla vastuualueellaan
3. vastata tehokkaasta ja taloudellisesta resurssien käytöstä omalla vastuualueellaan ja yhteistyössä muiden esihenkilöiden kanssa koko koulutuskuntayhtymässä
4. huolehtia oman henkilöstönsä työturvallisuudesta ja työhyvinvoinnista sekä koulutuskuntayhtymän yhteisten henkilöstölinjausten ja -ohjeiden toteutumisesta omalla vastuualueellaan
5. valvoa säännösten, määräysten, päätösten, suunnitelmien sekä sopimusten noudattamista omalla vastuualueellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden mukaisesti

6. vastata henkilöstönsä välisestä työnjaosta ja käytännön työjärjestelyistä, vahvistaa työsuunnitelmat sekä tarkastaa ja hyväksyä työajanseurannat
7. myöntää / kieltää / hyväksyä / vastaanottaa kaikki omaa henkilöstöä koskevat työ- ja virkaehtosopimusten tai henkilöstöasioita koskevan lainsäädännön mukaiset hakemukset henkilötietojärjestelmissä **lukuun ottamatta** seuraavia:
 - lähiesihenkilö voi tehdä virkamääräyksen tai työsopimuksen vain alle tai tasan 2 kk määräaikaan palvelussuhteeseen, muuten palvelukseen otetaan 40 §:n mukaisesti
 - palvelussuhteen aikaiset palkanmuutokset suuntaan tai toiseen hyväksyy henkilöstöpalveluiden luvalla lähiesihenkilöstä seuraava virassa oleva esihenkilö (yksi yli yhden periaate), paitsi työkokemuslisät ja kertapalkkiot tai muut sellaiset erikseen sovittavat palkanmuutokset, jotka käsitellään yhteistoiminnassa, paikallisneuvotteluissa tai luottamuselimissä ja valmistellaan päätöksentekoon ja maksuun keskitetysti henkilöstöpalveluista ja lähiesihenkilö hyväksyy ne
 - nimikemuutokset menevät henkilöstöpäällikölle
 - harkinnanvaraiset virka- ja työvapaat, joista päätetään 43 §:n mukaisesti
8. päättää alaistensa virka- ja virantoimitusmatkoista kotimaassa sekä koulutukseen osallistumisesta
9. käydä vuosittain kehityskeskustelut alaistensa kanssa
10. päättää terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin määräämisestä
11. vastaanottaa alaistensa irtisanoutumisilmoitukset ja hyväksyä ne sekä saattaa ne palvelukseen ottavan päätöksentekijän tietoon sekä
12. päättää hankinnoista hankintaohjeen ja hallintosäännön 67 §:n mukaisesti

4 luku KONSERNIOHJAUS JA SOPIMUSTEN HALLINTA

23 § KONSERNIJOHTO

Kuntayhtymän konsernijohtoon kuuluvat kuntayhtymän hallitus ja kuntayhtymän johtaja.

24 § KONSERNIJOHDON TEHTÄVÄT JA TOIMIVALLAN JAKO

Kuntayhtymän hallitus

1. vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle,
2. vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoi konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan,
3. antaa valtuustolle puolivuositain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä,
4. arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta,
5. käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa,
6. seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä,
7. antaa kuntayhtymän ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa,
8. vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista,
9. nimeää kuntayhtymän ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin sekä
10. nimeää tytäryhtiöiden yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet lukuun ottamatta liikelaitoksen vastuulla olevia yhtiöitä

Kuntayhtymän johtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

25 § SOPIMUSTEN HALLINTA

Kuntayhtymän hallitus vastaa sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä, antaa tarkemmat ohjeet sopimushallinnasta sekä määrää sopimusten vastuuhenkilöt.

5 luku TOIMIELINTEN TEHTÄVÄT JA TOIMIVALLAN JAKO

26 § KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSEN TEHTÄVÄT JA TOIMIVALTA

Kuntayhtymän hallitus johtaa kuntayhtymän toimintaa, hallintoa ja taloutta ja vastaa lainsäädännössä säädetystä kuntayhtymän ja koulutuksen järjestäjän tehtävistä. Lisäksi hallituksen tehtävänä on

1. tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvan hakeminen (laki ammatillisesta koulutuksesta 22 §, lukiolaki 3 §)
2. neuvottelukuntien asettaminen,
3. opiskelun julkisuuden rajoittaminen (laki ammatillisesta koulutuksesta 68 §, lukiolaki 17 §),
4. kokeiluluvan hakeminen (laki ammatillisesta koulutuksesta 20 §, lukiolaki 18 §) sekä
5. koulutuksen arviointiin liittyvä päätöksenteko (laki ammatillisesta koulutuksesta 126 §, lukiolaki 56 §).
6. antaa kuntayhtymän valtuuston puolesta lausunnon valtuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos hallitus katsoo, ettei valtuuston päätöstä ole kumottava

27 § SOVELTUMATTOMUUDEN RATKAISUJEN TOIMIELIMEN (SORA) TEHTÄVÄT JA TOIMIVALTA

Kuntayhtymän SORA-toimielimen tehtävät on määritelty ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 2017/531 mukaisesti.

SORA-toimielin päättää

1. opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja palauttamisesta,
2. määräaikaisesta erottamisesta oppilaitoksesta,
3. asuntolasta erottamisesta sekä
4. opiskeluoikeuden pidättämisestä.

28 § VIRANHALTIJOIDEN JA ESIHENKILÖIDEN TEHTÄVÄT JA TOIMIVALTA

Viranhaltijoiden ja esihenkilöiden tehtävät ja toimivalta ovat sellaiset kuin on todettu hallintosäännön 3. luvussa:

- kuntayhtymän johtaja (14 §)
- talous- ja hallintojohtaja (19 §)
- kehittämisjohtaja (20 §)
- tulosaluejohtaja(t), rehtori(t) (15 §)
- liikelaitoksen johtaja(t) (17 §)
- ammatillisen koulutuksen apulaisrehtorit (16 §)
- lähiesihenkilöt (22 §)

29 § GRADIA-KIINTEISTÖT-LIIKELAITOKSEN JOHTOKUNNAN TEHTÄVÄT JA TOIMIVALTA

Kuntalain 67 §:ssä ja 120 §:ssä liikelaitoksen johtokunnalle säädettyjen tehtävien lisäksi johtokunnan tehtäviä ja toimivaltaan kuuluu:

- päättää liikelaitoksen asiakkaille tuotettavien tuotteiden ja palvelujen hinnoista talousarviossa olevien sekä valtuuston ja hallituksen päättämien periaatteiden mukaisesti
- vastata sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä.

30 § TOIMIVALLAN SIIRTÄMINEN ETEENPÄIN

Toimielin voi siirtää sille tässä luvussa määrättyä toimivaltaa edelleen alaiselleen viranomaiselle, ellei tälle ole lainsäädännöstä tulevaa estettä. Se, jolle toimivaltaa on edelleen siirretty, ei voi enää siirtää toimivaltaa edelleen.

31 § TOIMIVALTA PÄÄTTÄÄ ASIAKIRJAN ANTAMISESTA

Toimielin voi päättämässään laajuudessa siirtää asiakirjan antamista koskevaan viranomaisen ratkaisuvalltaa alaiselleen toimijalle.

32 § ASIAN OTTAMINEN KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSEN KÄSITELTÄVÄKSI

Asian ottamisesta kuntayhtymän hallituksen käsiteltäväksi voi päättää hallitus, hallituksen puheenjohtaja ja kuntayhtymän johtaja.

33 § ASIAN OTTAMINEN LIIKELAITOKSEN JOHTOKUNNAN KÄSITELTÄVÄKSI

Asia voidaan kuntalain 92 §:n mukaisesti ottaa liikelaitoksen johtokunnan käsiteltäväksi.

Asian ottamisesta johtokunnan käsiteltäväksi voi päättää johtokunnan ja sen puheenjohtajan lisäksi johtokunnan esittelijä.

Jos asia on päätetty ottaa sekä liikelaitoksen johtokunnan että kuntayhtymän hallituksen käsiteltäväksi, asia käsitellään kuntayhtymän hallituksessa.

34 § OTTOKELPOISEN PÄÄTÖKSEN ILMOITTAMINEN

Kuntayhtymän hallituksen alaisen viranomaisen on ilmoitettava kuntayhtymän hallitukselle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista kuntayhtymän hallitus on päättänyt, ettei se käytä otto-oikeuttaan.

Johtokunnan alaisen viranomaisen on ilmoitettava johtokunnalle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista johtokunta on ilmoittanut, ettei se käytä otto-oikeuttaan.

Ilmoitus on tehtävä neljän päivän kuluessa pöytäkirjan/päätöksen tarkastamisesta. Jos pöytäkirjaa ei tarkasteta, määräaika lasketaan pöytäkirjan allekirjoittamisesta.

Ilmoitus tehdään sähköisesti kuntayhtymän hallituksen (ja johtokunnan) puheenjohtajalle ja esittelijälle.

Päätökset niissä asioissa, joista ei tarvitse ilmoittaa, voidaan otto-oikeuden estämättä panna täytäntöön, jollei yksittäistapauksessa ole ilmoitettu asian ottamisesta kuntayhtymän hallituksen (tai johtokunnan) käsiteltäväksi.

6 luku TOIMIVALTA HENKILÖSTÖASIOISSA

35 § KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSEN YLEISTOIMIVALTA HENKILÖSTÖASIOISSA

Mikäli toimivallasta henkilöstöasioissa ei ole säädetty laissa eikä määrätty hallintosäännössä, toimivalta on kuntayhtymän hallituksella.

36 § VIRAN PERUSTAMINEN JA LAKKAUTTAMINEN SEKÄ VIRKANIMIKKEEN MUUTTAMINEN

Valtuusto päättää kuntayhtymän johtajan viran perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä virkanimikkeen muuttamisesta.

Kuntayhtymän hallitus päättää muiden virkojen perustamisesta, lakkauttamisesta ja virkanimikkeen muuttamisesta.

Työsopimussuhteisten osalta tehtävänimikkeen muuttamisesta päättää palvelussuhteeseen ottava päätöksentekijä henkilöstöpäällikön esityksestä.

37 § VIRKASUHTEEEN MUUTTAMINEN TYÖSUHTEEKSI

Kuntayhtymän hallitus päättää virkojen muuttamisesta työsuhteeksi. Muiden virkasuhteiden muuttamisesta työsuhteeksi päättää kuntayhtymän johtaja.

38 § KELPOISUUSVAATIMUKSET

Kuntayhtymän johtajan viran kelpoisuusvaatimuksista päättää valtuusto. Muiden virkojen kelpoisuusvaatimuksista päätetään virkaa perustettaessa. Virkasuhteeseen ottava viranomaisen päättää kelpoisuusvaatimuksista, jos niistä ei ole päätetty virkaa perustettaessa tai jos otetaan virkasuhteeseen ilman virkaa.

Työsopimussuhteisilta vaadittavasta kelpoisuudesta päättää palvelussuhteeseen ottava päätöksentekijä.

Henkilöstöltä vaadittavasta kelpoisuudesta pidetään erillistä luetteloa.

39 § HAETTAVAKSI JULISTAMINEN

Viran tai virkasuhteen julistaa haettavaksi virkasuhteeseen ottamisesta päättävä päätöksentekijä. Kun virkasuhteeseen ottamisesta päättävä viranomaisen on valtuusto, viran tai virkasuhteen julistaa kuitenkin haettavaksi kuntayhtymän hallitus.

40 § PALVELUSSUHTEESEEN OTTAMINEN

Valtuusto valitsee määrääjäksi tai toistaiseksi kuntayhtymän johtajan sekä hänen sijaisensa yli 6 kk ajaksi. Kuntayhtymän hallitus voi valita kuntayhtymän johtajan sekä hänen sijaisensa enintään 6 kk määrääjäksi.

Kuntayhtymän hallitus ottaa palvelukseen kuntayhtymän johtajan välittömässä alaisuudessa työskentelevän henkilöstön sekä tulosaluejohtaja, rehtorit ja heidän sijaisensa yli 6 kk:n ajaksi.

Kuntayhtymän hallitus voi perustellusta syystä poiketa tässä hallintosäännössä mainituista sijaisjärjestelyistä.

Kuntayhtymän johtaja ottaa palvelukseen tulosaluejohtajan sekä hänen sijaisensa enintään 6 kk:n määrääjäksi sekä tulosaluejohtajan välittömässä alaisuudessa työskentelevän henkilöstön toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen tai yli 12 kk määräaikaiseen palvelussuhteeseen.

Tulosaluejohtaja, rehtorit, talous- ja hallintojohtaja ja kehittämisjohtaja ottavat palvelukseen omalle tulosalueelleen toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen tai yli 12 kk määräaikaiseen palvelussuhteeseen palkattavan henkilöstön, jotka eivät ole heidän suoria alaisiaan.

Tasan tai alle 12 kk, mutta yli 2 kk määräaikaiseen palvelussuhteeseen ottamisesta päättää ammatillisen koulutuksen apulaisrehtori, toimintayksikön johtaja tai mikäli tällaisia ei ole tulosalueelle nimetty, tulosaluejohtaja.

Tasan 2 kk tai sen alle määräaikaiseen palvelussuhteeseen ottamisesta päättää asianomainen lähiesihenkilö.

Kun työ- tai virkasuhteeseen otetaan henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen, palvelukseen ottamisesta päättää tulosaluejohtaja.

Tässä pykälässä määrättyä palvelussuhteeseen ottamisoikeutta ei voi siirtää eteenpäin.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen osalta palvelussuhteeseen ottamisesta päättää liikelaitoksen johtokunta sen henkilöstön osalta, jotka ovat liikelaitoksen johtajan suoria alaisia. Muiden osalta palvelussuhteeseen ottamisesta päättää liikelaitoksen johtaja. Tasan 2 kk tai sen alle määräaikaiseen palvelussuhteeseen ottamisesta päättää asianomainen lähiesihenkilö.

Palkasta ja muista palvelussuhteen ehdoista päättää palvelussuhteeseen ottava päätöksentekijä voimassa olevan virka- ja työehtosopimuksen sekä kuntayhtymän palkkausjärjestelmän mukaisesti kuultuaan kuntayhtymän henkilöstöpalveluita.

Virka- ja työehtosopimusten mukaisista palkkauksen muutoksista palvelussuhteen aikana päätetään 22 §:n mukaisesti.

Koulutuskuntayhtymän palvelussuhteissa käytetään lain kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta (11.4.2003/304) 8 §:n tai työsopimuslain (26.1.2001/55) 1. luku 4 §:n mukaista koeaikaa. Virkasuhteisen henkilön koeajan määrää tai työsuhteeseen otettavan koeajasta sopii palvelussuhteeseen ottava päätöksentekijä.

41 § EHDOLLISEN VALINTAPÄÄTÖKSEN VAHVISTAMINEN

Ehdollisen valintapäätöksen vahvistaa palvelussuhteeseen ottamisesta päättänyt päätöksentekijä. Valtuuston ehdollisen valintapäätöksen vahvistaa kuitenkin kuntayhtymän hallitus.

Ehdollisen valintapäätöksen raukeamisen toteaa päätöksellään palvelussuhteeseen ottamisesta päättänyt päätöksentekijä.

42 § VIRKAAN OTTAMINEN VIRKAAN VALITUN IRTISANOUDUTTUA ENNEN VIRANTOIMITUKSEN ALKAMISTA

Jos haettavana olleeseen virkaan tai virkasuhteeseen valittu irtisanoutuu ennen virantoimituksen alkamista, eikä varalle ole valittu ketään, voidaan viranhaltija valita niiden virkaa tai virkasuhdetta hakeneiden joukosta, jotka ilmoittavat hakemuksensa olevan edelleen voimassa.

Työsopimussuhteisten osalta sovelletaan samaa sääntöä.

43 § HARKINNANVARAISET VIRKA- JA TYÖVAPAAT

Kuntayhtymän johtajan virkavapaushakemuksen ratkaisee kuntayhtymän hallituksen puheenjohtaja.

Muiden osalta yli 12 kk harkinnanvaraiset virka- ja työvapaat ratkaisee tämän hallintosäännön 40 §:n mukainen palvelussuhteeseen ottava päätöksentekijä. 2–12 kk virka- ja työvapaat päättää ammatillisen koulutuksen apulaisrehtori, toimintayksikön johtaja tai mikäli tällaista ei ole tulosalueelle nimetty, tulosaluejohtaja. Tasan tai alle 2 kk virka- ja työvapaat päättää lähiesihenkilö.

44 § VIRKA- JA TYÖEHTOSOPIMUKSEN HARKINNANVARAISTEN MÄÄRÄYSTEN SOVELTAMINEN

Muista kuin edellä olevissa pykälissä mainituista virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltamisesta päättää kuntayhtymän johtaja.

45 § VIRANHALTIJAN SIIRTÄMINEN TOISEEN VIRKASUHTEESEEN

Viranhaltijan siirtämisestä toiseen virkasuhteeseen tulosalueen sisällä päättää kyseinen tulosaluejohtaja. Siirtämisestä tulosalueelta toiselle tai muista kuin edellä mainituista virkasiirroista päättää kuntayhtymän johtaja.

46 § SIVUTOIMET

Sivutoimiluvat, joilla annetaan lupa koulutuskuntayhtymän työajan käyttöön sivutoimen hoitamiseen, myöntää ja peruuttaa kyseisen tulosalueen tulosaluejohtaja. Sivutoimi-ilmoitukset viranhaltijan vapaa-ajalla tekemästä sivutoimesta ja työsopimussuhteisen ilmoitukset sivutoimista hyväksyy ja kieltää kyseisen tulosalueen tulosaluejohtaja.

47 § VIRANHALTIJAN TYÖ- JA TOIMINTAKYVYN SELVITTÄMINEN

Kuntayhtymän hallituksen puheenjohtaja päättää kunnallisen viranhaltijalain 19 §:n nojalla terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä kuntayhtymän johtajalta sekä kuntayhtymän johtajan määrittämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.

Muiden viranhaltijoiden ja työntekijöiden osalta lähiesihenkilö päättää terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä alaiseltaan sekä alaisensa määrittämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.

48 § VIRANTOIMITUKSESTA PIDÄTTÄMINEN

Valtuusto päättää kuntayhtymän johtajan virantoimituksesta pidättämisestä. Valtuuston puheenjohtaja voi ennen valtuuston kokousta päättää kuntayhtymän johtajan väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.

Kuntayhtymän hallitus päättää muun viranhaltijan kuin kuntayhtymän johtajan virantoimituksesta pidättämisestä. Kuntayhtymän johtaja voi ennen kuntayhtymän hallituksen kokousta päättää viranhaltijan väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.

49 § VIRKASUHTEN JA TYÖSUHTEN MUUTTAMINEN OSA-AIKAISEKSI

Virkasuhteen ja työsuhteen muuttamisesta osa-aikaiseksi päättää lain työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa mukaisen käsittelyn jälkeen hallintosäännön 39 §:n mukainen palvelussuhteeseen ottava päätöksentekijä.

50 § LOMAUTTAMINEN

Kuntayhtymän hallitus päättää henkilöstön lomauttamisen periaatteista. Viranhaltijan ja työntekijän lomauttamisesta toistaiseksi tai määräajaksi päättää hallintosäännön 39 §:n mukainen palvelussuhteeseen ottava päätöksentekijä.

51 § PALVELUSSUHTEN PÄÄTTYMINEN

Palvelussuhteen purkamisesta koeajalla, irtisanomisesta, purkamisesta ja purkautuneena pitämisestä päättää kuntayhtymän henkilöstöpalveluita konsultoituaan 39 §:n mukainen palvelussuhteeseen ottava päätöksentekijä.

Lähiesihenkilö vastaanottaa alaistensa irtisanoutumisilmoitukset. Viranhaltijan ilmoitus virkasuhteen irtisanomisesta ja työntekijän ilmoitus työsuhteen irtisanomisesta saatetaan palvelussuhteeseen ottamisesta päättäneen päätöksentekijän tietoon.

52 § MENETETTYJEN ANSIOIDEN KORVAAMINEN

Viranhaltijalle lain kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta 45 §:n nojalla maksettavasta korvauksesta päättää kuntayhtymän henkilöstöpalveluita konsultoituaan 40 §:n mukainen palvelussuhteeseen ottava päätöksentekijä.

53 § PALKAN TAKAISINPERIMINEN TAI PERIMÄTTÄ JÄTTÄMINEN

Aiheettomasti maksetun palkan tai muun palvelussuhteesta johtuvan taloudellisen etuuden takaisinperintä perustuu VhL 56 § ja TsL 2 luvun 7 § määräyksiin.

Aiheettomasti maksetun palkan tai muun palvelussuhteesta johtuvan taloudellisen etuuden perimättä jättämisestä tai kohtuullistamisesta päättää henkilöstöpäällikön esityksestä kuntayhtymän talous- ja hallintojohtaja.

54 § MUUT HENKILÖSTÖASIOITA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

Kuntayhtymän johtaja päättää yhteistoimintajärjestelmästä ja yhteistyötoimikunnan kokoonpanosta.

7 luku TIEDONHALLINNAN JA ASIAKIRJAHALLINNON JÄRJESTÄMINEN

55 § KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSEN TIEDONHALLINNAN JA ASIAKIRJAHALLINNON TEHTÄVÄT

Kuntayhtymän hallitus vastaa siitä, että tiedonhallintalain 4.2 §:n vastuut, käytännöt ja valvonta on määritelty kuntayhtymässä.

Tiedonhallinnan toteuttamiseen liittyvien tehtävien vastuut ovat:

1. Vastuu tiedonhallintalain mukaisten kuvausten koostamisesta ja ylläpidosta (tiedonhallintamalli (5 §), muutosvaikutusten arviointi (5 §) ja asiakirjajulkisuutta koskeva kuvaus (28 §),
2. Vastuu 19 §:ssä säädetystä tietoaaineistojen sähköiseen muotoon muuttamisesta ja saataavuudesta,
3. Vastuu tietoturvallisuusjärjestelyistä, tietojärjestelmien toiminnasta ja yhteentoimivuudesta sekä tietovarantojen yhteentoimivuudesta (2 §:n 13 kohta, 5 §, 12–17 §, 22–24 §) ja
4. Vastuu asianhallinnan ja palvelujen tiedonhallinnan järjestämisestä sekä tietoaaineistojen säilyttämisen järjestämisestä (21 §, 25–27 §).

Kuntayhtymän hallituksen tulee huolehtia arkistolain 7–9 §:n mukaisista velvoitteista:

Kuntayhtymän hallitus vastaa siitä, että asiakirjahallinnon ohjeistus, käytännöt, vastuut ja valvonta on määritelty kuntayhtymän eri tehtävissä sekä:

1. vastaa hyvän tiedonhallintatavan ja hyvän henkilötietojen käsittelyn toteuttamisesta,
2. määrää kuntayhtymän asiakirjahallintoa johtavan työntekijän,
3. antaa tarkemmat määräykset asiakirjahallinnon hoitamisesta ja asiakirjahallinnon johtavan työntekijän, tulosalueiden, toimintayksikköjen ja palvelualojen tehtävistä sekä tulosalueiden, toimintayksikköjen ja palvelualojen asiakirjahallinnosta vastaavien henkilöiden tehtävistä,
4. päättää tiedonohjaussuunnitelman (TOS, eAMS, AMS) yleisistä periaatteista (sisältö, laadinnan vastuut, vahvistaminen käyttöön, valvonta ja seuranta) sekä
5. nimeää kuntayhtymän arkistonmuodostajat ja rekisterinpitäjät, mikäli hallintosäännössä ei ole määrätty rekisterinpitäjää.

56 § ASIAKIRJAHALLINTOA JOHTAVAN TYÖNTEKIJÄN TEHTÄVÄT

Asiakirjahallintoa johtava työntekijä johtaa kuntayhtymän hallituksen ohjeistuksen mukaisesti asiakirjahallintoa ja vastaa kuntayhtymän pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista sekä

1. vastaa kuntayhtymän hallituksen asiakirjahallinnon viranomaistehtävien valmistelusta ja täytäntöönpanosta,
2. ohjaa ja kehittää asiakirjahallintoa osana kuntayhtymän tiedonhallintaa,
3. hyväksyy kuntayhtymän tiedonohjaussuunnitelman (asiakirjahallinnon suunnitelman),

4. vastaa keskusarkistosta ja pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista,
5. laatii kuntayhtymän asiakirjahallinnon ohjeen ja valvoo että tehtävät hoidetaan annettujen ohjeiden mukaisesti sekä
6. huolehtii asiakirjahallintoon liittyvästä koulutuksesta ja neuvonnasta.

Mikäli asiakirjahallintoa johtava työntekijä on työsuhteessa, vastuu on seuraavalla virassa olevalla esihenkilöllä.

57 § TOIMIELIMEN, TULOSALUEEN, TOIMINTAYKSIKÖN, PALVELUALAN JA PROJEKTIN ASIAKIRJAHALLINNON TEHTÄVÄT

Neuvottelukunta, lautakunta, toimikunta, työryhmä, tulosalue, toimintayksikkö, palvelualan ja projekti huolehtii oman alansa asiakirjatietojen hoitamisesta annettujen määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Tulosalue, toimintayksikkö ja palveluala nimeävät asiakirjahallinnon vastuuhenkilön omalla toimialallaan. Neuvottelukuntien, lautakuntien, toimikuntien, työryhmien ja muiden vastaavien toimielinten sihteerit vastaavat ensisijaisesti toimielintensä asiakirjoista ja projektipäälliköt projektiansa.

II OSA TALOUS JA VALVONTA

8 luku TALOUDENHOITO

58 § TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

Valtuusto hyväksyy talousarviossa sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot, liikelaitoksen talousarvion sitovat erät ja liikelaitoksen sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

59 § TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO

Kuntayhtymän talousarvio laaditaan tulosalueittain käyttösuunnitelman tasolle. Hyväksyessään talousarvion kuntayhtymän hallitus ja liikelaitoksen johtokunta hyväksyvät myös käyttösuunnitelman.

Talousarviossa voidaan antaa tarkempia ohjeita talousarvion noudattamisesta.

Liikelaitoksen johtokunta hyväksyy valtuuston hyväksymään talousarvioon perustuvan liikelaitoksen talousarvion.

Valtuusto voi talousarvion yhteydessä hyväksyä erilliset talousarvion täytäntöönpano-ohjeet.

60 § TOIMINNAN JA TALouden SEURANTA

Toiminnan ja talouden toteutumisesta raportoidaan toimielimille talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetyllä tavalla.

61 § TALOUSARVION SITOVUUS

Talousarviosta päättäessään valtuusto määrittelee, mitkä ovat valtuuston sitovina hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet. Valtuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kuntayhtymän viranomaisia.

Kuntayhtymän hallitus voi päättää sellaisen maksun suorittamisesta, joka on kuntayhtymää sitova ja kiireellisesti maksettava, vaikka tarkoitukseen ei ole määrärahaa käytettävissä. Kuntayhtymän hallituksen on viipymättä tehtävä valtuustolle esitys määrärahan myöntämisestä tai korottamisesta.

62 § TALOUSARVION MUUTOKSET

Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa. Tilinpäätöksen allekirjoittamisen jälkeen valtuustolle ei voi enää tehdä talousarvion muutosehdotusta.

Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnan tavoitteiden tai tuloarvion muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutukset määrärahoihin.

Valtuusto päättää toimielinten määrärahojen ja tavoitteiden muutoksista, kun organisaatiota muutetaan talousarviovuoden aikana.

Liikelaitoksen johtokunta päättää liikelaitoksen johtokuntatasoisten sitovien tavoitteiden muutoksista. Valtuuston asettamien sitovien tavoitteiden muutoksista päättää valtuusto.

63 § OMAISUUDEN LUOVUTTAMINEN JA VUOKRAAMINEN

Omaisuuksella tarkoitetaan irtainta omaisuutta, kiinteää omaisuutta (esimerkiksi tilat, tontit ja määräalat), rakennuksia, sijoitusomaisuutta (esimerkiksi arvopaperit), aineettomia hyödykkeitä (esimerkiksi patentit, lisenssit, tavaramerkit ja toimiluvat) sekä muita vastaavia omaisuuksia. Omaisuuden ostamisella tarkoitetaan muuta kuin hankintalain ja erityisalojen hankintalain soveltamisalan piiriin kuuluvaa hankinnan tekemistä. Omaisuuden luovuttamisella tarkoitetaan omaisuuden myyntiä, lahjoittamista ja vaihtoa.

Omaisuuksien ostamisesta ja luovuttamisesta päättää

- kuntayhtymän valtuusto, kun omaisuuden arvo on 5 miljoonaa euroa tai enemmän
- kuntayhtymän hallitus, kun omaisuuden arvo on alle 5 miljoonaa euroa, mutta vähintään 250 000 euroa ja liikelaitoksen hallinnassa olevasta tai liikelaitoksen hallintaan tulevasta omaisuudesta, kun omaisuuden arvo on vähintään miljoona euroa
- johtokunta, kun kyse on liikelaitoksen hallinnassa olevasta tai liikelaitoksen hallintaan tulevasta omaisuudesta ja kun omaisuuden arvo on alle miljoona euroa, mutta vähintään 250 000 euroa
- kuntayhtymän johtaja, kun kyse on muusta kuin liikelaitoksen hallinnassa olevasta tai liikelaitoksen hallintaan tulevasta omaisuudesta ja kun omaisuuden arvo on alle 250 000 euroa
- Gradia-kiinteistöliikelaitoksen johtaja, kun kyse on liikelaitoksen hallinnassa olevasta tai liikelaitoksen hallintaan tulevasta omaisuudesta ja kun omaisuuden arvo on alle 250 000 euroa

Omaisuuksien luovuttamisesta päättää

- tulosaluejohtaja, kun kyse on tulosalueen tehtäväalueelle kuuluvasta omaisuudesta ja kun omaisuuden arvo on enintään 100 000 euroa
- toimintayksikön tai palvelualan johtaja, kun kyse on toimintayksikön tai palvelualan tehtäväalueelle kuuluvasta omaisuudesta ja kun omaisuuden arvo on enintään 20 000 euroa

Rakennusten, toimitilojen ja niihin mahdollisesti liittyvien maa-alueiden vuokralle ottamisesta päättää

- kuntayhtymän hallitus, kun vuokrasopimuksen kesto on yli 10 vuotta
- liikelaitoksen johtokunta, kun vuokrasopimuksen kesto on yli viisi vuotta
- liikelaitoksen johtaja, kun vuokrasopimuksen kesto on viisi vuotta tai vähemmän tai kysymyksessä on toistaiseksi voimassa oleva vuokrasopimus

Näitä euromääräisiä hankintojen tai ostojen laajuuksia sovelletaan myös puitesopimuksiin ja/tai leasingrahoitukseen perustuvissa hankinnoissa.

Liikelaitoksen johtokunta päättää vuokralle antamisen periaatteista ja vuokrien hinnoitteluperiaatteesta liikelaitoksen hallinnoimien rakennettujen kiinteistöjen ja huoneistojen sekä niihin liittyvien maa-alueiden osalta. Liikelaitoksen johtaja päättää toimitilojen vuokralle antamisesta sekä vuokrien hinnoittelusta periaatteiden mukaan.

Lyhytaikaisen käyttöoikeuden luovuttamisesta päättää se, jolla on hallintaoikeus maa-alueeseen (tila, tontti, määräala tai niiden osa), rakennukseen, toimitilaan, huoneistoon tai irtaimeen omaisuuteen. Rakennusten ja toimitilojen ja huoneistojen osalta hallintaoikeus on kuntayhtymän sisäisillä vuokralaisilla opetusaikana (pääsääntöisesti klo 8–16) ja Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksella muuna aikana.

64 § PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN ARVON MUUTOKSET

Pysyvillä vastaavilla tarkoitetaan hallintosäännön 63 §:ssä mainittua omaisuutta. Alaskirjaus tehdään, kun pysyvien vastaavien arvo on muuttunut merkittävästi. Alaskirjauksen määrä määritellään parhaan arvion mukaan varovaisuusperiaatetta noudattaen.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden arvon muutoksista päättää

- kuntayhtymän valtuusto, kun muutoksen arvo on yli miljoona euroa
- kuntayhtymän hallitus, kun muutoksen arvo on yli 400 000 euroa, mutta enintään miljoona euroa
- kuntayhtymän johtaja, kun muutoksen arvo on enintään 400 000 euroa
- talous- ja hallintojohtaja, kun muutoksen arvo on enintään 200 000 euroa

65 § OMAISUUDEN VAKUUTTAMINEN

Kuntayhtymän hallitus päättää kuntayhtymän omaisuuden ja vastuiden vakuuttamisesta.

66 § LASKUJEN HYVÄKSYJÄT JA MAKSUKORTTIEEN MYÖNTÄMINEN

Laskujen hyväksyjistä **koko kuntayhtymän osalta päättää kuntayhtymän johtaja tai talous- ja hallintojohtaja** ~~tulosaluejohtaja, liikelaitoksen johtaja, talous- ja hallintojohtaja tai kehittämisjohtaja oman tehtäväalueensa osalta.~~

~~Tulosaluejohtajan, liikelaitoksen johtajan, talous- ja hallintojohtajan sekä kehittämisjohtajan laskujen hyväksymisestä päättää kuntayhtymän johtaja.~~

Kuntayhtymän johtajan laskut hyväksyy talous- ja hallintojohtaja.

Maksukorttien ja muiden maksuvälineiden myöntämisestä päättää talous- ja hallintojohtaja.

Mikäli toimielimellä tai henkilöllä on 67 §:n mukainen valtuutus hyväksyä tietynsuuruinen hankinta, on samalla taholla myös valtuutus hyväksyä samansuuruiset laskut edellyttäen, että kyseinen meno on hyväksytty talousarvioissa. [Lisäksi kuntayhtymän johtajalla ja talous- ja hallintojohtajalla on kuntayhtymätasoiset yleishyväksyjän valtuudet laskun suuruudesta riippumatta.](#)

67 § HANKINNAT

Hankintojen tulee perustua valtuuston hyväksymään talousarvioon.

Hankintojen tekemisestä päättää:

- kuntayhtymän hallitus, kun hankinnan arvo on yli 250 000 euroa ja liikelaitoksen tehtäväalueelle kuuluvasta hankinnasta, jonka arvo on yli miljoona euroa
- johtokunta, kun kyse on liikelaitoksen tehtäväalueelle kuuluvasta hankinnasta ja kun hankinnan arvo on yli 250 000 euroa, mutta enintään miljoona euroa
- kuntayhtymän johtaja, kun kyse on muusta kuin liikelaitoksen tehtäväalueelle kuuluvasta hankinnasta ja kun hankinnan arvo on enintään 250 000 euroa
- liikelaitoksen johtaja, kun kyse on liikelaitoksen tehtäväalueelle kuuluvasta hankinnasta ja kun hankinnan arvo on enintään 250 000 euroa
- tulosaluejohtaja, kun kyse on tulosalueen tehtäväalueelle kuuluvasta hankinnasta ja kun hankinnan arvo on enintään 100 000 euroa
- talous- ja hallintojohtaja, kehittämisjohtaja ja ammatillisen koulutuksen apulaisrehtori, kun kyse on tehtäväalueelleen kuuluvasta hankinnasta ja kun hankinnan arvo on enintään 20 000 euroa
- lähiesihenkilö, kun kyse on hänen tehtäväalueelleen kuuluvasta hankinnasta ja kun hankinnan arvo on enintään ~~10 000 euroa~~ ~~9 000 euroa~~
- muilta osin hankinnoista päätetään kuntayhtymän hankintaohjeen mukaisesti

Näitä euromääräisiä hankintojen tai ostojen laajuuksia sovelletaan myös puitesopimuksiin ja/tai leasingrahoitukseen perustuvissa hankinnoissa.

~~Kuntayhtymän hankintaohjeen (1.10.2023) mukaan: "Pienhankinnoista ei ole velvollisuutta julkaista hankintailmoitusta Hilma-palvelussa. Arvoltaan 9000 euroa ja sen yli menevät pienhankinnat kilpailutetaan hankintalainsäädäntöä kevyemmillä ja joustavammilla menettelyillä Cludiassa olevilla pienhankintoihin tarkoitetuilla lomakkeilla, joilla tehdyt tarjouspyynnöt julkaistaan Tarjouspalvelussa (<https://tarjouspalvelu.fi/gradia>). Tarjouspyynnön laatimisessa noudatetaan soveltuvin osin hankintaohjeen kohdassa 2 annettuja ohjeita.~~

~~Arvoltaan 5 000 — alle 10 000 euron hankinnoissa hankintamenettely voidaan vaihtoehtoisesti toteuttaa kulloinkin tarkoituksenmukaisella tavalla joko tekemällä hintavertailua esimerkiksi sähköpostikyselyiden avulla tai lähettämällä kirjallinen tarjouspyyntö suunnatusti potentiaalisille yrityksille. Näistä hankinnoista laaditaan kuitenkin muistio (malli hankintaohjeen liitteessä 2), johon kirjaan saadut tarjoukset ja tehty valinta. Muistio dokumentoidaan laskun liitteeksi ostolaskujen sähköiseen kierrätysjärjestelmään.~~

~~Arvoltaan vähäisissä alle 5 000 euron hankinnoissa varmistetaan kustannusten kohtuullisuus. Hintavertailua voidaan tarvittaessa tehdä esimerkiksi selvittämällä hintatasoa puhelimitse tai perustuen verkkokauppojen päivähintoihin. Hintavertailu dokumentoidaan (esimerkiksi lyhyt yhteenveto puhelimitse tai sähköpostilla saaduista tarjouksista laskun liitteeksi ostolaskujen sähköiseen kierrätysjärjestelmään). Suora osto on mahdollinen pelkästään hankinnan arvon vähäisyyden (alle 2 000 euroa) perusteella."~~

Kuntayhtymän hallitus päättää kuntayhtymän hankintaohjeesta.

68 § POISTOSUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN

Valtuusto hyväksyy suunnitelmapoistojen perusteet.

Kuntayhtymän hallitus hyväksyy hyödyke- tai hyödykeryhmäkohtaiset poistosuunnitelmat.

Kuntayhtymän hallitus vahvistaa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan.

69 § RAHATOIMEN HOITAMINEN

Kuntayhtymän rahatoimen tehtäviä ovat maksuvalmiuden ylläpitäminen, maksuliikenteen hoito, lainarahoitus ja rahavarojen sijoittaminen.

Valtuusto päättää kuntayhtymän kokonaisvarallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista. Valtuusto päättää lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista.

Kuntayhtymän johtaja päättää lainan ottamisesta noudattaen valtuuston hyväksymiä periaatteita ja päätöksiä.

Muutoin kuntayhtymän rahatoimesta vastaa kuntayhtymän hallitus.

Rahatoimen käytännön hoitamisesta vastaa talous- ja hallintojohtaja.

Talous- ja hallintojohtaja päättää

- kuntayhtymän kassojen perustamisesta ja tilittäjien pohjakassavarojen myöntämisestä,
- kuntayhtymän pankki- ja arvo-osuustilien avaamisesta ja sulkemisesta sekä
- pankkitilien käyttöoikeuksista.

70 § MAKSUISTA PÄÄTTÄMINEN

Valtuusto päättää kuntayhtymän palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista.

Kuntayhtymän hallitus päättää tarkemmin maksujen perusteista ja euromääristä. Kuntayhtymän hallitus voi siirtää maksuista päättämiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtokunta päättää omaan toimialaansa kuuluvista maksuista.

Tulosaluejohtaja tai yksikön johtaja päättää tulosalueen sisäisistä maksuista. Useampaa tulosaluetta koskevista maksuista päättää kuntayhtymän johtaja. Ns. juokseviin maksuihin liittyvää päätösvaltaa voidaan edelleen delegoida alaisille viranhaltijoille.

71 § ASIAKIRJOJEN ANTAMISESTA PERITTÄVÄT MAKSUT

Pöytäkirjanotteesta, kopiosta tai muusta tulosteesta peritään sivukohtainen maksu.

Jos tiedon esille hakeminen vaatii erityistoimenpiteitä, tiedonhausta peritään kiinteä perusmaksu, joka porrastetaan haun vaativuuden mukaan. Kopiosta ja tulosteesta peritään tällöin kiinteän perusmaksun lisäksi sivukohtainen maksu.

Kuntayhtymän hallitus päättää tarkemmin asiakirjojen antamisesta perittävien maksujen perusteista ja euromääristä. Kuntayhtymän hallitus voi siirtää maksuista päättämiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle.

9 luku ULKOINEN VALVONTA

72 § ULKOINEN JA SISÄINEN VALVONTA

Kuntayhtymän hallinnon, toiminnan ja talouden valvonta järjestetään siten, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja.

Sisäinen valvonta on osa johtamista. Kuntayhtymän hallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä.

73 § TARKASTUSLAUTAKUNNAN KOKOUKSET

Tarkastuslautakunnan päätökset tehdään ilman viranhaltijaesittelyä puheenjohtajan selostuksen pohjalta. Kokousmenettelyssä noudatetaan muutoin 15 luvun määräyksiä.

Tilintarkastajalla on läsnäolo- ja puheoikeus lautakunnan kokouksissa. Tilintarkastajalla ja lautakunnan määräämillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on läsnäolovelvollisuus lautakunnan kokouksessa lautakunnan niin päättäessä.

Kuntayhtymän hallitus ei voi määrätä edustajaansa tarkastuslautakunnan kokouksiin.

74 § TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT JA RAPORTIT

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 ja 125 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
2. huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa kuntayhtymän tilinpäätöksen käsittelyaikataulun mukaisesti. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa valtuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

75 § SIDONNAISUUSILMOITUKSIIN LIITTYVÄT TEHTÄVÄT

Tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä tarkoitetun sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kuntayhtymän verkkosivuilla.

Tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä.

Tarkastuslautakunnan on saatettava sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi kerran vuodessa.

76 § TILINTARKASTUSYHTEISÖN VALINTA

Valtuusto valitsee tarkastuslautakunnan esityksestä hallinnon ja talouden tarkastamista varten julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymän tilintarkastusyhteisön enintään kuudeksi tilikaudeksi.

77 § TILINTARKASTAJAN TEHTÄVÄT

Sen lisäksi, mitä säädetään kuntalain 123 §:ssä, tilintarkastajan on laadittava toimikaudekseen tarkastussuunnitelma ja vuosittain kullekin tilikaudelle työohjelma. Tarkastussuunnitelma ja työohjelma on toimitettava tarkastuslautakunnalle tiedoksi.

78 § TARKASTUSLAUTAKUNNAN ANTAMAT TEHTÄVÄT

Tilintarkastaja voi ottaa tarkastuslautakunnalta toimeksiantoja lautakunnassa käsiteltävien asioiden valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien suorittamisesta, mikäli ne eivät ole ristiriidassa hyvän tilintarkastustavan kanssa.

79 § TILINTARKASTUSKERTOMUS JA MUU RAPORTOINTI

Tilintarkastuskertomuksesta säädetään kuntalain 125 §:ssä.

Tilintarkastaja raportoi tarkastussuunnitelman toteutumisesta ja tarkastushavainnoistaan tarkastuslautakunnan määräämällä tavalla.

10 luku SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

80 § KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSEN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN TEHTÄVÄT

Kuntayhtymän hallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä

1. hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat,
2. vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteen sovittamisesta siten, että kuntayhtymän toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan,
3. hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman, johon perustuen arvioidaan riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuutta,
4. vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kuntayhtymän toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan sekä
5. valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti sekä
6. antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

81 § JOHTOKUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN TEHTÄVÄT

Johtokunta vastaa toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoi kuntayhtymän hallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

82 § VIRANHALTIJOIDEN JA ESIHENKILÖIDEN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN TEHTÄVÄT

Kuntayhtymän johtaja, liikelaitoksen johtaja sekä tulosalueiden johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä ja palvelualoja sekä raportoivat kuntayhtymän hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Toimintayksiköiden ja palvelualojen esihenkilöt vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kuntayhtymän hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

83 § SISÄISEN TARKASTUKSEN TEHTÄVÄT

Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus raportoi kuntayhtymän hallitukselle ja kuntayhtymän johtajalle.

Sisäisen tarkastuksen toiminnon tarkoitus, tehtävät ja vastuut määritellään kuntayhtymän hallituksen hyväksymässä [sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja sisäisen tarkastuksen perusteet -dokumentissa](#). ~~sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa.~~

III OSA VALTUUSTO

11 luku VALTUUSTON TOIMINTA

84 § VALTUUSTON TOIMINNAN JÄRJESTELYT

Valtuuston toimikauden ensimmäisen kokouksen kutsuu koolle kuntayhtymän hallituksen puheenjohtaja. Kokouksen avaa iältään vanhin läsnä oleva valtuutettu, joka johtaa puhetta, kunnes valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu. Valtuuston puheenjohtaja valitaan kahden vuoden toimikaudeksi.

Valtuustossa on kaksi varapuheenjohtajaa, jotka valitaan kahden vuoden toimikaudeksi.

Valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä koskevien asioiden valmistelua johtaa valtuuston puheenjohtaja, jollei valtuusto toisin päättä.

Valtuuston kokousten pöytäkirjanpitäjänä ja valtuuston sihteerinä toimii valtuuston määräämä vi-
ranhaltija.

85 § VALTUUSTORYHMÄN MUODOSTAMINEN JA VALTUUSTORYHMÄN NIMI

Valtuutetut voivat muodostaa valtuustoryhmiä valtuustotyöskentelyä varten.

Valtuustoryhmän muodostamisesta, nimestä ja puheenjohtajasta on annettava valtuuston puheenjohtajalle kirjallinen ilmoitus. Kaikkien ryhmään liittyvien valtuutettujen on allekirjoitettava ilmoitus.

Valtuustoryhmänä pidetään myös yhtä valtuutettua, jos hän on tehnyt 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

Valtuusto hyväksyy valtuustoryhmien nimet. Nimi ei saa olla sopimaton. Puolueen valtuustoryhmästä eronneiden valtuutettujen muodostaman uuden valtuustoryhmän nimestä ei saa aiheutua sekaantumisvaaraa puolueen valtuustoryhmän nimeen.

86 § MUUTOKSET VALTUUSTORYHMÄN KOKOONPANOSSA

Valtuutetun on ilmoitettava kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle valtuustoryhmään liittymisestä ja siitä eroamisesta. Liittymisilmoituksessa on oltava asianomaisen ryhmän kirjallinen hyväksyminen.

Jos valtuutettu on erotettu valtuustoryhmästä, valtuustoryhmän on ilmoitettava tästä kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle.

12 luku VALTUUSTON KOKOUKSET

87 § VALTUUSTON VARSINAINEN KOKOUS JA SÄHKÖINEN KOKOUS

Valtuusto voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla. Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asiahallinta- tai äänestysjärjestelmää.

Vaihtoehtoisesti kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (sähköinen kokous). Yleisölle on järjestettävä mahdollisuus seurata valtuuston sähköistä kokousta internetin kautta sekä kokouskutsussa mainitussa tilassa.

Valtuuston suljettuun sähköiseen kokoukseen voi osallistua vain sellaisesta paikasta, jossa salassa pidettävät tiedot ja kokouksessa käydyt keskustelut eivät ole ulkopuolisen kuultavissa tai nähtävissä.

Kuntayhtymän hallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että sähköisiin kokouksiin tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia lakien edellyttämällä tavalla.

88 § KOKOUSKUTSU

Kokouskutsun antaa valtuuston puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Kokouskutsussa on mainittava, jos kyseessä on sähköinen kokous ja ilmoitettava verkko-osoite sekä tila, jossa yleisö voi seurata kokousta. Kokouskutsussa on mainittava, jos osa kokousasioista käsitellään suljetussa kokouksessa.

Kokouskutsu on lähetettävä vähintään kaksi (2) viikkoa ennen valtuuston kokousta kullekin valtuutetulle ja niille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai –velvollisuus sekä jäsenkuntien kunnanhallituksille. Samassa ajassa on kokouksesta tiedotettava kuntayhtymän verkkosivuilla.

89 § ESITYSLISTA

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset valtuuston päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jos eivät erityiset syyt ole esteenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaalissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salassapidosta.

90 § SÄHKÖINEN KOKOUSKUTSU

Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali lähetetään sähköisesti.

91 § ESITYSLISTAN JA LIITTEIDEN JULKAISEMINEN KUNTAYHTYMÄN VERKKOSIVUILLA

Esityslista julkaistaan kuntayhtymän verkkosivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan salassa pidettävät tiedot sekä henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä. Erityisestä syystä verkossa julkaistavalta esityslistalta voidaan poistaa yksittäinen kokousasia. Esityslistan liitteitä julkaistaan kuntayhtymän verkkosivuilla harkinnan mukaan ottaen huomioon kuntayhtymän jäsenkuntien asukkaiden tiedonsaanti-intressit.

92 § JATKOKOKOUS

Jos kaikkia kokouskutsussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, käsittelemättä jääneet asiat voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri kutsua. Kokouksesta poissa olleille lähetetään sähköinen viesti jatkokokouksen ajasta ja paikasta.

93 § VARAVALTUUTETUN KUTSUMINEN

Valtuutetun, joka ei pääse kokoukseen tai on esteellinen käsittelemään esityslistalla olevaa asiaa, on viipymättä ilmoitettava esteestä tai esteellisyydestä valtuuston puheenjohtajalle tai sihteerille.

Saatuaan valtuutetulta tai muuten luotettavasti tiedon esteestä tai esteellisyydestä puheenjohtajan tai sihteerin on kutsuttava kokoukseen valtuutetun sijaan hänen henkilökohtainen varavaltuutetunsa.

94 § LÄSNÄOLO KOKOUKSESSA

Kuntayhtymän hallituksen puheenjohtajan ja kuntayhtymän johtajan on oltava läsnä valtuuston kokouksessa. Heidän poissaolonsa ei estä asioiden käsittelyä. Kuntayhtymän hallituksen jäsenillä on läsnäolo-oikeus.

Edellä mainitulla henkilöllä on oikeus ottaa osaa keskusteluun, mutta ei päätöksen tekemiseen, jollei hän ole samalla valtuutettu.

Valtuusto päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

95 § KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

Läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut todetaan sähköisesti tai nimenhuudolla, joka toimitetaan jäsenkuntien mukaisessa aakkosjärjestyksessä.

Todettuaan läsnä olevat valtuutetut puheenjohtaja toteaa esteen ilmoittaneet valtuutetut ja läsnä olevat varavaltuutetut sekä onko kokous laillisesti kokoon kutsuttu ja päätösvaltainen.

Nimenhuudon jälkeen saapuvan valtuutetun on ilmoitauduttava välittömästi puheenjohtajalle. Poistumisesta kesken kokouksen on ilmoitettava puheenjohtajalle.

Kun varavaltuutettu osallistuu kokoukseen ja valtuutettu saapuu kesken kokouksen, tulee valtuutettu välittömästi varavaltuutetun tilalle.

Puheenjohtaja voi kokouksen kestäessä tai kokoustauon päätyttyä tarvittaessa todeta uudelleen läsnäolijat.

Mikäli puheenjohtaja toteaa valtuuston menettäneen päätösvaltaisuuden, on hänen keskeytettävä tai lopetettava kokous.

96 § KOKOUKSEN JOHTAMINEN

Puheenjohtaja johtaa asioiden käsittelyä ja pitää huolta järjestyksestä valtuuston kokouksessa. Jos kokouksessa läsnä oleva henkilö käytöksellään häiritsee kokouksen kulkua, puheenjohtajan tulee kehottaa häntä käyttäytymään asianmukaisesti. Jos kehotusta ei noudateta, puheenjohtaja voi määrätä henkilön poistumaan. Jos syntyy epäjärjestys, puheenjohtajan on keskeytettävä tai lopetettava kokous.

97 § PUHEENJOHDON LUOVUTTAMINEN VARAPUHEENJOHTAJALLE

Puheenjohtaja voi tarvittaessa valtuuston suostumuksella luovuttaa puheenjohtajan kokouksessa varapuheenjohtajalle ja osallistua sinä aikana kokoukseen jäsenenä.

98 § TILAPÄINEN PUHEENJOHTAJA

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtajat ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja.

99 § ESTEELLISYYS

Ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäydyttävä asian käsittelystä ja poistuttava paikaltaan. Jos asia käsitellään suljetussa kokouksessa, esteellisen henkilön on poistuttava kokouksesta.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava kokoukseen osallistuvan esteellisyys valtuuston ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa. Annettuaan pyydetyn selvityksen asianomaisen henkilön on poistuttava paikaltaan.

Henkilö, jonka esteellisyyden valtuusto ratkaisee, saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain hallintolain 29 §:ssä tarkoitetussa poikkeustilanteessa.

Esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

100 § ASIOIDEN KÄSITTELYJÄRJESTYS

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei valtuusto toisin päättä.

Kuntayhtymän hallituksen ehdotus on käsittelyn pohjana (*pohjaehdotus*). Jos asian on valmistellut tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta, tarkastuslautakunnan tai tilapäisen valiokunnan ehdotus on pohjaehdotus.

Jos kuntayhtymän hallitus, tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta on muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiasta, muutettu ehdotus on pohjaehdotus. Jos ehdotus on peruutettu ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiassa, asia on poistettava esityslistalta.

101 § PUHEENVUOROT

Kun asia on esitelty, siitä on varattava tilaisuus keskustella.

Puheenvuoro on pyydettävä selvästi havaittavalla tavalla tai toimittamalla puheenjohtajalle kirjallinen puheenvuoropyyntö.

Puheenvuorot annetaan pyydytyssä järjestyksessä. Tästä järjestyksestä poiketen puheenjohtaja voi antaa

1. asian käsittelyn alussa ryhmäpuheenvuoron kunkin valtuustoryhmän edustajalle ryhmien suuruuden mukaisessa järjestyksessä,
2. puheenvuoron kuntayhtymän hallituksen puheenjohtajalle, kuntayhtymän johtajalle sekä tarkastuslautakunnan ja tilapäisen valiokunnan puheenjohtajalle, kun käsitellään kyseisen toimielimen valmistelemaa asiaa sekä
3. repliikki- ja kannatuspuheenvuoron.

Asian käsittelyjärjestystä koskeva työjärjestyspuheenvuoro on annettava ennen muita.

Kokouksen kulun turvaamiseksi puheenjohtajalla on oikeus yksittäisessä asiassa rajoittaa valtuutettujen puheenvuorojen pituutta.

Kokouspaikalla puheenvuoro on pidettävä omalta paikalta tai puhujakorokkeelta.

102 § PÖYDÄLLEPANO JA ASIAN PALAUTTAMINEN VALMISTELTAVAKSI

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään yksimielisesti tai äänestämällä, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

Asia, jota käsitellään ensimmäisen kerran valtuustossa eikä esityslistaa ole toimitettu kokouksut-sun yhteydessä, pannaan pöydälle seuraavaan kokoukseen, jos vähintään neljäsosa läsnä ole-vista valtuutetuista pyytää asian pöydällepanoa. Muissa tilanteissa asian pöydällepanosta pääte-tään enemmistöpäätöksellä.

103 § EHDOTUKSET JA KESKUSTELUN PÄÄTTÄMINEN

Keskustelun aikana tehty ehdotus on annettava kirjallisena, jos puheenjohtaja niin vaatii.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja päättää keskustelun. Puheenjohtaja selostaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotusta kannatettu.

104 § ILMAN ÄÄNESTYSTÄ SYNTYVÄN PÄÄTÖKSEN TOTEAMINEN

Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuk-sen valtuuston päätökseksi.

Jos puheenjohtaja toteaa valtuuston yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, pu-heenjohtaja toteaa ehdotuksen valtuuston päätökseksi.

105 § ÄÄNESTYKSEEN OTETTAVAT EHDOTUKSET

Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisenä tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen.

Jos ehdotuksen tekijä ei ole paikalla äänestyksen alkaessa, hänen tekemänsä ehdotus katsotaan rauenneeksi eikä sitä oteta äänestykseen.

106 § ÄÄNESTYSTAPA JA ÄÄNESTYSJÄRJESTYS

Äänestys toimitetaan sähköisesti/nimenhuudolla tai valtuuston päättämällä muulla tavalla. Äänes-tys toimitetaan avoimesti.

Jos äänestykseen otettavia ehdotuksia on enemmän kuin kaksi, puheenjohtaja esittää valtuuston hyväksyttäväksi äänestysjärjestyksen. Äänestysjärjestys määräytyy seuraavien periaatteiden mu-kaan:

1. Ensin otetaan äänestykseen kaksi eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta. Voitta-nut ehdotus asetetaan jäljellä olevista ehdotuksista eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta vastaan. Näin jatketaan, kunnes saadaan lopullinen vastaehdotus pohjaehdotuk-selle. Kuitenkin jos äänestykseen on otettava pohjaehdotuksen kokonaan hylkäämistä tar-koittava ehdotus, se on asetettava viimeisenä äänestettäväksi muista ehdotuksista voitta-nutta vastaan.
2. Jos asia koskee määrärahan myöntämistä, otetaan ensin äänestykseen määrältään suu-rimman ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen ja näin jatketaan ehdotusten suuruuden

mukaisessa järjestyksessä, kunnes jokin ehdotus hyväksytään, minkä jälkeen pienemmistä ehdotuksista ei enää äänestetä.

3. Jos ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on äänestettävä erikseen.

107 § ÄÄNESTYKSEN TULOKSEN TOTEAMINEN

Puheenjohtaja toteaa äänestyksen tuloksena syntyvän päätöksen.

Jos päätöksen tekemiseen vaaditaan lain mukaan määräenemmistön kannatus tai yksimielisyys, puheenjohtajan on ilmoitettava siitä ennen äänestyksen toimittamista ja otettava se huomioon äänestyksen tuloksen todetessaan.

108 § TOIMENPIDEALOITE

Tehtyään käsiteltävänä olevassa asiassa päätöksen valtuusto voi hyväksyä käsiteltyyn asiaan liittyvän toimenpidealoitteen. Toimenpidealoite osoitetaan kuntayhtymän hallitukselle. Se ei saa olla ristiriidassa valtuuston päätöksen kanssa sekä saa muuttaa tai laajentaa päätöstä.

109 § PÖYTÄKIRJAN LAATIMINEN JA TARKASTAMINEN

Valtuuston pöytäkirjaan sovelletaan, mitä pöytäkirjan laatimisesta määrätään 148 §:ssä.

Valtuusto valitsee jokaisessa kokouksessa kaksi valtuutettua tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan siltä osin kuin pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa. Valtuusto valitsee myös kaksi pöytäkirjan varatarkastajaa.

Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti.

110 § PÄÄTÖSTEN TIEDOKSIANTO KUNTAYHTYMÄN JÄSENKUNNILLE

Valtuuston pöytäkirja siihen liitettyine valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kuntayhtymän verkkosivuilla siten kuin kuntalain 140 §:ssä säädetään.

13 luku ENEMMISTÖVAALI JA SUHTEELLINEN VAALI

111 § VAALEJA KOSKEVAT YLEISET MÄÄRÄYKSET

Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, varsinaisen ja henkilökohtaisen varajäsenen muodostamat ehdokasparit on hyväksyttävä ennen vaalia.

Enemmistövaali toimitetaan suljetuin lipuin, jos yksikin sitä vaatii. Suhteellinen vaali toimitetaan aina suljetuin lipuin. Suljetussa lippuäänestyksessä äänestäjän on taitettava äänestyslippu siten, ettei sen sisältö ole näkyvissä.

Äänestyslipussa ei saa olla asiattomia merkintöjä. Äänestysliput annetaan valtuuston puheenjohtajalle puheenjohtajan määräämässä järjestyksessä.

Äänestysliput sekä arvonnassa käytetyt liput on säilytettävä vaalipäätöksen lainvoimaisuuteen saakka. Jos vaali on toimitettu suljetuin lipuin, liput on säilytettävä suljetussa kuoressa.

112 § ENEMMISTÖVAALI

Enemmistövaalissa äänen voi antaa kenelle tahansa vaalikelpoiselle ehdokkaalle tai ehdokasparille. Jos valittavia on enemmän kuin yksi, toimielimen jäsenellä on käytettävissään yhtä monta ääntä kuin on valittavia henkilöitä tai ehdokaspareja. Yhdelle ehdokkaalle tai ehdokasparille voi antaa vain yhden äänen ja kaikkia ääniä ei ole pakko käyttää.

Kun enemmistövaali toimitetaan suljetuin lipuin, kokouksen pöytäkirjantarkastajat toimivat samalla ääntenlaskijoina ja avustavat muutenkin vaalitoimituksessa, jollei valtuusto toisin päättä.

113 § VALTUUSTON VAALILAUTAKUNTA

Valtuusto valitsee toimikaudekseen suhteellisten vaalien toimittamista varten vaalilautakunnan. Lautakunnassa on viisi jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Valtuusto valitsee jäseniksi valituista lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Lautakunnan sihteerinä toimii valtuuston pöytäkirjanpitäjä, jollei valtuusto toisin päättä.

114 § EHDOKASLISTOJEN LAATIMINEN

Ehdokaslistassa saa olla enintään niin monen ehdokkaan tai ehdokasparin nimi kuin vaalissa on valittavia jäseniä ja varajäseniä.

Ehdokaslistan otsikossa on mainittava, missä vaalissa sitä käytetään. Vähintään kahden valtuutetun on allekirjoitettava ehdokaslista. Ensimmäinen allekirjoittaja toimii listan asiamiehenä, antaa

listan valtuuston puheenjohtajalle ja on oikeutettu tekemään siihen 116 §:ssä (Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen) tarkoitetut oikaisut.

115 § EHDOKASLISTOJEN JÄTTÄMINEN JA VAALITOIMITUKSEN NIMENHUUTO

Valtuusto määrää ajankohdan, milloin ehdokaslistat on viimeistään annettava valtuuston puheenjohtajalle sekä milloin vaalitoimituksen nimenhuuto aloitetaan.

116 § EHDOKASLISTOJEN TARKASTUS JA OIKAISEMINEN

Kun ehdokaslistojen antamisen määräaika on päättynyt, valtuuston puheenjohtaja antaa ehdokaslistat vaalilautakunnalle, joka tarkastaa, ovatko ne asianmukaisesti laaditut. Jos listassa todetaan virheitä, annetaan asiamiehelle tilaisuus korjata virheet vaalilautakunnan asettamassa määräajassa.

Jos sama henkilö on ehdokaslistan korjaamisen jälkeenkin ehdokkaana useammalla listalla, vaalilautakunnan on, mikäli mahdollista, tiedusteltava ehdokkaalta, mille listalle hänen nimensä jätetään.

117 § EHDOKASLISTOJEN YHDISTELMÄ

Ehdokaslistojen oikaisuja varten varatun määräajan päätyttyä vaalilautakunta laatii hyväksytyistä ehdokaslistoista yhdistelmän, johon jokaiselle ehdokaslistalle merkitään järjestysnumero.

Ennen vaalitoimituksen nimenhuudon alkamista ehdokaslistojen yhdistelmä annetaan valtuutetuille tiedoksi ja luetaan ääneen valtuustolle.

118 § SUHTEELLISEN VAALIN TOIMITTAMINEN

Äänestyslippuun merkitään sen ehdokaslistan numero, jolle ääni annetaan. Valtuutetut antavat nimenhuudon määräämässä järjestyksessä valtuuston puheenjohtajalle äänestyslippunsa.

119 § SUHTEELLISEN VAALIN TULOKSEN TOTEAMINEN

Valtuuston puheenjohtaja antaa äänestysliput vaalilautakunnalle, joka tutkii niiden pätevyyden sekä laskee ja ilmoittaa vaalin tuloksen noudattaen soveltuvin osin, mitä kuntavaaleista säädetään.

Vaalilautakunta antaa vaalin tuloksesta kirjallisen ilmoituksen valtuuston puheenjohtajalle, joka toteaa vaalin tuloksen valtuustolle.

14 luku VALTUUTETUN ALOITE- JA KYSELYOIKEUS

120 § VALTUUTETTUIJEN ALOITTEET

Ennen valtuuston kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyä valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kuntayhtymän toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa. Aloite annetaan puheenjohtajalle.

Aloite on sitä enempää käsittelemättä lähetettävä kuntayhtymän hallituksen valmisteltavaksi. Valtuusto voi päättää, että aloitteessa tarkoitettun asian valmistelusta käydään lähetekeskustelu. Kuntayhtymän hallituksen on vuosittain joulukuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä ja kuntayhtymän hallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita valtuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole lopullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty. Valtuusto voi todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.

121 § KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSELLE OSOITETTAVA KYSYMYS

Vähintään neljäsosa valtuutetuista voi tehdä kuntayhtymän hallitukselle kirjallisen kysymyksen kuntayhtymän toiminnasta ja hallinnosta.

Kuntayhtymän hallituksen on pyrittävä vastaamaan kysymykseen viimeistään valtuuston seuraavassa kokouksessa.

Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään kannatettu ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta selvittämään kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä, asetetaanko tilapäinen valiokunta. Muuta päätöstä asiassa ei saa tehdä.

122 § KYSELYTUNTI

Valtuutetuilla on oikeus esittää kuntayhtymän hallitukselle kyselytunnilla kysymyksiä kuntayhtymän hallintoa ja taloutta koskevista asioista. Kyselytunti järjestetään ennen valtuuston kokousta, jollei valtuusto toisin päättä. Kyselytunti on julkinen.

Valtuuston puheenjohtaja toimii puheenjohtajana kyselytunnilla. Kuntayhtymän hallituksen puheenjohtaja tai hänen määräämänsä vastaa kysymyksiin. Kysymyksiin vastataan saapumisjärjestyksessä, ellei puheenjohtaja toisin päättä. Vastauksen saatuaan kysymyksen esittäjällä on oikeus tehdä kaksi asiaan liittyvää lyhyttä lisäkysymystä. Kysymysten johdosta ei käydä keskustelua.

Kysymys on toimitettava kirjallisena viimeistään 14 päivää ennen valtuuston kokousta. Myöhemmin toimitetut kysymykset sekä kysymykset, joihin ei kyselytunnilla ehditä vastata, siirtyvät seuraavaan kyselytuntiin.

IV OSA PÄÄTÖKSENTEKO- JA HALLINTOMENETTELÄ

15 luku KOKOUSMENETTELÄ

123 § MÄÄRÄYSTEN SOVELTAMINEN

Tämän luvun määräyksiä noudatetaan valtuustoa lukuun ottamatta kuntayhtymän toimielinten kokouksissa. Luvun määräyksiä noudatetaan toissijaisina hallintosäännön muihin lukuihin nähden, jollei erikseen ole toisin määrätty.

124 § TOIMIELIMEN PÄÄTÖKSENTEKOTAVAT

Toimielin voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla. Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asianhallinta- tai äänestysjärjestelmää.

Vaihtoehtoisesti kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (sähköinen kokous).

Toimielin voi myös tehdä päätöksiä suljetussa sähköisessä päätöksentekomenettelyssä ennen kokousta (sähköinen päätöksentekomenettely).

Kuntayhtymän hallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa, että sähköisiin kokouksiin ja sähköiseen päätöksentekomenettelyyn tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia lakien edellyttämällä tavalla.

125 § SÄHKÖINEN KOKOUS

Toimielin voi pitää kokouksen sähköisesti.

Suljettuun sähköiseen kokoukseen voi osallistua vain sellaisesta paikasta, jossa salassa pidettävät tiedot ja kokouksessa käydyt keskustelut eivät ole ulkopuolisen kuultavissa tai nähtävissä.

Valtuuston kokousmenettelystä on säädetty erikseen luvussa 12.

126 § SÄHKÖINEN PÄÄTÖKSENTEKOMENETTELÄ

Toimielin voi päättää asioita sähköisessä päätöksentekomenettelyssä kuntalain 100 §:n mukaisesti. Päätöksentekomenettelyä voidaan käyttää kaikkiin toimielimen päätösvaltaan kuuluviin asioihin.

127 § KOKOUSAIKA JA -PAIKKA

Toimielin päättää kokoustensa ajan ja paikan.

Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan.

Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

128 § KOKOUSHUUTU

Kokoushuutun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.

Kokoushuutussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokoushuutussa on mainittava, mitä toimielimen päätöksentekotapaa noudatetaan kunkin asian kohdalla. Jos asia käsitellään sähköisessä päätöksentekomenettelyssä, tulee huutussa ilmaista, mihin mennessä asia on käsiteltävä sähköisesti.

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi, lähetetään kokoushuutun yhteydessä, jos eivät erityiset syyt ole esteenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaaleissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salassapidosta.

Kokoushuutus lähetetään jäsenille ja muille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai velvollisuus, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu, vähintään viisi päivää ennen kokousta.

129 § SÄHKÖINEN KOKOUSHUUTU

Kokoushuutus, esityslista, liitteet ja oheismateriaali lähetetään sähköisesti.

130 § ESITYSLISTAN JA LIITTEIDEN JULKAISEMINEN KUNTAYHTYMÄN VERKKOSIVUILLA

Esityslista julkaistaan kuntayhtymän verkkosivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan salassa pidettävät tiedot sekä henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä. Verkossa julkaistavalta esityslistalta voidaan poistaa yksittäisiä kokousasioita, joihin ei liity erityistä tiedottamisintressiä tai mikäli erityisestä syystä asian valmistelua ei julkisteta ennen päätöksentekoa. Esityslistan liitteitä julkaistaan verkossa harkinnan mukaan ottaen huomioon kuntayhtymän jäsenkuntien asukkaiden tiedonsaanti-intressit.

131 § JATKOKOKOUS

Jos kaikkia kokoushuutussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, käsittelemättä jääneet asiat voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri huutua. Kokouksesta poissa

olleille lähetetään sähköinen viesti jatkokokouksen ajasta ja paikasta sekä jatkokokouksen päätöksentekotavasta.

132 § VARAJÄSENEEN KUTSUMINEN

Toimielimen jäsenen on kutsuttava varajäsen sijaansa, mikäli hän ei pääse kokoukseen. Kun jäsen on esteellinen jossakin kokousasiassa tai esteen vuoksi ei voi osallistua jonkin asian käsittelyyn, hän voi kutsua varajäsenen yksittäisen asian käsittelyyn.

Myös puheenjohtaja, esittelijä tai toimielimen sihteeri voivat toimittaa kutsun varajäsenelle.

133 § LÄSNÄOLO KOKOUKSESSA

Toimielimen jäsenten ja esittelijän lisäksi toimielimen kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus

- valtuuston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajilla hallituksen kokouksessa kuntalain 18.2 §:n mukaan sekä
- hallituksen puheenjohtajalla ja kuntayhtymän johtajalla muiden toimielinten kokouksessa, ei kuitenkaan tarkastuslautakunnan eikä valtuuston tilapäisen valiokunnan kokouksessa eikä vaalilaissa säädettyjen vaalitoimielinten kokouksissa.

Talous- ja hallintojohtajalla on läsnäolo- ja puheoikeus hallituksen ja liikelaitoksen johtokunnan kokouksissa.

Toimielin päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

Toimielin voi päättää asiantuntijan kuulemisesta yksittäisessä asiassa. Asiantuntija voi olla läsnä kokouksessa asiasta käytävän keskustelun päättymiseen asti.

134 § KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSEN EDUSTAJA MUISSA TOIMIELIMISSÄ

Kuntayhtymän hallitus voi 2 momentista ilmenevin rajoituksin määrätä muihin toimielimiin edustajansa, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus toimielimen kokouksessa. Edustajaksi voidaan määrätä myös hallituksen varajäsen tai kuntayhtymän johtaja.

Hallitus ei voi määrätä edustajaansa tarkastuslautakuntaan, valtuuston tilapäiseen valiokuntaan eikä vaalilaissa säädettyihin vaalitoimielimiin.

135 § KOKOUKSEN JULKISUUS

Kokouksen julkisuudesta säädetään kuntalain 101 §:ssä.

Jos toimielin päättää pitää julkisen sähköisen kokouksen, yleisölle on järjestettävä mahdollisuus seurata kokousta internetin kautta sekä kokouskutsussa mainitussa tilassa.

136 § KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

Avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

137 § TILAPÄINEN PUHEENJOHTAJA

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja(t) ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja.

138 § KOKOUKSEN JOHTAMINEN JA PUHEENVUOROT

Puheenjohtajan tehtävistä kokouksen johtamisessa ja toimielimen jäsenen puheenvuoroista säädetään kuntalain 102 §:ssä.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimielin toisin päättä.

139 § KOKOUSKUTSUSSA MAINITSEMATTOMAN ASIAN KÄSITTELY

Toimielin voi esittelijän ehdotuksesta tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistöpäätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Jos esittelijän ehdotus on asian palauttaminen valmisteltavaksi, toimielin voi ratkaista asian päätöksellään vain perustellusta syystä.

140 § ESITTELIJÄT

Kuntayhtymän hallituksen esittelijästä määrätään 3 §:ssä.

Liikelaitoksen johtokunnan esittelijänä toimii liikelaitoksen johtaja.

Esittelijästä määrätään toimielimen päätöksellä. Jos toimielimellä on useampia esittelijöitä, toimielin päättää, miten esittelyvastuu jakautuu esittelijöiden kesken.

Esittelijän ollessa poissa tai esteellinen hänen sijaisekseen määrätty toimii esittelijänä.

Esittelystä tarkastuslautakunnan kokouksessa määrätään 73 §:ssä.

141 § ESITTELY

Asiat päätetään toimielimen kokouksessa viranhaltijan esittelystä. Vaalilaissa säädetyissä vaalitoimielimissä asiat päätetään kuitenkin puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Esittelijä vastaa esittelemiensä kokousasioiden asianmukaisesta valmistelusta ja on velvollinen tekemään toimielimelle perustellun päätösehdotuksen.

Esittelijän ehdotus on käsittelyn pohjana (pohjaehdotus). Jos esittelijä on keskustelun aikana muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan, muutettu ehdotus on pohjaehdotus.

Jos esittelijä ehdottaa asian poistamista esityslistalta, asia poistetaan, jollei toimitella toisin päätä.

Toimitella voi erityisestä syystä päätätä, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä. Toimitella voi tällöin päätätä, että puheenjohtajan ehdotus on käsittelyn pohjana eikä vaadi kannatusta.

142 § ESTEELLISYYS

Ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäydyttävä asian käsittelystä ja poistuttava kokouksesta.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava kokoukseen osallistuvan esteellisyys toimitellimen ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa. Annettuaan pyydetyt selvityksen asianomaisen henkilön on poistuttava kokouksesta.

Henkilö, jonka esteellisyyden toimitella ratkaisee, saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain hallintolain 29 §:ssä tarkoitettussa poikkeustilanteessa.

Esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

143 § PÖYDÄLLEPANO JA ASIAN PALAUTTAMINEN VALMISTELTAVAKSI

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään yksimielisesti tai äänestämällä, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

144 § EHDOTUKSET JA KESKUSTELUN PÄÄTTÄMINEN

Ehdotus on annettava kirjallisena, jos puheenjohtaja niin vaatii.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja päätätä keskustelun. Puheenjohtaja selostaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotusta kannatettu.

145 § ILMAN ÄÄNESTYSTÄ SYNTYVÄN PÄÄTÖKSEN TOTEAMINEN

Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuksen toimitellimen päätökseksi.

Jos puheenjohtaja toteaa toimitelimen yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, puheenjohtaja toteaa ehdotuksen toimitelimen päätökseksi.

146 § ÄÄNESTYKSEEN OTETTAVAT EHDOTUKSET

Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen.

Jos ehdotuksen tekijä ei ole paikalla äänestyksen alkaessa, hänen tekemänsä ehdotus katsotaan rauenneeksi eikä sitä oteta äänestykseen.

147 § ÄÄNESTYS JA VAALI

Äänestykseen sovelletaan muilta osin, mitä 12 luvussa määrätään äänestysmenettelystä valtuustossa. Vaalin toimittamista koskevat määräykset ovat 13 luvussa.

148 § PÖYTÄKIRJAN LAATIMINEN JA TARKASTAMINEN

Pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa toimitelimen puheenjohtaja. Jos puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat eri mieltä kokouksen kulusta, pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan näkemyksen mukaan.

Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä.

Pöytäkirja tarkastetaan toimitelimen päättämällä tavalla.

Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti.

Toimitelimen pöytäkirjaan merkitään ainakin:

Järjestäytymistietoina

- toimitelimen nimi
- merkintä käytetyistä päätöksentekotavoista (varsinainen kokous, sähköinen kokous, yksilöidään päätökset, jotka on tehty sähköisessä päätöksentekomenettelyssä)
- kokouksen alkamis- ja päättymisaika sekä kokouksen keskeytykset
- kokouspaikka
- läsnä- ja poissaolleet ja missä ominaisuudessa kukin on ollut läsnä
- kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Asian käsittelytietoina

- asiaotsikko
- selostus asiasta
- esittelijän päätösehdotus
- esteellisyys ja perustelut

- tehdyt ehdotukset ja onko niitä kannatettu
- äänestykset: äänestystapa, äänestysjärjestys, äänestysesitys sekä äänestyksen tulos siten, että kunkin jäsenen kannanotto ilmenee pöytäkirjasta
- vaalit: vaalitapa ja vaalin tulos
- asiassa tehty päätös
- eriävä mielipide

Muina tietoina

- salassapitomerkinnot
- puheenjohtajan allekirjoitus
- pöytäkirjanpitäjän varmennus
- merkintä pöytäkirjan tarkastuksesta sekä
- merkintä nähtävänä pitämisestä yleisessä tietoverkossa, mikäli pöytäkirja on ollut yleisesti nähtävänä

Pöytäkirjaan liitetään päätöksiä koskevat oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitukset sekä muutoksenhakukiellot.

Toimielimen pöytäkirjan sisältöä koskevia määräyksiä noudatetaan soveltuvin osin viranhaltijan ja luottamushenkilön tekemissä päätöksissä.

Kuntayhtymän hallitus antaa tarvittaessa tarkempia ohjeita pöytäkirjan laatisesta.

149 § PÄÄTÖSTEN TIEDOKSIANTO KUNTAYHTYMÄN JÄSENKUNTIEN JÄSENILLE

Kuntayhtymän hallituksen ja lautakunnan pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kuntayhtymän verkkosivuilla siten kuin kuntalain 140 §:ssä tarkemmin säädetään.

Muun viranomaisen pöytäkirja annetaan vastaavalla tavalla tiedoksi kuntayhtymän jäsenkuntien jäsenille, jos asianomainen viranomainen katsoo sen tarpeelliseksi.

Kuntayhtymän hallitus antaa ohjeet salassapito- ja tietosuojavelvoitteiden huomioon ottamisesta annettaessa päätöksiä tiedoksi yleisessä tietoverkossa. Lautakunta voi antaa tarkentavaa ohjeistusta omalla toimialallaan.

16 luku MUUT MÄÄRÄYKSET

150 § ALOITEOIKEUS

Kuntayhtymän jäsenkunnan asukkaalla sekä jäsenkunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä on oikeus tehdä aloitteita kuntayhtymän toimintaa koskevissa asioissa. Palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita palveluaan koskevassa asiassa.

Aloite tulee tehdä kirjallisesti tai sähköisellä asiakirjalla. Aloitteesta tulee käydä ilmi, mitä asia koskee sekä aloitteen tekijän nimi, kotikunta ja yhteystiedot.

151 § ALOITTEEN KÄSITTELY

Aloitteen käsittelee se kuntayhtymän viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa. Jos toimivaltainen viranomainen on toimielin, aloitteista ja aloitteiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä on annettava toimielimelle tieto jäljempänä määrättyllä tavalla.

Kuntayhtymän hallituksen on vuosittain joulukuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä. Valtuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Muun toimielimen kuin valtuuston toimivaltaan kuuluvista aloitteista on annettava tieto toimielimelle sen päättämällä tavalla. Toimielin voi samalla päättää, mitkä aloitteista ovat loppuun käsiteltyjä.

Jos aloitteen tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia kuntayhtymän jäsenkuntien asukkaista, aloite on kuuden kuukauden kuluttua vireille tulosta otettava toimivaltaisen viiranomaisen käsiteltäväksi.

152 § ALOITTEEN TEKIJÄLLE ANNETTAVAT TIEDOT

Aloitteen tekijälle on ilmoitettava kuukauden kuluessa aloitteen saapumisesta, missä viranomaisessa aloite käsitellään, arvioitu käsittelyaika sekä keneltä saa lisätietoja aloitteen käsittelystä.

Sen jälkeen, kun aloite on käsitelty loppuun, aloitteen tekijälle on ilmoitettava, onko aloite johtanut toimenpiteisiin.

153 § NIMENKIRJOITUS JA ASIAKIRJOJEN ALLEKIRJOITTAMINEN

Kuntayhtymän puolesta tehtävät sopimukset ja annettavat sitoumukset allekirjoittaa hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja tai kuntayhtymän johtaja ja tarvittaessa varmentaa asianomaisen tulosalueen johtaja, jollei hallitus ole valtuuttanut toista henkilöä.

Toimielimen puheenjohtaja tai sihteeri voi yksinkin toimielimen määäämissä rajoissa allekirjoittaa toimielimen päätökseen perustuvan asiakirjan.

Valtuuston ja kuntayhtymän hallituksen päätökseen perustuvan sopimuksen ja sitoumuksen allekirjoittaa hallituksen puheenjohtaja tai kuntayhtymän johtaja ja tarvittaessa varmentaa asianomaisen tulosalueen johtaja, jollei kuntayhtymän hallitus ole valtuuttanut toista henkilöä.

Valtuuston ja kuntayhtymän hallituksen toimituskirjan ja kirjelmän allekirjoittaa kuntayhtymän johtaja tai kyseisen toimielimen pöytäkirjanpitäjä.

Muun toimielimen päätökseen perustuvan sopimuksen ja sitoumuksen allekirjoittaa kyseisen toimielimen puheenjohtaja tai esittelijä, jollei toimielin ole päättänyt toisin.

Muun toimielimen toimituskirjan ja kirjelmän allekirjoittaa kyseisen toimielimen puheenjohtaja, esittelijä tai pöytäkirjanpitäjä.

Toimielimen asiakirjoista annettavat otteet ja jäljennökset todistaa oikeaksi pöytäkirjanpitäjä tai muu toimielimen määräämä henkilö.

Kuntayhtymän päätearkiston asiakirjoista annettavat otteet ja jäljennökset todistaa oikeaksi päätearkistonhoitaja.

Tulosaluejohtajan, ammatillisen koulutuksen apulaisrehtorin, Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtajan, ruokapalvelujohtajan, talous- ja hallintojohtajan ja kehittämisjohtajan nimenkirjoitusoikeudesta sekä asiakirjojen allekirjoittamisesta määrätään hallintosäännön 15 §:ssä, 16 §:ssä, 17 §:ssä, 18 §:ssä, 19 §:ssä ja 20 §:ssä.

Viranhaltija allekirjoittaa päätökset, sopimukset, sitoumukset ja muut asiakirjat päättämissään asioissa.

Valmistelua koskevat asiakirjat allekirjoittaa asian valmistelija.

Allekirjoituksen voi tehdä sähköisesti.

Varsinaisen nimenkirjoittajan ollessa estynyt (esim. virkamatka, etätyö), hallintosäännössä nimetyllä/nimetyillä sijaisella/sijaisilla on oikeus allekirjoittaa asiakirjat ja viranhaltijapäätökset.

154 § TODISTEELLISEN TIEDOKSIANNON VASTAANOTTAMINEN

Todisteellisen tiedoksiannon voi kuntayhtymän puolesta vastaanottaa kuntayhtymän hallituksen puheenjohtaja, kuntayhtymän johtaja sekä kuntayhtymän johtajan valtuuttama viranhaltija.

Todisteellisen tiedoksiannon voi kuntayhtymän puolesta lautakunnan toimialalla vastaanottaa lautakunnan puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä.

17 luku PÄÄTÖSVALTA HÄIRIÖ- JA POIKKEUSOLOISSA

Näillä hallintosäännön määräyksillä määrätään kuntalain 90 §:n 3 momentin toimivaltuuksista poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa.

155 § NORMAALISTA PÄÄTÖSVALLASTA POIKKEAMINEN JA RAPORTOINTI

Hallintosäännön muiden lukujen toimivaltamääräyksistä voidaan poiketa poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa ja välttämättömän syyn vuoksi silloin, kun päätöksentekoa ei kyetä normaalitoimivaltuuksin riittävällä tavalla järjestämään. Tällaisia syitä voivat olla esimerkiksi hengen ja terveyteen kohdistuvat uhat sekä elintärkeiden palveluiden keskeytymiseen, talouteen, kiinteistöihin, muuhun omaisuuteen tai ympäristöön kohdistuvat uhat, jotka aiheuttavat välittömän vaaran tai muun vakavan toiminnallisen tai taloudellisen riskin.

Kuntayhtymän johtaja voi käyttää poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa normaalista toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kuntayhtymän toiminnan ja palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi välttämättömän syyn vuoksi.

Tulosaluejohtaja, rehtori voi käyttää poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa normaalista toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kuntayhtymän toiminnan ja palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi oman oppilaitoksensa osalta välttämättömän syyn vuoksi, ellei kuntayhtymän johtaja päätä asiasta.

Kuntayhtymän hallitukselle tulee raportoida tähän pykälään perustuvalla toimivallalla tehdyistä päätöksistä.

Kuntayhtymän johtaja nimeää poikkeusolojen johtoryhmän.

156 § PÄÄTÖSVALLAN KÄYTTÖÖN OTTAMINEN MÄÄRÄAJAKSI KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSEN PÄÄTÖKSELLÄ POIKKEUSOLOISSA JA NORMAALILOJEN HÄIRIÖTILANTEESSA

Kuntayhtymän hallitus voi vahvistaa kuntayhtymän johtajan ja tulosaluejohtaja, rehtorin normaalista toimivallasta poikkeavan päätösvallan määräajaksi poikkeusoloissa sekä normaaliolojen häiriötilanteessa 155 §:ssä mainitun välttämättömän syyn vuoksi. Kuntayhtymän hallitus voi – vahvistamisen sijaan – sekä ennen määräajan päättymistä todeta, ettei normaalista toimivallasta poikkeavan päätösvallan käytölle ole enää perusteita.

157 § KOKOUSKUTSUN MÄÄRÄAJASTA POIKKEAMINEN

Toimielinten kokouskutsun lähettämisen määräajasta voidaan poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa poiketa päätöksenteon nopeuttamiseksi. Valtuuston kokouskutsu on kuitenkin lähetettävä kuntalain mukaisesti neljä (4) päivää ennen kokousta.

~~Kuntayhtymän hallituksen niin päättäessä häiriötilanteiden aikana ja poikkeusoloissa kuntayhtymän johtaja voi käyttää häiriötilanteen tai poikkeusolojen hoitamiseksi välttämätöntä päätösvaltaa,~~

~~joka poikkeaa tämän hallintosäännön päätösvallassa. Päätös tulee tehdä poikkeusolojen aikaisen johtoryhmän jäsenen esittelystä ja päätös on tuotava tiedoksi seuraavaan mahdolliseen toimiin, jonka tehtäväalueeseen asian päättäminen normaalioloissa kuuluisi.~~

LIITE 1

LUOTTAMUSHENKILÖIDEN PALKKIOT JA KORVAUKSET

1 § YLEISTÄ

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän luottamushenkilöille maksetaan palkkiota luottamustoimen hoitamisesta, korvausta ansionmenetyksestä ja kustannuksista, joita luottamustoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä sekä matkakustannusten korvauksia ja päivärahaa tämän hallintosäännön liitteen mukaisesti.

2 § KOKOuspalkkiot

Koulutuskuntayhtymän luottamustoimielinten kokouksista sekä osallistumisesta sähköiseen päätöksentekomenettelyyn suoritetaan seuraavat kokouspalkkiot:

Puheenjohtajat:

1) valtuuston ja hallituksen puheenjohtaja	285 260 euroa/kokous
2) valtuuston ja hallituksen varapuheenjohtajat	180 160 euroa/kokous
3) tarkastuslautakunnan puheenjohtaja	285 260 euroa/kokous

Jäsenet:

1) valtuusto ja sen valiokunnat	155 140 euroa/kokous
2) hallitus ja sen asettamat neuvottelukunnat ja toimikunnat	155 140 euroa/kokous
3) tarkastuslautakunta	155 140 euroa/kokous
4) liikelaitosten johtokunnat	90 80 euroa/kokous
5) työelämävaltuuskunta ja muut siihen rinnastettavat	100 50 euroa/kokous
6) muut toimielimet	55 50 euroa/kokous

Mikäli varapuheenjohtaja tai määrättyä kokousta varten valittu puheenjohtaja toimii puheenjohtajana vähintään puolet kokouksen kestoajasta, hänelle maksetaan puheenjohtajan kokouspalkkio.

Valtuuston puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle maksetaan osallistumisesta hallituksen kokouksiin sama palkkio kuin hallituksen jäsenelle.

Hallituksen puheenjohtajalle ja muulle jäsenelle maksetaan osallistumisesta valtuuston ja sen valiokunnan kokouksiin sama palkkio kuin valtuuston jäsenelle.

Mikäli sama toimielin kokoontuu yhtenä päivänä useammin kuin kerran, maksetaan kokouksista ainoastaan yksi palkkio, ellei edellisen kokouksen päättymisestä ole kulunut yli kahta tuntia.

3 § VUOSIPALKKIOT

Kokousten ulkopuolella hoidetuista luottamustehtävistä maksetaan luottamushenkilöille kokouspalkkioiden lisäksi vuosipalkkiota seuraavasti:

	euroa/v
▪ valtuuston puheenjohtaja	4 000
▪ valtuuston varapuheenjohtaja	2 000
▪ hallituksen puheenjohtaja	4 000
▪ hallituksen varapuheenjohtaja	2 000
▪ tarkastuslautakunnan puheenjohtaja	2 000
▪ tarkastuslautakunnan varapuheenjohtaja	1 000
▪ johtokunnan puheenjohtaja	1 200
▪ johtokunnan varapuheenjohtaja	600
▪ hallituksen jäsen	1 500

Milloin em. luottamushenkilö on estynyt hoitamasta luottamustehtäväänsä pitempiaikaisesti (yli kuukauden ajaksi), hänen oikeutensa vuosipalkkioon lakkaa esteen alkamisesta lähtien. Luottamushenkilön tulee ilmoittaa esteestä viipymättä kuntayhtymän henkilöstöpalveluihin. Esteen alkamisesta lähtien tehtävän vastaanottaneella varapuheenjohtajalla tai varajäsenellä on oikeus saada suhteellinen osa vuosipalkkiosta.

4 § LUOTTAMUSHENKILÖSIHTEERIN PALKKIOT

Sihteerinä toimivalle toimielimen luottamushenkilölle, jolle ei makseta vuosipalkkiota tai muuta erityistä korvausta sihteerin tehtävien hoitamisesta, suoritetaan asianomaisen toimielimen jäsenen kokouspalkkio 50 prosentilla korotettuna.

5 § MUUT ERILLISPALKKIOT

Luottamushenkilö, joka osallistuu nimettynä muuhun kuin tässä hallintosäännön liitteessä tarkoitettuun toimielimeen, kokoukseen, neuvotteluun, toimitukseen tai tehtävään, josta laaditaan pöytäkirja tai muistio, tai joka edustaa nimettynä kuntayhtymää, saa toimeksiannon antaneen toimielimen jäsenen kokouspalkkiota vastaavan suuruisen toimituspalkkion. Erillispalkkiota ei makseta, mikäli luottamushenkilölle em. tilanteissa maksetaan muu palkkio tai korvaus.

Luottamushenkilölle, joka osallistuu valtuuston, hallituksen, johtokunnan tai tarkastuslautakunnan iltakouluun, kokouksen muodossa järjestettyyn koulutukseen tai muuhun vastaavaan tilaisuuteen, josta laaditaan pöytäkirja tai muistio, maksetaan ao. toimielimen jäsenen kokouspalkkio. Palkkiota iltakoulusta ei makseta erikseen, jos se pidetään toimielimen kokouksen yhteydessä.

Valtuuston ja hallituksen kokouspöytäkirjan tarkastajille maksetaan 45 euron toimenpidepalkkio.

Sellaisista luottamustehtävistä, joita ei ole mainittu tässä säännössä, hallitus määrää tarvittaessa palkkiot erikseen.

6 § ANSIONMENETYKSEN JA KUSTANNUSTEN KORVAUS

Luottamushenkilölle ~~suoritetaan~~ maksetaan korvausta todellisesta ansionmenetyksestä samoin kuin kustannuksista, joita luottamustoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon

järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä kultakin alkavalta tunnilta, kuitenkin enintään kahdeksalta tunnilta kalenterivuorokaudessa. Jos luottamushenkilön työehtosopimuksen mukainen työaika poikkeaa tavanomaisesta työajasta siten, että kahdeksan tuntia ylittyy, ansionmenetykskorvaus maksetaan työnantajan todistusta vastaan toteutuneen ansionmenetyksen mukaan enintään kahdeltatoista (12) tunnilta.

Saadakseen korvausta ansionmenetyksestä luottamushenkilön tulee esittää siitä työnantajan todistus sekä hyväksyttävä selvitys kustannuksista. Työnantajan todistuksesta on käytävä ilmi, että luottamustoimen hoitamiseen käytetty aika olisi ollut hänen työaikaansa ja että hänelle ei makseta siltä ajalta palkkaa. Ansionmenetykskorvaus voidaan maksaa suoraan luottamushenkilön työnantajalle, jos luottamushenkilö sitä pyytää.

Luottamushenkilön, joka tekee ansio- tai muuta työtä olematta työsuhteessa taikka virka- tai muussa julkisoikeudellisessa toimisuhteessa, tulee antaa kirjallinen vakuutus ja esittää kirjallisesti riittävä selvitys ansionmenetyksestään ja luottamustoimen hoitamisesta aiheutuneista kustannuksista. ~~Tällöin edellä mainittua työnantajan todistusta ansionmenetyksestä ei edellytetä. Korvattava määrä on enintään 15 euroa tunnilla.~~

Edellä mainittua todistusta tai selvitystä ei vaadita, jos korvattava määrä on enintään 15 euroa/tunti. Luottamushenkilön tulee tällöin kuitenkin antaa kirjallinen vakuutus ansionmenetyksen ja luottamustoimen hoitamisesta aiheutuneista kustannuksista. Korkeampi ansionmenetys tulee todistaa erillisselvityksellä. Ansionmenetykskorvauksen enimmäismäärä on 50 euroa/tunti.

Luottamustehtävien hoitamiseen katsotaan ansionmenetyksen korvauksia laskettaessa kuuluvan kokousaika mahdollisine kokoustaukoineen, kohtuullinen matka-aika kokoukseen ja takaisin kotoa tai työpaikalta sekä kokousmenettelyyn liittyvät tarpeelliset ryhmien väliset neuvottelut.

Saadakseen korvausta muista tässä pykälässä tarkoitetuista kustannuksista, luottamushenkilön tulee esittää kirjallinen selvitys kustannusten perusteesta ja määrästä. Ulkopuoliselle suorittamiseen kustannuksista (esim. lastenhoitopalkkio) tulee esittää tosite. Luottamushenkilön tulee anomuksessaan vakuuttaa, että kustannus on ollut tarpeellinen luottamustoimen hoitamisen vuoksi. Korvauksen enimmäismäärä näistä kustannuksista on 30 euroa tunnilta.

Milloin ansionmenetyksen korvauksen peruste tai määrä ei ole yksiselitteisesti osoitettavissa, hallitus päättää kohtuullisesta ansionmenetyksen korvaamisesta.

7 § PALKKIOIDEN MAKSAMINEN

Tässä säännössä mainittujen palkkioiden tulee perustua kokouspöytäkirjoihin tai muistioihin. Toimielimen sihteerin tulee toimittaa kopio pöytäkirjasta tai muistiosta viipymättä sen allekirjoituksen jälkeen kuntayhtymän henkilöstöpalveluihin. Palkkiot maksetaan kolmannesvuosittain.

Ansionmenetyksen ja luottamustoimen vuoksi aiheutuneiden kustannusten korvaamista koskeva vaatimus on esitettävä kahden kuukauden kuluessa sille henkilölle, jolle voimassa olevien määräysten mukaan kuuluu laskun hyväksyminen. Korvaukset maksetaan kolmannesvuosittain.

8 § MATKAKUSTANNUSTEN KORVAUS JA PÄIVÄRAHA

Luottamushenkilöiden matkakustannusten korvaamisessa ja päivärahan maksamisessa noudetaan soveltuvien osin kulloinkin voimassa olevia kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen matkakustannusten korvauksia koskevia määräyksiä sekä kuntayhtymän matkustusohjetta.

9 § ERINÄISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

Kuntayhtymän johtaja voi tarvittaessa tehdä yksityiskohtaisia päätöksiä tämän palkkiosäännön (hallintosäännön liite 1) soveltamisesta.

Luottamushenkilön vaatimuksen häneltä evätyn luottamustoimisuhteeseen perustuvan palkkion tai korvauksen suorittamisesta ratkaisee ensi asteena hallitus.

10 § VOIMAANTULO

Tämä hallintosäännön liite luottamushenkilöiden palkkioista ja korvauksista astuu voimaan samaan aikaan hallintosäännön kanssa.

H liite nro 2,
27.11.2025

HANKINTAOHJE

1.1.2026 alkaen

Sisällys

1. Yhteiset määräykset	3
<i>Yleistä</i>	3
<i>Hankintapolitiikka ja -organisaatio</i>	3
<i>Hankintojen suunnittelu ja valmistelu</i>	4
<i>Kynnysarvot (1.1.2026)</i>	6
<i>Markkinakartoitus</i>	6
<i>Hankinnan ennakoitu arvo</i>	6
<i>Hankinnat sidosyksiköiltä</i>	7
2. Kansalliset hankinnat	7
<i>Hankintamenettely</i>	7
<i>Suorahankinta</i>	7
<i>Tarjouspyyntö</i>	7
<i>Hankintailmoitus</i>	7
<i>Tarjousten käsittely</i>	8
3. Pienhankinnat	8
<i>Pienhankinnan ennakoidun arvon laskeminen</i>	8
<i>Pienhankintojen kynnysarvot Gradiassa</i>	9
<i>Määräajat</i>	10
<i>Suorahankintaperusteet pienhankinnoissa</i>	10
4. Hankintapäätös	10
5. Hankintasopimus	11
6. Hankinnan keskeyttäminen	12
7. Muutoksenhaku	12
<i>Kynnysarvon ylittävät hankinnat</i>	12
<i>Hankintayksikön omatoiminen hankintaoikaisu</i>	13
8. Hankinta-asiakirjojen julkisuus	13
9. Tilaajavastuu	13
10. Tietosuoja	14
11. Voimaantulo	14

HANKINTAOHJE

1. Yhteiset määräykset

Yleistä

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia (jäljempänä "Gradia") kuuluu lain julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (29.12.2016/1397), myöhemmin hankintalaki, soveltamisalan piiriin. Hankintalain lisäksi Gradian hankinnoissa noudatetaan näitä ohjeita.

Hankintoja tehtäessä tulee huomioida myös:

- laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista (30/2013)
- korkolaki (633/1982)
- arvonalisäverolaki (1501/1993)
- laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006)
- tietosuojalaki (1050/2018)

Julkisilla hankinnoilla tarkoitetaan sellaisia ostamalla tai vuokraamalla toteutettuja tavara-, palvelu- ja rakennusurakkahankintoja sekä käyttöoikeussopimuksia, joita valtio, kunnat ja kuntayhtymät tekevät oman organisaationsa ulkopuolelta.

Julkisen hallinnon peruseriaatteiden mukaisesti hankintamenettelyyn kuuluu avoimuus, tasapuolisuus ja syrjimättömyys sekä suhteellisuuden vaatimusten huomioiminen. Suhteellisuus tarkoittaa, että hankintaa koskevien vaatimusten sekä ehdokkaalta tai tarjoajalta edellytettävien toimien tai selvitysten tulee olla oikeassa suhteessa hankinnan kokoon ja luonteeseen nähden. Samaten tarjouspyynnön sisältöön tai tarjousmenettelyn ehtoihin liittyvien vaatimusten tulee olla oikeassa suhteessa hankinnan laatuun nähden.

Tätä hankintaohjetta sovelletaan hankintalain 11 ja 12 luvuissa säädettyihin kansallisen kynnysarvon ylittäviin kansallisiin hankintoihin, sosiaali- ja terveystyypillisiin (sisältää koulutustyyppiset palvelut) sekä muihin erityisiin palveluhankintoihin. Hankintaohjetta sovelletaan myös pienhankintoihin, joista ei ole säännöksiä hankintalaissa. Hankintaohje on laadittu hankintoja tekevien tulosalueiden tueksi kansallisia hankintoja toteuttaessa.

Hanketoiminnan hankinnoissa noudatetaan lisäksi hankkeen rahoittajan ohjeita, siltä osin kuin ne ovat tarkemmat kuin Gradian hankintaohje.

EU-kynnysarvon ylittäviä hankintoja koskevia hankintalain säännöksiä ei käsitellä tässä ohjeessa. Niitä koskevat tarkat säännökset ovat hankintalain osassa II. Kuitenkin tämän hankintaohjeen luvussa 7 olevat muutoksenhakuohjeet koskevat myös EU-hankintoja.

Hankintapolitiikka ja -organisaatio

Hankintatoiminnan tehtävänä on tukea Gradian perustehtävää. Painopisteinä ovat hankinnat, joilla saavutetaan parhaimmat laadulliset ja taloudelliset vaikutukset ja joiden ympäristövaikutukset on huomioitu. Hankintatoiminnan tavoitteena on hankkia tavarat ja palvelut riittävän laadukaina, mahdollisimman kustannustehokkaasti ja saada ne käyttäjilleen oikea-aikaisesti.

Gradian pääperiaatteina ovat hankintojen avoin ja kustannustehokas kilpailuttaminen sekä kaikkien tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu. Gradia edistää avointa kilpailua eikä osallistu sellaiseen toimintaan, jonka tarkoituksena tai mahdollisena seurauksena on toimivan ja reilun kilpailun rajoittuminen tai estyminen.

Gradia torjuu harmaata taloutta ja talousrikollisuutta aktiivisesti ja ennakoivasti toimimalla yhteistyössä elinkeinoelämän, verottajan ja muiden viranomaisten kanssa. Gradia edellyttää myös tavaravaran ja palvelujen toimittajien, heidän alihankkijoidensa sekä muiden kumppaneidemme toimivan vastuullisesti ja koulutuskuntayhtymän eettisten periaatteiden mukaisesti. Toimittajien tiedot tarkistetaan ennen sopimusten tekoa tilaajavastuulain edellyttämällä tavalla.

Hankinnoissa huomioidaan myös kestävän kehityksen kolme keskeistä teemaa:

1. Ympäristövastuu

Hankintojen keskeisiä tavoitteita ovat energia- ja materiaalitehokkuuden parantaminen, kasvihuonekaasupäästöjen pienentäminen sekä haitallisten aineiden käytön ja päästöjen vähentäminen. Tavoitteena on hiilineutraalisuus vuoteen 2030 mennessä.

Hankinnan ympäristökriteerit voivat liittyä esimerkiksi uusiutuvan energian käyttöön, energia- ja materiaaltehokkuuteen, vähähiilisyys, materiaalivalintoihin, jätteen määrän vähentämiseen ja materiaalien kiertoon. Kilpailutusvaiheessa voidaan vähentää haitallisimpien kemikaalien käyttöä rajaamalla tietyt aineet hankintaan kelpaamattomiksi.

2. Sosiaalinen vastuu

Hankittavien tavaroiden ja palveluiden tuottamisessa edellytetään kunnioitettavan ihmisoikeuksia ja työelämän perusoikeuksia. Hankintakriteereinä voivat olla esimerkiksi esteettömyys ja saavutettavuus, työllisyysmahdollisuuksien ja ihmisarvoisen työn edistäminen, ihmisoikeuksien ja työoikeuksien noudattaminen sekä pk-yritysten osallistumisen mahdollistaminen ja eettisen kaupan näkökulmat.

3. Taloudellinen vastuu

Kilpailutusvaiheessa varmistetaan terveen kilpailun ja laillisen yrittäjyyden säilyminen. Näihin liittyviä näkökulmia ovat esimerkiksi terveen kilpailun tukeminen, harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuminen, sekä verojen ja muiden maksujen kertymisen turvaaminen

Innovatiivisilla hankinnoilla voidaan parantaa hankittavien tavaroiden tai palveluiden tuottavuutta, laatua, kestävyyttä sekä pienentää ympäristövaikutuksia. Innovatiivinen hankinta voi olla myös uudenlainen hankinnan toteutustapa. Gradia edistää innovatiivisia hankintoja joko omien tai yhteishankintojen kautta.

Gradia hyödyntää hankinnoissaan puitesopimuksia sekä yhteishankintoja tai muita yhteistyömahdollisuuksia julkisten hankintojen tarjouskilpailuissa. Puitesopimusten osalta tehdään yhteistyötä Hansel Oy:n, Sarastia Oy:n ja Jyväskylän kaupungin hankintapalveluiden kanssa. Tarvittaessa koulutuskuntayhtymälle voidaan kilpailuttaa oma puitesopimus. Puitesopimuksen ollessa voimassa koulutuskuntayhtymä on sitoutunut tekemään sopimuksen piiriin kuuluvat hankinnat sopimuksen mukaisesti. Näissä tilanteissa ei noudateta tätä ohjetta vaan voimassa olevaa puitesopimusta.

Gradian hallintosäännön 65 §:n mukaan hankintojen tulee perustua valtuuston hyväksymään talousarvioon. Hallintosäännön 65 §:ssä on määritelty myös hankintojen tekemistä päättävät tahot. Hallintosäännön mukaan kuntayhtymän hallitus päättää kuntayhtymän hankintaohjeesta.

Hankintojen suunnittelu ja valmistelu

Hankintayksikkönä toimii aina Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia (y-tunnus 0208201–1), jonka nimeen tulee tarjouspyynnöissä, tilauksissa ja toimitussopimuksissa liittää kilpailuttavan tuotteen ja yksikön nimi.

Hankintaprosessi muodostuu suunnittelusta ja valmistelusta, kilpailuttamisesta ja sopimuskaudesta. Hankinnan pääpaino on perusteellisessa valmistelussa ja suunnittelussa. Hankinnoissa sovelletaan pääpiirteissään julkisten hankintojen yleistä sopimusprosessimallia (liite 1).

Gradian hankinnat kilpailutetaan Cludia Kilpailutus -järjestelmällä tämän ohjeen luvussa 3 mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta.

Ennen hankinnan aloittamista on selvitettävä sen ennakoitu arvo ja hankintaprosessin vaatima aika.

Hankintaprosessi on monivaiheinen ja vaatii huolellista valmistelua. On tärkeää ymmärtää, että hankinnat eivät ole pelkästään tarjouspyynnön laatimista ja sopimuksen allekirjoittamista, vaan kokonaisuus, joka sisältää useita kriittisiä vaiheita. Riittävä aikataulu varmistaa hankinnan laadun, lainmukaisuuden ja sen, että kaikki osapuolet voivat toimia suunnitelmallisesti.

Erityisesti yli 10 000 € hankinnoissa, joista tehdään viranhaltijapäätös sekä hankintasopimus tulee varata vähintään **kaksi kuukautta** seuraaville vaiheille:

1. Suunnittelu (2–3 viikkoa):

- Tarpeen määrittely ja budjetin varmistaminen.
- Hankintamenettelyn valinta (esim. avoin menettely, neuvottelumenettely).
- Tarjouspyynnön valmistelu ja sisällön tarkistus.

2. Kilpailutus (3–4 viikkoa):

- Tarjouspyynnön julkaisu ja tarjoajien kysymysten käsittely.
- Tarjousten vastaanotto ja vertailu.
- Tarvittaessa lisäselvitykset ja neuvottelut.

3. Päätöksenteko ja sopimuksen valmistelu (2–3 viikkoa):

- Hankintapäätöksen tekeminen ja tiedoksianto.
- Odotusaika (valitusaika) ennen sopimuksen allekirjoitusta (14 päivää)
- Sopimuksen viimeistely ja allekirjoitus

Lähiesihenkilö antaa luvan alle 10 000 euron hankintoihin. Talousarviovastuullinen esihenkilö ja/tai palvelualan/toimintayksikön johtaja tuovat 10 000 euron ja sen yli menevät hankinnat tulosalueen johtoryhmään, joka antaa luvan hankinnan käynnistämiseksi.

Tavarahankinnoissa tulee selvittää mahdolliset hiilineutraalit vaihtoehdot mahdollisuuksien mukaan (esim. käytettyjen tavaroiden hankinta uusien sijaan tai organisaation sisällä tehtävät tavarasiirrot mm. kalusteet). Selvitys tulee tehdä ennen hankintaesityksen laatimista. Hiilineutraalisuuteen vaikuttavia tekijöitä ovat esim. käytetty materiaalit, energian kulutus ja käytettävä energia, päästöt yms. Palveluhankinnoissa arvioidaan myös hiilineutraalisuustavoitteiden toteuttamista. Esimerkiksi toimittajiin liittyvät vaatimukset (mahdolliset sertifioinnit yms.) Tarkemmat tiedot Gradian kestävyystavoitteista on kirjattu Green Book:iin ja hiilitiekarttaan (<https://www.gradia.fi/...>).

Kehittämispalvelut-yksikön hankinnat päättää kehittämisjohtaja hallintosäännön määräysten mukaan.

Hankinta-asiantuntija avustaa tulosalueita ja ohjeistaa hankintojen suunnittelua, kilpailutusta ja sopimusten laadintaa sekä ylläpitää hankintoihin liittyvää ohjeistusta ja esimerkkidokumentteja.

Kansallisen ja EU-kynnsarvon ylittävät hankinnat ilmoitetaan valtiovarainministeriön ylläpitämässä maksuttomassa julkisten hankintojen ilmoituskanavassa, HILMA-palvelussa, jonne Gradian hankintailmoitukset siirtyvät Cludia-kilpailutusjärjestelmän kautta. Tarjouspyynnöt tulevat näkyville myös Tarjouspalvelu.fi- tai/ja Pienhankintaportaaliin. Hankintailmoituksen julkaisemisen jälkeen voidaan mahdollisia tarjoajia informoida auki olevasta hankinnasta sähköpostitse.

Kynnysarvot (1.1.2026)

Hankinnat jaotellaan hankinnan ennakoidun arvon mukaan seuraavasti:

- **pienhankinnat**; hankintalain kynnysarvot alittavat hankinnat
- **kansalliset hankinnat**; kansalliset kynnysarvot ylittävät, mutta EU-kynnysarvojen alle jäävät hankinnat sekä
- **EU-hankinnat**; EU-kynnysarvot ylittävät hankinnat.

Hankintalain mukaiset **kansalliset kynnysarvot** ilman arvonlisäveroa laskettuna ovat:

- 60 000 euroa tavara- ja palveluhankinnoissa sekä suunnittelukilpailuissa
- 150 000 euroa rakennusurakoissa;
- 400 000 euroa sosiaali- ja terveystalouden palveluja koskevissa hankinnoissa (hankintalain liite E kohdat 1–4, *tähän ryhmään kuuluvilla hankinnoilla ei ole erillistä EU-kynnysarvoa*);
- 300 000 euroa muita erityisiä palveluja koskevissa hankinnoissa
- 500 000 euroa käyttöoikeussopimuksissa.

EU-kynnysarvot ovat:

- **216 000** euroa kuntien tavarahankinnoissa, palveluhankinnoissa ja suunnittelukilpailuissa ja
- **5 404 000** euroa rakennusurakoissa.

Ajantasainen tieto voimassa olevista kynnysarvoista ja niiden tarkennuksista löytyy osoitteesta: (<https://www.hankinnat.fi/mika-julkinen-hankinta/kynnysarvot>).

EU-hankinnoista säädetään hankintalain II osassa, lisäksi niihin sovelletaan hankintalain osissa I ja IV olevia säästöjä. EU-hankinnoissa on noudatettava jotain hankintalain 5 luvussa kuvattua menettelyä.

Markkinakartoitus

Markkinakartoituksen tavoitteena on selvittää ennakkoon hankintaan liittyviä markkinoilla olevia ratkaisuvaihtoehtoja huomioiden Gradian hiilineutraalisuustavoitteet, hintaa sekä toimittajia. Hankinnan laajuus, erityisosaamisen vaatimus ja toimittajamarkkinoiden tunteminen vaikuttavat markkinakartoituksen tarpeellisuuteen ja laajuuteen. Markkinakartoituksen tekevät hankinnan substanssiosaaja ja talousarviovastaustuullinen esimies.

Käytettäviä keinoja ovat tietopyynnöt (Hilmaan) tai osapuolia sitomaton vuoropuhelu kirjallisesti tai tapaamisten muodossa. Vuoropuhelun tarkoitus on saada hankinnan kohteesta riittävästi tietoa hankinnan suunnittelemiseksi ja tarjouspyynnön laatimiseksi. Tietoa voi saada myös yritysten verkkosivuilta, alan messuilta ja muilta vastaavan hankinnan tehneiltä hankintayksiköiltä.

Hankinnan ennakoitu arvo

Hankinnan valmistelu alkaa hankinnasta vastaavan tekemällä arviolla hankinnan ennakoidusta arvosta. Hankinnan ennakoitu arvo on arvioitava asianmukaisesti ja riittävän tarkasti. Sitä laskettaessa perusteena on suurin maksettava arvonlisäveroton hankinnan kokonaisarvo. Siihen lasketaan mukaan mahdolliset optiovuodet, palkkiot tai maksut koko sopimuskaudelta (hankintalaki 27 §). **Toistaiseksi voimassa olevissa sopimuksissa hankinnan arvo lasketaan neljän (4) vuoden laskennallisella arvolla.**

Hankinnan keinotekoinen pilkkominen osiin hankintalain säädösten välttämiseksi on kiellettyä (hankintalaki 31 §).

Hankinnat sidosyksiköltä

Hankintalain 15 §:ssä säädetään tarkemmin hankinnasta, jonka hankintayksikkö tekee sidosyksiköltään.

2. Kansalliset hankinnat

Hankintamenettely

Kansalliset hankinnat, jotka ylittävät arvoltaan kansallisen kynnysarvon, mutta jäävät alle EU-kynnysarvon, on kilpailutettava hankintalain 11 luvun mukaisesti. Hankinta toteutetaan aina hankinnan kokoon ja luonteeseen parhaiten soveltuvaa menetelmää hyödyntäen. Hankinnoissa voidaan käyttää samankaltaisia hankintalain 5 luvussa kuvattuja menettelyjä kuin EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa tai mukauttaa niitä.

Hankintayksikkö voi toteuttaa kansallisen hankintamenettelyn huomattavasti kevyemmin ja joustavammin säännöksin kuin EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa.

Hankintalain mukaan hankintayksikön on kuvattava hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä käyttämänsä kansallinen hankintamenettely siten, että tarjoaja pystyy kuvauksen perusteella arvioimaan hankintamenettelyn luonteen, kulun ja oman roolinsa siinä.

Suorahankinta

Suorahankinta on mahdollinen silloin, jos hankintailmoituksen perusteella ei saatu lainkaan tarjouksia tai ei saatu soveltuvia tarjouksia tai osallistumishakemuksia. Suorahankinta on mahdollinen myös silloin, jos teknisestä syystä tai yksinoikeuden suojaamisen vuoksi vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan eikä vaihtoehtoisia ratkaisuja ole.

Ennen suorahankintaan siirtymistä asiasta tehdään viranhaltijapäätös. Suorahankinnassa talousarviovastuullinen esimies neuvottelee valitsemiensa toimittajien kanssa hankintasopimuksen ehdoista.

Tarkemmat määräykset suorahankinnan käytölle ovat hankintalain 40 §:ssä ja 41 §:ssä.

Tarjouspyyntö

Tarjouspyyntö on laadittava huolella ja sen on oltava selkeä, jotta sen perusteella voidaan antaa keskenään vertailukelpoisia tarjouksia. Tarjouspyyntö täydentää hankintailmoitusta ja se tehdään kirjallisesti, jotta hankintaprosessin avoimuus toteutuu. Hankintalain 68 §:ssä on määräykset EU-hankintaa koskevien tarjouspyyntöjen sisällöstä, niitä voi soveltaa myös kansallisiin tarjouspyyntöihin.

Tarjouspyynnöt tehdään sähköisesti Cludia Kilpailutuksessa, josta ne siirtyvät automaattisesti HILMA-palveluun. Gradia ottaa vastaan ainoastaan sähköisiä tarjouksia. Paperitarjousten vastaanottamiselle pitää olla erityisen painava syy.

Hankintailmoitus

Kansallisesta hankinnasta on tehtävä ilmoitus julkisten hankintojen ilmoituskanavassa www.hankintailmoitukset.fi (HILMA) käyttäen Cludia-kilpailuttamisjärjestelmää ja siltä löytyvää kansalliseen hankintailmoitukselle tarkoitettua lomaketta.

Hankintailmoituksen voi julkaista muualla, esimerkiksi koulutuskuntayhtymän omilla internet-sivuilla vasta sen jälkeen, kun se on julkaistu HILMA-palvelussa.

Hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä tulee ilmoittaa käytettävä kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste sekä tarjousten vertailuperusteet.

Kansallisille hankinnoille ei ole määritelty määräaikoja, mutta tarjoajille on varattava kohtuullinen, hankinnan kohteen ominaisuuksista riippuva, aika tarjouksen laatimiselle. Suositeltavaa on varata vähintään kolme viikkoa tarjousajaksi.

EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa määräaika on 30pv avoimessa menettelyssä (tavarat, palvelut ja rakennusurakat).

Tarjousten käsittely

Sähköisiin tarjouspyyntöihin tulleet tarjoukset käsitellään Cloudia-järjestelmässä, joka luo avauspöytäkirjan ja vertailutaulukon automaattisesti. Allekirjoitettu pöytäkirja ja vertailutaulukko liitetään hankintapäätöksen liitteeksi.

Muuten tarjousten käsittelyssä noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Tarjoukset avataan tarjousajan päätyttyä. Tarjoukset, jotka ovat tulleet myöhässä tai eivät täytä tarjouspyynnössä esitettyjä vähimmäisvaatimuksia, tulee hylätä. Avauspöytäkirjaan kirjataan läsnä olevat henkilöt sekä saapuneet/hyväksytyt/hylätyt tarjoukset perusteluineen.
- Tarjousvertailuun otetaan mukaan tarjoukset, jotka täyttävät tarjoajalle, hankinnan kohteelle ja tarjouksen sisällölle asetetut vaatimukset. Tarjousten vertailutilaisuudesta tehdään pöytäkirja, johon merkitään läsnä olevien henkilöiden lisäksi vertailuperusteet, jonka perusteella valintapäätös on tehty. Valinta tehdään tarjouspyynnössä ilmoitettuja vertailuperusteita ja kriteereitä noudattaen. Vertailusta laaditaan tarjousten vertailutaulukko. Pöytäkirjan allekirjoittaa vähintään kaksi henkilöä.

Jos tarjoukset avataan ja vertaillaan samassa tilaisuudessa, voidaan tehdä yhdistetty avaus- ja vertailupöytäkirja, johon kirjataan edellä mainitut asiat.

Hankintayksikkö voi pyytää määräajassa tarjoajaa toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään puutteellisia tai virheellisiä tietoja ja asiakirjoja. Täsmennyspyyntö tulee tehdä kirjallisesti. Täsmennäminen ei kuitenkaan saa johtaa tarjouksen kiellettyyn muuttamiseen tai parantamiseen. Hankinta-asiantuntija auttaa täsmennyspyynnön tekemisessä tarvittaessa.

Tarjouksista on valittava kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous. Kokonaistaloudellisesti edullisin on tarjous, joka on hankintayksikön kannalta hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras. Jos hankintayksikkö käyttää muissa kuin tavarahankinnoissa kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena ainoastaan halvinta hintaa, sen on esitettävä tätä koskevat perustelut hankinta-asiakirjoissa, hankintapäätöksessä taikka hankintamenettelyä koskevassa erillisessä kertomuksessa (hankintalaki 93 §).

3. Pienhankinnat

Vaikka pienhankintoihin ei sovelleta hankintalakia, niissäkin noudatetaan julkisten hankintojen peruseriaatteita, joita ovat avoimuus, suhteellisuus, tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohdelu, suunnitelmallisuus, taloudellisuus ja kilpailuolosuhteiden hyödyntäminen

Pienhankinnoilla ei tarkoiteta jo voimassa olevien hankintasopimusten mukaisia ostoja, jotka tulee aina tehdä hankintasopimusten mukaisesti. Tarkasta siis aina ennen kilpailutusta hankintojen intrasivuilta ja Cloudia-sopimushallinnasta (<https://contract.cloudia.net/>) voimassa olevat yhteishankintasopimukset ja Gradian omat hankintasopimukset. Hankintasopimusten alaisista ostoista ei tarvitse tehdä erillistä dokumentaatiota.

Pienhankinnan ennakoidun arvon laskeminen

Pienhankinnoilla tarkoitetaan kansallisen kynnysarvon alle jääviä hankintoja. Niihin ei sovelleta hankintalakia muuta kuin hankinta-ohjaisuuksia koskevilta osin (hankintalaki 135 §).

Pienhankinnan ennakoitu arvo määrittää sen, minkä kynnysarvon mukaisella menettelyllä hankinta toteutetaan. Pienhankinnan ennakoidun arvon laskemisen lähtökohtana käytetään hankintalain 27–30 §:ssä mainittuja perusteita. Tällöin perusteena käytetään suurinta maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa. Mahdolliset optiot ja lisätilauskaudet tulee huomioida.

Määräaikaisissa pienhankintasopimuksissa ennakoitu arvo lasketaan koko sopimuskauden ajalta optiokausi huomioiden.

Toistaiseksi voimassa olevissa sopimuksissa hankinnan arvo lasketaan neljän (4) vuoden laskennallisella arvolla.

Mikäli teet useampia samaa hankintaa koskevia pienhankintoja, niin hankinnan arvossa tulee huomioida koko kuluneen vuoden yhteisarvo ja Gradian muiden tulosalueiden/koulutusalojen mahdolliset ostot. Useampaa Gradian tulosaluetta tai koulutusala koskevien hankintojen yhteisarvo arvioidaan yhdessä hankinta-asiantuntijan ja talousarviovastuullisten esihenkilöiden kesken. Tällaisia hankintoja voivat olla mm. teknisten alojen pientarvikkeet (kiinnitystarvikkeet, työkalut, kemikaalit yms.), joita ostetaan tarpeen mukaan useamman kerran vuodessa.

Jos hankintalain mukainen kansallinen kynnysarvo (60 000 €) ylittyy, niin hankintaan ei enää sovelleta pienhankintoja koskevia ohjeita, vaan hankinta tulee kilpailuttaa hankintalain mukaisesti.

Pienhankintojen kynnysarvot Gradiassa

Yli 10 000 €

Pienhankinnoista ei ole velvollisuutta julkaista hankintailmoitusta Hilma-palvelussa.

Arvoltaan 10 000 euroa ja sen yli menevät pienhankinnat kilpailutetaan hankintalainsäädäntöä kevyemmällä ja joustavammilla menettelyillä Clouidiassa olevilla pienhankintoihin tarkoitetuilla lomakkeilla, joilla tehty tarjouspyynnöt julkaistaan Tarjouspalvelussa (<https://tarjouspalvelu.fi/gradia>). Tarjouspyynnön laatimisessa noudatetaan soveltuvin osin tämän ohjeen kohdassa 2 annettuja ohjeita.

Poikkeustapauksissa hankintamenettely voidaan harkinnan mukaan tehdä Clouidia-kilpailutusta kevyemmällä menettelyllä. Poikkeuksista sovitaan aina erikseen hankinta-asiantuntijan kanssa ennen kilpailuttamisprosessin käynnistämistä. Tällaisia poikkeuksia voivat olla mm.

- käyttöoikeussopimukset esim. ohjelmistolisenssit ja tukipalvelusopimukset olemassa oleviin tietojärjestelmiin ja laitteisiin.
- vaativiin hankintoihin liittyvät asiantuntija- ja konsultointipalvelut, joita hyödynnetään varsinaisessa kilpailuttamisprosessissa.

5000–10 000 €

Arvoltaan 5 000 – alle 10 000 euron hankinnoissa hankintamenettely voidaan vaihtoehtoisesti toteuttaa kulloinkin tarkoituksenmukaisella tavalla joko tekemällä hintavertailua esimerkiksi sähköpostikyselyiden avulla tai lähettämällä kirjallinen tarjouspyyntö suunnatusti potentiaalisille yrityksille. Hintavertailu dokumentoidaan vapaamuotoisesti (esimerkiksi lyhyt yhteenveto puhelimitse tai sähköpostilla saaduista tarjouksista). Hankinta voidaan kilpailuttaa myös Clouidian lomakkeilla.

2000–5000 €

Arvoltaan vähäisissä alle 5 000 euron hankinnoissa varmistetaan kustannusten kohtuullisuus. Hintavertailua voidaan tehdä esimerkiksi selvittämällä hintatasoa puhelimitse tai perustuen verkkokauppojen päivähintoihin. Hintavertailu dokumentoidaan vapaamuotoisesti (lyhyt yhteenveto puhelimitse tai sähköpostilla saaduista tarjouksista).

Alle 2000 €

Suora osto ilman vertailua on mahdollinen hankinnan arvon vähäisyyden (alle 2 000 euroa) perusteella. Vertailua kuitenkin suositellaan, jos se vain on mahdollista. Arvossa tulee huomioida onko kyseessä yksittäinen osto vai samaa hankintaa koskeva pienhankinta, jolloin arvossa tulee huomioida koko kuluneen vuoden yhteisarvo.

Määräajat

Pienhankinnoissa ei ole säädettyjä vähimmäismääräaikoja. Tarjousajassa tulee ottaa huomioon pienhankinnan kohteen laajuus ja tarjouksen tekemiseen vaadittava aika. Suositeltava tarjousaika on vähintään kaksi viikkoa.

Suorahankintaperusteet pienhankinnoissa

Myös pienhankinnoissa noudatetaan suorahankintaperusteina hankintalain 40–41 §:ää. Suorahankinta on mahdollinen esimerkiksi silloin, jos teknisestä syystä tai yksinoikeuden suojaamisen vuoksi vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan eikä vaihtoehtoisia ratkaisuja ole. Tällaisia hankintoja voivat olla mm. erilaisten koneiden merkkihuollot tai varaosahankinnat ja IT-ohjelmistojen vuosittaiset lisenssimaksut.

Suorahankinta voidaan tehdä, jos hankintailmoituksen/tarjouspyynnön/hintavertailun perusteella ei saatu lainkaan tarjouksia tai ei saatu soveltuvia tarjouksia tai osallistumishakemuksia.

Suorahankinta voidaan tehdä myös seuraavissa tapauksissa:

- Hankinnan kohteena on tavarahyödykkeitä, jotka ovat oppilaitoskäyttöön soveltuvia ns. 2-laadun erikoiseriä. Yrityksillä voi olla tarjolla erikoishinnoiteltuja esim. tuotantovaiheessa tai kuljetuksessa vaurioituneita tuotteita, joita ei voi laittaa yleiseen myyntiin, mutta näitä voidaan hyödyntää Gradiassa opetuskäytössä. Tällaiset tuotteet ovat selkeästi hinnoiteltu alle markkinahintojen. Tällaisia tuotteita voivat olla esimerkiksi rakennustarvikkeet ja metallimateriaalit.
- Pienhankinnan kohteena on pilotti- tai kokeiluluonteinen hankinta, jossa on kyseessä kehitteillä olevan uuden tavaran tai palvelun hankinta, josta ei ole markkinoilla olemassa vielä vakiintunutta kilpailua. Arvio mahdollisista suorahankintaperusteista tehdään aina yhdessä hankinta-asiantuntijan kanssa.
- Hanselin kilpailutuspalveluiden hyödyntäminen vaativissa hankinnoissa. Sovitaan erikseen hankinta-asiantuntijan kanssa.

Myös pienhankintojen suorahankinnan osalta tulee aina määritellä hankinnan ennakoitu arvo ja tehdä perusteltu hankintapäätös ja dokumentaatio hankintaohjeen mukaisesti.

4. Hankintapäätös

Hankinnasta tehdään perusteltu kirjallinen hankintapäätös, jonka allekirjoittaja määräytyy hallintosäännön mukaan (65 § ja 151 §). Myös suorahankinnasta perusteluineen tehdään hankintapäätös. Päätöksestä tai siihen liittyvistä asiakirjoista on käytävä ilmi ratkaisuun olennaisesti vaikuttaneet seikat, joita ovat ainakin tarjoajan tai tarjouksen hylkäämisen perusteet sekä keskeiset perusteet, joilla hyväksytyjen tarjousten vertailu on tehty.

Hankintapäätökseen tulee lisätä aina teksti siitä, että hankintasopimus ei synny hankintapäätöksen tiedoksiannolla, vaan edellyttää erillistä kirjallista sopimusta.

Hankintapäätös perusteluineen ja muutoksenhakuohjeineen on annettava tiedoksi niille, joita asia koskee. Tiedoksianto tehdään ensisijaisesti sähköisesti käyttäen tarjoajan antamaa sähköposti-osoitetta. Tiedoksiantoa koskevaan viestiin on merkittävä tieto viestin lähettämispäivästä.

Hankintapäätöksen sisältöä käsitellään hankintalain 123–124 §:ssä.

Alle 10 000 euron pienhankinnoista ei tehdä viranhaltijapäätöstä.

Hankintojen tekemisestä päättää:

- kuntayhtymän hallitus, kun hankinnan arvo on yli 250 000 euroa ja liikelaitoksen tehtäväalueelle kuuluvasta hankinnasta, jonka arvo on yli miljoona euroa
- johtokunta, kun kyse on liikelaitoksen tehtäväalueelle kuuluvasta hankinnasta ja kun hankinnan arvo on yli 250 000 euroa, mutta enintään miljoona euroa
- kuntayhtymän johtaja, kun kyse on muusta kuin liikelaitoksen tehtäväalueelle kuuluvasta hankinnasta ja kun hankinnan arvo on enintään 250 000 euroa
- liikelaitoksen johtaja, kun kyse on liikelaitoksen tehtäväalueelle kuuluvasta hankinnasta ja kun hankinnan arvo on enintään 250 000 euroa
- tulosaluejohtaja, kun kyse on tulosalueen tehtäväalueelle kuuluvasta hankinnasta ja kun hankinnan arvo on enintään 100 000 euroa
- talous- ja hallintojohtaja, kehittämisjohtaja ja ammatillisen koulutuksen apulaisrehtori, kun kyse on tehtäväalueelleen kuuluvasta hankinnasta ja kun hankinnan arvo on enintään 20 000 euroa
- lähiesihenkilö, kun kyse on hänen tehtäväalueelleen kuuluvasta hankinnasta ja kun hankinnan arvo on enintään 10 000 euroa

Näitä euromääräisiä hankintojen tai ostojen laajuuksia sovelletaan myös olemassa oleviin hankintasopimuksiin ja/tai leasingrahoitukseen perustuvissa hankinnoissa.

Uusiin yhteishankintoihin liittymisestä tehdään aina hankintapäätös, jonka ennakoitu arvo laske-
taan koko sopimuskauden ajalta mahdolliset optiokaudet huomioiden. Hankintapäätöksen jäl-
keen tulee tehdä kirjallinen liittymis-/sitoutumisilmoitus kilpailutuksesta vastaavalle taholle. Yh-
teishankinnan kilpailutuksen lopputuloksesta ei tarvitse tehdä erillistä hankintapäätöstä.

5. Hankintasopimus

Hankintapäätöksen tekemisen jälkeen hankintayksikön on tehtävä hankintasopimus. Hankintasopimus syntyy erillisen kirjallisen sopimuksen tekemisellä 14 päivän valitus- ja oikaisuvaatimusajan kuluttua hankintalain 127 §:n mukaisesti (sähköinen tiedoksianto 14 päivää, tiedoksianto postitse 7 + 14 päivää).

EU-kynnysarvon ylittävissä ja kansallisen kynnysarvon ylittävissä hankintalain liitteen E palvelu-
hankinnassa tai käyttöoikeussopimuksessa voidaan tehdä sopimus aikaisintaan 14 päivän kulut-
tua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitus-
osoituksen tiedoksi (odotusaika).

6. Hankinnan keskeyttäminen

Hankinta voidaan keskeyttää vain todellisesta ja perustellusta syystä. Hankinnan keskeyttämisestä tulee tehdä perusteltu päätös.

Hankintamenettely voidaan keskeyttää missä vaiheessa tahansa ennen hankintasopimuksen tekemistä. Keskeyttämisestä päättää se, jolla on toimivalta päättää kyseisestä hankinnasta. [Hankinnan keskeyttämispäätös on myös hankintapäätös. Uuden hankintamenettelyn voi kuitenkin aloittaa heti, kun hankintapäätös on annettu tiedoksi, sillä muutoksenhakuoikeus koskee vain keskeytettyä hankintamenettelyä.](#)

7. Muutoksenhaku

Kynnysarvon ylittävät hankinnat

Hankintaoikaisu

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia Jyväskylän koulutuskuntayhtymän hallitukselta kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas, jota asia koskee. Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä valitusosoituksineen tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Vaatimus on esitettävä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan.

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi. Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, mikäli ne eivät jo ole hankintayksikön hallussa.

Valitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen. Valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi voidaan saattaa hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
- 3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusajaksi.

Viranhaltijan päätössovelluksessa olevissa hankintapäätöspohjissa on yksityiskohtaisempia ohjeita hankintaoikaisun ja valituksen tekemiseen.

Pienhankinnat

Pienhankintaa, johon ei muutoin sovelleta hankintalakia, koskevaan hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintaoikaisua Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian hallitukselta. Hankintaoikaisua voi vaatia kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas, jota asia koskee.

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä valitusosoituksineen tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Vaatimus on esitettävä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan.

Viranhaltijan päätössovelluksessa olevissa hankintapäätöspohjissa on yksityiskohtaisempia ohjeita hankintaoikaisun ja valituksen tekemiseen.

Hankintayksikön omatoiminen hankintaoikaisu

Hankintayksikkö voi myös omatoimisesti tehdä hankintaoikaisun ja korjata päätöstään, jos se tai muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu perustuu lain soveltamisessa tapahtuneeseen virheeseen tai jos asiaan on tullut sellaista uutta tietoa, joka voi vaikuttaa päätökseen, ratkaisuun tai hankintasopimuksen tekemisen edellytyksiin.

Hankintayksikön on ilmoitettava hankintaoikaisun vireille tulosta välittömästi kaikille asianosaisille. Hankintaoikaisu on tehtävä 90 päivän kuluessa siitä, kun hankintaoikaisun kohteena oleva päätös tai ratkaisu on tehty.

Päätöksen tai ratkaisun oikaiseminen ei edellytä asianosaisen suostumusta.

8. Hankinta-asiakirjojen julkisuus

Hankintayksikön asiakirjojen julkisuuteen ja asiakirjoista perittäviin maksuihin sekä asianosaisen tiedonsaantioikeuteen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

Julkisuuslain mukaan tarjouspyyntö tulee julkiseksi, kun se on allekirjoitettu tai vastaavalla tavalla varmennettu. Hankintaa koskeva tarjouksen täydennyspyyntö ja tarjousasian käsittelyä varten laaditut selvitykset ja muut asiakirjat tulevat julkiseksi, kun sopimus asiassa on tehty.

Julkista hankintaa koskevat osallistumishakemukset, tarjoukset sekä muut hankintaa koskevat asiakirjat tulevat julkisiksi vasta, kun sopimus asiassa on tehty. Asiakirjat saattavat sisältää jossain määrin liikesalaisuutena salassa pidettävää tietoa. Liikesalaisuutena voidaan pitää tietoa, jolla on taloudellista arvoa ja joka ei ole yleisesti tiedossa. Tieto tarjousten vertailussa käytetystä kokonaishinnasta on kuitenkin aina annettava.

Hankintamenettelyssä asianosaisena olevalla on oikeus saada tietoa tarjousasiakirjoista esimerkiksi muutoksenhakua varten jo ennen näiden tuloa yleisesti julkiseksi. Asianosaisella ei ole silloinkaan oikeutta saada tietoa toisen tarjoajan liikesalaisuudesta. Vertailuperusteena käytetty kokonaishinta ei voi olla liikesalaisuus.

Ehdokkaita on tarkoituksenmukaista pyytää esittämään tarjouksissa ja/tai osallistumishakemuksissa annettavat liikesalaisuuden piiriin luettavat tiedot tarjousasiakirjan liitteissä.

9. Tilaajavastuu

Lakia tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006) sovelletaan sekä kansallisiin että pienhankintoihin.

Tilaajavastuulaki koskee vähintään 9 000 euron arvoista työtä, joka tehdään tilaajaorganisaatiossa tai yli 10 päivän vuokratyötä. Työn tulee liittyä tilaajan työtiloissa tai työkohteessa tavanomaisesti suoritettaviin tehtäviin tai kuljetuksiin.

Jos tilaajavastuulain edellytykset täyttyvät, valitulta toimittajalta tulee vaatia ennen sopimuksen/tilauksen tekemistä tilaajavastuulain mukaiset selvitykset:

- kaupparekisteriote
- selvitys merkinnästä ennakoperintä- ja työnantaja rekisteriin sekä arvonlisäverovelvollisten rekisteriin
- todistus verovelasta taikka viranomaisen antama selvitys verovelan määrästä
- todistus eläkevakuutusten maksamisesta tai selvitys siitä, että erääntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksusopimus on tehty
- selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta
- selvitys työterveyshuollon järjestämisestä
- rakennustoimintaan liittyen todistus työntekijöiden lakisääteisestä tapaturmavakuutuksesta

10. Tietosuoja

Julkisia hankintoja tekevien organisaatioiden on varmistettava henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuus tilanteissa, joissa ulkoinen sopimuskumppani tulee käsittelemään henkilötietoja hankintasopimuksen perusteella. Gradia noudattaa hankinnoissaan henkilötietojen käsittelyä koskevaa tietosuojalakia (1050/2018), joka täydentää EU:n yleistä tietosuojasetusta. Jos toimittaja käsittelee Gradian henkilötietoja, niin hankintasopimukseen liitetään Gradian oma sopimus henkilötietojen käsittelystä.

Tietosuojaa koskevat vaatimukset sisällytetään hankinta-asiakirjoihin jo hankinnan alkuvaiheessa, jotta tarjoajat voivat arvioida niiden vaikutuksen tarjouksensa laadinnassa.

11. Voimaantulo

Hankintaohje tulee voimaan 01.01.2026 ja sitä noudatetaan sen jälkeen toteutettavissa koulutuskuntayhtymän hankinnoissa. Hankintaohje korvaa 31.10.2013 hyväksytyn ja 23.2.2018, 21.1.2021 ja 01.10.2023 päivitetyn hankintaohjeen. Ohjetta voidaan päivittää kynnysarvojen osalta ilman hallituksen päätöstä.

PRO2ACT Julkisten hankintojen yleinen sopimusprosessimalli

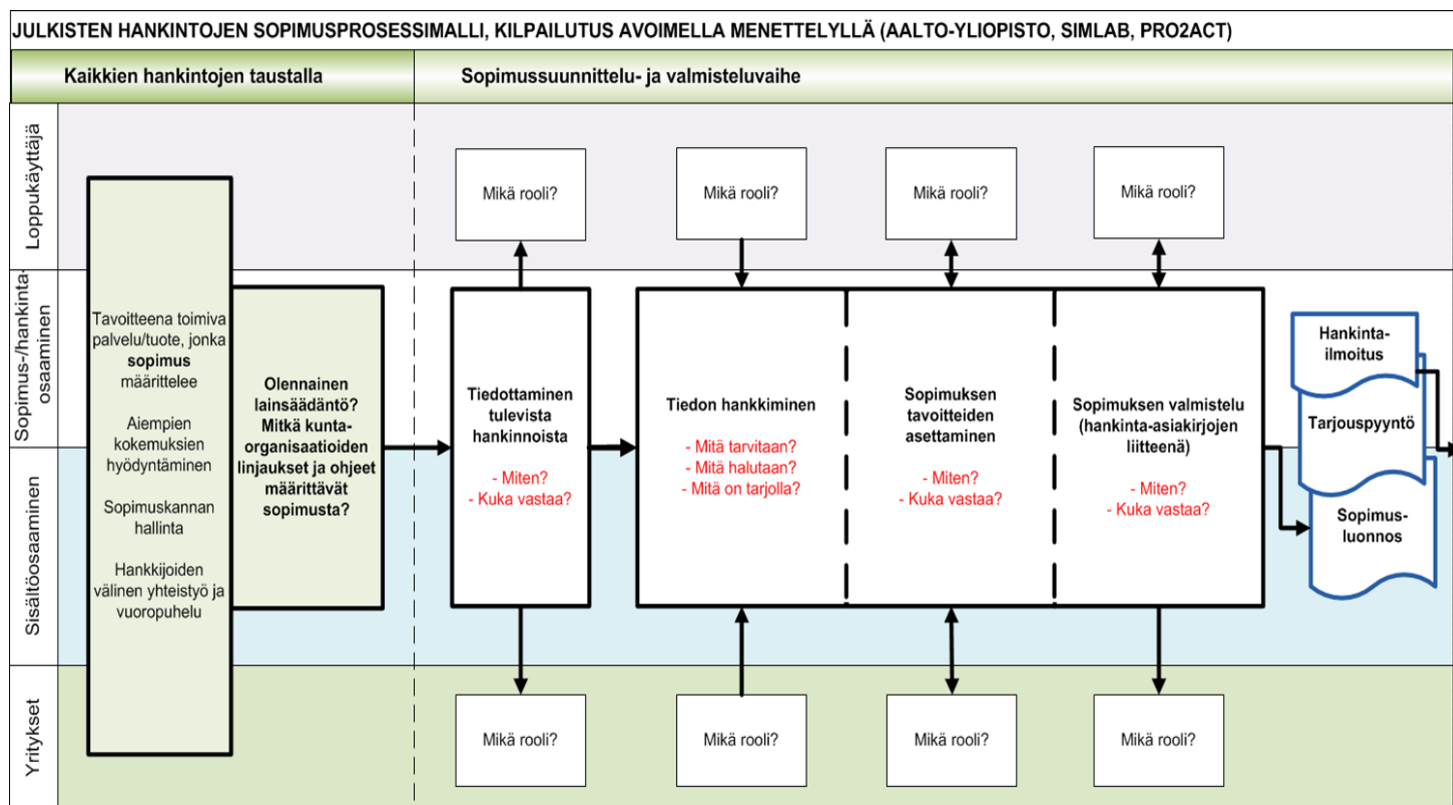
Käytettävyyden vuoksi prosessimalli on jaettu kolmeen osaan

1. Suunnittelu- ja valmistelu (taustalla yleinen strateginen suunnittelu)
2. Kilpailutus (painopiste tiedonkulussa, ei kilpailutusjuridiikassa)
3. Sopimuskausi

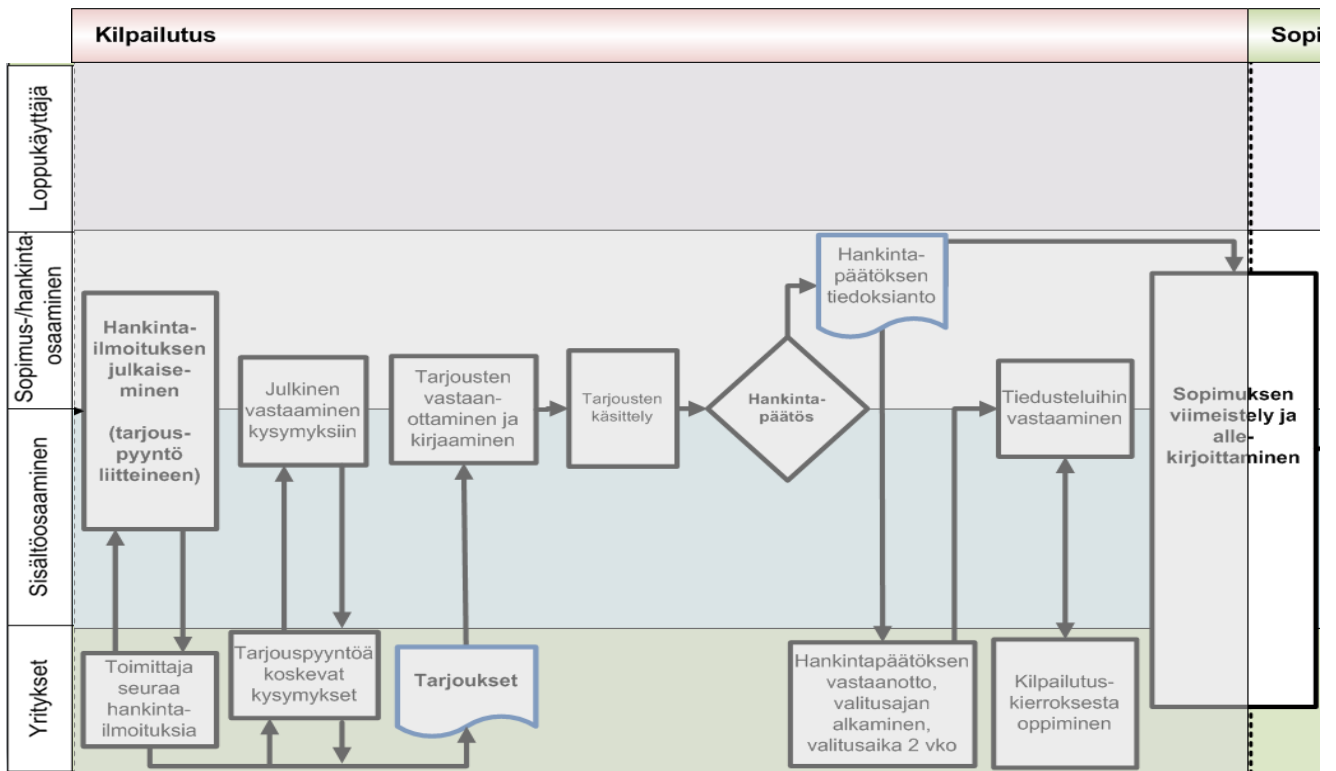
Prosessimallin vaakariveillä kuvataan neljän eri toimijatahon osallistumista hankintapro-
sessiin:

1. Loppukäyttäjä
2. Sopimus-/hankintaosaaminen
3. Sisältöosaaminen
4. Yritykset

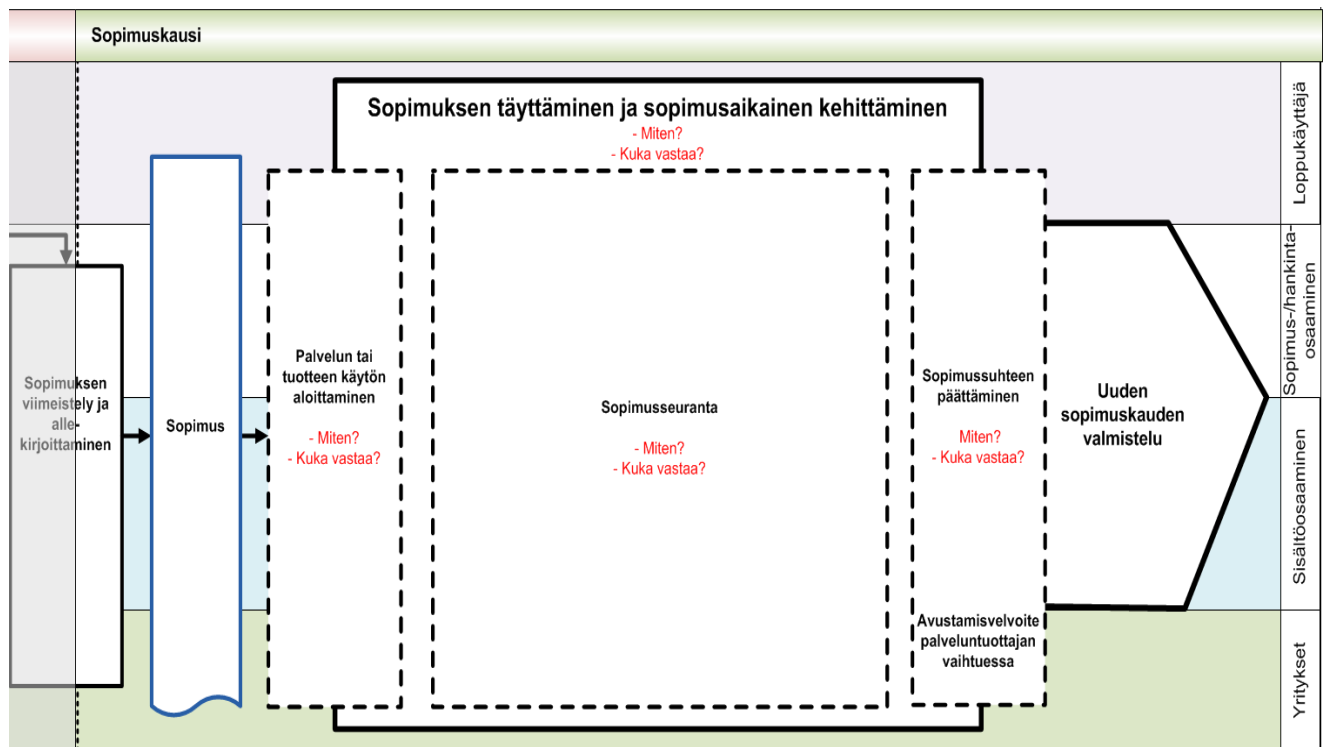
1. Sopimussuunnittelu- ja valmisteluvaihe

2. Kilpailutus

3. Sopimuskausi

JYVÄSKYLÄN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

liite 2

1(2)

MUISTIO

XXXXXXX -hankinta, toimittajan valinta

Aika: pp.kk.vvvv klo mm.tt – mm.tt

Paikka:

Osallistujat:

A

B

C

1 Hankinnan kohde ja hankintakriteerit

Kyseessä oli ... hankinta seuraavin hankintakriteerein...

2 Tarjoukset pyydetty

Tarjouksia pyydettiin seuraavilta toimittajilta...

3 Saadut tarjoukset

Tarjoaja	Tarjouspyynnön mukainen	Hinta
Tarjoaja A		
Tarjoaja B		
Tarjoaja C		
Tarjoaja D		

Taulukko 1. Tarjoushinnat

4 Yhteispisteet (kokonaistaloudellisesti edullisin, käytetään jos hinnan lisäksi laatua pisteytetään)

Tarjoaja	Hinta	Ominaisuus	Ominaisuus	Ominaisuus	Kokonaispisteet
Tarjoaja A					
Tarjoaja B					
Tarjoaja C					
Tarjoaja D					

Taulukko 2. Kokonaispisteet.

Viltanlementie 1 A, PL 472
40101 Jyväskylä, FINLANDetunimi.sukunimi@gradia.fi
gradia.fiY-tunnus: 0208201-1
Kotipaikka: Jyväskylä

JYVÄSKYLÄN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

liite 2
2(2)

MUISTIO

5 Vertailun johtopäätös ja toimittajan valinta

Vertailun perusteella todetaan **Tarjoajan X** tarjous kokonaistaloudellisesti edullisimmaksi/hinnaltaan halvimmaksi.

Vertailun perusteella **Tarjoajan X** valitaan hankinnan toimittajaksi.

Allekirjoitus (budjettivastuullinen)

Allekirjoitus

GRADIA

Viltanlementie 1 A, PL 472
40101 Jyväskylä, FINLANDetunimi.sukunimi@gradia.fi
gradia.fiY-tunnus: 0208201-1
Kotipaikka: Jyväskylä

Hallitus 27.11.2025
Valtuusto 19.12.2025

H liite nro 3,
27.11.2025

Talousarvio vuodelle 2026

ja taloussuunnitelmat
vuosille 2027–2028

GRADIA

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia
PL 472
40101 Jyväskylä
y-tunnus 0208201-1

Sisällysluettelo

1 Yleisperustelut	1
1.1 Kuntayhtymän johtajan katsaus	1
1.2 Organisaatio	3
1.3 Ennuste yleisestä talouskehityksestä ja Keski-Suomen tilannekuva	5
1.4 Henkilöstö	6
1.5 Kehittämistoiminta	7
1.6 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	8
1.7 Talousarvion laadinnan perusteet ja sitovuustason tavoitteet	18
2 Toiminnalliset tavoitteet	20
2.1 Gradian yhteiset tavoitteet ja strategiset painopisteet	20
2.2 Ammattiopisto Gradia	22
2.3 Gradia-lukiot	26
2.4 Hallinto ja kehittäminen	28
2.5 Gradia-ravintolat	30
2.6 Gradia-kiinteistöt	31
2.7 Gradia-koulutuspalvelut Oy (kuntayhtymän tytäryhtiö)	31
3 Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa	32
3.1 Kuntayhtymän talous 2026–2028	32
3.2 Tuloslaskelmat – kuntayhtymä ja tulosalueet	36
4 Investointi- ja rahoitusosa	46
4.1 Kuntayhtymän investoinnit	46
4.2 Kuntayhtymän rahoitus 2026–2028	50
5 Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen talousarvio 2026	52
Liite: Mittariseloste / Gradian tulokortit	66

Versio 15.11.2025

1 Yleisperustelut

1.1 Kuntayhtymän johtajan katsaus

Julkisen talouden kokonaistilanne on jatkunut jo pitkään heikkona. Erilaiset sopeuttamistoimet ovat ohjanneet pääministeri Petteri Orpon hallituksen talouspolitiikkaa kahden ensimmäisen toimintavuoden aikana. Kesällä 2023 hyväksytyn hallitusohjelman keskeinen tavoite oli velkaantumisen pysäyttäminen ja talouden kääntäminen kasvu-uralle.

Suomen työttömyystilanne on EU-maiden toiseksi korkein. Työttömyysastetta nostaa aiemmin työvoiman ulkopuolella olleiden siirtyminen tilastoissa aktiivisiksi työnhakijoiksi. Työvoimatutkimuksen menetelmin laskettu työttömien määrä on noussut noin sadalla tuhannella ja työttömyysetuuksia saavien määrä noin 70–80 tuhannella.

Korkea työttömyys pitää kuluttajien tunnelmat ja ostohalut matalalla, mikä näkyy yksityisen kulutuksen supistumisena ja asuntokaupan vaisuutena. EKP:lta ei enää ole odotettavissa merkittäviä lisäkoronlaskuja. Toisaalta Euroopassa kuluvan vuoden talouskehitys on ollut odotuksia vahvempaa, vaikka Donald Trumpin tullipolitiikan pelättiin syöksevän euroalueen uudelleen taantumaan.

Valtiovarainministeriö julkaisi keväällä Julkisen talouden suunnitelman vuosille 2026–2029. Suunnitelmaan ei sisällynyt leikkauksia toisen asteen koulutukseen, mutta ei myöskään lisärahoitusta. Orpon hallitus ei ole esittämässä leikkauksia toisen asteen koulutuksen rahoitukseen vuodelle 2026. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle esitetään kaikkiaan määrärahoja n. 8,9 miljardia euroa ja siitä kohdennetaan toisen asteen koulutukseen n. 3 miljardia euroa. Rahoitusta kohdistetaan painotetusti oppivelvollisiin ja vailla toisen asteen tutkintoa oleviin aikuisiin. Oppivelvollisuuden piirissä aloittaa vuonna 2026 jo kuudes ikäluokka. Eduskunta päättää lopullisesti vuoden 2026 talousarviosta joulukuussa.

Vaalikauden loppuosan keskeisiä teemoja toisen asteen koulutuksen osalta ovat:

- A) Rahoituslainsäädännön, oppimisen tuen ja työvoimapalvelu-uudistuksen toimeenpano.
- B) Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauskokeilun toteuttamisen käynnistäminen.
- C) Osaamis- ja koulutustason nosto, maahanmuuttajien koulutus ja työllistymispolkujen edistäminen. Työperusteista maahanmuuttoa sekä Suomessa jo asuvien vieraskielisten ammattiosaamista ja kielellisiä valmiuksia on edistettävä suomalaisten työmarkkinoiden osaamisvajaiden ja rekrytointiongelmien helpottamiseksi.
- D) Englanninkielisen ylioppilastutkinnon mahdollistaminen rajatuin kriteerein opiskelijoille, joiden suomen tai ruotsin kielitaito on heikko.
- E) Koulutusvientikysymyksen haasteiden ratkaiseminen. Hallitus esitti keväällä 2025 muutoksia tilauskoulutuksen järjestämiseen ja lukuvuosimaksuja EU/ETA-maiden ulkopuolelta tuleville opiskelijoille.
- F) Lisäksi jo nyt näyttää selvältä, että seuraavalla hallituskaudella toteutettaneen jatkuvan oppimisen uudistus ja sen valmistelu on OKM:ssä käynnistynyt.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli uudistuu 1.1.2026 alkaen. Tavoitteena on parantaa koulutuksen kohdentumista, vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta. Rahoitus kannustaa muun muassa oppivelvollisten kohdalla koko tutkinnon suorittamiseen, aiemmin tutkinnon suorittaneilla tutkinnon osien suorittamiseen sekä kaikkien osalta työllistymiseen. Lisäksi oppivelvollisten kohdalla huomioidaan myös jatko-opintoihin siirtyminen.

Gradia on yksi vuonna 2026 alkavaan ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeiluun valituista 40 ammatillisen koulutuksen järjestäjästä. Kokeilun tavoitteena on parantaa ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta ja laatua sekä lisätä koulutuksen järjestäjän, valtion hallinnon ja alueen välistä vuoropuhelua ja mahdollistaa yhteisen tilannekuvan luominen.

OKM aloittaa kaikkien koulutuksenjärjestäjien kanssa tavoite- ja tiedontuottamiskeskustelun vuoden 2026 alussa. Keväällä käynnistetään sopimusneuvottelut kokeiluun valittujen oppilaitosten kanssa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) pisteytti kaikki kokeiluun hakeneet 85 koulutuksen järjestäjää kesän aikana. Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia sai hakijoista kolmanneksi korkeimmat pisteet ja kuntayhtymistä korkeimmat.

Oppimisen tuen ja erityisen tuen järjestämisen muutokset tulivat voimaan toisella asteella porrastetusti, 1.8.2025 lukiokoulutuksessa ja 1.8.2026 ammatillisessa koulutuksessa. Uudistusten myötä opiskelijalla on oikeus saada matalan kynnyksen tukea helposti, kun hän sitä tarvitsee. Lisäksi opiskelijan oikeus erityisopetukseen vahvistuu.

Kuntaliiton ammatillisen koulutuksen Areena on tehnyt aloitteen kuntouttavan opetuksen mallista. Taustalla on huoli siitä, että yhä suuremmalla osalla nuorista opiskelukuntoisuus ei ole riittävä toisen asteen koulutuksen opinnoissa suoriutumiseen. Kuntouttavassa opetuksessa yhdistettäisiin hyvinvointialueiden palveluita, työpajatoiminnan ja TUVA-koulutuksen sisältöjä sekä ammatillista koulutusta. Tavoitteena on rakentaa opiskelijan yksilöllisiä tarpeita tukevia oppimisympäristöjä pääsääntöisesti oppivelvollisuusiän loppuvaiheeseen. Aloite on saanut laajaa tukea ja kannatusta, mutta siihen kohdistettavat resurssit ovat keskusteluttaneet, koska kaikki tiedostavat sen, että nykyisiä resursseja joudutaan siinä yhteydessä jakamaan uudelleen.

Kansallisena tavoitteena on, että puolet nuorten ikäluokasta olisi suorittanut korkeakoulututkinnon vuoteen 2030 mennessä. Työ- ja elinkeinoelämän selvitysten mukaan noin puolet työvoimatarpeesta kohdistuu jatkossakin ammatillisen tutkinnon suorittaneisiin.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian toisen asteen koulutuksen tehtävänä on varmistaa alueellisen koulutustarjonnan riittävyys, tarjota jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia ja ylläpitää huoltovarmuutta. Keski-Suomen työvoimatarpeen kysynnästä yli puolet kohdistuu ammattiosaajiin.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradiassa käynnistettiin laaja-alainen talouden tasapainottamistoiminta edellisellä vaalikaudella keväällä 2022. Työnantaja ja henkilöstö loivat yhteisen tilannekuvan vallitsevista olosuhteista. Määrätietoisilla ja realistisilla toimenpiteillä Gradian talouskehitys saatiin käännettyä pitkäjänteiselle ja kestäväälle uralle vuoden 2023 aikana ja sillä tiellä on jatkettu. Gradian nykyisellä talouskehityksellä on pystytty rakentamaan ”pientä iskunsietokykyä” valtiovoiman suorittamia julkisen talouden tasapainottamistoimenpiteitä vastaan ja siten varauduttu myös tulevaisuuteen.

Jyväskylän kaupungin Gradialle maksama ns. lukiotuki on ensiarvoisen tärkeää laadukkaan lukiokoulutuksen järjestämiseksi. Kuntien taloustilanne on laajasti heikentynyt sote-uudistuksen toteutumisen jälkeen ja kehitys on näkynyt myös Gradian jäsenkunnissa. Gradian talousarviovalmistelussa ei ole ollut käytettävissä tietoa Jyväskylän kaupungin myöntämästä lopullisesta lukiotuen määrästä.

Seuraavan vuosikymmenen taitteessa kohdataan nuorisoikäluokkien raju pieneneminen ja siihen pitää varautua pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti. Gradia päivitti kevään 2025 aikana kiinteistöjen kehittämisohjelmansa, jossa linjattiin toimitilakysymyksiä seuraavalle 20 vuodelle. Tällä hetkellä toimitaan yhdeksällä erillisellä kampuksella, mutta seuraavan vuosikymmenen alussa toimitaan seitsemällä kampuksella ja tiloja on käytössä 30 000 neliötä vähemmän, jos hyväksytyistä suunnitelmista pidetään kiinni. Vuonna 2026 peruskorjausrakentaminen keskittyy Harjun kampukselle ja sinne syntyy syysä 2027 varten merkittävä lukiokoulutuksen keskittymä.

Toimimme turvallisuushkien ja yleisen epävarmuuden täyttämässä maailmassa. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on jatkunut kohta neljä vuotta, ja näköpiirissä ei ole ainakaan vielä rauhan edellytyksiä. Lähi-idän tilanne on edelleen erityisesti Gazan alueella vaikea. Aasiassa Kaukoidän alueella on monta jännitteistä aluetta. Maailmanpolitiikan kriisipesäkkeet heijastuvat monella tavalla elämään ja arkeen Suomessa. Suomessa sisäinen keskustelu on monella tavalla kovenunut ja ääripäiden mielipiteet saavat keskusteluissa kohtuuttomasti tilaa.

Ympäristökysymykset keskusteluttavat ihmisiä laajasti ja digitalisaatio sekä uudet energiaratkaisut muuttavat toimintaympäristöä ja osaamisvaatimuksia nopeasti.

Koulutuksen järjestäjäkenttä on alkanut myös merkittävästi erkaantumaan toisistaan. Isot koulutuksen järjestäjät ovat entistä isompia ja muut ovat kauttaaltaan pienentyneet. Julkisen talouden tiukentuessa ja ikäluokkien pienentyessä on osattava varautua realistisesti tulevaan koulutuskysyntään ja sisällöllisiin muutoksiin. Lisäksi on seurattava entistä tarkemmin muiden koulutuksen järjestäjien tekemiä ratkaisuja ja rakennettava yhteistoimintaverkostoja. EduJyväskylän kautta rakennettu keskinäinen yhteistyöverkosto on jatkossakin merkittävässä roolissa.

Yleinen turvallisuuden tunne ja laaja-alainen hyvinvointi ovat keskeisiä kivijalkoja talousarviovuonna 2026. Opiskelijoiden ja henkilöstön jaksamisesta tulee huolehtia kaikin käytettävissä olevin keinoin.

- Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian ulkoiset toimintatuotot / liikevaihdon on arvioitu olevan vuonna 2026 noin 109,0 M €. Liikevaihdon suurimmat erät ovat ammatillisen koulutuksen valtionosuus (70,8 M €.) sekä lukiokoulutuksen valtionosuus (23,7 M €). Tukia ja avustuksia kuntayhtymälle arvioidaan tulevan 3,0 M €, joista suurin osa on hankerahoitusta.
- Kuntayhtymän tulojen osalta suurin riski liittyy ammatillisen koulutuksen valtionosuuden arviointiin. Ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli on ollut käytössä vuoden 2018 alusta lähtien ja nyt rahoituksen painopiste siirtyy yhä enemmän tuloperusteiseen suuntaan. Yksittäisen koulutuksen järjestäjän rahoituksen vuosittaiset vaihtelut voivat olla merkittäviä. Koulutuksen järjestäjät käyvät keskinäistä kilpailua opiskelijamäärien ja toiminnallisten tulosten kautta.
- Henkilöstökuluja Gradialle on budjetoitu vuodelle 2026 yhteensä 68,4 M € eli 62,8 % ulkoisista toimintatuotoista.
- Keväällä 2025 neuvotellut kunnallisen alan virka- ja työehtosopimukset nostavat henkilöstökustannuksia enemmän kuin mitä toimintatuotot näyttävät kasvavan. Tähän kehitykseen tulee varautua reagoimalla henkilöstömäärään ja vähentämällä kiinteistökustannuksia.
- Ulkoisiin palveluiden ja materiaalien ostoihin on varattu vuodelle 2026 määrärahaa yhteensä 23,3 M €, josta aineiden ja tarvikkeiden osuus on 9,7 M € ja palveluiden ostojen 13,6 M €. Toimitilojen sisäiset vuokrat ovat 17,0 M €. Investoinnit ovat 11,2 M €. Poistojen ja arvonalentumisten arvioitu määrä vuodelle 2026 on yhteensä 9,9 M €. Tilikauden tulos on 1,4 M € ja ylijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen 2,4 M €.
- Kiinteistöjä Gradialla on käytössä 137.765,5 m² (omia 121.947,0 m² ja vuokrattuja: 15.818,5 m²)

1.2 Organisaatio

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia on monialainen koulutuksen järjestäjä, jonka omistavat 12 keskusomalaista kuntaa. Omistajakunnat ovat: Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsä, Keuruu, Kuhmoinen, Laukaa, Luhanka, Muurame, Petäjävesi, Toivakka ja Uurainen. Näiden kuntien alueella asuu yhteensä yli 210 000 asukasta.

Gradia tarjoaa ammatillista koulutusta, lukiokoulutusta, taiteen perusopetusta, aikuisten perusopetusta sekä jatkuvan oppimisen palveluja alueen tarpeisiin. Gradia toimii aktiivisesti elinkeinoelämän tukena tarjoamalla yrityksille koulutuspalveluita ja osaamisen kehittämisen ratkaisuja. Gradiassa opiskelee vuosittain yli 23 000 opiskelijaa.

Kuntayhtymämuotoisessa organisaatiossa päätöksenteosta vastaavat jäsenkuntien nimeämät luottamushenkilöt, joiden toimikausi on neljä vuotta. Luottamushenkilöt edustavat kaikkia jäsenkuntia. Jyväskylän koulutuskuntayhtymän toimielimiä ovat yhtymävaltuusto, hallitus, tarkastuslautakunta sekä Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtokunta. Ylin päättävä elin on yhtymävaltuusto, jossa on 27 jäsentä. Toimielimet vastaavat kuntayhtymän päätöksenteosta, strategisesta suunnasta sekä hallinnon ja talouden valvonnasta.

Kuvio 1. Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian omistajakunnat

Gradialla on tällä hetkellä yhdeksän kampusta, joista suurimmat sijaitsevat Jyväskylässä. Lisäksi kampuksia on Jämsässä ja Lievestuoreella. Kiinteistöihin liittyvät tarkemmat tiedot on esitetty Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen talousarviossa.

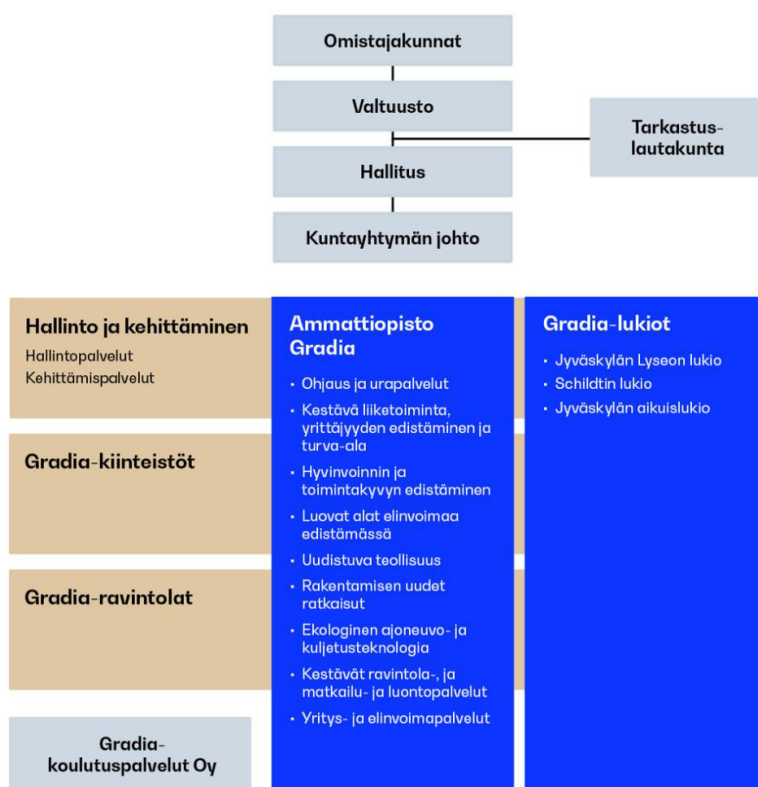
Gradia muodostuu viidestä tulosalueesta, jotka yhdessä vastaavat koulutuksen järjestämisestä, kehittämisestä ja tukipalveluista:

- **Ammattiopisto Gradia** vastaa ammatillisen koulutuksen järjestämisestä ja sen toiminta jakautuu useisiin osaamisalueisiin. Näihin kuuluvat ohjaus- ja urapalvelut, kestävän liiketoiminnan ja yrittäjyyden edistäminen sekä turva-ala, hyvinvoinnin ja toimintakyvyn vahvistaminen, luovat alat, uudistuva teollisuus, rakentamisen uudet ratkaisut, ekologinen ajoneuvo- ja kuljetusteknologia, kestävät ravintola-, matkailu- ja luontopalvelut sekä yritys- ja elinvoimapalvelut.
- **Gradia-lukiot** muodostuvat Jyväskylän Lyseon lukiosta, Schildtin lukiosta ja Jyväskylän aikuislukiosta, jotka tarjoavat yleissivistävää koulutusta eri ikäryhmille.
- **Hallinto ja kehittäminen** tulosalue tukee organisaation strategista johtamista ja toiminnan kehittämistä. Hallintopalveluihin kuuluvat luottamushenkilötoimielimet, henkilöstöpalvelut, johtamisen tukipalvelut, opinto-toimistopalvelut ja talouspalvelut. Kehittämispalveluihin kuuluvat haku- ja opiskelijapalvelut, hanke- ja kv-palvelut, viestintä- ja markkinointipalvelut sekä digipalvelut.
- **Gradia-kiinteistöt-liikelaitos** vastaa kuntayhtymän kiinteistöistä ja käytössä olevista ulkopuolelta vuokratuista tiloista tuottaen oppilaitoksille turvalliset ja terveelliset tilat. Keskeisimpiä palveluita ovat kiinteistönhoito, puhtauspäalvelut, virastomestari- ja rakennuttaminen ja kiinteistöjen hallinnointi.
- **Gradia-ravintolat** tarjoavat ravitsemuspalveluita ja tukevat alan koulutusta. Sen perustehtävänä on tuottaa asiakaslähtöisiä, kustannustehokkaita ja laadukkaita opiskelijaruokailu- ja henkilöstöruokailupalveluita kuntayhtymälle. Toinen perustehtävä on toimia opiskelijoiden työelämässä tapahtuvan oppimisen koulutuspaikkana.

Johtavia ja tilivelvollisia viranhaltijoita ovat: kuntayhtymän johtaja, talous- ja hallintojohtaja, kehittämisjohtaja sekä tulosalueiden johtajat: oppilaitostulosalueiden johtajat/rehtorit, Gradia-ravintoloiden tulosaluejohtaja sekä Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtaja.

Gradia-konsernin muodostavat Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia sekä sen kokonaan omistama tytäryhtiö Gradia-koulutuspalvelu Oy. Tytäryhtiö vastaa koulutustoiminnan toteuttamisesta erityisesti kilpailullisilla markkinoilla, täydentäen kuntayhtymän palvelutarjontaa.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian organisaatio

Kuvio 2. Jyväskylän koulutuskuntayhtymä
Gradian organisaatiokaavio

1.3 Ennuste yleisestä talouskehityksestä ja Keski-Suomen tilannekuva

Valtionvarainministeriön (VM) 22.9.2025 julkaiseman taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talous on kuluvan vuoden aikana alkanut hiljalleen toipua taantumasta kauppakiistojen ja epävarmuuden varjoissa. VM:n ennusteen mukaan Suomen BKT kasvaa tänä vuonna 1 prosentin vauhtia. Kasvu nopeutuu ensi vuonna 1,5 prosentin tuntumaan ja edelleen hieman vuonna 2027. Talouden kasvu on edelleen hidasta ja altis ulkoisille riskeille ja muutostekijöille. Kasvua tukevat inflaation hidastuminen, korkojen lasku, tuloveronalennukset sekä investoinnit energiasiirtymään ja puolustukseen. Toisaalta Yhdysvaltojen kauppapoliittiset toimet, tullikorotukset ja geopolitiittinen epävarmuus hidastavat kasvua.

VM:n ennusteen mukaan nimenomaan yksityinen kulutus jarruttaa talouden elpymistä Suomessa. Vaikka kotitalouksien ostovoima kasvaa palkankorotusten, työllisyyden toipumisen ja veronalennusten myötä, pelko työttömyydestä syö kotitalouksien luottamusta tulevaisuuteen. Inflaatio on lähes pysähtynyt, mutta kulutuksen kasvu on silti vaikeaa epävarmuuden ja heikon työllisyystilanteen vuoksi. Kuluttamisen sijaan kotitaloudet laittavat normaalia suuremman osuuden kasvavista tuloistaan säästöön. Yksityiset investoinnit ovat puolestaan kasvaneet varsin reipasta vauhtia viime vuoden lopulta saakka. Tiedot viittaavat siihen, että yritykset uskovat tuotteidensa kysynnän ja tuotantonsa kasvavan tulevaisuudessa. Asuntorakentaminen on kuitenkin edelleen normaalia vähäisempää. Erityisesti yksityiset ja julkiset investoinnit kasvattavat kysyntää ja talouden tuotantoa tänä vuonna. Kasvava tuotanto vaatii vähitellen yrityksiin lisää työvoimaa. Kun työllisyys alkaa kasvaa ja työttömyys vähentyä, kotitalouksien kuva tulevaisuudesta kirkastuu. Ne alentavat säästämistään ja kulutus alkaa kasvaa. Ennusteessa näin käy enenevästi vuoden 2026 aikana. Koska kotitalouksilla on runsaasti säästöjä tileillään, voi kulutuksen kasvu olla vielä odotettua suurempaa.

Työllisyys ei ole vielä kääntynyt kasvuun, mutta sen odotetaan paranevan vuodesta 2026 alkaen. Työttömyysaste on vuonna 2025 keskimäärin 9,4 %, ja sen ennustetaan laskevan 8,4 %:iin vuoteen 2027 mennessä. Maahanmuutto ja hallituksen työllisyystoimet ovat lisänneet työvoiman määrää, mutta kysynnän puute pitää työttömyyden korkeana.

Suomen hallitus tavoittelee velkasuhteen kasvun pysäyttämistä hallituskauden aikana. Heikko lähtötilanne ja talouden hidas kasvu painavat kuitenkin julkista taloutta jatkossakin. Lähivuosien ennakoitu talouskasvu sekä hallituksen sopeutustoimet pienentävät alijäämää vain maltillisesti, kun menoja lisäävät kasvavat puolustusinvestoinnit, hoiva- ja hoitomenot sekä velanhoidokustannukset. Julkisyhteisöjen alijäämä on tänä vuonna 4,3 prosenttia suhteessa BKT:hen ja pienenee siitä n. 3,6 prosenttiin vuonna 2026 ja kolmen prosentin tuntumaan vuonna 2027. Velkasuhde vakiintuu hetkellisesti vuonna 2027, minkä jälkeen se kääntyy uudelleen kasvuun ja ylittää 90 prosenttia vuonna 2029. Julkisen talouden kestävyysvaje on noin 2 % BKT:sta eli noin 7 miljardia euroa vuoden 2029 tasossa. Uudistetut EU:n ja hallituksen esittämät uudet kansalliset julkista taloudenpitoa ohjaavat säännöt vaativat, että julkisen talouden velka kääntyy kestävästi alenevalle uralle suhteessa BKT:hen. Jotta Suomen vauhti olisi riittävä, puolustusmenojen ja velanhoidomenojen kasvu täytyisi kattaa ja julkisen talouden alijäämää pienentää useilla miljardeilla nykyisestä lähelle tasapainoa seuraavien vaalikausien aikana.

VM:n talousennusteen keskeiset riskit liittyvät kauppapolitiikan epävarmuuteen, geopolitiittisiin jännitteisiin ja kotitalouksien kulutuskäyttäytymiseen. Positiivisia riskejä voivat tuoda Euroopan maiden puolustus- ja infrastruktuuri-investoinnit sekä puhtaan energian edullisuus. Negatiivisia riskejä ovat kotitalouksien lisääntynyt säästäminen ja kulutuksen heikkous.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etlan ennuste (17.9.2025) Suomen talouden kehityksestä on VM:n ennustetta hiukan negatiivisempi. Myös Etla on korjannut kuluvan vuoden kasvuennustetta alaspäin 0,8 prosenttiin. Suhdannekkäanteen edellytykset ovat Etlan mukaan myös kuitenkin yhä olemassa. Maailmantalouden kasvuvauhdiksi Etla ennustaa noin 3 prosenttia vuodessa. Vuoden 2026 osalta Etla ennustaa Suomelle kuitenkin vielä maltillista 1,4 prosentin talouskasvua (vastaava kuin VM:n ennuste).

Etlan talousennusteen pääkohdat lyhyesti:

- Suomen bruttokansantuote kasvaa tänä vuonna 0,8 prosenttia ja vuonna 2026 1,4 prosenttia.
- Suomen vientikysyntä kasvaa tänä vuonna kauppasodasta huolimatta. Tavarakaupan ylijäämä kasvaa silti osittain poikkeustekijöiden vuoksi ja pienenee ensi vuodesta alkaen. Samalla vaihtotaseen poikkeuksellinen ylijäämä alkaa sulaa.
- Investoinnit kääntyivät alkuvuonna kasvuun. Julkiset investoinnit jatkavat voimakkaassa kasvussa, kun taas yksityisten investointien kasvu on maltillista.
- Yksityisen kulutuksen virkoamiselle on edellytykset. Kuluttajien luottamus on kuitenkin alamaissa ja vuosittain elpyminen siirtyy taas ensi vuoteen.
- Ennusteen riskit liittyvät tullien vaikutuksiin. Kotitalouksien kulutus voi puolestaan yllättää positiivisesti.
- Työttömyysaste nousee tänä vuonna 9,3 prosenttiin ja laskee ensi vuonna 8,8 prosenttiin.
- Julkinen alijäämä ei ehdi laskea 3 prosentin alapuolelle suhteessa BKT:hen vuoteen 2027 tultaessa, jolloin velkasuhde saavuttaa 88 prosenttia.

Keski-Suomen talouden tilannekuva syksyllä 2025

Keski-Suomen aikajana on Keski-Suomen liiton kaksi kertaa vuodessa julkaisema katsaus, joka tarjoaa ajankohtaisen tilannekuvan maakunnan taloudellisesta kehityksestä. Se kokoaa yhteen tietoa muun muassa yritysten liikevaihdosta, viennistä, rakentamisesta, työllisyydestä ja eri toimialojen kehityksestä seutukohtaisesti. Aikajana auttaa hahmottamaan ja analysoimaan alueen elinvoimaa ja muutostrendejä kuluvaan vuoteen ja lähitulevaisuuden osalta.

Keski-Suomen aikajanan (II/2025, julkaistu 10/2025) mukaan Keski-Suomen talouden tilanne alkuvuonna 2025 osoittaa varovaisia merkkejä toipumisesta. Yritysten yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi tammi-kesäkuussa 1,0 % edellisvuodesta, mutta kasvu oli epätasaista: vahvaa ensimmäistä neljänneistä seurasi heikompi toinen neljännes, jota varjosti globaali kauppasodan uhka. Vientiliikevaihto kasvoi 2,3 %, erityisesti metsäteollisuuden vetämänä, kun taas teknologiateollisuudessa vienti jatkoi laskuaan.

Rakentamisen alalla nähtiin yllättävän ripeää toipumista: liikevaihto kasvoi 7,7 %, vaikka henkilöstömäärä jatkoi laskuaan. Yksityiset palvelut kasvoivat 2,7 %, mutta henkilöstömäärän lasku jatkui, erityisesti osaamisintensiivisissä palveluissa. Teollisuuden liikevaihto pysyi lähes ennallaan (+0,4 %), mutta henkilöstömäärä väheni 2,3 %. Puolustusteollisuus ja sen tukitoiminnot näyttävät kuitenkin piristävän globaalin epävarmuuden myötä.

Työmarkkinoilla henkilöstömäärän lasku jatkui kaikilla päätoimialoilla (-1,3 % Keski-Suomessa, -2,0 % koko maassa). Työmarkkinat reagoivat talouden muutoksiin viiveellä, ja toipumisen odotetaan näkyvän vasta vuonna 2026.

Seutukohtaisesti Äänekosken seudulla liikevaihto kasvoi 11,0 %, Saarijärvi–Viitasaarella 3,7 %, kun taas Jämsässä liikevaihto laski 7,4 %. Henkilöstömäärä väheni kaikilla seuduilla, mutta Keuruulla lasku oli maltillisin (-0,5 %).

Yhteenvetona, vaikka talouden syvin notkahdus on todennäköisesti ohitettu, selkeää ja pysyvää kasvua odotetaan edelleen. Muun muassa yritysten kohonneet tilauskannat, puolustusteollisuuden kysynnän ja investointien kasvu, yksityisen kulutuksen vauhdittuminen kuluttajien luottamuksen vähittäisen palautumisen myötä sekä toiveet globaalin epävarmuuden lieentyä luovat valoisampia näkymiä Keski-Suomeen. Odotukset reippaammasta kasvusta ovat kuitenkin siirtyneet vuodelle 2026.

1.4 Henkilöstö

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradiassa työskenteli elokuun 2025 viimeisenä päivänä 955 päätoimista työntekijää, kun vastaava luku samana ajankohtana vuonna 2024 oli 957 (-2 henkilöä edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan). Johtoryhmä on asettanut vuoden 2026 henkilöstömäärätavoitteeksi 958. Tavoiteluku on hieman noussut luvusta 935 eli tavoitteesta, joka alun perin kirjattiin kuntayhtymän johtajan talousarviolinjauksiin kesällä 2025. Henkilöstömäärässä on jonkin verran liikkumavaraa tilanteiden ja tarpeiden muuttuessa, mutta lähtökohtaisesti henkilöstöbudjettia ei saa ylittää. Talousarvio 2026 on laadittu 958 työntekijälle eli 933 henkilötyövuodelle. Muutokset ovat seurausta oppilaitosten valtionosuuksien kasvusta.

Kuntayhtymän kokonaishenkilöstömäärän ja vuodesta 2025 alkaen myös henkilötyövuosien kehitystä seurataan kuukausitasolla johtoryhmässä. Gradian talousarviossa henkilöstösuunnittelulla tarkoitetaan ensisijaisesti henkilöstömäärän ja henkilöstökustannusten kehityksen ennakoimista toiminnan ja rahoituksen lähtökohdista. Henkilöstösuunnittelun painopiste on tiukasti resurssien hallinnassa eli henkilöstömäärän, -rakenteen ja -kulujen hallinnassa.

Kuntayhtymän johtoryhmässä sovittiin tulosaluekohtaisen henkilöstösuunnittelun käynnistämisestä syksyllä 2025 siten, että ensimmäiset suunnitelmat olisivat valmiina keväällä 2026. Henkilöstösuunnitelmat on tarkoitus laatia vuosille 2026–2030. Henkilöstökustannusten hallinnan näkökulmasta kuntayhtymässä jatketaan edelleen käytäntöä, jossa eläkkeelle jäävän tai muutoin poislähtevän työntekijän tilalle ei suoraan palkata ketään, ellei rekrytointi ole ehdottoman välttämätön. Henkilöstösuunnittelun keinoin pyritään arvioimaan eläkepoistumaa ja muuta henkilöstövaihtuvuutta, tunnistetaan keskeisiä kuntayhtymän tehtäviä, jotka on täytettävä niiden vapautuessa sekä arvioidaan henkilöstöryhmittäin työnkuvien kehittämisen näkymiä. Henkilöstösuunnittelulla varaudutaan tulevien vuosien lisääntyvään eläköitymiseen ja mahdollisiin työvoimantarpeisiin sekä arvioidaan mahdollisten uusien työtehtävien tarvetta.

Talousarviovuonna 2026 vanhuuseläkkeelle on ennustettu jäävän 23 työntekijää, kun vastaava luku kuluvaan vuonna 2025 on syyskuun tarkistuksen perusteella 10 työntekijää. Myös määräaikaisen henkilöstön käyttöä ja tarpeita harkitaan huolella. Rekrytointiluvut käsitellään edelleen työnantajryhmässä, jonka puheenjohtajana toimii kuntayhtymän johtaja.

Gradiassa sovelletaan kolmea työehtosopimusta KVTES:ia, OVTES:ia ja Teknisten työehtosopimus on korvautumassa uudella valtakunnallisella työehtosopimuksella. Talousarvio 2026 on laadittu siten, että siinä on huomioitu 2,9 %:in palkkakustannusten nousu elokuusta alkaen. Arvio sisältää yleisen palkkakehityksen ja virka- ja työehtosopimuksista aiheutuvien valtakunnallisten palkankorotusten lisäksi työvuosista henkilöstölle maksuun tulevat työkoke- mus- tai vuosisidonnaiset lisät.

Gradian henkilöstön työterveyshuollon raportoima terveysprosentti aikavälillä tammi-elokuu 2025 oli 56 % (vuosi sitten vastaavana ajankohtana luku oli 63 %). Tavoiteprosentti vuodelle 2025 ja 2026 on 65 %. Terveysprosentti kertoo sen hen- kilöstön osuuden, jolla ei ole lainkaan sairauspoissaoloja tarkasteluvuonna. Se on käänteinen, positiivinen hyvinvoinnin mittari Gradiassa sairauspoissaoloille.

Työterveyshuollon kustannusten nousuun varaudutaan 2,3 % korotuksella. Sairastavuus yleisesti tarkasteltuna on kui- tenkin pysynyt alhaisena ja sitä laskemalla saadaan merkittävimmät säästöt. Työterveyden kustannusten hallinta, palve- luiden kohdentumisen sekä työterveyden toimivuuden seuranta on edelleen keskeistä.

Gradia henkilöstökysely toteutetaan väli vuoden jälkeen keväällä 2026. Henkilöstökysely tukee Gradian strategian tun- nettavuuden ja toteutumisen seurantaa ja sen avulla kerätään kokemustietoa henkilöstöltä muun muassa strategiaan kirjattujen suuntaviivojen näkymisestä arjessa, työnantajamielikuvan, johtamisen, esihenkilötyön ja työyhteisöjen tilas- ta. Henkilöstökyselyn tuloksia käsitellään työyhteisöissä ja toimielimissä kattavasti kevään 2026 aikana.

1.5 Kehittämistoiminta

Gradian kehittämistoiminnan visiona on strategian kärkiteeman mukaisesti Maailman kiinnostavin jatkuvasti oppiva yhteisö. Kehittämistoiminnalla edistetään strategian mukaisia tavoitteita. Kehittäminen kohdentuu Gradian koulutus- ten laadun, veto- ja pitovoiman edistämiseen, lainsäädännön uudistusten toimeenpanoon, teknologisiin pilotointeihin sekä ketteriin kokeiluihin. Kehittämistoimintaan liittyy aina vastuullisen talouden näkökulma eli kehittämisen tulee luoda uusia tulomahdollisuuksia tai tehostaa olemassa olevien resurssien käyttöä. Kehittämisen kohteet nousevat Gradian strategiasta ja varsinaiset ideat koulutustoiminnan arjesta oppilaitosjohtoon tai opettajien kautta. Gradian strategisiksi kehittämiskohteiksi vuosille 2024–2027 on johdon ja osaamispoolien puheenjohtajien työpajassa nimetty:

- Työelämän kohtaanto ja tuen muodot erilaisille oppijoille
- XR, VR, AR-teknologiat ammatillisessa osaamisessa
- Älykäs asuminen
- Ekologiset ajoneuvoteknologiat
- Ammatilliset huoltovarmuusosaajat
- Puolustusteollisuuden osaamisen varmistaminen.

Strategiset kehittämiskohteet päivitetään alkuvuodesta 2026 seuraaville kahdelle vuodelle.

Voimassa olevasta hallitusohjelmasta toisen asteen kehittämiskohteiksi nousevat oppimisen perusasiat ja oppimisen tuki, työelämätaidot, jatko-opintovalmiudet, TKI-toiminta, osaajien saatavuus sekä liikunta ja hyvinvointi. Ammatillisen koulutuksen osalta vuosina 2026–2033 toteutettava toiminnanohjauksen kokeilu luo kehittämiselle uudenlaisen tavoit- teenasettelun ministeriön kanssa käytävissä neuvotteluissa. EU-tason tavoitteista kehittämisen kohteeksi nousevat myös huoltovarmuus ja kaksoiskäyttö, vihreä siirtymä ja hiilineutraalius, digitalisaatio sekä työllisyysasteen ja osaamistason nostaminen.

Kehittämisen keinot ovat ulkoinen hankerahoitus, sisäinen projektitoiminta sekä laatu prosessien kehittäminen. Perus- rahoituksen supistuessa ulkopuolisen hankerahoituksen merkitys on korostunut. Hankerahoitus muodostaa jatkossakin merkittävän osan Gradian täydentävästä rahoituksesta. Ulkoisen rahoituksen hankesalkun arvon arvioidaan olevan noin 5 miljoonaa euroa, josta noin puolet kohdentuu kehittämiseen vuonna 2026.

Rahoitusmahdollisuuksien osalta valtionavustukset opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alalla vähenevät ainakin hallituskauden loppuun saakka. Rakennerahastorahoituksen näkymät ovat epävarmat vuoden 2027 jälkeen rahoituksen painopisteen siirtyessä kohti puolustusteollisuutta ja sotilaallista liikkuvuutta. Tämä edellyttää Gradialta toimia suoran EU-rahoituksen hakemiseksi ja siihen tarvittavan osaamisen vahvistamiseksi. Gradia on kesäkuussa 2025 jättänyt viiden miljoonan euron hankehakemuksen CoVE-rahoitukseen Euroopan komissiolta. Gradian CoVE-hankkeen teema on huolto- varmuus. SAFE CoVE -hanke vahvistaa yhteiskunnan huoltovarmuutta kehittämällä siihen liittyvää osaamista ammatillisen (toinen ja korkea-aste) huippuosaamisen kautta. Tavoitteena on varmistaa, että eri alojen ammattilaisilla on tulevaisuuden työelämän tarpeisiin vastaavat taidot suojella yhteiskunnan kriittisiä toimintoja ja palveluita. Verkostohankkeen kumppanit

tulevat Alankomaista, Puolasta, Espanjasta ja Sloveniasta. Ukrainalainen ammatillisen koulutuksen järjestäjä toimii hankkeessa tulosten levittämiseksi. Hakemuksen tulosta odotetaan loppuvuodesta 2025. Hankkeen toteutuessa tavoitteena on hankkeen laadukas organisointi. Mikäli rahoitusta ei kovan kilpailun vuoksi vielä saada, valmistaudutaan hanketta hakemaan uudelleen kesällä 2026. Myös muita suoria EU-rahoituksia tarkastellaan aktiivisesti.

Gradian tärkein kehittämisen yhteistyöverkosto on Jyväskylän yliopiston ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa muodostettu EduJyväskylä-konsortio. Yhteisen toiminnan kohteena on 1) koulutusyhteistyö, 2) Yhteinen työelämäpalvelumalli, 3) International EduJyväskylä-toimet kansainvälisten osaajien veto- ja pitovoiman kehittämiseksi sekä 4) Ikääntyvien hyvän arjen opetus- ja tutkimuskeskuksen mallintaminen yhdessä Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa. Näiden toiminnallisten tavoitteiden lisäksi EduJyväskylän tavoitteena on hahmottaa uudet yhteistyörakenteet Jyväskylän ammattikorkeakoulun omistuksen siirtyessä mahdollisesti Jyväskylän yliopistolle.

Kehittämistoiminnan muita tärkeitä kumppaneita ovat työllisyysalueet, Gradian jäsenkunnat, Keski-Suomen hyvinvointialue, Keski-Suomen yrittäjät, Keski-Suomen kauppakamari, ammatillisen ja lukiokoulutuksen suurimmat koulutuksen järjestäjät, muut valtakunnalliset edelläkävijätahot sekä kansainväliset partneriverkostot (Network of Networks, EMEU, Europroject).

Ammatillisessa koulutuksessa vuoden 2026 merkittävimmät hankkeet liittyvät ekologiseen ajoneuvoteknologiaan, yritysten kasvun tukeen, kansainvälisten osaajien veto- ja pitovoimaan vähähiiliseen rakentamiseen ja älytalo-tekniologioihin sekä musiikkikampanjojen kehittämiseen. Rahoitusta on syksyn 2025 aikana haettu myös työpaikalla tapahtuvan oppimisen tuen vahvistamiseen, työllisyysalueen ja EduJyväskylän yritysyhteistyön vahvistamiseen sekä digitaalisiin oppimisympäristöihin. Suurimpiin hankkeisiin kuuluvat myös molempien koulutusmuotojen Erasmus+ KA1-hankkeet. Lukio koulutuksessa kehittämisrahoituksen hyödyntäminen on perustunut Erasmus+-rahoituksen lisäksi valtionavustuksiin, joita ei ole haettavissa. Vuoden 2026 aikana tarkastellaan muun rahoituksen hyödyntämisen mahdollisuuksia.

Gradian sisäistä kehittämisen rahoitusta suunnataan EduJyväskylä-yhteistyöhön, henkilöstön työelämäjaksoihin ja sisäisiin tutustumisjaksoihin, kestäväan kehitykseen, henkilöstön ja opiskelijoiden strategiaideoihin, henkilöstön kv-osaamisen kehittämiseen, esihenkilöiden valmennusohjelmaan ja täydentävän rahoituksen hankintaan.

Kansainvälisessä toiminnassa päätavoite on henkilöstön kansainvälisen osaamisen kehittäminen liikkuvuuksien ja sisäisten koulutusten kautta. Digitalisaation kehittämisessä vuoden 2026 kärjet ovat Digilabs ja tekoälyn käytön laajentaminen. Tavoitteena on, että Digilabs vahvistaa pedagogista kehittämistä ja älyteknologian hyödyntämistä tarjoamalla saavutettavat tilat ja digityökalut käyttäjälähtöisesti. Tekoälyä pyritään hyödyntämään useimmissa työtehtävissä ja integroimaan järjestelmiin.

1.6 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet

Kuntayhtymän valtuusto on hyväksynyt 19.12.2024 (§ 43) Gradian sisäisen valvonnan, riskienhallinnan sekä sisäisen tarkastuksen perusteet. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kuntayhtymäkonsernin hyvää hallintoa ja johtamista, ja ne koskevat kaikkia Jyväskylän koulutuskuntayhtymäkonsernin toimielimiä, tilivelvollisia viranhaltijoita, esihenkilöitä, henkilökuntaa sekä kaikkea kuntayhtymäkonsernin toimintaa.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on lisäksi voimassa, mitä kuntayhtymän hallintosäännössä sekä muissa ohjeissa ja määräyksissä on sanottu.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kuntayhtymän johtamisjärjestelmää sekä johtamisen välineitä, joiden tarkoituksena on edistää kokonaisvaltaisesti strategisten, toiminnallisten sekä ta-loudellisten tavoitteiden saavuttamista, toiminnan lainmukaisuutta sekä hyvän hallintotavan toteutumista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on myös auttaa johtoa ja esihenkilöitä havaitsemaan toimintaan liittyvät riskit ja varmistaa, että ne pysyvät hyväksyttävällä tasolla.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla varmistetaan, että

- kuntayhtymän toiminta on taloudellista ja tuloksellista
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa lainsäädännöksiä, viranomaisohjeita, kuntayhtymän sisäisiä ohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan
- omaisuus ja voimavarat turvataan.

Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallinnan järjestämiseen sekä toimeenpanoon liittyy keskeisesti toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä sekä turvallisuudesta huolehtiminen. Riskienhallinta koostuu jatkuvista toimenpiteistä, joiden tulee olla luonteva osa kuntayhtymän toiminnan suunnittelua ja operatiivista toimintaa.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestäminen talousarvio- ja suunnitelmavuosille

Riskienhallintaprosessi perustuu Gradiassa

- riskin tunnistamiseen ja kuvaamiseen
- riskin toteutumisen vaikutusarviointiin (merkittävyys) ja riskin toteutumisen todennäköisyyteen
- mahdollisuuteen hallita riskiä eri menetelmillä (valvonta)
- riskeistä raportointiin ja riskien seurantaan.

Kuntayhtymän johtajan 3.7.2025 antaman vuoden 2026 talousarvion valmisteluohjeen mukaisesti kuntayhtymän tulosalueet tekevät talousarviovalmistelun yhteydessä johtoryhmissään analyysin toimintaympäristön muutoksista, tunnistavat tavoitteita uhkaavat riskit, arvioivat niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laativat ja päivittävät tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Riskit luokitellaan neljään eri kategoriaan (strategiset, taloudelliset, operatiiviset ja vahinkoriskit) ja arvioidaan todennäköisyyden ja seurausten vaikutusten suhteen. Riskien luokittelu ja priorisointi suoritetaan asteikolla 1-5. Sekä riskin toteutumisen todennäköisyys että riskin toteutumisen aiheuttamat seuraukset arvioidaan erikseen. Riskien todennäköisyyden ja seurauksen asteikko ja riskiluvun laskenta on esitetty seuraavassa kuvassa.

Riskin todennäköisyys

Luokka	Selite
1	Erittäin harvinainen
2	Epätodennäköinen
3	Kohtalainen
4	Todennäköinen
5	Lähes varma

Riskin seuraukset

Luokka	Selite
1	Lähes merkityksetön , mitättömät vaikutukset liiketoimintaan ja tavoitteiden saavuttamiseen. Erittäin pienet häiriöt tai henkilöstövaikutukset/-vahingot.
2	Lievästi haitallinen , toimintaan lyhyt keskeytys tai pieniä häiriöitä. Taloudelliset tai henkilöstövaikutukset/-vahingot pieniä. Lähes kaikki tavoitteet saavutetaan.
3	Kohtalainen , toiminnan hidastuminen ja mahdollinen keskeytys johtaa uusiin järjestelyihin. Vaikuttaa toimintaan, talouteen ja henkilöstöön jonkin verran. Maineriski. Osa tavoitteista jää saavuttamatta.
4	Erittäin haitallinen , toiminnan huomattava vaikeutuminen, vakavat häiriöt, pitkät keskeytykset ja henkilövahingot. Seuraukset niin suuria, että selviäminen ilman ulkopuolista taloudellista apua vaikeaa. Merkittävä maineriski. Suuri osa tavoitteista jää saavuttamatta.
5	Katastrofaalinen , suuret taloudelliset vaikutukset tai omaisuusvahingot. Toiminnan lamaantuminen tai jatkaminen epävarmaa. Merkittävät henkilövahingot ovat myös mahdollisia (usean kuolema). Erittäin merkittävä maineriski. Tavoitteita ei saavuteta

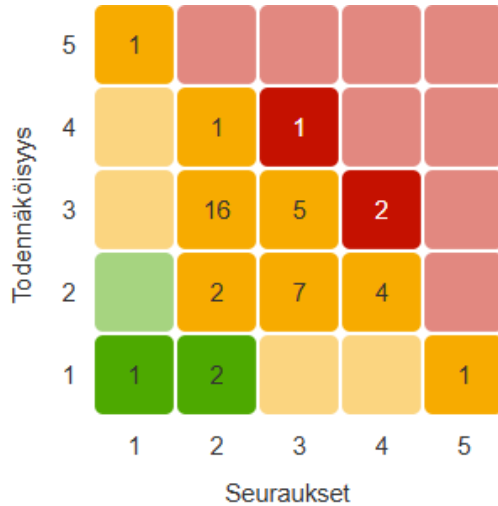
RL (Riskiluku) = Todennäköisyys x Seuraukset

Kuvio 3. Riskien todennäköisyyden ja seurauksen asteikot sekä riskiluvun laskenta.

Talousarviokirjassa esitetään tulosalueittain kolme toiminnan, talouden ja strategian toteutumisen kannalta kriittisintä riskiä hallintakeinoineen.

Kuntayhtymätasoiset riskit ja niiden hallintakeinot

Kuntayhtymän johtoryhmä päivitti kuntayhtymätasoisien riskikartoituksen 21.10.2025. Kuntayhtymätason riskikartoituksessa todetut 43 riskiä sijoittuvat riskikarttaan seurausten ja todennäköisyyden arvioinnin perusteella alla olevan mukaisesti:

Kuntayhtymän kolme merkittävintä riskiä olivat seuraavat:

Riskiluokka	Riski	Tod.	Seur.	RL
2.2.1. Talouden riskit	Rahoituksen muutokset	3	4	12
2.1.1. Strategiset riskit	ICT-osaamiseen liittyvät henkilöriskit	4	3	12
2.3.1. Operatiiviset riskit	Koulutustarjonta ei vastaa tarvetta	3	4	12

Kuntayhtymän merkittävimäksi riskiksi arvioitiin edellisen vuoden tapaan kuntayhtymän rahoituksen muutokset. Kuntayhtymän tulopohjasta noin 90 % tulee valtionosuuksina ja riskinä on, että heikko julkisen talouden tila voi johtaa leikkauksiin koulutussektorilla. Myös kuntien taloudellinen liikkumavara pienenee, millä voi myös olla negatiivinen vaikutus Gradialle myönnettyihin tukiin. Jyväskylän kaupungin myöntämän lukiotuen osalta on ilmaantunut epävarmuutta tuen jatkumisesta ja määrästä. Suoranaisia valtionosuuksien leikkauksia ei tämän hetken tietojen perusteella kuitenkaan odoteta vuodelle 2026. Ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli muuttuu radikaalisti vuoden 2026 alusta, mutta malli pysyy kelluvana, minkä myötä rahoituksen vuosittaiset heilahtelut voivat yhä olla merkittäviä. Mikäli kuntayhtymän rahoitus pohjaan tulee merkittäviä vuosittaisia muutoksia, voi siitä seurata talouden ja toiminnan sopeuttamista ja muutoksia, henkilöstövaikutuksia sekä äärimmäisessä tapauksessa talous- ja maksuvalmiusongelmia. Rahoituksen vuosittaisia heilahteluja emme pysty hallitsemaan, mutta riskiä voidaan hallita muuten seuraamalla kuntayhtymän talouden kehitystä, reagoimalla muutoksiin, kustannuksia hallitsemalla ja tekemällä esimerkiksi tarkkaa henkilöstösuunnittelua. Myös vahva tase ja talouden puskurit parantavat taloudellista resilienssiä muutoksissa.

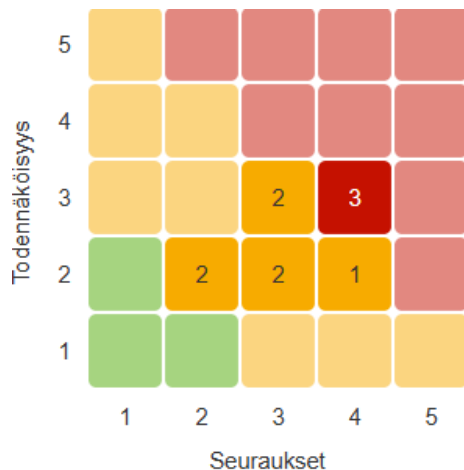
Kuntayhtymätasolla toisena riskinä tunnistettiin ICT-osaamiseen liittyvät henkilöriskit ja avainhenkilöriskit. Gradian ICT-ympäristö on monimuotoinen ja osin hajautunut, mikä lisää hallinnan ja kehittämisen haasteita. Tietohallinnon resurssit eivät välttämättä riitä vastaamaan kasvaviin vaatimuksiin, ja osaavan henkilöstön saatavuus on heikentynyt. Avainhenkilöihin kohdistuu merkittävä riski, mikäli heidän osaamisensa tai työpanoksensa menetetään. Työmäärän kasvu ja teknologian kehittyminen lisäävät osaamisvaatimuksia, mikä voi johtaa kuormitukseen ja rekrytointihaasteisiin. Riskin toteutuminen voi johtaa myös toiminnan häiriöihin ja katkoihin, taloudellisiin menetyksiin, toiminnan tehotto- muuteen sekä tietoturvariskeihin. Riskiä hallitaan usein eri keinoin. Kuntayhtymän valmiussuunnittelussa on huomioitu digiturvallisuus ja kuntayhtymän kokonaisarkkitehtuuryö on aloitettu. Digipalveluiden tulee myös olla mukana kaikissa keskeisissä kehittämishankkeissa, henkilöstön koulutuksen riittävyys ja osaamisen ylläpito tulee varmistaa. Avainhenkilöriskien osalta kriittiset prosessit ja järjestelmät tulee dokumentoida (tehdään vuonna 2026) ja varmistaa osaamisen siirto ja perehdytys uusille työntekijöille.

Kuntayhtymätasolla kolmantena riskinä todettiin koulutustarjonnan riski, jonka pistemäärä oli myös 12. Tämä riski liittyy koulutuskuntayhtymän strategiseen kykyyn vastata alueen koulutustarpeisiin ja työelämän muutoksiin. Riski on monisyinen ja vaikuttaa suoraan Gradian vaikuttavuuteen, vetovoimaan ja rahoitus pohjaan. Gradian koulutustarjonta voi jäädä jälkeen työelämän ja yhteiskunnan muuttuvista tarpeista. Syitä voivat olla esimerkiksi koulutuksen aloituspaikkojen virheellinen ennakointi, reagointikyvyn puute tai hitaus, tuotevalikoiman kehittämisen haasteet, olemassa olevan osaamisen ohjaava vaikutus, kysynnän muutokset ja monitoimijaympäristön kova kilpailu. Tämä voi johtaa Gradian kiinnostavuuden heikkenemiseen, toiminnan supistumiseen sekä rahoituksen heikentymiseen. Ammatillisen koulutuksen rahoitusmuutoksen myötä riski koskee vuodesta 2026 alkaen erityisesti aikuiskoulutuksen järjestämistä. Riskiä hallitaan usein eri keinoin. Koulutustarpeiden ennakoinnissa hyödynnetään laajasti erilaista ennakointitietoa ja analytiikkaa. Tiedolla johtamisen työkaluja kehitetään johtamisen ja päätöksenteon avuksi. Ammatillisen aikuiskoulutuksen työryhmä on aloittanut työskentelynsä keväällä 2025. Työryhmän tavoitteena on tehostaa aikuiskoulutuksen pedagogista uudistamista Ammattiopisto Gradiassa. Kehittämistoimenpiteet ovat välttämättömiä työelämän tarpeiden sekä ammatillisen koulutuksen lainsäädännön ja rahoitusperusteiden muutoksen vuoksi.

Tulosalueiden merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Ammattiopisto Gradia

Ammattiopisto Gradian johtoryhmä laati tulosalueitasoisen riskikartoituksen 8.10.2025. Riskejä tunnistettiin yhteensä kymmenen.

Riskiluokituksen mukaan merkittävimmät oppilaitostulosalueen riskit liittyvät henkilöstöresurssin kokonaisuuden ennakointiin ja hallintaan, aikuiskoulutuksen merkittävään vähenemiseen sekä henkilöstön ja esihenkilöiden kuormittumiseen. Nämä riskit liittyvät läheisesti toisiinsa.

Riskiluokka	Riski	Tod.	Seur.	RL
2.1.1. Strategiset riskit	Henkilöstöresurssin kokonaisuuden ennakointi, hallinta, suunnittelu ja riittävyys	3	4	12
2.1.1. Strategiset riskit	Aikuiskoulutuksen merkittävä väheneminen	3	4	12
2.3.1. Operatiiviset riskit	Henkilöstön ja esihenkilöiden kuormittuminen	3	4	12

Henkilöstöresurssin suunnittelun ja kokonaisuuden hallinnan ennakointi sekä riittävyyden varmistaminen muodostavat merkittävän strategisen riskin. Suunnittelua vaikeuttaa muuttuva toimintaympäristö, jossa rahoitus vaihtelee vuosittain suuresti ja rahoituksen kokonaistason ennakointi on vaikeaa. Talousarviovuosi 2026 on ensimmäinen uuden rahoitusmallin mukainen vuosi, mikä lisää tilanteen monimutkaisuutta. Rahoitusmallissa korostuvat erityisesti suoritukset ja koulutuksen vaikuttavuus, joissa henkilöstön oikealla mitoituksella ja osaamisprofiililla on suuri merkitys.

Ammattiopisto Gradiassa eläköityy lähivuosina merkittävä määrä henkilöstöä. Tämä luo mahdollisuuksia joustavaan henkilöstöresurssin hallintaan ja henkilöstömäärän tavoitteelliseen vähentämiseen, jolla varaudutaan pieneneviin ikäluokkiin 2030-luvulle tultaessa. Samalla syntyy myös osaamisriski, kun kokeneita työntekijöitä poistuu organisaatiosta. Eläköitymistä ei pystytä myöskään kaikilta osin hyödyntämään henkilöstömäärän vähentämisessä, sillä eläköityminen voi olla suurta myös niillä aloilla, joissa henkilöstötarpeet pysyvät nykyisellä tasolla tai lisääntyvät esimerkiksi uuden koulutustoiminnan myötä. Eläköityminen voi johtaa myös henkilöstörakenteen vääristymiseen. Samalla kun henkilöstöä vähennetään, tulee huolehtia valtionosuusrahoituksen perusteena olevan suoritetaso säilymisestä.

Henkilöstöresurssin kokonaisuuden hallinnassa osaamisen johtaminen ja osaamistarpeiden ennakointi on erityisen tärkeää. Gradiassa on päätetty tehdä tulosaluekohtaiset strategiset henkilöstösuunnitelmat vuosille 2026–2030, joilla vastataan henkilöstöresurssiin liittyvään riskiin.

Toinen merkittävä strategisen tason riski liittyy aikuiskoulutuksen vähenemiseen. Aikuiskoulutukseen on kohdistunut useita samanaikaisia muutoksia, joiden yhteisvaikutus näkyi vuonna 2025 työikäisten opiskelijoiden määrän laskuna. Aikuisten opiskelumahdollisuuksia ovat heikentäneet muun muassa aikuiskoulutustuen lakkauttaminen, oppisopimusten määrän väheneminen heikon taloussuhdanteen vuoksi sekä ammatillisen koulutuksen rahoitusleikkausten kohdistuminen aikuiskoulutukseen. Työvoimaetuuksien heikennykset voivat vaikuttaa opiskelijamääriin negatiivisesti. Uudessa rahoitusmallissa aikuisten kouluttautumista rahoitetaan vähemmän kuin oppivelvollisten koulutusta. Rahoituksellisen haasteet voivat johtaa siihen, että koulutusalat vähentävät tarjontaansa työikäisille opiskelijoille.

Aikuiskoulutuksen vähenemisellä on kielteisiä vaikutuksia alueen kasvuun ja yritysten osaavan työvoiman saatavuuteen. Myös työssä olevien henkilöiden mahdollisuudet osaamisen päivittämiseen vaikeutuvat. Aikuiskoulutuksen väheneminen näkyisi suoritteiden vähenemisenä, ja siten ammatillisen koulutuksen rahoituksessa.

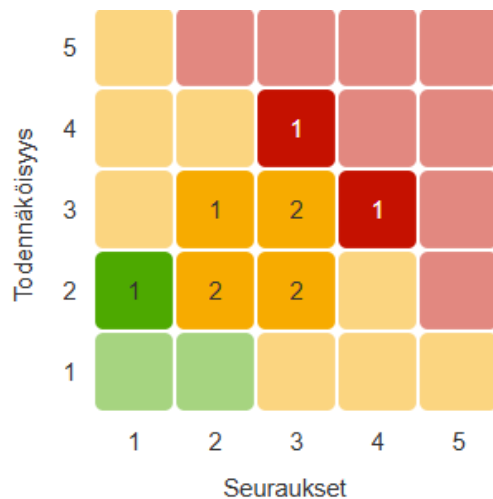
Ammattiopisto Gradiassa on käynnistetty aikuiskoulutuksen kehittämistyö, jossa arvioidaan koulutustarjontaa sekä uudistetaan aikuiskoulutuksen menetelmiä. Tavoitteena on vastata entistä paremmin muuttuviin työelämän tarpeisiin, lisätä koulutuksen vaikuttavuutta ja tehostaa koulutusten toteutusta uuden rahoitusmallin edellyttämällä tavalla. Tämä tarkoittaa esimerkiksi koulutusaikojen lyhentämistä ja tutkinnon osien tarjonnan lisäämistä. Aikuiskoulutuksen vähenemisen riskiin vastataan myös ennakkoinnilla ja suoritteiden tarkalla seurannalla. Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauskokeilu tukee edellä mainittujen kehittämistoimenpiteiden toteutumista.

Ammattiopisto Gradiassa merkittäväksi operatiiviseksi riskiksi on tunnistettu henkilöstön ja esihenkilöiden kasvava kuormittuminen. Kuormituksen taustalla vaikuttavat aiemmat talouden sopeuttamistoimet, organisaation uudelleenjärjestelyt sekä toistuvat rahoitusleikkaukset, jotka lisäävät epävarmuutta. Ammatillisessa koulutuksessa on parhaillaan käynnissä useita suuria muutoksia, joiden toteuttaminen edellyttää henkilöstöltä ja esihenkilöiltä merkittäviä resursseja ja jatkuvaa uuden oppimista. Kuormituksen kasvaessa henkilöstön on vaikeampi motivoitua uudistusten edellyttämiin kehittämistoimiin. Mikäli kuormitus edelleen lisääntyy, saattaa se vaikuttaa suoritelmäisiin, toiminnan laatuun, opiskelija- ja asiakaspalautteisiin sekä rekrytointien onnistumiseen. Pitkittyessään tilanne voi aiheuttaa myös mainehaittoja.

Kuormituksen vähentämiseksi on jo ryhdytty toimenpiteisiin työpaikkaselvitysten pohjalta. Arjen sujuvuutta pyritään parantamaan ja esihenkilötyön kuormittavuutta on pyritty vähentämään muun muassa aikataulujen selkeyttämisellä, kokouskäytäntöjen yksinkertaistamisella sekä työajanseurannan mahdollisuuksien kartoittamisella. Opetushenkilöstön kuormitusta vähennetään onnistuneella työaikasuunnittelulla. Keväällä 2026 toteutettavasta työyhteisökyselystä saadaan tärkeää tietoa jatkotoimenpiteiden suunnitteluun.

Gradia-lukiot

Gradia-lukioiden tulosaluekohtainen riskien päivitys tehtiin 8.10.2025. Lukiokoulutuksessa tunnistettiin yhteensä kymmenen riskiä.

Neljästä merkittävimmästä tunnistetusta riskistä kolme on operatiivisia riskejä ja neljäs talouden riski.

Riskiluokka	Riski	Tod.	Seur.	RL
2.3.1. Operatiiviset riskit	Henkilöstön työkykyriski	4	3	12
2.3.1. Operatiiviset riskit	Harjun kampuksen tilasuunnittelu	3	4	12
2.3.1. Operatiiviset riskit	Tukea tarvitsevia opiskelijoita ei saada ohjattua tuen piiriin	3	3	9
2.2.1. Talouden riskit	Jyväskylän kaupungin lukiotuki	3	3	9

Talouden riski liittyy Jyväskylän kaupungin lukiotukeen, joka on merkittävä osa Gradia-lukioiden rahoitusta. Tuki on pienentynyt vuoden 2023 1,7 miljoonasta eurosta vuoden 2024 1,1 miljoonaan euroon ja edelleen vuoden 2025 875 000 euroon. Jyväskylän kaupunginjohtajan vuoden 2026 talousarvioesityksessä lukiotukea ei ole kirjattuna lainkaan. Vaikka lukiokoulutuksen yksikköhinta on viime vuosina noussut, koulutuksen rahoituslaissa säädetty leikkaus pienentää valtakunnallista yksikköhintarahoitusta noin tuhat euroa todellisia kustannuksia pienemmäksi. Rahoitusvajetta on paikattu osittain Jyväskylän kaupungin tuella, jonka jatkuvuus riippuu täysin kaupungin harkinnasta, mikä puolestaan vaikeuttaa osaltaan pitkäjänteistä taloussuunnittelua.

Taloudellisen riskin hallintakeinona on välttämätöntä käyttää normaalia pidemmän aikavälin ennakoivaa opintotarjonnan suunnittelua sekä Gradia-lukioiden sisäisen yhteistyön lisäämistä entisestään. Epävarmuus lukioden talousarviovuosien kokonaisrahoituksesta vaikeuttaa kuitenkin merkittävästi lukuvuosittaista opintotarjonnan sekä opettajaresurssin suunnittelua. Taloudellista riskiä hallitaan opintotarjonnan etukäteissuunnittelun ja lukioden yhteisen tarjonnan lisäämisen lisäksi hankintoja rajoittamalla.

Operatiivisista riskeistä yksi liittyy henkilöstöön, yksi opiskelijoihin ja kolmas koko lukioyhteisöön. Taloustilanteen edellyttämät tiukat rekrytointilinjaukset ovat lisänneet lukion opetushenkilöstön työmääriä. Liiallinen työmäärä voi johtaa työssä uupumiseen sekä toisaalta siihen, ettei lukioissa ole kohdentaa opetuksen ulkopuolisiin tehtäviin riittävästi työaika. Liian vähäinen henkilöstö vaikeuttaisi myös opintotarjonnan suunnittelua.

Henkilöstön työkykyriskiä ehkäistään ennakoivalla ja osallistavalla lukuvuosisuunnittelulla. Opetuksen mahdollisimman tasainen jakautuminen lukuvuoden ajalle auttaa suoriutumaan hieman aiempaa suuremmasta työmäärästä. Riskiä pyritään hallitsemaan myös opetuksen ulkopuolisia tehtäviä huolellisesti suunnittelemalla. Opetuksen ulkopuoliset tehtävät pyritään jakamaan henkilöstön oman kiinnostuksen lisäksi aineryhmittäisten työmäärien tarkastelun perusteella. Suunnittelussa ja riskin pienentämisessä auttaa 1.8.2025 työnsä aloittanut lukiokoulutuksen koulutussuunnittelija.

Kolmas lukiokoulutuksen merkittävistä riskeistä liittyy opiskelijoihin. Orpon hallituksen hallitusohjelmassa yksi lukiokoulutuksen kehittämiskohteista on oppimisen tuki. Lukiolakia ja lukion opetussuunnitelman perusteita uudistetaan oppimisen tuen ja erityisopetuksen osalta. Gradia-lukioissa on tehty pitkäjänteistä ja monipuolista työtä oppimisen tuen kokonaisuuden kehittämisessä. Tuen mahdollisuuksia on laajasti tarjolla jo nyt, mutta tunnistettu riski liittyy siihen, ettei tukea tarvitsevia opiskelijoita saada ohjattua täysipainoisesti hyödyntämään tarjottua tukea.

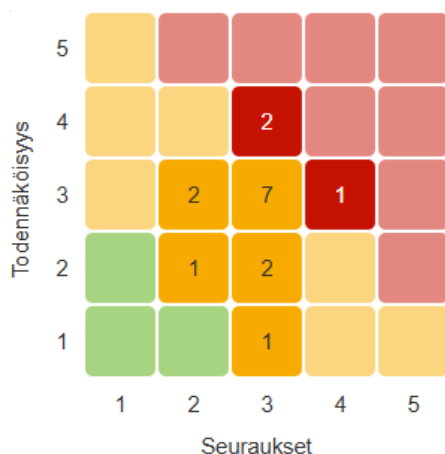
Riskin hallitsemiseksi Gradia-lukioissa on laadittu kaikille ensimmäisen vuoden opiskelijoille tarkoitettu opiskeluvalmiuksien opintojakso. Opintojakson aikana pyritään entistä paremmin tunnistamaan tukea tarvitsevat opiskelijat. Tämän jälkeen yhdessä opiskelijoiden kanssa suunnitellaan jokaiselle parhaiten soveltuvia ennakoivan oppimisen tuen muotoja. Osa riskin hallintaa on myös oppimisen tuen kokonaisuuden arkipäiväistäminen ja puhettavan muutos.

Neljäs lukiokoulutuksen riskeistä liittyy kuntayhtymän valtuuston toukokuussa 2025 hyväksymän kiinteistöjen kehittämisohjelman toimeenpanoon. Osana kehittämisohjelmaa on päätetty, että Schildtin lukio siirtyy Viitaniemestä Harjulle ja Gradian lukiokoulutus toimii kokonaisuudessaan Harjun kampuksella 1.8.2027 alkaen. Sekä tilojen että Schildtin lukion muuton suunnittelussa aikataulu on varsin ripeä. Harjun kampuksen suunnittelun epäonnistuminen saattaa aiheuttaa epätietoisuutta ja kuormittaa henkilöstöä. Myös opiskelijavalinnat saattavat eriytyä, opetushenkilöstön työnkuva muuttua ja luottamus työnantajaan rakoilla.

Riskin vähentämiseksi ja suunnittelussa onnistumisen varmistamiseksi Gradia-lukioihin on perustettu Harjun kampuksen suunnitteluryhmä. Ryhmä koostuu yhdeksästä opettajasta, ja sen toimikausi on 1.8.2025-31.7.2028. Lisäksi suunnittelussa onnistumista tukemaan kootaan lukion opiskelijoista oma suunnitteluryhmä.

Hallinto ja kehittäminen

Hallinnon ja kehittämisen tulosalueen riskikartoitus tehtiin 23.10.2025 ja riskejä tunnistettiin yhteensä 16, joista 3 arvioitiin merkittäviksi ja loput 13 kohtalaisiksi riskeiksi:

Tulosalueen merkittävimmät riskit ovat seuraavat:

Riskiluokka	Riski	Tod.	Seur.	RL
2.3.1. Operatiiviset riskit	Avainhenkilöriskit	4	3	12
2.3.1. Operatiiviset riskit	Kyberhyökkäykset ja tietojärjestelmävirheet	3	4	12
2.4.1. Vahinkoriskit	Kv-toiminnan riskit : henkilö- ja maineriskit	4	3	12

Hallinnon ja kehittämisen tulosalueen merkittävämpänä riskinä riskiluvulla 12 todettiin olevan tulosalueen avainhenkilöriskit. Avainhenkilöriski tarkoittaa riskiä, joka syntyy, jos organisaation kannalta keskeinen henkilö on poissa, vaihtaa työpaikkaa tai hänen osaamisensa ei ole riittävästi jaettuna tai dokumentoituna. Hallinnon ja kehittämisen tulosalueella tämä riski korostuu erityisesti:

- Kriittisten prosessien ja järjestelmien hallinnassa
- Strategisessa suunnittelussa ja päätöksenteossa
- Säädösten ja määräysten tuntemuksessa

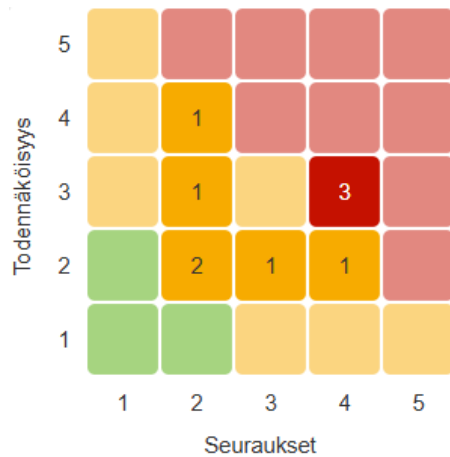
Riski liittyy vahvasti tulosalueen operatiiviseen toimintaan. Tulosalueen toiminnassa korostuu asiantuntijuuden keskittyminen ja riski linkittyy vahvasti myös varahenkilöjärjestelmien ja sijaisuuksien toimivuuteen. Riski on selvästi korkeampi tietyissä tulosalueen tehtävissä esimerkiksi joidenkin kriittisten tietojärjestelmien käyttäjien osalta. Seurauksena riskissä voivat olla henkilöstön kuormittuminen, toiminnan mahdollinen keskeytyminen ja taloudelliset seuraukset. Riskiä on pyritty pienentämään varahenkilöjärjestelmien ja sijaisuuksien varmistamisella, työohjeiden dokumentoinnilla sekä prosessien kuvaamisella. Myös työhyvinvoinnin ja työkuormien seuranta on osa jatkuvaa esihenkilöiden tekemää riskienhallintatyötä.

Kyberhyökkäykset ja tietojärjestelmävirheet ovat merkittäviä riskejä erityisesti koulutuskuntayhtymän kaltaisessa organisaatiossa, jossa käsitellään paljon henkilötietoja, oppimisympäristöjä ja hallinnollisia järjestelmiä. Hallinnon ja kehittämisen riskiarviossa tämä riski sai 12 pistettä. Riskinä on, että Gradiaan kohdistuu esimerkiksi tietomurto, palvelunestohyökkäys tai haittaohjelmien levitys. Tietojärjestelmiin voi tulla myös virheitä esimerkiksi muutoksien vuoksi. Seurauksena voi olla, että opetus voi jollain tasolla estyä, tukipalveluiden prosessit estyvät osittain tai kokonaan ja henkilötiedot voivat joutua väärin käsiin. Riskiä hallitaan seuraamalla aktiivisesti, mitä maailmalla tapahtuu asian ympärillä, millaisia hyökkäyksiä tai hyökkäysten yrityksiä on ja mitkä niiden opit ovat. Lisäksi omia Gradian prosesseja kehitetään muutosten ja häiriöiden ehkäisemiseksi. Tekniset suojaratkaisut ja henkilökunnan osaaminen ja tietoisuus tietoturvasta pidetään ajan tasalla.

Kolmantena tulosalueen riskinä 12 pisteellä on kv-toiminnan riskit: henkilö- ja maineriskit. Koulutuskuntayhtymän kansainvälinen toiminta on laajaa ja aktiivista: vuosittain toteutetaan satoja matkoja henkilöstön ja opiskelijoiden toimesta. Tämä tuo mukanaan merkittäviä henkilöriskejä sekä kasvavan maineriskin. Henkilöriskit liittyvät matkoilla tapahtuviin onnettomuuksiin, sairastumisiin luonnonilmiöihin ja poliittisiin levottomuuksiin sekä varkauksiin ja omaisuusvahinkoihin, jotka ovat viime aikoina erityisesti lisääntyneet. Seurauksena voi olla henkilövahinkoja, taloudellisia vastuita, turvatomuutta, kasvanut työmäärä hallinnossa sekä maineriski Gradialle. Riskiä hallitaan parantamalla ja uusimalla matkustamisen ohjeistusta, määrittelemällä vastuuhenkilöt ja toimintamallit hätätilanteisiin. Maineriskiä hallitaan käyttämällä vain luotettuja tai tuttuja kv-yhteistyökumppaneita.

Gradia-ravintolat

Gradia-ravintoloiden tulosaluekohtainen riskienkartoitus tehtiin 20.10.2025. Kartoituksessa tunnistettiin 9 riskiä.

Gradia-ravintoloiden kolme merkittävintä riskiä ovat seuraavat:

Riskiluokka	Riski	Tod.	Seur.	RL
2.3.1. Operatiiviset riskit	Henkilöstömäärä ei riitä palvelutuotannon laadukkaaseen toteuttamiseen	3	4	12
2.3.1. Operatiiviset riskit	Henkilöstön kuormittuneisuus	3	4	12
2.3.1. Operatiiviset riskit	Harjun uuden kampuksen suunnittelun epäonnistuminen	3	4	12

Gradia-ravintolat tulosalueen kaksi suurinta operatiivista riskiä, riskiluku 12, liittyvät henkilöstön kuormittuneisuuteen ja henkilöstömäärän riittävyyteen laadukkaasti palvelutuotannon toteuttamisen näkökulmasta. Kuvatut riskit kytkeytyvät myös toisiinsa ja muodostavat syy-seuraussuhteen.

Moniosaava, motivoitunut, sitoutunut ja työtään jatkuvasti kehittävä henkilöstö on Gradia-ravintoloiden tärkein tuloksentekijä. Vuoden 2022–2023 muutosneuvotteluiden ja talouden sopeuttamistoimia seuranneiden henkilöstövähennysten jälkeen Gradia-ravintoloiden työkuormitus on kuitenkin kasvanut merkittävästi.

Kuormitus näkyy työarjessa kiireenä ja väsymisenä, mikä voi johtaa työtapaturmien lisääntymiseen. Sairauspoissaolot ja sairausperusteisesti osa-aikatyötä tekevien työntekijöiden kasvanut määrä vähentää käytettävissä olevaa päivittäistä työaikaa entisestään. Henkilöstön ikärakenne on myös korkea.

Henkilöstömäärän riittämättömyyteen liittyvät tekijät vaikuttavat osaltaan siihen, ettei toiminnan kehittämiseen ja koulutautumiseen ole mahdollista järjestää tarvittavaa työaikaa.

Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus on Gradia-ravintoloilla ollut totutusti hyvällä tasolla. Työvoiman riittävyyttä ja saatavuutta on vahvistettu hyödyntämällä oppisopimuskoulutusta, minkä avulla Gradia-ravintolat on kouluttanut moniosaavaa henkilöstöä itselleen sekä työmarkkinoille.

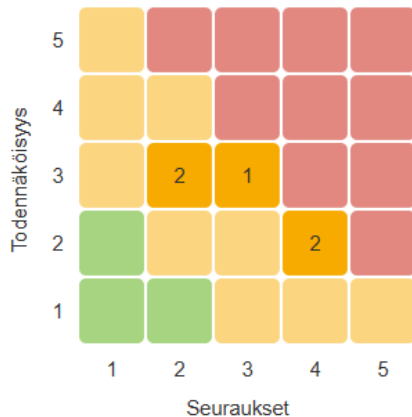
Gradia-ravintoloiden kolmas operatiivinen riski on Harjun uuden kampuksen suunnittelun epäonnistuminen, riskiluku 12.

Harjun ravintolatilat suunnitellaan ja toteutetaan kiinteistöön, jossa on paljon rajoitteita toteuttamiseen. Keittiö- ja varastotilat sekä laitekapasiteetti tulevat olemaan ääri rajoilla, kun asiakasmäärä tulee kaksinkertaistumaan v. 2027 elokuussa. Myös uudet suunnitellut asiakaspalvelulinjat ja niiden varustaminen ja huolto ovat haasteellisia keittiön ja ruokailutilojen kerroseron sekä rajallisten neliöiden vuoksi.

Vuoden 2027 talousarvioon tulee varata riittävä henkilöstömäärän ja henkilötyövuosien lisäys, jotta näissä haasteellisissa työympäristöissä ruokapalvelut pystytään hoitamaan.

Kuntayhtymän tytäryhteisö: Gradia-koulutuspalvelut Oy

Gradia koulutuspalvelut Oy:n riskianalyyssissä tunnistettiin 5 riskiä.

Kolme merkittävintä riskiä ovat Koulutuspalvelut Oy:n osalta seuraavat:

Riskiluokka	Riski	Tod.	Seur.	RL
2.2.1. Talouden riskit	Palveluiden hintataso kilpailluilla markkinoilla laskee	3	3	9
2.3.1. Operatiiviset riskit	Digitalisaatiossa ja teknologian kehityksessä jälkeen jääminen	2	4	8
2.3.1. Operatiiviset riskit	Tietovuodot	2	4	8

Kuntayhtymän tytäryhteisön Gradia-koulutuspalvelut Oy:n toiminnan merkittävin riski on, että palveluiden hintataso kilpailluilla markkinoilla laskee. Hintakilpailu on kiristynyt erityisesti lyhytkestoisissa lupa- ja korttikoulutuksissa. Isolla osalla palveluntuottajista on tarjolla lupa- ja korttikoulutuksia, jotka voidaan myydä ja toteuttaa ajasta ja paikasta riippumatta. Toteutukset tapahtuvat verkkovälitteisesti ja asiakkaat voivat tehdä koulutukset itselle sopivana ajankohtana. Tässä todellisenä riskinä on menettää asiakkaita, jos emme pysty tarjoamaan vastaavia palveluita kuin kilpailijat.

Toisena näkökulmana tähän tunnistettuun riskiin ovat ns. dynaamiset kilpailutukset. Dynaamiseen kilpailutukseen kerätään useita palveluntuottajia, joista kilpailuttaja valitsee kulloinkin sopivan palveluntuottajan. Näissä kilpailutuksissa yleensä kilpaillaan hinnalla ja se käytännössä aina laskee hintatasoa. Seurauksena näistä riskeistä; kannattavuus heikkenee, toiminnan volyyymi laskee ja näistä edelleen aiheutuu taloudellisia menetyksiä.

Riskin pienentämiseksi on kehitettävä verkossa toteutettavia koulutuksia, jolloin pystymme paremmin ja kustannustehokkaammin vastaamaan kilpailutilanteeseen. Yhteistyö ja tavoiteasetanta Gradian koulutusalojen ja digipalveluiden kanssa on oltava tiivistä ja jatkuvaa.

Toisena tunnistettuna riskinä on digitalisaatiossa ja teknologian kehityksessä jälkeen jääminen. Palvelut digitalisoituu ja uusia osaamisen kehittämiseen liittyviä palveluntuottamisen tapoja ja menetelmiä tulee jatkuvasti lisää. Riskinä on se, että emme osaa tai resurssit ei riitä hyödyntämään digitalisaatiota ja muuta teknologiaa muuttuvassa toimintaympäristössä. Seurauksena riskin toteutuessa on markkinaosuuden pientyminen ja kilpailukyvyyn heikkeneminen.

Riskin pienentämiseksi on aktiivisesti seurattava digitalisaation kehittymistä koulutustoimialalla ja tutkia huolellisesti uusien menetelmien ja digitalisaatoratkaisujen käyttöönottoa palveluiden tuottamisessa. Yhteistyö ja tavoiteasetanta Gradian koulutusalojen ja digipalveluiden kanssa on oltava tiivistä ja jatkuvaa.

Kolmas riski on tietovuodot. Riskinä on, että tietopääomaa tai liikesalaisuuksia valuu esimerkiksi kilpailijoille. Nykytilanteessa toimimme täysin ostopalveluresursseilla, jolloin riski tietovuotoihin kasvaa, koska tietovaihdantaa tapahtuu organisaation ulkopuolisille toimijoille ja yhteistyökumppaneille. Seurauksena riskin toteutuessa on se, että samoilla markkinoilla kilpailevat palveluntuottajat saavat liiketoimintaan liittyviä salassa pidettäviä tietoja itselleen. Tästä seuraa taloudellisia menetyksiä ja oman kilpailukyvyyn heikkenemistä.

Riskin pienentämiseksi tulee käydä pelisääntökeskustelu ja muistuttaa vastuista ja vaitiolovelvollisuudesta työntekijöitä. Riskiä pienentää se, että palveluiden ostoista merkittävä osa tapahtuu omistajalta (Gradia) ja näin ollen keskusteluyhteys ja valvonta on jatkuvaa.

1.7 Talousarvion laadinnan perusteet ja sitovuustason tavoitteet

Kuntayhtymän toimintaa ja taloutta ohjataan vähintään kolmeksi vuodeksi laadittavalla taloussuunnitelmalla. Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Kuntayhtymän valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kuntayhtymälle seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon talouden vastuut ja velvoitteet.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntayhtymän strategiaa, ja että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarviota on noudatettava kuntayhtymän toiminnassa. Talousarvion muutoksista päättää kuntayhtymän valtuusto.

Kuntalaki velvoittaa koulutuskuntayhtymän huolehtimaan tulorahoituksen riittävydestä käyttötalouden menoihin ja poistoihin sekä maksuvalmiuden säilyttämisestä. Lain mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Tämä ei kuitenkaan edellytä muodollista tulojen ja menojen tasapainottamista vuositason tasolla vaan koskee tilannetta, jossa taseeseen kertyy alijäämää, joka tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. (Kuntalaki 110 §).

Talousarvio ja -suunnitelma muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Käyttötalousosassa asetetaan tulosaluekohtaiset strategian toteuttamiseen tähtäävät tavoitteet ja budjetoidaan tarvittavat tulot ja menot. Investointiosaan on budjetoitu pitkävaikutteisten tuotantovälineiden hankinnat, kuten rakennusten ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö. Samaa rakennetta noudatetaan tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa.

Talousarvioon on sisällytetty jäsenkunnille peruspääomasta maksettavaa korkoa 3,0 %:a, eli yhteensä 410 130 euroa. Kuntayhtymän valtuusto on tehnyt asiasta päätöksen talousarviovalmistelun aikana kokouksessaan 28.8.2025 (33 §). Lainojen korkokuluihin on varattu 136 000 euroa.

Sitovuustason tavoitteet ja talouden raportointi

Kuntayhtymän talousarvio on laadittu nettoperusteiseksi siten, että talousarvion sitovuustasot määritellään nettomääräisesti tulojen ja menojen erotuksena. Vuoden 2026 sitovuustasot määritellään seuraavasti:

- Kuntayhtymän vuosikate ilman liikelaitosta (Ammattiopisto Gradia, Gradia-lukiot, Hallinto ja kehittäminen ja Gradia-ravintolat) vähintään 3 763 000 euroa,
- Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tilikauden ylijäämä vähintään 286 000 euroa.

Vuoden 2026 investointien sitovuustaso määritellään seuraavasti:

- Rakentamisinvestointien ja irtaimistohankintojen kokonaismäärä ilman mahdollisia investointiavustuksia ja -varauksien purkua enintään 11 234 000 euroa.

Vuoden 2026 rahoituksen sitovuustaso määritellään seuraavasti:

- lainakannan (pitkä- ja lyhytaikainen) muutos enintään 2 000 000 euroa.

Kuntayhtymän tytäryhtiö Gradia-koulutuspalvelut Oy:lle vuoden 2026 sitovuustaso määritellään seuraavasti:

- valtuustoon nähden sitovana tavoitteena on, että yhtiö maksaa tuloksestaan kuntayhtymälle 40 %:n osinkotuottoa.

Talousarvion toteumaa raportoidaan kuntayhtymän hallitukselle joka kolmas kuukausi hallituksen kokouksissa. Kuntayhtymän talouden ja toiminnan osavuosiraportti tehdään 30.6.2026 tilanteesta. Lisäksi kuntayhtymän talouspalvelut vastaa virallisesta talouden raportoinnista ja tilastoinnista mm. opetushallitukselle ja valtiokonttorille erillisten aikataulujen mukaisesti.

Talousarvion sitovuustasot (1000€)

Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa

TA 2026

Kuntayhtymän vuosikate ilman liikelaitosta (Ammattiopisto Gradia, Gradia-lukiot, Hallinto ja kehittäminen ja Gradia-ravintolat) vähintään	3 763
<i>Ammattiopisto Gradia</i>	2 996
<i>Gradia-lukiot</i>	186
<i>Hallinto ja kehittäminen</i>	511
<i>Gradia-ravintolat</i>	70
Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen ylijäämä vähintään	286

Investointiosa

Rakentamisinvestointien ja irtaimistohankintojen kokonaismäärä ilman mahdollisia investointiavustuksia ja -varauksien purkua	11 234
<i>Kiinteistöjen rakentamisinvestoinnit</i>	8 200
<i>Irtaimistohankinnat</i>	3 034

Rahoitusosa

Lainakannan muutos enintään	2 000
-----------------------------	-------

Lisäinformaatiota (ei-sitova tavoite)

Taulukko 1. Kuntayhtymän sitovuustason tavoitteet vuonna 2026

2 Toiminnalliset tavoitteet

2.1 Gradian yhteiset tavoitteet ja strategiset painopisteet

Gradian toiminnalliset tavoitteet perustuvat strategiaan. Vuodet 2024–2027 kattavan strategian kantava teema on Astetta parempi tulevaisuus. Strategia määrittelee Gradian painopisteet, tavoitteet ja toiminnalliset valinnat strategiakaudelle sekä viitoittaa tulevaisuutta pidemmälle 10–15 vuoden päähän. Strategia toimii päätöksenteon ja toiminnan suunnittelun tienviittana.

Kuvio 4. Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian strategia vuosille 2024–2027

Strategian ydin on määritelty seuraavasti:

- Missio eli perustehtävä: Sivistys, taitaminen ja hyvinvointi
- Visio: Opiskelija luottaa itseensä ja tulevaisuuteen sekä syttyy jatkuvaan oppimiseen.

Missiolla ja visiolla korostetaan opiskelijan tärkeyttä toiminnan ytimessä sekä pitkäjänteistä tekemistä opiskelijan parhaaksi.

Toimintamme perustuu Gradian arvoihin: Arvostavasti, Rohkeasti, Vastuullisesti ja Yhdessä.

Strategiassa on neljä toiminnallista kärkeä, joita edistetään konkreettisilla tavoitteilla ja mittareilla:

- Itseensä ja tulevaisuuteen luottava opiskelija
- Vaikuttava elinvoiman edistäjä
- Hyvinvoivat gradialaiset
- Maailman kiinnostavin jatkuvasti oppiva yhteisö

Näistä ensimmäinen määrittelee kehitystyötä opiskelijan oppimisen sekä työelämä- ja jatko-opintotaitojen edistämiseksi. Toinen määrittelee Gradian tavoitteita alueellisena, kansallisena ja kansainvälisenä vaikuttajana sekä elinvoiman edistäjänä. Kolmas kuvaa tavoitteet opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvoinnin edistämiseksi ja neljäs maailman muutoksessa mukana pysymistä, jatkuvaa oppimista, rohkeaa uudistumista sekä kiinnostavia uusia avauksia.

Strategian toteutuskausi on nelivuotinen, joten kaikkia strategian tavoitteita ei edistetä kaikilla tulosalueilla jokaisena strategivuonna. Vuoden 2026 strategian teemavuosi on Itseensä ja tulevaisuuteen luottava opiskelija, joka painottuu myös toiminnallisissa tavoitteissa.

Vuoden 2026 toiminnan suunnittelun painopisteiksi on valittu seuraavat strategiset tavoitteet, joihin seuraavissa luvuissa esitellyt tulosalueiden toiminnalliset tavoitteet kohdentuvat talousarviovuonna.

Itseensä ja tulevaisuuteen luottava opiskelija

- Meillä ihan jokainen oppii
- Gradiassa yhdistyvät sivistys ja taitaminen
- Gradian opiskelija luottaa opetuksen ja toiminnan laatuun
- Sytytämme intohimon jatkuvaan oppimiseen

Vaikuttava elinvoiman edistäjä

- Gradia on halutuin työpaikkojen osaamisen kehittäjä
- Gradia on tärkein elinvoimakumppani Keski-Suomessa

Hyvinvoivat gradialaiset

- Kaikki haluavat Gradiaan
- Gradiassa arki on sujuvaa

Maaailman kiinnostavin jatkuvasti oppiva yhteisö

- Toteutamme tulevaisuustaitoja kehittävää pedagogiikkaa
- Rakennamme älykkään teknologian organisaatiota
- Olemme viisaasti vastuullisia

Gradian strategiset työryhmät

Strategian seurannasta ja toimeenpanosta vastaavat Gradian ja oppilaitosten johtoryhmien lisäksi kolme Gradian toimintokattavaa foorumia:

- Pedagogisen uudistamisen foorumi
- Laadulla ja tiedolla johtamisen ryhmä ja
- Kansainvälinen osaaja –foorumi.

Näiden ryhmien tehtävänä on toimia laaja-alaisen toiminnan suunnittelun, arvioinnin ja koordinoinnin paikkoina sekä valmistella esityksiä päätöksentekoon.

Pedagogisen uudistamisen foorumin tarkoituksena on varmistaa, että Gradian toiminta tukee itseensä ja tulevaisuuteen luottavan opiskelijan tarpeita. Laadulla ja tiedolla johtamisen ryhmän tarkoituksena on varmistaa, että Gradian toiminta on laadukasta ja strategian sekä säädösten mukaista. Kv-osaajafoorumi vastaa kv-osaajien veto- ja pitovoiman kehittämisohjelman koordinaatiosta, tarjonnan ja kysynnän ennakoinnista, toiminnan suuntaamisesta sekä riskien arvioinnista. Pedagogisen uudistamisen foorumin ja kv-osaajafoorumin puheenjohtajana toimii rehtori Minna Sillanpää. Laadulla ja tiedolla johtamisen ryhmän puheenjohtaja on rehtori Samuli Laitinen.

Gradian työelämävaltuuskunta tukee Gradian perustehtävää toimimalla työ- ja elinkeinoelämän, yrittäjyyden, koulutusyhteistyön sekä koulutuksen ja osaamisen ennakoinnin ja kehittämisen foorumina. Kaudella 2026–2029 se tulee toimimaan myös toiminnanohjauksen kokeilun ohjausryhmänä Gradiassa. Gradian hallitus päättää työelämävaltuuskunnan uudesta kokoonpanosta ja tehtävistä marraskuussa 2025.

Gradian yhteinen tulokortti

		TA 2026
Itseensä ja tulevaisuuteen luottava opiskelija	Suoritettut tutkinnot	4 375
	Opiskelijamäärä	11 389
	Opiskelijatytytyväisyys	4,4
Vaikuttava elinvoiman edistäjä	Työelämäpalaute	4,4
Hyvinvoivat gradialaiset	Henkilöstömäärä	958
	Henkilötyövuodet	933
	Terveys-%	65 %
Maailman kiinnostavin jatkuvasti oppiva yhteisö	Jätteiden kierrätysaste	> 60 %
	Sähkön ominaiskulutuksen muutos	-1 %
	Gradian käytössä olevien tilojen kokonaisneliömäärä (hum2)	136 184
	Toimintatuotot, ulkoiset	108 989 000 €
	Toimintakulut, ulkoiset	97 368 000 €
	Investoinnit	11 234 000 €

Kuvio 5. Tulokortti kuntayhtymä yhteensä

2.2 Ammattiopisto Gradia

Yleiskatsaus toimintaan

Ammattiopisto Gradia vastaa monipuolisesti Keski-Suomen alueen koulutus- ja osaamistarpeisiin. Oppilaitos tarjoaa ammatillista koulutusta sekä oppivelvollisille nuorille että työikäisille aikuisille. Valikoimaan kuuluu noin 100 ammatillista tutkintoa, TUVA-koulutus ja muita valmentavia koulutuksia, lyhytkoulutuksia sekä aikuisten perusopetusta. Lisäksi Ammattiopisto Gradia järjestää taiteen perusopetusta eri ikäisille musiikin ja tanssin harrastajille.

Ammattiopisto Gradiassa opiskelee joka päivä keskimäärin 8 600 opiskelijaa. Suurin opiskelijamäärä on ammatillisissa perustutkinnoissa tai sen osissa (5 600). Oppivelvollisuuslain mukaisessa maksuttomuuden piirissä on päivittäin keskimäärin 3 200 opiskelijaa. Vuotuinen opiskelijavirtauma on yli 17 000 opiskelijaa.

Ammattiopisto Gradialla on toimipisteet Jyväskylässä, Jämsässä ja Laukaan Lievestuoreella. Jämsässä järjestetään koulutusta kahdeksalla eri alalla, Lievestuoreella kolmella. Opetus toteutetaan joustavasti – osa opinnoista suoritetaan työpaikoilla, osa ohjattuina etä- ja verkko-opintoina. Tämä mahdollistaa opiskelun lähellä kotia sekä tukee opiskelijoiden yksilöllisiä valintoja ja edistää työllistymistä. Gradia tekee tiivistä yhteistyötä yritysten, julkisyhteisöjen ja työllisyysalueiden kanssa, jotta koulutuspalvelut olisivat joustavia ja vastaisivat alueen tarpeisiin.

Toiminta vuonna 2026

Gradian strategian teemavuotena on ”Itseensä ja tulevaisuuteen luottava opiskelija”. Tähän vastataan riittävällä opetuksella ja ohjauksella sekä oppimisen tuella. Ammatillisessa koulutuksessa oppimisen tuen uudistus tulee voimaan 1.8.2026. Siihen valmistautuminen ja toimenpiteiden käyttöönotto jatkuu vuonna 2026. Käyttöönottoa tukee lukiokoulutuksen kanssa yhteistyössä rakennettu Gradia-tasoinen oppimisen tuen suunnitelma. Tavoitteena on myös lisätä opiskelijoiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vahvistaa kansalaistaitoja.

Vuoden 2026 toiminnallisissa tavoitteissa painotetaan erityisesti koulutuksen vaikuttavuutta. Tämä tarkoittaa työllistymiseen ja jatko-opintoihin siirtymiseen liittyviä toimenpiteitä kuten yritysyritysten tiivistämistä, tehostettua uraohjausta ja sujuvia siirtoja toiselta asteelta korkeakouluun.

Aikuiskoulutuksen tarjontaa sekä menetelmiä uudistetaan vastaamaan entistä paremmin muuttuvia työelämän tarpeita. Ammatillisen aikuiskoulutuksen osalta käynnistettiin keväällä 2025 kehittämistyö, joka jatkuu vuoden 2026 aikana. Siinä arvioidaan tutkintotarjonnan kokonaisuutta sekä kehitetään koulutusten toteutusmalleja uuden rahoitusmallin tavoitteiden mukaisesti.

Ammatillisen koulutuksen ja työllisyysalueiden välistä yhteistyötä vahvistetaan edelleen vuonna 2026. Tavoitteena on varmistaa, että koulutustarjonta vastaa alueellisiin osaamis- ja työvoimatarpeisiin sekä tukee työllisyyttä ja elinvoimaa. Jyväskylä–Muurame-työllisyysalueen kanssa jatketaan sidosyksikköhankintoja koskevan sopimuksen toista toimintavuotta. Työvoimakoulutusten suuntaaminen ja toteutus perustuvat työllisyysalueen ajankohtaisiin osaamis- ja työvoimatarpeisiin. Yhteistyön kehittämällä tuetaan alueellista työllisyyttä, osaamisen vahvistamista ja koulutuksen vaikuttavuutta.

Oppisopimusten määrässä on vuonna 2025 ollut laskeva suunta. Tähän pyritään vastaamaan oppisopimuksen tunnettuuden lisäämisellä ja erilaisilla joustavilla oppisopimusmalleilla. Oppisopimusten määrän kehittymiseen vaikuttaa oleellisesti alueen talous- ja työllisyystilanne.

Vuonna 2026 käynnistyy kahdeksanvuotinen ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauskokeilu, johon Gradia on valittu mukaan. Toiminnanohjauskokeilu tulee vaikuttamaan merkittävästi ammattiopiston toimintaan ja sen kehittämiseen. Toiminnanohjauskokeilun tavoitteiden saavuttaminen edellyttää entistä tiiviimpää yhteistyötä alueen yritysten kanssa. Tätä pyritään edistämään uudella yhteistyön rakenteilla erityisesti karkialojen osalta.

Talousarviovuonna vahvistetaan ja laajennetaan henkilöstön osaamista kansainvälisyydessä ja tekoälyyn liittyvässä osaamisessa. Älykkään organisaation tavoitteita edistetään myös osana kiinteistöjen kehittämisohjelmaa Harjun ja Viitanien kampusten oppimisympäristöjä suunniteltaessa.

Toiminnalliseen ja taloudellisiin tavoitteisiin vastataan tehostamalla ja yhtenäistämällä koulutusalojen koulutussuunnittelua esimerkiksi resurssien hyödyntämisessä.

Taloudellinen kestävyys ja henkilöstöresurssit

Talousarviovuonna 2026 Ammattiopisto Gradian talouden ennakoidaan säilyvän vakaana. Tulos on ylijäämäinen ja sen arvioidaan olevan noin 1,7 miljoonaa euroa. Vuosi 2026 on ensimmäinen uuden rahoitusmallin mukainen toimintavuosi. Ammattiopisto Gradian taloutta tukee suhteellisen iso oppivelvollisten opiskelijoiden osuus verrattuna moneen muuhun ammatillisen koulutuksen järjestäjään. Lisäksi taloudellista vakautta lisää vuonna 2022 tehdyt talouden sopeutustoimet ja uudelleen organisoituminen 1.8.2023 alkaen.

Vuonna 2026 jatketaan edelleen tarkkaa talouden pitoa. Toiminta mitoitetaan siten, että se antaa riittävän vakaan pohjan myös tulevien vuosien mahdollisiin rahoitusleikkauksiin tai muiden tulojen pienenemiseen. Investointitasoa nostetaan hieman 1,35 miljoonaan euroon (v. 2025 1,2 miljoona euroa). Korotuksella varmistetaan se, ettei investointivelkaa pääse syntymään, jolloin se rasittaisi tulevien vuosien taloutta. Henkilöstömäärän ennakoidaan pysyvän vuonna 2026 edellisen vuoden tasolla ja olevan talousarviovuoden lopussa 601 työntekijää. Henkilötyövuosiksi muutettuna määrän arvioidaan olevan 589 henkilötyövuotta.

Yhteishaun hakijamäärän odotetaan pysyvän talousarviovuonna edellisvuosien tasolla. Aikuiskoulutuksen hakijamäärien kehityksessä on epävarmuustekijöitä, jotka liittyvät Suomen yleiseen talous- ja työmarkkinatilanteeseen, aikuiskoulutustuen loppumiseen sekä työllisyysalueiden ja ammatillisen koulutuksen rahoituksen muutokseen.

Jos työikäisten opiskelijoiden määrää ei saada lisättyä vuodesta 2025, tulee tämä näkymään rahoitukseen liittyvien suoritteiden vähenemisenä ja heijastuu taloussuunnitelmavuosien 2027–2028 valtionosuuden määrään. Vuonna 2027 on myös sidosyksikköhankintoja koskevan sopimuksen ensimmäinen optiovuosi. Mikäli työllisyysalueen hankinnat Ammattiopisto Gradialta loppuvat tai vähenevät huomattavasti, on sillä suora vaikutus taloussuunnitelmavuosien talouteen.

Taloussuunnitelmavuodet 2027–2028 säilyvät arvion mukaan edelleen ylijäämäisinä, mikäli yllä kuvatut riskit eivät toteudu. Ylijäämän arvioidaan selkeästi pienenevän talousarviovuodesta 2026 siten, että taloussuunnitelmavuoden 2028 ylijäämän ennakoidaan olevan vain niukasti ylijäämäinen. Joustoa ammattiopiston kykyyn reagoida taloudelliseen riskiin tuo suuri eläköityvän henkilöstön määrä taloussuunnitelmavuosien aikana. Samalla on kuitenkin varmistettava riittävä henkilöstöresurssi ja henkilöstön osaaminen laadukkaan koulutuksen järjestämiseksi. Mahdollisiin muutoksiin valmistaudutaan Gradia-tasoisella strategisella henkilöstösuunnittelulla.

✓ ITSEENSÄ JA TULEVAISUUTEEN LUOTTAVA OPISKELIJA (6)
1.1. Opiskelija saa riittävästi opetusta, ohjausta ja oppimisen tukea opintojen etenemisen turvaamiseksi
2.1. Opiskelijan kansalaistaidot kehittyvät ja osallisuus opiskeluun, työelämään sekä yhteiskuntaan vahvistuvat
2.2. Opiskelijalla on valmiudet jatkaa korkeakouluopintoihin ja mahdollisuus valita korkeakouluopintoja osana ammatillista tutkintoa
3.1. Opiskelija saa ohjausta oikean polun löytämiseen ja oppimisen tapoihin, opiskelijalla on mahdollisuus laadukkaaseen oppimiseen
4.1. Koulutustarjonta on aiempaa vaikuttavampaa
4.4. Mahdollistamme jatkuvan oppimisen polut ja siirtymät nivelvaiheesta toiselle asteelle ja sieltä työelämään
✓ VAIKUTTAVA ELINVOIMAN EDISTÄJÄ (4)
5.1. Työpaikoille on tarjolla helposti hyödynnettäviä ja monipuolisia oppisopimusvaihtoehtoja
6.1. Työllisyysalueille tuotettu palvelu on sujuvaa ja vaikuttavaa sekä tukee yhteistyön jatkuvuutta.
6.2. Työelämä ja yritykset sitoutuvat yhteistyöhön toiminnanohjauskokeilun toimenpiteiden suunnittelussa (valitut kärkialat)
6.3. Yrityksille on tarjolla kasvua ja osaamisen kehittämistä tukevia monipuolisia palveluja (valitut alat)
✓ HYVINVOIVA GRADIALAINEN (3)
8.1. Ammatillinen lisäkoulutus (at/eat) on houkutteleva ja kiinnostava vaihtoehto eri kohderyhmille
9.1. Koulutussuunnittelu on yhtenäistä ja resurssitehokasta (painopisteenä henkilöstö, tilat, ajoneuvot)
9.2. Yhteissuunnittelua muiden tulosalueiden kanssa parannetaan huomioiden eri tulosalueiden tarpeet.
✓ MAAILMAN KIINNOSTAVIN JATKUVASTI OPPIVA YHTEISÖ (5)
14.1. Opetus- ja ohjaushenkilöstön kv-osaaminen lisääntyy: kielitietoisuus ja englannin kielellä opettamisen taito
14.5. Henkilöstön tekoälyyn liittyvän osaamisen kehittäminen on tavoitteellista
15.1. Raportointi tukee ammatillisen koulutuksen lähijohtamista ja arjen koulutustoimintaa
15.7. Viitaniemen ja Harjun kampuksen tila- ja opetusteknologiaratkaisut tukevat pedagogiikkaa.
16.8. Huomioidaan vastuullisuus Viitaniemen ja Harjun kampuksen tilaratkaisujen suunnittelussa.

Kuvio 6. Ammattiopisto Gradian toiminnalliset tavoitteet 2026

Ammattiopisto Gradia tulokortti

		TA 2026
Itseensä ja tulevaisuuteen luottava opiskelija	Suoritetut tutkinnot	2 560
	Ammatilliset perustutkinnot	1 800
	...joista kaksoistutkinnon suorittaneita	110
	Ammattitutkinnot	520
	Erikoisammattitutkinnot	240
	Ammatilliset osatutkinnot (pt, at, eat)	850
	Netto-opiskelijamäärä	8 610
	Ammatilliset perustutkinnot (koko tutkinto)	5 200
	Ammattitutkinnot (koko tutkinto)	750
	Erikoisammattitutkinnot (koko tutkinto)	380
	Ammatilliset tutkinnot (pt, at, eat, tutkinnon osien suorittajat)	600
	TUVA	200
	Aikuisten perusopetus	130
	Taiteen perusopetus	1 200
	Muu ei-tutkintoon johtava koulutus	150
	Opiskelijatytytyväisyys	4,4
Vaikuttava elinvoiman edistäjä	Opiskelijoiden kokemus oppimisesta	4,4
	Opiskelijavuosien määrä	6 200
	Osaamispistekertymä	495 000
	Työelämä- ja yrityskumppanuudet	
	Koulutussopimuspaikat	2 300
	Oppisopimuspaikat	700
Hyvinvoivat gradialaiset	Muut työ- ja yrityselämäkumppanit	1 700
	Työelämäpalaute	4,4
	Työpaikkaohjaajien kokonaistyytyväisyys	4,4
	Työpaikkojen kokonaistyytyväisyys	4,4
	Oppisopimusten määrä	1 650
	Henkilöstömäärä	601
Maailman kiinnostavin jatkuvasti oppiva yhteisö	Opetus- ja ohjaushenkilöstö	510
	Johto ja esihenkilöt	24
	Muu henkilöstö	67
	Henkilötyövuodet	589
	Opiskelijoiden kokemus turvallisuudesta	4,6
	Opiskelijaliikkuvuus	2,8 %
	Opiskelijayrittäjien määrä	190
	Toimintatuotot, ulkoiset	78 195 000 €
	Toimintakulut, ulkoiset	50 841 000 €
	Investoinnit	1 350 000 €

Kuvio 7. Ammattiopisto Gradian tulokortti

2.3 Gradia-lukiot

Jyväskylän lukiokoulutuksen historia alkaa ensimmäisen suomenkielisen oppikoulun Jyväskylän yläalkeiskoulun perustamisesta 1858. Gradia-lukioilla on kunnia jatkaa tehtäväänsä modernin suomalaisen sivistyksen rakentajana ja edelläkävijänä. Gradia-lukiot muodostuvat Jyväskylän Lyseon lukioista ja Schildtin lukioista sekä Jyväskylän aikuislukioista. Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Gradia-lukioiden tehtävänä on tarjota opiskelijoille laadukas, monipuolinen, turvallinen ja moderni oppimisympäristö. Gradia-lukiot kasvattavat opiskelijoistaan jatkuvan oppimisen periaatetta toteuttavia aktiivisia oppijoita.

Opiskelijan kasvua oman opiskelupolkunsa löytämiseen ja oppimisestaan tietoiseksi elinikäiseksi oppijaksi tuetaan monin eri tavoin. Opiskelijoiden yksilöllisten opintopolkujen valintoja vahvistavat opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämät erityiset koulutustehtävät (linjat): englanninkielinen IB Diploma Programme Jyväskylän Lyseon lukiossa (IB World School) sekä valtakunnalliset urheilulinja ja musiikki-ilmaisun linja Schildtin lukiossa. Gradia-lukioiden jo ennestään monipuolista koulutustarjontaa täydentää Opetus- ja kulttuuriministeriön marraskuussa 2025 Jyväskylän Lyseon lukiolle myöntämä englanninkielisen lukiokoulutuksen järjestämislupa. Englanninkielinen lukiokoulutus käynnistyy 1.8.2026. Lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus valita laajasti EduJyväskylän tarjoamia korkeakouluopintoja.

Molemmat päivälukiot ovat vahvoja ja monipuolisia yleislukioita, joissa opiskelijalla on mahdollisuus rakentaa lukiopolkunsa omien vahvuksiensa ja kiinnostuksen kohteidensa mukaan. Vahvan luonnontieteiden tarjonnan lisäksi opiskelija voi painottaa opinnoissaan niin yhteiskunnallisia aineita, kansainvälisyyttä kuin yrittäjyyttäkin. Vastapainona lukion teoriaopinnoille pyritään tarjoamaan laajasti myös taito- ja taideaineita. Lisäksi omana paikallisena linjana Gradia-lukioissa toimii yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa toteutettava IT-linja. IT-linjan sisällä opiskelijoilla on suuntautumisvaihtoehtoina tietojenkäsittelytieteen kandidaatti- ja maisteriohjelman tai tieto- ja ohjelmistotekniikan kandidaatti- ja DI-ohjelman opinnot.

Jyväskylän aikuislukio on Keski-Suomen ainoa aikuislukio. Se järjestää myös aikuisten perusopetusta tietyissä aineissa. Tutkintotavoitteinen aikuisten perusopetus on keskitetty Ammattiopisto Gradiaan. Jyväskylän aikuislukiossa tehtyä määrätietoista työtä verkko-opetuksen kehittämiseksi jatketaan koko lukiokoulutuksen tasolla. Tavoitteena on, että monipuoliset verkko-opintomahdollisuudet tukevat kaikkien opiskelijoiden yksilöllisiä opintopolkujaa.

Gradia-lukiot ovat kansallisesti ja kansainvälisesti aktiivisia toimijoita lukiokoulutuksen toteuttamisessa ja kehittämisessä. Ne toimivat vuorovaikutteisesti Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian kokonaisuudessa ja ovat osa Gradian, Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän yliopiston muodostamaa EduJyväskylä-osaamiskeskittymää. EduJyväskylän viitekehityksessä tapahtuva yhteistyö korkeakoulujen kanssa tarjoaa lukion opiskelijoille oivalliset mahdollisuudet opiskella korkeakouluopintoja jo lukioaikana.

Gradian strategia sekä kehittämisohjelmat tukevat vahvasti lukiokoulutuksen kehittämistä. Lukiokoulutuksen edunvalvomiseksi ja uudistamiseksi toimitaan mm. Kuntaliiton lukiofoorumissa, Kuntatyöntantajien lukiotyöryhmässä ja valtakunnallisissa verkostoissa, kuten TOP9 (Jyväskylä, Oulu, Turku, Tampere, Espoo, Helsinki, Vantaa, Lahti ja Kuopio), Viisiapila (Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Hämeenlinna, Mikkeli) sekä kansainvälisissä verkostoissa esimerkiksi IB-koulutukseen liittyen. Gradia-lukiot ovat edustettuna myös valtakunnallisen Pro Lukio -yhdistyksen hallituksessa. Lisäksi Schildtin lukio on yksi OPH:n hallinnoiman lukioiden kehittämisverkoston koordinaattorilukioista. Verkoston kautta tehdään alueellista ja kansallista lukiokoulutuksen kehittämistyötä. Koulutuksen kehittämistä tuetaan myös aktiivisella hanketyöllä, jonka toiminta ohjaa lukioiden opetussuunnitelma sekä Gradian pedagogisen uudistamisen kehittämisohjelma.

Laskentapäivänä 20.9.2025 lukioiden tutkintotavoitteinen opiskelijamäärä oli 2881 opiskelijaa, joista nuorten koulutuksessa oli 2713 opiskelijaa. Lukioiden arvioitu laskennallinen (keskimääräinen) vuoden 2026 opiskelijamäärä on noin 2810, josta nuorten koulutuksessa on noin 2625. Schildtin lukiossa opiskelijoita on noin 1370 ja Lyseon lukiossa noin 1255. Erityisten koulutustehtävien linjoilla opiskelijoita on 20.9.2025 tilanteen mukaan 520 seuraavasti: englanninkielisessä IB-koulutuksessa (Lyseo) 168, urheilulinjalla (Schildt) 247 ja musiikki-ilmaisulinjalla (Schildt) 105. Lukioiden päätoiminen henkilöstömäärä lukuvuoden 2025–2026 alussa oli 171. Opetus- ja ohjaushenkilöstöä oli 163 ja muuta henkilöstöä 8. Vuoden 2026 aikana henkilöstömäärä nousee määräaikaisten työsuhteiden myötä 175:een.

Gradia-lukioiden rahoituksen alijäämäisyys on lukiokoulutuksen valtakunnallisesta rahoitusmallista johtuva jatkuva ongelma. Jyväskylän kaupungin viime vuosina antama lisärahoitus on olennaisesti auttanut pitämään Gradia-lukioiden opetuksen määrän kohtuullisen lähellä muiden suurehkojen kaupunkien lukioita. Vuonna 2025 opetustoiminta pystyttiin toteuttamaan valtionosuuden ja Jyväskylän kaupungin 875 000 € lukiotuen tulotason mukaisesti, ja siihen on sitouduttu jatkossakin. Kaupungin tuesta huolimatta Gradia-lukioiden on jatkuvasti kehitettävä oppimisympäristöjään ja toimintaansa talouden tasapainon turvaamiseksi. Kaupungin lukiotuen mahdollinen pieneneminen tai poistuminen kohdentuu suoraan täysimääräisenä Gradia-lukioiden opintotarjontaan.

Vuoden 2026 talousarvion valmistelussa ja lukuvuosien 2025–2026 ja 2026–2027 opintotarjonnan suunnittelussa on jatkettu kaikkien kolmen lukion keskinäisen yhteistyön lisäämistä niin opettajaresurssin kuin opintojen toteutumisenkin näkökulmasta. Tavoitteena on turvata opiskelijan opintopolut mahdollisimman monipuolisesti haastavasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta.

Vuoden 2026 toiminnassa painottuu kuntayhtymän strategian teemavuosi Itseensä ja tulevaisuuteensa luottava opiskelija. Lisäksi toiminnallisissa tavoitteissa painottuvat laatutyö, vastuullisuus sekä tiedolla johtamisen kehittäminen.

ITSEENSÄ JA TULEVAISUUTEEN LUOTTAVA OPISKELIJA (6)
1.3. Oppimisen tuki kuuluu kaikille
1.4. Lisäämme opiskelijoiden sitoutumista opiskeluun
3.3. Laatukäsikirja on ajantasainen ja toimintaohjeet täysipainoisesti käytössä
3.4. Vahvistamme yhteisönä opiskelijan pärjäämistä
4.2. Valmistuneet opiskelijat jatkavat aiempaa nopeammin korkea-asteelle
4.3. Opiskelija osaa ja uskaltaa osallistua
HYVINVOIVA GRADIALAINEN (4)
9.7. Kohdennamme käytössä olevat resurssit oikein.
9.8. Teemme perusteltuja päätöksiä oikea-aikaisesti sekä lukiokoulutuksessa että koko kuntayhtymässä.
9.9. Jokainen haluaa, osaa ja uskaltaa osallistua yhteiseen suunnitteluun.
9.13. Yhteissuunnittelua muiden tulosalueiden kanssa parannetaan huomioiden eri tulosalueiden tarpeet.
MAAILMAN KIINNOSTAVIN JATKUVASTI OPPIVA YHTEISÖ (5)
14.4. Suunnittelemme tarkoituksenmukaista täydennyskoulutusta.
15.5. Raportointityökalut tukevat pedagogista kehittämistä ja toiminnan suunnittelua.
15.6. Harjun kampuksen tila- ja opetusteknologiaratkaisut tukevat oppimista
16.6. OKKA-säätiön kestävä kehityksen sertifikaatin tavoitteet täyttyvät.
16.7. Huomioidaan vastuullisuus Harjun kampuksen tilojen ja toimintakulttuurin suunnittelussa.

Kuvio 8. Gradia-lukiot toiminnalliset tavoitteet 2026

Gradia-lukiot tulokortti

		TA 2026
Itseensä ja tulevaisuuteen luottava opiskelija	Suoritetut tutkinnot	1 815
	Ylioppilastutkinto	875
	...josta kaksoistutkinnon suorittaneita	80
	IB-tutkinto (Diploma)	60
	Lukion oppimäärän suorittaneet	800
	VOS-opiskelijamäärä (tutkintotavoitteinen)	2 779
	Opiskelijatytytyvyisyys	4,3
	Ensimmäisen toisen asteen tutkinnon läpäisy 3,5 vuodessa	90 %
	Valmistuneiden sijoittuminen jatko-opintoihin	50 %
Hyvinvoivat gradialaiset	Opiskelijoiden kokemus oppimisesta	4
	Henkilöstömäärä	175
	Opetus- ja ohjaushenkilöstö	166
	Johto ja esihenkilöt	8
	Muu henkilöstö	1
	Henkilötyövuodet	168
Maailman kiinnostavin jatkuvasti oppiva yhteisö	Opiskelijoiden kokemus turvallisuudesta	90 %
	Opiskelijaliikkuvuus	8,0 %
	Toimintatuotot, ulkoiset	24 670 000 €
	Toimintakulut, ulkoiset	17 160 000 €
	Investoinnit	960 000 €

Kuvio 9. Gradia-lukiot tulokortti

2.4 Hallinto ja kehittäminen

Gradian hallinnon ja kehittämisen tulosalueen perustehtävänä on varmistaa koulutuskuntayhtymän toiminnan sujuvuus, lainmukaisuus ja vaikuttavuus tuottamalla toimivat ja asiantuntevat tukipalvelut kuntayhtymän tulosalueille. Tulosalue tukee Gradian oppilaitoksia niiden perustehtävässä – laadukkaan ja tuloksellisen toisen asteen koulutuksen järjestämisessä – huolehtimalla hallinnollisista, taloudellisista, henkilöstöön ja opiskelijoihin liittyvistä palveluista, turvallisuudesta ja järjestelmistä, viestinnästä sekä koulutustoiminnan kehittämisestä.

Gradiassa hallinnon ja kehittämisen palvelut tuotetaan keskitetysti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti, yhteistyössä oppilaitosten ja muiden sidosryhmien kanssa. Tulosalue toimii strategisena ja operatiivisena kumppanina, joka mahdollistaa oppimisen, johtamisen ja kehittämisen edellytykset koko kuntayhtymässä. Sen tehtävänä on luoda rakenteet ja prosessit, jotka tukevat organisaation tavoitteiden saavuttamista, henkilöstön hyvinvointia ja opiskelijoiden ja henkilökunnan sujuvaa arkea.

Tulosalue jakautuu kahteen toimintayksikköön: hallintopalveluihin ja kehittämispalveluihin.

- Hallintopalvelut koostuvat neljästä osa-alueesta: johtamisen tukipalvelut, opintotoimistopalvelut, talouspalvelut ja henkilöstöpalvelut. Hallintopalveluiden vastuulle kuuluvat myös kuntayhtymän turvallisuus sekä hankintapalvelut.
- Kehittämispalvelut tukevat oppilaitosten koulutustoimintaa ja sen kehittämistä. Yksikkö koostuu neljästä palvelualueesta: digipalvelut, haku- ja opiskelijapalvelut, hanke- ja kansainvälisyyspalvelut sekä viestintä- ja markkinointipalvelut.

Tulosalueen henkilöstömäärä ensi vuodelle on 110, joka on noin 108 henkilötyövuotta.

Vuodelle 2026 hallinnon ja kehittämisen tulosalueella on asetettu 12 toiminnallista tavoitetta. Teemavuonna tulosalueella vahvistetaan opiskelijoiden kuulemista opiskelijaa koskevien prosessien ja palveluiden kehittämisessä. Elinvoimaa edistetään kansainvälisen rahoituksen hankinnalla, omistajakuntayhteistyötä vahvistamalla, kansainvälisten opiskelijoiden hakeutumista kehittämällä sekä toiminnanohjauksen kokeilun organisoimalla.

Hyvinvoivat gradialaiset -kärkeä edistetään digimarkkinoinnilla, manuaalisen työn vähentämisellä, uuden palveluportaalin käyttöönotolla, opiskelijapalveluiden uudelleen organisoinnilla ja sisäisen yhteistyön kehittämällä.

Maaailman kiinnostavin jatkuvasti oppiva yhteisö -kärjen tavoitteita edistetään henkilöstön kansainvälisyyskoulutuksilla, Digilabs-ympäristöllä, tekoälyn hyödyntämisellä ja hallinnon kriittisten pisteiden kartoituksella.

Maaailman kiinnostavin jatkuvasti oppiva yhteisö -kärjen tavoitteita edistetään henkilöstön kansainvälisyyskoulutuksilla, Digilabs-ympäristöllä, tekoälyn hyödyntämisellä ja hallinnon kriittisten pisteiden kartoituksella.

Vuoden 2026 aikana tulosalueella aloitetaan kuntayhtymän taloushallintojärjestelmän hankintaprojekti. Tavoitteena on uuden järjestelmän käyttöönotto vuoden 2028 alussa. Järjestelmähankintaan ja –projektiin liittyen on tehty investointivaraus vuodelle 2027.

▼ ITSEENSÄ JA TULEVAISUUTEEN LUOTTAVA OPISKELIJA (1)
3.5. Hallinnon ja kehittämisen opiskelijaa koskevia prosesseja kehitetään opiskelijoita osallistaen yhteistyössä oppilaitosten kanssa.
▼ VAIKUTTAVA ELINVOIMAN EDISTÄJÄ (4)
6.4. Gradia vahvistaa kansainvälisen rahoituksen hyödyntämistä muiden rahoituslähteiden supistuessa
6.5. Omistajakuntien sitoutuminen Gradiaan vahvistuu
6.6. Gradian tunnettuus kv-osaajien kouluttajana kasvaa ja kansainvälisten hakijoiden hakemusten laatu paranee
6.7. Toiminnanohjauskokeilun käynnistyminen etenee tavoiteaikataulussa.
▼ HYVINVOIVA GRADIALAINEN (3)
8.2. Gradian digimarkkinointi ja sitä koskeva päätöksen teko perustuu dataan.
9.3. Manuaalisen työn vähentäminen ja uuden palveluportaalin toimintamallin onnistunut käyttöönotto.
9.10. Yhteissuunnittelua muiden tulosalueiden kanssa parannetaan huomioiden eri tulosalueiden tarpeet.
▼ MAAILMAN KIINNOSTAVIN JATKUVASTI OPPIVA YHTEISÖ (4)
14.2. Henkilöstön kansainvälinen osaaminen lisääntyy.
14.3. Digilabs vahvistaa pedagogista kehittämistä ja älyteknologian hyödyntämistä tarjoamalla saavutettavat tilat ja digityökalut käyttäjälähtöisesti
15.2. Tekoälyä hyödynnetään useimmissa työtehtävissä ja tekoälyä on integroitu joihinkin järjestelmiin.
16.1. Kriittiset hallinnon prosessit on kartoitettu ja niiden kontrollipisteet on tunnistettu ja dokumentoitu. Ohjeistusten ajantasaisuus on varmistettu.

Kuvio 10. Hallinto ja kehittäminen toiminnalliset tavoitteet 2026

Hallinto ja kehittäminen tulostkortti

		TA 2026
Hyvinvoivat gradialaiset	Henkilöstömäärä	110
	Opetus- ja ohjaushenkilöstö	0
	Johto ja esihenkilöt	8
	Muu henkilöstö	102
	Henkilötyövuodet	108
Maaailman kiinnostavin jatkuvasti oppiva yhteisö	Toimintatuotot, ulkoiset	2 010 000 €
	Toimintakulut, ulkoiset	12 876 000 €
	Investoinnit	424 000 €

Kuvio 11. Hallinto ja kehittäminen tulostkortti

2.5 Gradia-ravintolat

Gradia-ravintoloiden perustehtävänä on tuottaa koulutuskuntayhtymässä asiakaslähtöisiä, kustannustehokkaita, laadukkaita ja luotettavia opiskeljaruokailu-, henkilöstöruokailu- ja kokouspalveluita. Toinen Gradia-ravintoloiden perustehtävä on toimia koulutuskuntayhtymän opiskelijoiden työpaikalla tapahtuvan oppimisen koulutuspaikkana sekä hyvänä mallina alan kannattavasta ja kannustavasta yrittäjämäisestä toiminnasta opiskelijoille ja omalle henkilöstölle. Gradia-ravintoloiden toimintaa ohjaavia toimintaperiaatteita ovat työnilo, palvelualttius, asiakaslähtöisyys sekä kilpailukykyisyys.

Gradia-ravintolat toimii koulutuskuntayhtymän työpaikalla tapahtuvan oppimisen koulutuspaikkana. Ravintoloissa työskentelee opiskelijoita ruoanvalmistus- leivonta-, asiakaspalvelu- sekä kuljetustehtävissä. Opiskelijoiden oppimista ohjaa sekä opintoihin sisältyvät osaamisen näytöt vastaan ottaa ja arvioi Gradia-ravintoloiden työpaikkaohjaajakoulutuksen suorittanut henkilöstö.

Gradia-ravintolat koostuu yhdeksästä ravintolasta, jotka tuottavat kuntayhtymän oppilaitoksille opiskelija- ja henkilöstöruokailu- sekä kokous- ja kahviopalveluja Jyväskylässä (Oppilikka, Ykkönen ja Steiner Viitaniemessä, Lounastuuli Harjulla, Hoivakka Kukkulalla, Popina Kankaalla ja Musiikkikampus Pitkäkadulla), Lievestuoreella (Kyytipoika) ja Jämsässä (Kahveli). Myymälä Oppipuoti on myös osa Gradia-ravintoloiden toimintaa. Gradia-ravintolat myy lounas-, välipala- sekä kokouspalveluja myös Jyväskylän Steiner-koulun opiskelijoille ja henkilöstölle.

Gradia-ravintoloissa tarjotaan päivittäin yhteensä noin 3 000–4 800 opiskelijalounasta (vuoden 2026 budjetoitu keskiarvo on 3 715 lounasta/päivä x 190 päivää), 320–380 henkilöstölounasta (vuoden 2026 budjetoitu keskiarvo on 350 lounasta/päivä x 190 päivää) ja 140–160 Jyväskylän Steiner-koulun sekä 60–120 itse maksavien opiskelijoiden ateriaa. Gradia-ravintoloilla on neljä tuotantokeittiötä ja viisi palvelukeittiötä. Vuoden 2026 lopussa Gradia-ravintoloilla on yhteensä 40 työntekijää, mikä henkilötöyvuosina laskettuna vastaa 37 henkilön työpanosta. Gradia-ravintolat ostaa palvelukeittiöiden ruokakuljetuspalvelut Ammattiopisto Gradian Jyväskylän logistiikka-alalta opiskelijatyönä.

Gradia-ravintolat on aktiivisesti mukana Harjun kampuksen ruokapalveluiden suunnittelussa vuoden 2026 aikana, jotta elokuussa 2027 kampukselle siirtyvän Schildtin-lukion sekä muiden opiskelijoiden ruokapalveluiden järjestäminen onnistuisi parhaalla mahdollisella tavalla ruokailutilojen ja henkilöstön resurssoinnin osalta.

Opiskelu ja työnteko on vakiintunut hybridimalliin Gradiassa. Tämä aiheuttaa isoja vaihteluita Gradia-ravintoloiden asiakasmäärissä vuoden mittaan ja haastaa päivittäisten asiakas- ja työmäärien ennakointia etenkin Ammattiopisto Gradian ruokailijoiden osalta.

ITSEENSÄ JA TULEVAISUUTEEN LUOTTAVA OPISKELIJA (1)	
1.2.	Gradian vieraskielisten opiskelijoiden työelämäjaksojen laajentaminen useaan Gradia-ravintolaan.
HYVINVOIVA GRADIALAINEN (2)	
9.6.	Varmistamme, että tuotannonohjausjärjestelmämme prosessit ja prosessikuvaukset ovat kunnossa Jamix-tuotannonohjausjärjestelmässämme
9.12.	Yhteissuunnittelua muiden tulosalueiden kanssa parannetaan huomioiden eri tulosalueiden tarpeet.
MAAILMAN KIINNOSTAVIN JATKUVASTI OPPIVA YHTEISÖ (3)	
16.3.	Pienennämme asiakkaidemme lautashävikkiä
16.4.	Ekokompassi-ympäristösertifikaatti -laatu järjestelmän päivittäminen ajantasalle
16.5.	Gradia-ravintolat edistää opiskelijoiden terveellistä elämäntapaa.

Kuvio 12. Gradia-ravintolat toiminnalliset tavoitteet 2026

Gradia-ravintolat tulokortti

		TA 2026
Hyvinvoivat gradialaiset	Henkilöstömäärä	40
	Opetus- ja ohjaushenkilöstö	0
	Johto ja esihenkilöt	1
	Muu henkilöstö	39
	Henkilötyövuodet	37
Maailman kiinnostavin jatkuvasti oppiva yhteisö	Toimintatuotot, ulkoiset	1 887 000 €
	Toimintakulut, ulkoiset	3 411 000 €
	Investoinnit	0 €

Kuvio 13. Gradia-ravintolat tulokortti

2.6 Gradia-kiinteistöt

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen talousarvio 2026 löytyy kokonaisuudessaan kappaleesta 5.

2.7 Gradia-koulutuspalvelut Oy (kuntayhtymän tytäryhtiö)

Gradia-koulutuspalvelut Oy on Jyväskylän koulutuskuntayhtymän kokonaan omistama tytäryhtiö, jonka tehtävä on toimia kilpailuilla koulutusmarkkinoilla. Yhtiön toiminta käynnistyi vuoden 2015 alusta, joten edessä on kahdestoista tilikausi.

Vuoden 2025 aikana koulutusmarkkinoiden kilpailutilanne toimintaympäristössämme on muuttunut olennaisesti. Kilpailutuksien kautta hankittavien koulutuspalveluiden volyymi on vähentynyt noin 80 %, mikä on suoraan vaikuttanut yhtiön liikevaihtoon ja kannattavuuteen. Yhtiön hallitus teki alkuvuodesta 2025 päätöksen toimintakulujen sopeuttamisesta, joka toteutettiin ensin henkilöstön osa-aikaisilla lomautuksilla. Koska markkinatilanteessa ei ole tapahtunut huomattavaa muutosta, yhtiössä on sittemmin päädytty henkilöstön työsuhteiden päättämiseen.

Yhtiössä on siirrytty toimintamalliin, jossa koulutustoiminnan käytännön toteutuksen lisäksi myyntiin ja asiakkuustyöhön liittyvät tehtävät ostetaan yhtiön omistajalta eli Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradialta. Tilikauden 2026 keskeisimmät tavoitteet ovat yhtiön kannattavuuden turvaaminen sekä palveluprosessien tehokas hallinta muuttuneessa tilanteessa.

Toiminnan kannalta se tarkoittaa uusien koulutustuotteiden ja palvelumallien kehittämistä ja entistä tiiviimpää vuoropuhelua yritysasiakkaiden ja keskeisten sidosryhmien kanssa. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa yhteistä tavoiteasetantaa myynnin määrällisissä tavoitteissa ja resurssisuunnittelussa Gradian osaamispoolien ja koulutusalojen kanssa. Tilikauden 2026 aikana yhtiön asemointia suhteessa muuttuneeseen toimintaympäristöön tulee tarkastella uudelleen ja vakiinnuttaa toiminta uuteen tilanteeseen ja liiketoimintamalliin.

Yhtiö tuottaa koulutukset pääosin koulutuskuntayhtymältä ostetuilla resursseilla. Tukipalvelut ostetaan kuntayhtymältä lukuun ottamatta talous- ja palkkahallintoa, jotka tuottaa tilitoimisto. Vuoden 2026 talousarviossa yhtiön liikevaihtotavoite on 0,4 miljoonaa euroa ja tilikauden tulostavoite on nolla euroa. Tavoiteltava asiakasmäärä on arviolta 950.

Yhtiölle asetettu valtuuston sitova tavoite löytyy talousarvion kohdasta 1.7. Gradia-koulutuspalvelut Oy:n toimintaa ohjaavat valtuuston hyväksymä omistajapolitiikka ja konserniohje.

3 Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa

3.1 Kuntayhtymän talous 2026–2028

Koulutuskuntayhtymän toimintatuottojen kokonaismäärä (sisältää kuntayhtymän sisäiset ja ulkoiset toimintatuotot) vuonna 2026 arvioidaan olevan yhteensä 144,4 M €. Kuntayhtymän merkittävien toimintatuottoerä ovat opiskelijatuotot (valtionosuusrahoitus), jonka määräksi arvioidaan ensi vuodelle yhteensä 97,1 M € (TPE 2025 92,8 M €). Valtionosuusrahoituksen odotetaan kasvavan kuluvaan vuoteen verrattuna 4,3 M €.

Ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoitukseen ei tämän hetken tietojen mukaan ole kohdistumassa leikkauksia ensi vuodelle. Ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli uudistuu vuoden 2026 alusta, jonka myötä Ammattiopisto Gradian valtionosuusrahoitus pohjan odotetaan kasvavan kuluvaan vuoteen nähden 2,5 M € (+3,5 %). Ammattiopisto Gradian ensi vuoden opiskelijatuottojen arvioidaan olevan yhteensä 73,4 M €, joka koostuu ammatillisen koulutuksen valtionosuudesta (70,8 M €) sekä taiteenperusopetuksesta ja aikuisten perusopetuksesta (yhteensä 2,6 M €).

Lukiokoulutuksen valtakunnalliseen, keskimääräiseen yksikköhintaan odotetaan 6 %:n korotusta vuodelle 2026. Lukioiden arvioitu laskennallinen (keskimääräinen) vuoden 2026 opiskelijamäärä on noin 2810, jolloin lukiokoulutuksen valtionosuusrahoitus on yhteensä arviolta 23,7 M €. Yksikköhinnan korotus kasvattaa Gradia-lukioiden valtionosuutta noin 1,8 M €.

Kuntayhtymän ulkoisia myyntituottoja, vuokratuottoja, hankerahoitusta ja muita toimintatuottoja on budjetoitu ensi vuodelle yhteensä 11,8 M €. Näiden toimintatuottoerien odotetaan kokonaisuutena pienenevän kuluvaan vuoteen verrattuna -0,7 M € (TPE 2025 12,5 M €). Valtion julkisen talouden leikkaukset ovat vaikuttaneet tukiin ja avustuksiin (hanke- rahoitukseen) negatiivisesti, mikä näkyy myös kuntayhtymän budjetissa. Tukiin ja avustuksiin on budjetoitu ensi vuodelle 3,0 M €, mikä on 0,5 M € kuluvaan vuoden ennustetta vähemmän. Kuntayhtymän kaikki ulkoiset toimintatuotot (ulkoinen liikevaihto) vuodelle 2026 ovat yhteensä 109,0 M euroa (TPE 2025 105,4 M €).

Kuntayhtymän sisäisessä palvelumyynnissä ei ensi vuonna tapahdu merkittävää muutosta kuluvaan vuoteen nähden. Eri tulosalueiden väliset sisäiset palveluiden myynnit ja sisäiset vuokratuotot ovat arviolta yhteensä 35,4 M €. (TPE 35,8 M €). Kuntayhtymän sisäisten vuokratuottojen- ja kulujen osalta on syytä huomioida niiden pieneminen vuodesta 2025 eteenpäin. Sisäisten vuokratulojen/menojen pienemiseen vaikuttavat kiinteistöverojen aleneminen kiinteistövero-roselvityksen myötä sekä joidenkin kiinteistöjen merkittävä poistojen pieneminen vuodesta 2027 eteenpäin (vanhan poistopohjan loppuminen).

Kuntayhtymän toimintakuluihin (sisältäen sisäiset ja ulkoiset toimintakulut) on budjetoitu vuodelle 2026 yhteensä 132,8 M €. Tästä kuntayhtymän sisäisiä toimintakuluja on yhteensä 35,4 M € ja ulkoisia toimintakuluja yhteensä 97,4 M €. Kuntayhtymän merkittävien toimintakuluerä ovat henkilöstökustannukset, joihin on varattu ensi vuodelle 68,4 M € ja henkilöstömäärän on arvioitu olevan 958 henkilöä. Työehtosopimusten mukaiset yleiset palkankorotukset ovat ensi vuonna 1.8 alkaen 2,27 % + 1.10 alkaen 0,6 % paikallisia järjestelyeriä. Kun otetaan huomioon jo myös syksyllä 2025 voimaan astuneet 2,5 %:n yleiskorotukset, nousevat Gradian henkilöstökustannukset vuodesta 2025 vuoteen 2026 noin 3,5 M € (+5,5 %) Henkilöstökulujen suhde kuntayhtymän ulkoisiin tuloihin on näillä tiedoin ensi vuonna 62,8 %. Tavoitelukuna ja kestävä talouden mittarina suhdeluvun tulisi olla noin 60 %.

Kuntayhtymän ulkoisiin palveluiden ostoihin sekä aineisiin ja tarvikkeisiin on budjetoitu ensi vuodelle yhteensä 23,3 M € (TPE 22,8 M €). Ulkoiset vuokratustannukset ovat ensi vuonna arviolta 4,1 M € (TPE 3,9 M €). Ulkoiset vuokratustannukset sisältävät ulkoisten toimitilojen vuokrat sekä esimerkiksi leasinglaitevuokrat.

Kuntayhtymän vuoden 2026 talousarvion toimintakatteeksi muodostuu 11,6 M € (TPE 12,4 M €) ja vuosikatteeksi 11,3 M € (TPE 12,0 M €). Korkokuluihin on budjetoitu omistajakunnille maksettava peruspääoman korko 3 %. Kuntayhtymän suunnitelman mukaiset poistot ovat 9,9 M € (TPE 9,7 M €).

Kuntayhtymän oppilaitosten valtionosuuksien kasvun myötä kuntayhtymän tulos nousee ennakoitua korkeammalle tasolle ensi vuonna. Tilikauden tulokseksi vuodelle 2026 muodostuu 1,4 M € ja tilinpäätöserien jälkeen tilikauden ylijäämä on 2,4 M €.

Kuntayhtymän vuoden 2025 tilinpäätösennuste on talousarvion laadinnan hetkellä 3,4 M € ylijäämäinen. Oppilaitosten osalta Gradia-lukioiden odotetaan tekevän 0-tuloksen ja Ammattiopisto Gradian tulos on noin 2,0 M € ylijäämäinen. Kuntayhtymän tukipalveluiden tulosalueet (hallinto ja kehittäminen, Gradia-ravintolat ja Gradia-kiinteistöt liikelaitos) tekevät myös kaikki hieman ylijäämää.

Kuntayhtymän taloussuunnitelmavuosien 2027–2028 tulo-odotukset on arvioitu positiivisesti kehittyviksi, mutta arvioon sisältyy paljon epävarmuustekijöitä ja riskiä. Vuonna 2027 pidetään seuraavat eduskuntavaalit ja oletuksena on, että vaalivuodelle ei tule kohdistumaan merkittäviä leikkauksia toisen asteen koulutuksen määrärahoihin. Julkisen talouden heikko tilanne ja maailmanpolitiikan nopeat käänneet ovat tietysti tämän oletuksen osalta merkittäviä riskitekijöitä. Oletuksena myös on, että valtionosuusrahoituksiin kohdistuu noin 2 %:n indeksikorotukset vuosittain.

Lukiokoulutuksen osalta opiskelijamäärä pysyy melko vakiona suunnitelmavuosien ajan ja kun rahoitusmalli perustuu menneisiin kustannuksiin, voidaan Gradia-lukioiden valtionosuusrahoituksen olettaa pysyvän taloussuunnitelmavuosina vakaana ja hieman nousujohteisena. Ammattiopiston osalta taloussuunnitelmavuosien rahoitus pohjaan liittyy enemmän epävarmuutta kelluvan rahoitusmallin ja tulevien muutosten vuoksi. Jotta talousarviossa taloussuunnitelmavuosille arvioidut tulot toteutuvat, on Ammattiopisto Gradian pystyttävä pitämään, tai jopa kasvattamaan, omaa suhteellista osuuttaan ammatillisen koulutuksen rahoituksesta ja tuloksista.

Taloussuunnitelmavuosien toimintakulujen osalta kuntayhtymän henkilöstökulut kasvavat noin 1,5–3,0 M €:n vuosivauhdilla, mikä haastaa kuntayhtymän käyttötaloutta ja henkilöstösuunnittelua. Kuntayhtymässä talven 2025–2026 aikana toteutettava strateginen henkilöstösuunnittelu selvittää ensi vuoden 2027 talousarviosuunnitteluun tulevaa henkilöstökulujen ja -määrän kehitystä tuleville vuosille. Kuntayhtymän muiden toimintakulujen kasvun odotetaan olevan maltillisempaa suunnitelmavuosina.

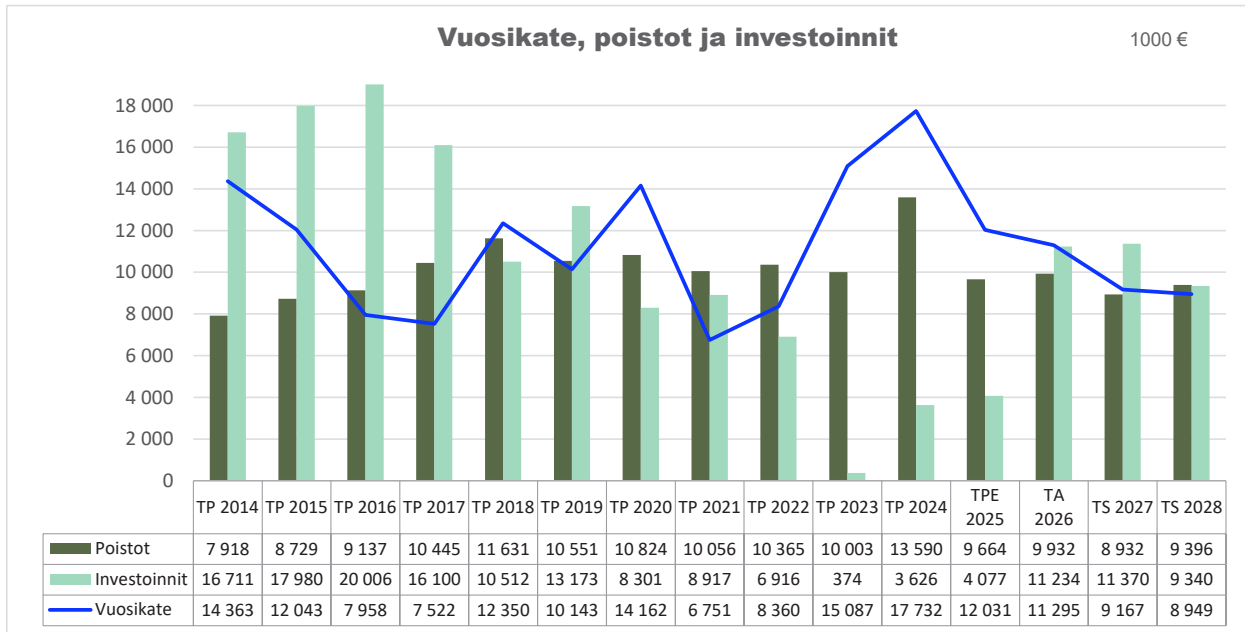
Kuntayhtymän ylijäämä taloussuunnitelmakaudella 2026–2028 on arviolta yhteensä 4,3 M €. Kuntayhtymällä oli vuoden 2024 tilinpäätöksessä kertynyttä ylijäämää 44,5 M €. Tilinpäätösennusteen mukaan vuodelta 2025 arvioidaan kertyvän ylijäämää noin 3,4 M €, joten vuoden 2025 lopussa kertynyttä ylijäämää olisi 47,9 M €. Vuoden 2028 lopussa kertynyttä ylijäämää arvioidaan olevan noin 52,1 M €.

Taloussuunnitelmakauden investoinnit ja niihin liittyvät selvitykset löytyvät investointi- ja rahoitusosasta. Taloussuunnitelmakauden investointisuunnitelmaa ohjaa pitkälti käynnissä oleva kiinteistöjen kehittämisohjelma, jonka merkittävimmät investointeja vaativat muutokset toteutuvat tulevalla taloussuunnitelmakaudella. Kiinteistöjen kehittämisohjelman mukaiset investointitarpeet on huomioitu investointiesityksissä tämän hetken parhaan arvion mukaisesti. On hyvä kuitenkin tiedostaa, että kuntayhtymän investointisuunnitelmaan sisältyy tuleville vuosille merkittäviä rakennus- tai korjaushankkeita, joiden lopulliset kustannukset tarkentuvat vasta myöhemmin toteutettavien tarjouskilpailuiden myötä. Talousarviossa esitetyn suunnitelman mukaan kuntayhtymän kokonaisinvestointimäärä taloussuunnitelmakaudella 2026–2028 on yhteensä 31,9 M €.

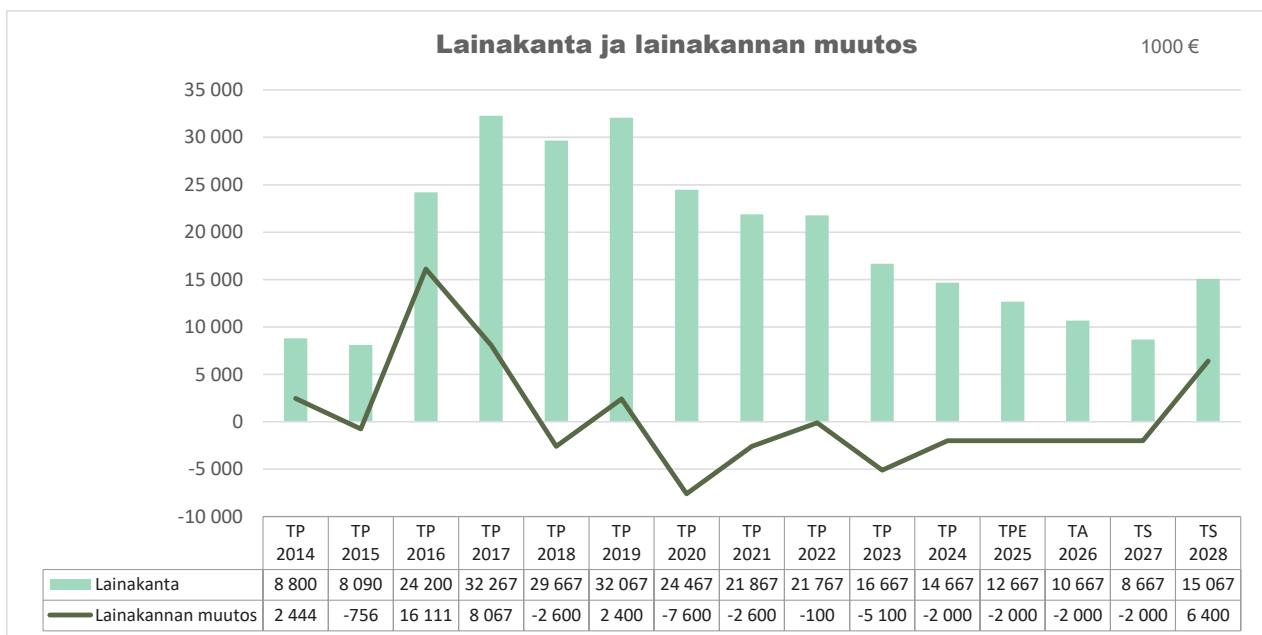
Vuonna 2025 kuntayhtymän investointitaso pysyy vielä kohtuullisena ja investointien ennuste on 4,1 M €. Vuonna 2026 kiinteistöjen kehittämisohjelman mukaiset toimenpiteet alkavat heti vuoden alusta Harjun remontilla ja investointitaso nousee koko vuoden osalta. Irtaimen omaisuuden (koneet ja kalusto) investointeihin joudutaan myös varaamaan normaalia vuotta enemmän, koska vuoden 2026 aikana kalustetaan Harjulle rakennettavia uusia opetustiloja. Koko kuntayhtymän irtaimistohankintoihin varataan 3,0 M € ja rakentamisinvestointeihin 8,2 M €, yhteensä 11,2 M €.

Taloussuunnitelmavuosina 2027–2028 rakentamisinvestointien määrä pysyy kumpanakin vuotena vielä 7,4–8,6 M eurossa. Irtaimistohankintojen määrä hiukan laskee vuodesta 2026, mutta pysyy normaalia tilannetta hiukan korkeammalla tasolla. Taloussuunnitelmavuosina (2027–2028) kuntayhtymän kokonaisinvestointien määrä on 9,3–11,4 M €/vuosi.

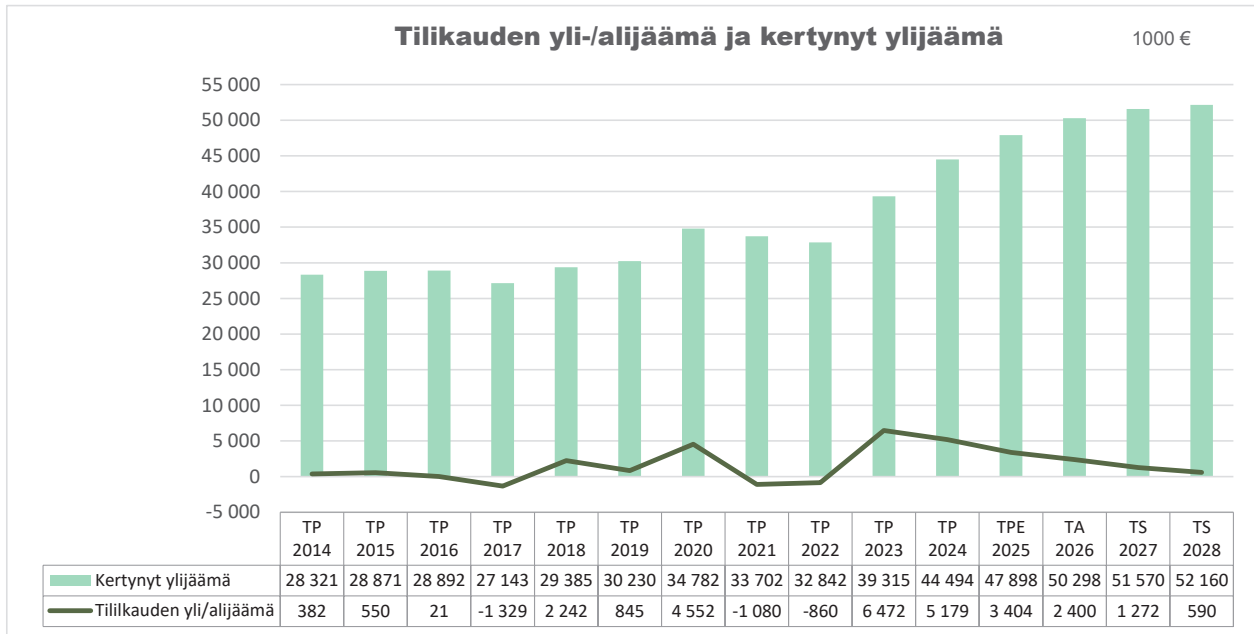
Kuntayhtymän rahoituslaskelman mukaan kuntayhtymän lainoja lyhennetään vuosina 2026–2027 suunnitelman mukaisesti 2,0 M €/vuosi. Vuonna 2028 kuntayhtymä valmistautuu ottamaan uutta pitkäaikaista lainaa investointimenojen varten 9,0 M €. Vuonna 2028 kuitenkin myös lyhennetään vanhoja pitkäaikaisia lainoja 2,6 M €, jolloin lainakanta kasvaa yhteensä 6,4 M €.

Kuvio 14. Vuosikate, poistot ja investoinnit vuosina 2014–2028

Kuvio 15. Lainakanta ja lainakannan muutos vuosina 2014–2028

Kuvio 16. Tilikauden yli-/alijäämä ja kertynyt ylijäämä vuosina 2014–2028

3.2 Tuloslaskelmat – kuntayhtymä ja tulosalueet

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ ILMAN SISÄISIÄ ERIÄ

1000 €

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	94 391	92 848	97 129	98 903	100 715
Myyntituotot (ulkoiset)	6 502	6 488	6 569	5 902	5 838
Tuet ja avustukset, hankerah.	4 040	3 478	3 038	3 458	3 458
Vuokratuotot (ulkoiset)	1 975	1 913	1 890	1 913	1 951
Muut toimintatuotot	926	645	363	344	349
TOIMINTATUOTOT YHT.	107 833	105 372	108 989	110 520	112 311
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	-44 041	-46 663	-49 714	-51 800	-52 888
Henkilöstökulut, muu työ	-17 609	-18 157	-18 653	-19 585	-19 846
Henkilöstökulut yhteensä	-61 650	-64 819	-68 367	-71 385	-72 734
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-12 185	-13 533	-13 649	-13 740	-13 978
Aineet ja tarvikkeet	-9 739	-9 293	-9 681	-9 957	-9 994
Avustukset	-189	-149	-192	-200	-190
Vuokrat (ulkoiset)	-4 142	-3 868	-4 095	-4 202	-4 274
Verot	-1 633	-1 208	-1 256	-1 282	-1 306
Muut toimintakulut	-132	-124	-128	-129	-129
TOIMINTAKULUT YHT.	-89 670	-92 994	-97 368	-100 895	-102 606
TOIMINTAKATE	18 163	12 378	11 621	9 625	9 705
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-431	-347	-326	-458	-756
VUOSIKATE	17 732	12 031	11 295	9 167	8 949
Poistot ja arvonalentumiset	-13 590	-9 664	-9 932	-8 932	-9 396
TILIKAUDEN TULOS	4 142	2 367	1 363	235	-447
Poistoeron muutos	1 037	1 037	1 037	1 037	1 037
Varausten muutos	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0
YLI/ALIJÄÄMÄ	5 179	3 404	2 400	1 272	590

Taulukko 2. Kuntayhtymän tuloslaskelma ilman sisäisiä eriä.

Tästä tuloslaskelmasta on eliminoitu pois kuntayhtymän tulosalueiden sisäinen myynti ja ostot. Taulukko kertoo kuntayhtymän ulkopuo-lelta tulevien tuottojen ja ulkopuolelle maksettavien kulujen määrän.

**KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ
ILMAN LIIKELAITOSTA**

1000 €

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	94 391	92 848	97 129	98 903	100 715
Myyntituotot (ulkoiset)	6 345	6 349	6 467	5 798	5 732
Myyntituotot (sisäiset)	16 502	16 407	16 387	16 347	16 561
Tuet ja avustukset, hankerah.	4 040	3 478	3 038	3 458	3 458
Vuokratuotot (ulkoiset)	15	8	4	0	0
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	352	347	124	100	100
TOIMINTATUOTOT YHT.	121 643	119 437	123 149	124 606	126 566
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	-44 041	-46 663	-49 714	-51 800	-52 888
Henkilöstökulut, muu työ	-16 151	-16 720	-17 095	-18 019	-18 331
Henkilöstökulut yhteensä	-60 192	-63 382	-66 809	-69 819	-71 219
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-7 734	-7 921	-8 800	-8 998	-9 141
Palveluiden ostot (sisäiset)	-18 263	-18 250	-18 267	-18 215	-18 462
Aineet ja tarvikkeet	-7 144	-6 782	-7 001	-7 223	-7 206
Avustukset	-189	-149	-192	-200	-190
Vuokrat (ulkoiset)	-1 264	-1 109	-1 273	-1 318	-1 333
Vuokrat (sisäiset)	-17 413	-17 403	-17 013	-15 454	-16 071
Verot	-77	-91	-90	-93	-93
Muut toimintakulut	-132	-122	-123	-124	-124
TOIMINTAKULUT YHT.	-112 407	-115 209	-119 568	-121 444	-123 839
TOIMINTAKATE					
	9 237	4 228	3 581	3 162	2 727
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	106	120	182	150	100
VUOSIKATE					
	9 342	4 348	3 763	3 312	2 827
Poistot ja arvonalentumiset	-1 366	-1 381	-1 649	-2 241	-2 433
TILIKAUDEN TULOS					
	7 977	2 967	2 114	1 071	394
Poistoeron muutos	0	0	0	0	0
Varausten muutos	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0
YLI/ALIJÄÄMÄ	7 977	2 967	2 114	1 071	394

Taulukko 3. Kuntayhtymän tuloslaskelma ilman Gradia-kiinteistöt-liikelaitosta

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ YHTEENSÄ

1000 €

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	94 391	92 848	97 129	98 903	100 715
Myyntituotot (ulkoiset)	6 502	6 488	6 569	5 902	5 838
Myyntituotot (sisäiset)	18 410	18 378	18 381	18 446	18 699
Tuet ja avustukset, hankerah.	4 040	3 478	3 038	3 458	3 458
Vuokratuotot (ulkoiset)	1 975	1 913	1 890	1 913	1 951
Vuokratuotot (sisäiset)	17 413	17 403	17 013	15 454	16 071
Muut toimintatuotot	928	645	363	344	349
TOIMINTATUOTOT YHT.	143 658	141 153	144 383	144 420	147 081
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	-44 041	-46 663	-49 714	-51 800	-52 888
Henkilöstökulut, muu työ	-17 609	-18 157	-18 653	-19 585	-19 846
Henkilöstökulut yhteensä	-61 650	-64 819	-68 367	-71 385	-72 734
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-12 185	-13 533	-13 649	-13 740	-13 978
Palveluiden ostot (sisäiset)	-18 392	-18 378	-18 381	-18 446	-18 699
Aineet ja tarvikkeet	-9 759	-9 293	-9 681	-9 957	-9 994
Avustukset	-189	-149	-192	-200	-190
Vuokrat (ulkoiset)	-4 142	-3 868	-4 095	-4 202	-4 274
Vuokrat (sisäiset)	-17 413	-17 403	-17 013	-15 454	-16 071
Verot	-1 633	-1 208	-1 256	-1 282	-1 306
Muut toimintakulut	-132	-124	-128	-129	-129
TOIMINTAKULUT YHT.	-125 495	-128 775	-132 762	-134 795	-137 376
TOIMINTAKATE	18 163	12 378	11 621	9 625	9 705
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-431	-347	-326	-458	-756
VUOSIKATE	17 732	12 031	11 295	9 167	8 949
Poistot ja arvonalentumiset	-13 590	-9 664	-9 932	-8 932	-9 396
TILIKAUDEN TULOS	4 142	2 367	1 363	235	-447
Poistoeron muutos	1 037	1 037	1 037	1 037	1 037
Varausten muutos	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0
YLI/ALIJÄÄMÄ	5 179	3 404	2 400	1 272	590

Taulukko 4. Kuntayhtymän tuloslaskelma (sisältää Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen sekä kuntayhtymän sisäiset erät)

TALOUSARVIO 2026

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ TULOSALUEITTAIN

1000 €

	Ammattiopisto Gradia	Gradia- lukiot	Hallinto ja kehittäminen	Gradia- ravintolat	Gradia- kilintolstöt	Koulutus- kuntayhtymä yhteensä
TOIMINTATUOTOT						
Opiskelijatuotot	73 384	23 745	0	0	0	97 129
Myyntituotot (ulkoiset)	4 577	0	30	1 860	102	6 569
Myyntituotot (sisäiset)	445	0	12 742	3 200	1 994	18 381
Tuet ja avustukset, hankerah.	156	875	1 980	27	0	3 038
Vuokratuotot (ulkoiset)	4	0	0	0	1 886	1 890
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0	0	0	17 013	17 013
Muut toimintatuotot	74	50	0	0	239	363
TOIMINTATUOTOT YHT.	78 640	24 670	14 752	5 087	21 234	144 383
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut, opetustyö	-36 181	-13 533	0	0	0	-49 714
Henkilöstökulut, muu työ	-6 113	-932	-8 334	-1 716	-1 558	-18 653
Henkilöstökulut yhteensä	-42 294	-14 465	-8 334	-1 716	-1 558	-68 367
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-3 944	-550	-4 155	-151	-4 849	-13 649
Palveluiden ostot (sisäiset)	-12 930	-4 545	-185	-607	-114	-18 381
Aineet ja tarvikkeet	-3 718	-1 539	-208	-1 536	-2 680	-9 681
Avustukset	-170	0	-22	0	0	-192
Vuokrat (ulkoiset)	-583	-600	-90	0	-2 822	-4 095
Vuokrat (sisäiset)	-11 873	-2 779	-1 362	-999	0	-17 013
Verot	-74	0	-8	-8	-1 166	-1 256
Muut toimintakulut	-58	-6	-59	0	-5	-128
TOIMINTAKULUT YHT.	-75 644	-24 484	-14 423	-5 017	-13 194	-132 762
TOIMINTAKATE	2 996	186	329	70	8 040	11 621
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	0	0	182	0	-508	-326
VUOSIKATE	2 996	186	511	70	7 532	11 295
Poistot ja arvonalentumiset	-1 248	-186	-215	0	-8 283	-9 932
TILIKAUDEN TULOS	1 748	0	296	70	-751	1 363
Poistoeron muutos	0	0	0	0	1 037	1 037
Varausten muutos	0	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0	0
YLI/ALIJÄÄMÄ	1 748	0	296	70	286	2 400

Taulukko 5. Kuntayhtymän talousarvio 2026 tulosalueittain

AMMATTIOPISTO GRADIA

1000 €

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	74 085	70 914	73 384	74 446	75 524
Myyntituotot (ulkoiset)	4 374	4 525	4 577	4 000	4 000
Myyntituotot (sisäiset)	735	508	445	447	429
Tuet ja avustukset, hankerah.	156	156	156	156	156
Vuokratuotot (ulkoiset)	15	8	4		
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0	0		
Muut toimintatuotot	225	242	74	50	50
TOIMINTATUOTOT YHT.	79 589	76 353	78 640	79 099	80 159
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	-33 246	-34 501	-36 181	-37 782	-38 421
Henkilöstökulut, muu työ	-5 800	-5 953	-6 113	-6 467	-6 577
Henkilöstökulut yhteensä	-39 046	-40 453	-42 294	-44 249	-44 998
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-3 723	-3 536	-3 944	-4 054	-4 136
Palveluiden ostot (sisäiset)	-12 746	-12 807	-12 930	-12 876	-13 111
Aineet ja tarvikkeet	-3 860	-3 403	-3 718	-3 900	-3 950
Avustukset	-170	-128	-170	-180	-170
Vuokrat (ulkoiset)	-750	-578	-583	-620	-585
Vuokrat (sisäiset)	-12 143	-12 134	-11 873	-10 785	-11 216
Verot	-66	-74	-74	-77	-77
Muut toimintakulut	-57	-56	-58	-60	-60
TOIMINTAKULUT YHT.	-72 560	-73 169	-75 644	-76 802	-78 303
TOIMINTAKATE					
	7 029	3 184	2 996	2 297	1 856
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-2	0	0	0	0
VUOSIKATE					
	7 026	3 184	2 996	2 297	1 856
Poistot ja arvonalentumiset	-1 184	-1 230	-1 248	-1 450	-1 610
TILIKAUDEN TULOS					
	5 842	1 954	1 748	847	246
Poistoeron muutos	0	0	0	0	0
Varausten muutos	0	0	0		
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0
YLI/ALIJÄÄMÄ	5 842	1 954	1 748	847	246

Taulukko 6. Ammattiopisto Gradia tulosalueen tuloslaskelma

GRADIA-LUKIOT

1000 €

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	20 306	21 934	23 745	24 457	25 191
Myyntituotot (ulkoiset)	2	0	0	0	0
Myyntituotot (sisäiset)	11	0	0	0	0
Tuet ja avustukset, hankerah.	1 134	897	875	875	875
Vuokratuotot (ulkoiset)	0	0	0	0	0
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	102	85	50	50	50
TOIMINTATUOTOT YHT.	21 554	22 916	24 670	25 382	26 116
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	-10 786	-12 142	-13 533	-14 018	-14 467
Henkilöstökulut, muu työ	-832	-841	-932	-1 002	-1 019
Henkilöstökulut yhteensä	-11 618	-12 983	-14 465	-15 020	-15 486
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-310	-495	-550	-550	-550
Palveluiden ostot (sisäiset)	-4 664	-4 650	-4 545	-4 610	-4 649
Aineet ja tarvikkeet	-1 267	-1 420	-1 539	-1 553	-1 619
Avustukset	0	0	0	0	0
Vuokrat (ulkoiset)	-499	-495	-600	-600	-650
Vuokrat (sisäiset)	-2 782	-2 835	-2 779	-2 524	-2 625
Verot	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-8	-7	-6	-4	-4
TOIMINTAKULUT YHT.	-21 148	-22 885	-24 484	-24 861	-25 583
TOIMINTAKATE	406	31	186	521	533
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	406	31	186	521	533
Poistot ja arvonalentumiset	-54	-31	-186	-521	-533
TILIKAUDEN TULOS	352	0	0	0	0
Poistoeron muutos	0	0	0	0	0
Varausten muutos	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0
YLI/ALIJÄÄMÄ	352	0	0	0	0

Taulukko 7. Gradia-lukiot tulosalueen tuloslaskelma

HALLINTO JA KEHITTÄMINEN

1000 €

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	0	0	0	0	0
Myyntituotot (ulkoiset)	113	50	30	30	30
Myyntituotot (sisäiset)	12 392	12 433	12 742	12 600	12 832
Tuet ja avustukset, hankerah.	2 684	2 350	1 980	2 400	2 400
Vuokratuotot (ulkoiset)	0	0	0	0	0
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	24	20	0	0	0
TOIMINTATUOTOT YHT.	15 214	14 853	14 752	15 030	15 262
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	-9	-20	0	0	0
Henkilöstökulut, muu työ	-8 000	-8 350	-8 334	-8 750	-8 900
Henkilöstökulut yhteensä	-8 009	-8 370	-8 334	-8 750	-8 900
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-3 546	-3 750	-4 155	-4 238	-4 300
Palveluiden ostot (sisäiset)	-224	-207	-185	-192	-190
Aineet ja tarvikkeet	-183	-160	-208	-190	-190
Avustukset	-19	-21	-22	-20	-20
Vuokrat (ulkoiset)	-12	-29	-90	-90	-90
Vuokrat (sisäiset)	-1 500	-1 438	-1 362	-1 238	-1 286
Verot	-4	-10	-8	-8	-8
Muut toimintakulut	-67	-58	-59	-60	-60
TOIMINTAKULUT YHT.	-13 563	-14 043	-14 423	-14 786	-15 044
TOIMINTAKATE	1 651	810	329	244	218
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	108	120	182	150	100
VUOSIKATE	1 759	930	511	394	318
Poistot ja arvonalentumiset	-127	-120	-215	-220	-220
TILIKAUDEN TULOS	1 632	810	296	174	98
Poistoeron muutos	0	0	0	0	0
Varausten muutos	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0
YLI/ALIJÄÄMÄ	1 632	810	296	174	98

Taulukko 8. Hallinto ja kehittäminen tulosalueen tuloslaskelma

GRADIA-RAVINTOLAT

1000 €

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	0	0	0	0	0
Myyntituotot (ulkoiset)	1 856	1 774	1 860	1 768	1 702
Myyntituotot (sisäiset)	3 364	3 466	3 200	3 300	3 300
Tuet ja avustukset, hankerah.	66	75	27	27	27
Vuokratuotot (ulkoiset)	0	0	0	0	0
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT YHT.	5 286	5 315	5 087	5 095	5 029
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	0	0	0	0	0
Henkilöstökulut, muu työ	-1 519	-1 576	-1 716	-1 800	-1 835
Henkilöstökulut yhteensä	-1 519	-1 576	-1 716	-1 800	-1 835
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-155	-140	-151	-155	-155
Palveluiden ostot (sisäiset)	-629	-586	-607	-537	-512
Aineet ja tarvikkeet	-1 834	-1 799	-1 536	-1 580	-1 447
Avustukset	0	0	0	0	0
Vuokrat (ulkoiset)	-4	-7	0	-8	-8
Vuokrat (sisäiset)	-989	-996	-999	-907	-944
Verot	-6	-7	-8	-8	-8
Muut toimintakulut	0	-1	0	0	0
TOIMINTAKULUT YHT.	-5 135	-5 112	-5 017	-4 995	-4 909
TOIMINTAKATE					
	151	203	70	100	120
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	0	0	0	0	0
VUOSIKATE					
	151	203	70	100	120
Poistot ja arvonalentumiset	0	0		-50	-70
TILIKAUDEN TULOS					
	151	203	70	50	50
Poistoeron muutos	0	0	0	0	0
Varausten muutos	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0
YLI/ALIJÄÄMÄ	151	203	70	50	50

Taulukko 9. Gradia-ravintolat tulosalueen tuloslaskelma

GRADIA-KIINTEISTÖT-LIIKELAITOS

1000 €

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	0	0	0	0	0
Myyntituotot (ulkoiset)	157	139	102	104	106
Myyntituotot (sisäiset)	1 908	1 971	1 994	2 099	2 138
Tuet ja avustukset, hankerah.	0	0	0	0	0
Vuokratuotot (ulkoiset)	1 960	1 905	1 886	1 913	1 951
Vuokratuotot (sisäiset)	17 413	17 403	17 013	15 454	16 071
Muut toimintatuotot	577	298	239	244	249
TOIMINTATUOTOT YHT.	22 015	21 716	21 234	19 814	20 515
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	0	0	0	0	0
Henkilöstökulut, muu työ	-1 458	-1 437	-1 558	-1 566	-1 515
Henkilöstökulut yhteensä	-1 458	-1 437	-1 558	-1 566	-1 515
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-4 451	-5 612	-4 849	-4 742	-4 837
Palveluiden ostot (sisäiset)	-130	-128	-114	-231	-237
Aineet ja tarvikkeet	-2 615	-2 511	-2 680	-2 734	-2 788
Avustukset	0	0	0	0	0
Vuokrat (ulkoiset)	-2 878	-2 759	-2 822	-2 884	-2 941
Vuokrat (sisäiset)	0	0	0	0	0
Verot	-1 557	-1 117	-1 166	-1 189	-1 213
Muut toimintakulut	0	-2	-5	-5	-5
TOIMINTAKULUT YHT.	-13 089	-13 566	-13 194	-13 351	-13 537
TOIMINTAKATE					
	8 926	8 150	8 040	6 463	6 978
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-537	-467	-508	-608	-856
VUOSIKATE	8 389	7 683	7 532	5 855	6 122
Poistot ja arvonalentumiset	-12 224	-8 283	-8 283	-6 691	-6 963
TILIKAUDEN TULOS	-3 835	-600	-751	-836	-841
Poistoeron muutos	1 037	1 037	1 037	1 037	1 037
Varausten muutos	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0
YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 798	437	286	201	196

Taulukko 10. Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tuloslaskelma

Gradia-kiinteistöt-liikelaitos	TP	TPE	TA	Suunnitelmavuodet	
Tuloslaskelma (1000€)	2024	2025	2026	2027	2028
Liikevaihto	22 015	21 716	21 234	19 814	20 515
Materiaalit ja palvelut	-7 196	-8 251	-7 643	-7 707	-7 863
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 615	-2 511	-2 680	-2 734	-2 788
Palvelujen ostot	-4 581	-5 740	-4 963	-4 973	-5 074
Henkilöstökulut	-1 458	-1 437	-1 558	-1 566	-1 515
Palkat ja palkkiot yhteensä	-1 229	-1 138	-1 234	-1 228	-1 188
Henkilösivukulut	-230	-299	-324	-338	-327
Poistot ja arvonalentumiset	-12 224	-8 283	-8 283	-6 691	-6 963
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 224	-8 199	-8 283	-6 691	-6 963
Arvonalentumiset	-4 000	-84	0		
Liiketoiminnan muut kulut	-4 428	-3 868	-3 983	-4 068	-4 149
Vuokrat	-2 878	-2 759	-2 822	-2 884	-2 941
Verot	-1 550	-1 107	-1 156	-1 179	-1 203
Liiketoiminnan muut kulut	0	-2	-5	-5	-5
LIIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-3 291	-123	-233	-218	25
Rahoitustuotot ja -kulut	-537	-467	-508	-608	-856
Korkotuotot	-372				
Muut rahoitustuotot	-1				
Muille maksetut korkokulut	-164	-95	-136	-236	-484
Korvaus peruspääomasta	-372	-372	-372	-372	-372
Muut rahoituskulut					
Muut rahoituskulut	-1	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN VARAUKSIA	-3 828	-590	-741	-826	-831
Poistoeron lisäys(-) vähennys(+)	1 037	1 037	1 037	1 037	1 037
Tuloverot	-7	-10	-10	-10	-10
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-2 798	437	286	201	196

Taulukko 11. Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tuloslaskelma liikelaitoskaavalla esitettynä

4 Investointi- ja rahoitusosa

4.1 Kuntayhtymän investoinnit

Kuntayhtymän investoinnit vuosille 2026–2028 muodostavat merkittävän osan taloussuunnitelmasta. Kuntayhtymän investointimäärät kasvavat tulevina vuosina merkittävästi kuntayhtymän kiinteistöjen kehittämisohjelman etenemisen yötä. Suunnitellut investoinnit tukevat kuntayhtymän strategisia tavoitteita, kuten tilatehokkuuden parantamista, ope-
tuksen ajanmukaisuutta sekä kestävän kehityksen edistämistä.

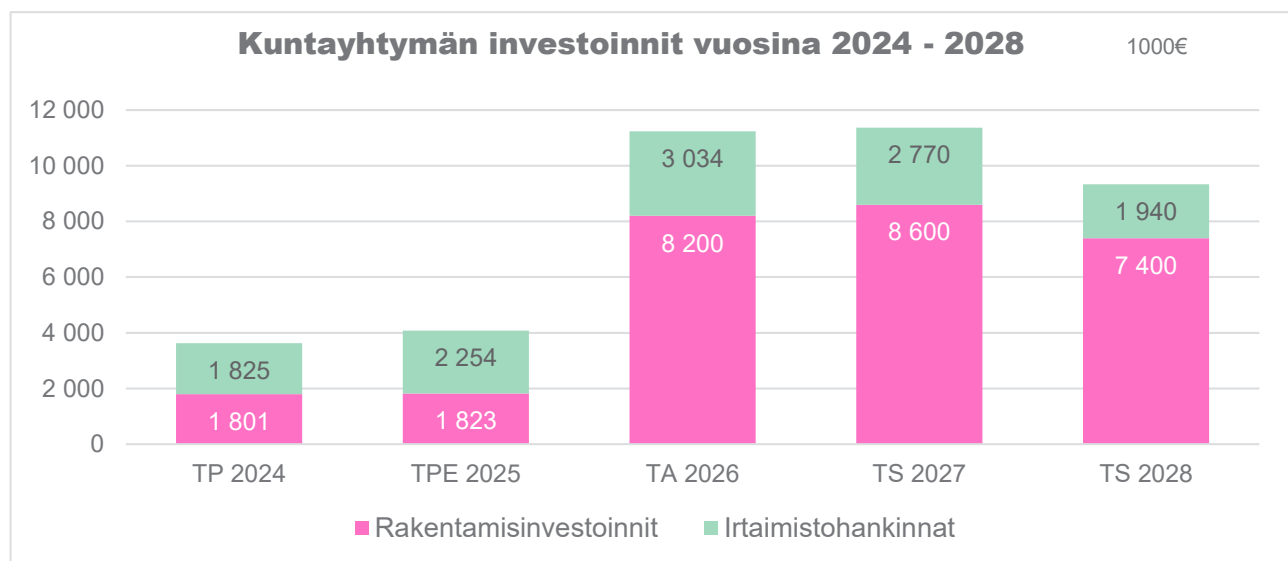
Kuntayhtymän investointiohjelma kattaa sekä kiinteistöjen rakentamis- ja peruskorjaushankkeet että irtaimistohankin-
nat, joiden avulla varmistetaan oppimisympäristöjen ja palveluiden laatu sekä turvallisuus. Alla olevassa koontitaulukos-
sa esitetään investointien kokonaismäärät ja keskeiset hankkeet suunnitteluvuosille. Tarkemmat kuvaukset yksittäisistä
investoinneista tulosalueittain löytyvät kappaleen myöhemmistä osista.

Kuntayhtymän investoinnit vuosina 2024 - 2028

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Rakentamisinvestoinnit	1 801	1 823	8 200	8 600	7 400
Irtaimistohankinnat	1 825	2 254	3 034	2 770	1 940
Investoinnit yhteensä	3 626	4 077	11 234	11 370	9 340

1000 €

Taulukko 12. Kuntayhtymän investoinnit vuosina 2024–2028

Kuvio 17. Kuntayhtymän rakentamisinvestoinnit ja irtaimistohankinnat 2024–2028

Kuntayhtymän kiinteistöjen rakentamisinvestoinnit 2026–2028

Rakennusinvestointihankkeisiin on varattu yhteensä 8,2 M € vuodelle 2026. Suunnitelmavuonna 2027 rakennusinvestointeihin on arvioitu tarvittavan 8,6 M € ja suunnitelmavuonna 2028 investointitason arvioidaan olevan 7,4 M €. Suunnitellut investoinnit ovat Kiinteistöjen kehittämisohjelman mukaisia peruskorjauksia sekä tilamuutoksia, joissa modernisoidaan tiloja sekä mahdollistetaan kehittämisohjelman tavoitteiden täytyminen tilatehokkuutta lisäämällä.

Harjun A1 tilamuutokset –hanke on alkanut vuonna 2024 tarveselvityksen muodossa ja toteutussuunnittelu on viety loppuun vuoden 2025 aikana. Kohteen rakentamistyöt kohdistuvat vuosille 2026 ja 2027. Rakentamistyöt toteutetaan 18 kuukauden aikana vaiheistettuna niin, että toiminta voi jatkua rakennuksessa urakoiden aikana. Vuoden 2026 toimenpiteille on budjetoitu 5,7 M € ja vuodelle 2027 4,0 M €.

Viitaniemen kampukselle on suunniteltu useamman vuoden mittainen muutostyöprojekti, jolla pyritään laajamittaiseen tilojen tehostamiseen ja uudistamiseen. Muutostöillä valmistellaan tiloja Kukkulan kampukselta Viitaniemeen siirtyville aloille. Hanke on jaettu kahteen osaan, Viitaniemi C, vaihe 1 ja vaihe 2. Vuoden 2025 aikana on toteutettu hankkeen tarveselvitys- ja hankesuunnitelmavaiheet. Vuodelle 2026 vaiheeseen 1 on budjetoitu 1,6 M €. Tähän summaan sisältyy hankkeen suunnittelukustannuksia sekä muutostöiden urakointia. Vuodelle 2027 on budjetoitu 1,5 M € vaiheen 1 loppuun viemiseen sekä 1,5 M € vaiheen 2 urakointiin. Hanke viedään loppuun vuoden 2028 ja tälle vuodelle hankkeelle on budjetoitu 2,2 M €.

Viitaniemen kampuksen A- ja B-rakennuksessa toteutetaan media-alan tilamuutoshanke, jonka rakennustöihin on budjetoitu vuodelle 2026 0,6 M €. Hanke on aloitettu vuoden 2025 puolella rakentamalla Gradian Viitaniemen kiinteistönhoidon toiminnoille uudet tilat B-rakennuksen B3-osaan. Kiinteistönhoidon siirtyessä uusiin tiloihinsa A-rakennuksesta, vapautuu A-rakennuksen puolelta tiloja, jotka muutetaan media-alan opetustilakäyttöön. Samassa hankkeessa A-rakennuksen olemassa olevia media-alan opetustiloja modernisoidaan ja kehitetään vastaamaan tulevaisuuden tilatarpeisiin.

Viitaniemen B-rakennukseen kohdistuu suunnitelmavuosina tilamuutoshanke, jossa lukion toimintojen siirtyessä Harjun kampukselle, B-rakennuksen tiloja muutetaan palvelemaan ammattiopiston toimintoja. Viitaniemi B muutokset –hankkeelle on budjetoitu vuodelle 2027 0,7 M € ja vuodelle 2028 1,5 M €.

Viitaniemi E –hankkeen tavoitteena on peruskorjata ja modernisoida E-rakennuksen huonokuntoisimpia tiloja niin, että ne palvelevat myös Kankaan kampukselta Viitaniemeen siirtyviä toimintoja Kankaan vuokrasopimuksen päättyessä vuoden 2030 lopussa. Hankkeen suunnitteluun on varattu vuodelle 2027 0,2 M € ja rakentamistöihin 3,0 M € vuodelle 2028.

Aktivoitavat hankkeet 2026–2028

Aktivoitaviin vuosikorjauksiin on varattu 0,3 M €. Hankkeet kohdistuvat vuonna 2026 pääosin eri rakennusten kulunvalvontajärjestelmien päivittämiseen.

Kiinteistöjen rakentamisinvestoinnit 2024 - 2028

1000 €

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Investointimenot rakennukset:					
Aktivoitavat vuosikorjaukset	520	673	300	700	700
Harjun A2 sisäilmakorjaus	1 228				
Harjun A1 tilamuutokset	64	250	5 700	4 000	
Viitaniemi C vaihe 1		200	600	1 800	
Viitaniemi C vaihe 2				1 500	2 900
Viitaniemi A-B Media-alan muutostyö		700	1 200		
Viitaniemi B muutokset			400	400	
Viitaniemi E				200	3 800
Investointimenot yhteensä:	1 811	1 823	8 200	8 600	7 400
Siirrot käyttötalouteen:					
Viitaniemen 1 C-E tilamuutokset	10				
Siirrot käyttötalouteen yhteensä:	10	0	0	0	0
Investointitulot:					
Viitasaaren koulutuskiinteistö Oy:n osakkeiden myynti	179				
Jyväskylän pienteollisuustalo Oy:n osakkeiden kaupan loppusuoritus		41			
Jämsän B-rakennuksen maa-alueen osuuden oikaisu myyntivoitosta		-22			
Investointitulot yhteensä:	179	19	0	0	0

Taulukko 13. Kiinteistöjen rakentamisinvestoinnit vuosina 2024–2028

Kuntayhtymän irtaimistohankinnat 2026–2028

Irtaimistohankintoihin sisältyvät yli 10 000 euron arvoiset kone-, laite-, ajoneuvo-, kaluste- sekä it-laitte- ja ohjelmistohankinnat, jotka ovat käytössä usean vuoden ajan ja joiden hankintameno poistetaan poistosuunnitelman mukaan suunnitelman mukaisina poistoina. Alle 10 000 euron arvoiset kalustohankinnat sekä leasinglaitteiden vuokratustannukset kirjataan käyttötalouden vuosimenoksi.

Kuntayhtymän irtaimistohankinnat vuodelle 2026 ovat yhteensä 3,0 M €. Taloussuunnitelmavuosina kalustoon investoidaan yhteensä 4,7 M €. Irtaimistohankintojen osalta on tarkasteltava kokonaistaloudellisin periaattein myös leasingrahoituksen käyttömahdollisuuksia voimassa olevien leasing-rahoitussopimusten puitteissa.

Ammattiopisto Gradia irtaimistohankinnat

Ammattiopisto Gradian irtaimistoinvestointien määrän arvioidaan vuonna 2026 olevan 1 350 000 euroa. Investoinnit perustuvat pitkälle aikavälille tehtyihin suunnitelmiin, joissa korostetaan teknologian kehitystä, kaluston ja laitemäärän optimointia sekä kestäväen kehityksen tavoitteiden huomioimista.

Ajoneuvohankintoihin kohdennetaan yhteensä 630 000 euroa. Suurimmat yksittäiset hankinnat ovat kaasukäyttöinen kuorma-auto (300 000 euroa), leasing-rahoitteen Ponsse Cobra 8W -harvesterin lunastus (180 000 euroa) sekä käytetyn kaivukoneen hankinta (100 000 euroa).

Muiden koneiden ja laitteiden uusintaan käytetään noin 280 000 euroa kuten särmäyspuristin (90 000 euroa), kappale-tavara-automaatioon opetuslaitteisto (80 000 euroa) ja karkisorvit (60 000 euroa).

Tietokoneiden ja AV-laitteiden päivityksiin varataan noin 260 000 euroa ja muihin oppimisympäristöjen kalustehankintoihin 60 000 euroa. Lisäksi investointisuunnitelmassa on varauduttu oppimisympäristöjen uudistamiseen 120 000 eurolla.

Suunnitellut investoinnit tukevat opetuksen ajanmukaisuutta, turvallisuutta ja työelämävastaavuutta sekä edistävät kestäväen kehityksen tavoitteiden toteutumista.

Gradia-lukioiden irtaimistohankinnat

Gradia-lukioiden oppivelvollisille lukio-opiskelijoille hankitaan käyttöön henkilökohtaiset tietokoneet, jotka rahoitetaan leasingrahoitusmallilla. Henkilökunnan tietokoneita varaudutaan uusimaan 20 000 eurolla, olemassa olevien opetustilojen kalusteita 20 000 eurolla ja yo-koesalien varustusta 20 000 eurolla vuonna 2026.

Lukiokoulutuksen suurin irtaimistohankinta kohdistuu Harjun kampuksen uusien opetustilojen AV-laitteisiin sekä irtokalusteisiin. Näihin varataan vuodelle 2026 yhteensä 900 000 euroa.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitos irtaimistohankinnat

Irtaimistohankintoihin on suunniteltu vuodelle 2026 Priimuksen ja Viitaniemi A:n automaatiojärjestelmien uusimiset ja Pitkädäden kulunvalvonnan uusiminen, lisäksi varaudutaan ylläpitäviin rikkoutumisiin. Leasingrahoituksella on suunniteltu hankittavan puhtauspalveluille siivousrobotti. Vuodelle 2027 varaudutaan 220 000 euron ja 140 000 euron laite- ja konehankintoihin vuodelle 2028.

Hallinto ja kehittäminen irtaimistohankinnat

Hallinnon ja kehittämisen tulosalueen kalustoinvestointihankintoihin on varattu vuodelle 2026 yhteensä 424 000 euroa. Digipalveluiden hankintoihin kohdistetaan 210 000 euroa, jolla uudistetaan kuntayhtymän palvelinympäristöä ja langattomia tukiasemia sekä kytkimiä. 164 000 euroa on investointivaraus kehittämispalveluiden ja Ammattiopisto Gradian sähkö- ja ICT-alan, talotekniikan ja puuteollisuuden koulutusalojen yhteiselle Älytalo-hankkeelle. Investoinnin kohteena on liikuteltava off grid -älytalo ja mittausympäristö: fyysinen, liikuteltava älytalo, jossa on laajasti vähähiilisiä rakenne-, rakennus- ja sisustusmateriaaleja, energiaomavaraisuutta tukevia uusiutuvan energian järjestelmiä (aurinko, tuuli, vety), sekä kattava, energiatehokkuutta edistävä rakennusautomaation ja talotekniikan kokonaisuus.

Hallinnon ja kehittämisen tulosalueen vuosien 2027–2028 kalustoinvestointiesitykset liittyvät kaikki digipalveluiden erilaisiin koneiden ja kaluston uudistus tai ylläpito tarpeisiin. Lisäksi vuodelle 2027 varataan 60 000 euroa kuntayhtymän taloushallintojärjestelmän uusimiseen.

Gradia-ravintolat irtaimistohankinnat

Gradia-ravintoloiden investointiesitykset taloussuunnitelmavuodelle 2027 liittyvät Harjun kampuksen kasvavaan opiskelijamäärään. Taloussuunnitelmavuonna 2027 varaudutaan 150 000 eurolla Harjun kampuksen ruokasalin kalusteiden hankintaan sekä asiakaspalvelulinjaston uusimiseen. Vuoden 2028 investointivaraus liittyy keittopadan uusimiseen.

Kuntayhtymän irtaimistohankinnat 2024 - 2028

	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
1000 €					
Ammattiopisto Gradia	1 529	1 100	1 350	1 530	1 530
Gradia-lukiot	19	60	960	600	0
Hallinto ja kehittäminen	96	794	424	270	210
Gradia-ravintolat	0	0	0	150	60
Gradia-kiinteistöt-liikelaitos	180	300	300	220	140
Yhteensä	1 825	2 254	3 034	2 770	1 940
-Rahoitusosuus		-349		-115	
Yhteensä, netto	1 825	1 905	3 034	2 655	1 940
Muutos edellisestä vuodesta	1 647	80	1 129	-379	-715

Taulukko 14. Kuntayhtymän irtaimistohankinnat vuosina 2024–2028

4.2 Kuntayhtymän rahoitus 2026–2028

Kuntayhtymälle kertyy tulo-rahoitusta vuonna 2026 yhteensä 11,3 M €:n vuosikatteen verran ja investointimenoihin käytetään 11,3 M €. Toiminnan ja investointien rahavirta on siten vain alle 0,1 M € (62 000 €). Rahoituksen rahavirta on –2,0 M € (sovittu pitkäaikaisten lainojen lyhennys). Uusia pitkä- tai lyhytaikaisia lainoja ei ole tarkoitus nostaa vuoden 2026 aikana. Kuntayhtymän kassa on vahvistunut talouden tasapainottamisen yhteydessä vuosina 2023–2025. Kassaan kertyneitä varoja ei ole tarkoituksen mukaista käyttää lyhentämään nykyistä lainakantaa, koska nykyisten lainojen ehdot ovat nykyistä rahoitusmarkkinatilannetta edullisemmat. Toiminnan, investointien sekä rahoituksen rahavirtojen vaikutus kuntayhtymän maksuvalmiuteen on ensi vuonna –2,0 M €.

Taloussuunnitelmavuosina 2027–2028 vuosikatteen arvioidaan toteutuvan noin 9,2 M ja 8,9 M eurona. Vuonna 2027 kuntayhtymän investointimenot ovat vuoden 2026 tasolla 11,4 M €. Vuoden 2028 investointimenoksi arvioidaan 9,3 M €. Näiden arvioiden perusteella toiminnan ja investointien rahavirta vuonna 2027 olisi noin 2,1 M € alijäämäinen. Kuntayhtymän velkamäärä kyseisen vuoden lopussa on 8,7 M euroa.

Kuntayhtymän vuosien 2026–2027 investointimenot on tarkoitus rahoittaa kuntayhtymän olemassa olevilla kassavaroilla. Vuonna 2028 toiminnan ja investointien rahavirta on arvion mukaan 0,4 M € alijäämäinen. Koska investointitaso on vuonna 2028 yhä yli 9 M €, valmistaudutaan ottamaan kuntayhtymälle vuoden 2028 aikana 9,0 M € pitkäaikaista lainaa investointimenojen kattamiseksi. Vanhoja pitkäaikaisia lainoja lyhennettäisiin kuitenkin 2,6 M €, jolloin lainojen muutos olisi 6,4 M €. Tällöin kuntayhtymän lainakanta olisi vuoden 2028 lopussa 15,1 M € ja vaikutus kuntayhtymän maksuvalmiuteen 6,0 M €.

KUNTAYHTYMÄ YHTEENSÄ

	1 000 €									
RAHOITUSLASKELMA	TP2024		TPE 2025		TA 2026		TS 2027		TS2028	
Toiminnan rahavirta										
Vuosikate	17 732		12 031		11 296		9 167		8 949	
Satunnaiset erät	0		0		0		0		0	
Tulo-rahoituksen korjaukset	-292	17 440	-19	12 012	0	11 296	0	9 167	0	8 949
Investointien rahavirta										
Investointimenot	-3 626		-4 077		-11 234		-11 370		-9 340	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0		349		0		115		0	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	292	-3 334	19	-3 709	0	-11 234	0	-11 255	0	-9 340
Toiminnan ja investointien rahavirta	14 106		8 303		62		-2 088		-391	
Rahoituksen rahavirta										
Antolainauksen muutokset										
Antolainasaamisten lisäykset	0		0		0		0		0	
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset										
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0		0		0		0		9 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 000		-2 000		-2 000		-2 000		-2 600	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-2 000	0	-2 000	0	-2 000	0	-2 000	0	6 400
Oman pääoman muutokset		0		0		0		0		0
Vaikutus maksuvalmiuteen	12 106		6 303		-1 938		-4 088		6 009	
Lainakanta 31.12.		14 667		12 667		10 667		8 667		15 067

Taulukko 15. Kuntayhtymän rahoituslaskelma 2024–2028 (sisältää Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen)

KUNTAYHTYMÄ ILMAN LIIKELAITOSTA

1 000 €

RAHOITUSLASKELMA	TP2024		TPE 2025		TA 2026		TS 2027		TS2028	
Toiminnan rahavirta										
Vuosikate	9 342		4 348		3 763		3 312		2 827	
Satunnaiset erät	0		0		0		0		0	
Tulorahoituksen korjaukset	-113	9 229	0	4 348	0	3 763	0	3 312	0	2 827
Investointien rahavirta										
Investointimenot	-1 645		-1 954		-2 734		-2 550		-1 800	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0		349		0		115		0	
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	113	-1 532	0	-1 605	0	-2 734	0	-2 435	0	-1 800
Toiminnan ja investointien rahavirta		7 698		2 743		1 029		877		1 027
Rahoituksen rahavirta										
Antolainauksen muutokset										
Antolainasaamisten lisäykset	0		0		0		0		0	
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset										
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0		0		0		0		0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0		0		0		0		0	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset		0		0		0		0		0
Vaikutus maksuvalmiuteen		7 698		2 743		1 029		877		1 027
Lainakanta 31.12.		0		0		0		0		0

Taulukko 16. Kuntayhtymän rahoituslaskelma ilman Gradia-kiinteistö-liikelaitosta 2024–2028

GRADIA-KIINTEISTÖT-LIIKELAITOS

1 000 €

RAHOITUSLASKELMA	TP2024		TPE 2025		TA 2026		TS 2027		TS2028	
Toiminnan rahavirta										
Vuosikate	8 390		7 683		7 532		5 855		6 122	
Satunnaiset erät	0		0		0		0		0	
Tulorahoituksen korjaukset	-179	8 211	-19	7 664	0	7 532	0	5 855	0	6 122
Investointien rahavirta										
Investointimenot	-1 981		-2 123		-8 500		-8 820		-7 540	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0		0		0		0		0	
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	179	-1 802	19	-2 104	0	-8 500	0	-8 820	0	-7 540
Toiminnan ja investointien rahavirta		6 408		5 560		-968		-2 965		-1 418
Rahoituksen rahavirta										
Antolainauksen muutokset										
Antolainasaamisten lisäykset	0		0		0		0		0	
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset										
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0		0		0		0		9 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 000		-2 000		-2 000		-2 000		-2 600	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-2 000	0	-2 000	0	-2 000	0	-2 000	0	6 400
Oman pääoman muutokset		0		0		0		0		0
Vaikutus maksuvalmiuteen		4 408		3 560		-2 968		-4 965		4 982
Lainakanta 31.12.		14 667		12 667		10 667		8 667		15 067

Taulukko 17. Gradia-kiinteistö-liikelaitoksen rahoituslaskelma 2024–2028

5 Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen talousarvio 2026

Johtokunta
14.11.2025

Hallitus
27.11.2025

Valtuusto
19.12.2025

Johtokunta
19.12.2025

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia Gradia-kiinteistöt-liikelaitos

TALOUSARVIO vuodelle 2026

TALOUSSUUNNITELMAT vuosille 2027–2028

Sisällys

1.YLEISTÄ	2
1.1 Kiinteistöomaisuus ja kiinteistöjohtamisen lähtökohdat	2
1.2 Kiinteistönpidon periaatteet	3
2. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA	4
2.1 Taloudelliset riskit	5
2.2 Strategiset riskit	5
2.3 Vahinkoriskit	6
3. TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUODELLE 2026	7
4. KÄYTTÖTALOUS- JA TULOSLASKELMAOSA	9
5. INVESTOINTI- JA RAHOITUSOSA	12
5.1 Kiinteistöjen rakentamisinvestoinnit 2026–2028	12
5.2 Aktivoitavat hankkeet 2026–2028	13
5.3 Irtaimistohankinnat 2026–2028	13
5.4 Investointien rahoitus	14
LIITTEET	15
Taulukko 1. Mittariseloste	15

1.YLEISTÄ

Gradia-kiinteistöt-liikelaitos vastaa kuntayhtymän kiinteistöistä ja käytössä olevista ulkopuolelta vuokratuista tiloista tuottaen oppilaitoksille turvalliset ja terveelliset tilat kustannustehokkaasti. Keskeisimpiä palveluita ovat kiinteistönhoito, puhtauspalvelut, virastomestaripalvelut, rakennuttaminen ja kiinteistöjen hallinnointi.

1.1 Kiinteistöomaisuus ja kiinteistöjohtamisen lähtökohdat

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian omistamien rakennusten tekninen nykyarvo on vuoden 2026 alkaessa yhteensä noin 250 milj. euroa, josta Jyväskylässä käytössä olevien rakennusten osuus on noin 211 milj. euroa, Jämsän rakennusten noin 31 milj. euroa ja Lievestuoreen noin 8 milj. euroa. Kuntayhtymän omistamien tilojen laajuus on noin 121 849 hum², Jyväskylässä tiloja on 102 105 hum², Jämsässä 16 315 hum² ja Lievestuoreella 3428 hum². Vuokratiloja kuntayhtymän käytössä on noin 14 336 hum², joista suurimpina kohteina eQ Varainhoito Oy:ltä vuokratut musiikin ja tanssin opetuksen tilat Musiikkikampuksella ja kulttuurialan opetuksen käyttöön vuokratut tilat Kankaan kampuksella sekä Hemsö Finland Oy:ltä vuokratut tilat Wilhelm Schildtin katu 2:ssa, jossa toimivat mm. Gradia-lukiot.

Kiinteistöomaisuus on kuntayhtymän ylivoimaisesti suurin omaisuuserä. Kiinteistöjohtamisella hallitaan ja johdetaan tilaresursseja ja omaisuutta Gradian varsinaisen ydintehtävän ja omaisuuden hallinnan näkökulmasta. Omaisuuden hoitamisessa hyödynnetään uuden teknologian ja uusien innovaatioiden tuomia mahdollisuuksia. Kiinteistövarallisuuden hallinnassa suunnataan toiminnot ja toimenpiteet niin, että tilat ja niihin liittyvät palvelut ovat välineitä koulutusorganisaation ydintoiminnan tuottamiselle. Gradia-organisaation muuttuvat toiminnalliset vaatimukset huomioidaan tulevaisuuden tilatarpeen ja käytön suunnittelussa. Gradian kiinteistöomaisuuden hallinnan ohjenuorana on Kiinteistöjen kehittämisohjelma vuosille 2025-2045.

Gradia-kiinteistöjen ydinprosesseja ovat tilojen hallinta ja ylläpito. Kuntayhtymän käytössä olevista rakennuksista pääosa on omassa omistuksessa, jolloin kiinteistöomaisuudesta huolehtiminen on keskeinen osa kiinteistöjohtamista. Kiinteistöomaisuudesta seuraa vastuu omaisuuden arvon säilyttämisestä ja tilojen käyttökelpoisuudesta huolehtimisesta. Tilojen käyttämisessä ja kehittämisessä pyritään tehokkuuteen ja taloudellisuuteen tilojen viihtyisyys huomioiden. Tyhjiksi jäävät tilat ja rakennukset pyritään myymään, vuokraamaan tai purkamaan.

Rakennetulla ympäristöllä sekä kiinteistöjen ylläpidolla ja käytöllä on huomattava vaikutus niin taloudelliseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin kuin ympäristökysymyksiinkin. Siksi myös Gradia-kiinteistöillä on yhteiskunnallinen vastuu sekä oman toiminnan että laajemman vastuullisuuden kehittämisessä. Omistajan näkökulmasta taloudelliseen vastuullisuuteen kuuluu varmistaa, että kiinteis-

töliiketoiminta on pitkäjänteisesti taloudellisesti kestävä. Sosiaalinen vastuullisuus sisältää vastuun tilojen turvallisuudesta, terveellisyydestä ja esteettömyydestä. Lisäksi toimintatapojen eettisyys, edelläkävijyys ja toiminnan läpinäkyvyys ovat keskeisiä asioita liikelaitoksen toiminnassa.

1.2 Kiinteistönpidon periaatteet

Palveluiden tuottamisessa keskeinen lähtökohta on tuottaa kustannustehokkaasti koulutustoimintaa mahdollisimman hyvin palvelevat tilat. Tilojen ja ulkoalueiden käyttö ja omistaminen vaativat tuekseen palveluja, kuten kiinteistönhoito, puhtaanapito, kunnossapito, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä huolehtiminen sekä opastaminen. Näiden palveluiden järjestäminen ja tuottaminen yhteistyössä asiakkaan kanssa on keskeinen osa palvelutoimintaa.

Haasteena kiinteistön ylläpidossa on saada palvelu joustamaan muutosten mukana. Palveluissa tarvittavat resurssit, joista henkilöstökustannukset ovat suurimmat, tulisi aina suhteuttaa sen hetkeen tarpeeseen. Henkilöstöresurssin tehokkuus ja tuottavuus taataan osaavilla työntekijöillä.

Peruskorjauksissa ja vuosikorjauksissa huomioidaan nykytrendit: työnteon ja opettamisen uudet toimintatavat, tilankäytön tehokkuus, kiinteistöturvallisuus, energiatehokkuus, kestävä kehitys ja digitalisoituminen. Opetus- ja työtilat suunnitellaan muunneltaviksi ja viihtyisiksi Terve talo -periaatteita noudattaen. Tilamuutokset tehdään harkitusti ja perustelluista syistä. Kiinteistöjen kehittämisohjelmaan sisältyvä tilojen käytön suunnitelma ohjaa muutostöiden suunnittelua ja toteutusta. Tilojen käyttäjät ovat tiiviisti mukana hankkeiden suunnittelussa tiloissa tapahtuvan toiminnan asiantuntijoina.

Gradian valtuuston toukokuussa 2025 hyväksymän Kiinteistöjen kehittämisohjelman konkreettisenä tavoitteena on vähentää toimitilojen kokonaismäärää 137 000 neliömetristä 106 000 neliömetriin vuoteen 2031 mennessä. Tämä linjaus kokonaisneliömäärästä tehtiin Gradian kiinteistöliikelaitoksen johtokunnassa jo marraskuussa 2019, mutta sen toteuttaminen ei täysin onnistunut muuttuvassa toimintaympäristössä. Vuonna 2019 kuntayhtymän käytössä oli 149 000 m², ja siitä on jo tultu merkittävästi alaspaan.

Julkisen talouden kokonaistilanne sekä väestö- ja ikäluokkakehitys ohjaavat tilasuunnittelua. Jatkuvasti pitää seurata muiden isojen koulutuksen järjestäjien tekemiä tilaratkaisuja ja erityisesti seurata sekä opiskelija että henkilöstöpalautetta osana suunnitelmia. Tarvittaessa pitää olla myös rohkeutta muuttaa suunnitelmia, jos aihetta siihen ilmenee.

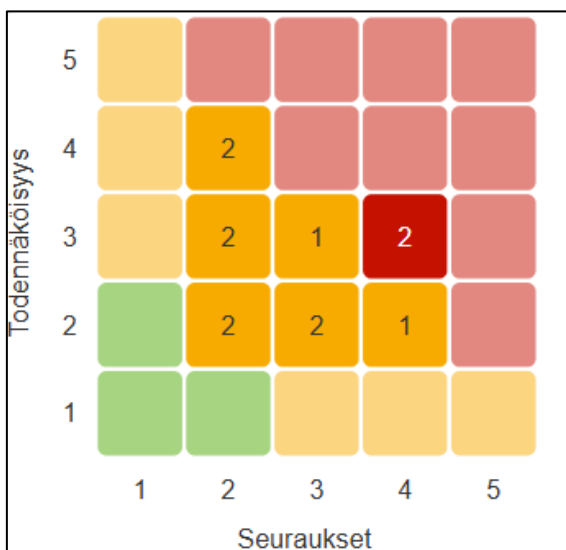
2. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja esihenkilöt pyrkivät varmistamaan, että kuntayhtymän toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan, kuntayhtymän omaisuus ja voimavarat turvataan.

Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida, hallita ja raportoida toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinta käsittää kuntayhtymän lyhyen ja pitkän aikavälin strategiset, operatiiviset, taloudelliset ja vahinkoriskit, jotka voivat olla ulkoisia tai sisäisiä. Riskienhallinnan tulee kohdistua koko kuntayhtymään mukaan lukien ulkoistetut palvelut.

Kuntayhtymän johtajan 3.7.2025 antaman vuoden 2026 talousarvion valmisteluohjeen mukaisesti kuntayhtymän tulosalueet kartoittavat johtoryhmätyöskentelynä tulosalueeseen kohdistuvat eri riskiluokkien riskit (strategiset, operatiiviset, taloudelliset sekä vahinkoriskit) ja luokittelevat riskit todennäköisyyden ja seurausten vaikutusten suhteen. Talousarviokirjaan nostetaan kolme toiminnan, talouden ja strategian toteutumisen kannalta kriittisintä riskiä hallintakeinoineen sekä vuodelle 2026 suunnitellut riskienhallintatoimenpiteet.

Syksyllä 2025 Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen kokonaisvaltaisessa riskikartoituksessa 12 tunnistettua riskiä sijoittui riskikarttaan seurausten ja todennäköisyyden arvioinnin perusteella, korkeimpaan riskiluokkaan nousivat taloudelliset ja strategiset riskit.

Riskiluokka	Riski	Tod.	Seur.	RL	↓
2.2.1. Talouden riskit	Kustannusten nousu	3	4	12	
2.1.1. Strategiset riskit	Kiinteistöjen kehittämisohjelma ei edisty aikataulun mukaisesti	3	4	12	
2.4.1. Vahinkoriskit	Koneiden, laitteiden ja rakenteiden käyttöä tunnistaminen	3	3	9	

2.1 Taloudelliset riskit

Taloudellisia riskejä kiinteistöliikelaitoksen talouden tasapainoon ovat yllättävät kustannusten nousut, vuokrasopimusten päättymiset ja pitkäaikaisen lainojen korkokustannusten nousu. Kustannusten nopealla nousulla on myös negatiivinen vaikutus tulokseen ja kuntayhtymän maksuvalmiuteen. Myös urakoitsijoiden taloudelliset vaikeudet saattavat aiheuttaa kustannusten nousua ja aikataulumuutoksia. Tätä riskiä pyritään pienentämään kilpailutusten yhteydessä vaatimalla tilaajavastuutiedot sekä joissakin hankinnoissa erillisiä selvityksiä yrityksen taloustilanteesta. Näitä selvityksiä voivat olla esim. luottoluokitus, liikevaihdon suuruus ja omavaraisuusaste.

Kustannusten nousuun pyritään vaikuttamaan sopimuksilla ja huolellisella ajoituksella ja ennakoinnilla. Ulosvuokrattujen tilojen vuokrasopimusten riskeihin on pyritty vaikuttamaan määräaikaaisilla sopimuksilla ja/tai pitkällä irtisanomisajolla. Korkoriskeihin on varauduttu osittain kiinteäkorkoisilla lainoilla. Kiinteistöjen sopimus- ja hankintaprosesseihin hankitaan lisää osaamista tarvittaessa ostopalveluna. Kuntayhtymällä on käytössä raportointia tukevat järjestelmät, riittävä osaaminen ja resurssit kirjanpidon sekä laskennan toteuttamiseksi negatiivisten yllätysten välttämiseksi.

2.2 Strategiset riskit

Kiinteistöjen kehittämisohjelma koostuu useasta erillisestä hankkeesta. Kehittämisohjelma tähtää merkittäviin säästöihin kiinteistökuluissa. Hankkeet ovat aikataulullisesti ja taloudellisesti riippuvaisia toisistaan. Yksittäisen hankkeen viivästyminen voi viivästyttää koko kehittämisohjelman toteutumista.

Riskiä pienennetään huolellisella aikataulusuunnittelulla ja varautumisella vaihtoehtoisin tilaratkaisuihin mm. väistötilojen osalta. Kiinteistöjen kehittämisohjelman kokonaisaika-aulu on suunniteltu joustavaksi yllättävien muutosten aiheuttamien riskien pienentämiseksi, tunnistuen ohjelman kriittiset pisteet.

2.3 Vahinkoriskit

Kiinteistöjen vahinkoriskit kasvavat rakenteiden, teknisten laitteiden ja järjestelmien ikään-
tyessä. Riskeinä ovat yllättävät ja ennakoimattomat tapahtumat, jotka lisäävät suunnitte-
lemattomia korjauskuluja. Vauriot ja käyttökatkokset vaikuttavat haitallisesti rakennuksen
käyttöön ja aiheuttavat yllättäviä kustannuksia. Yleisimpiä riskejä aiheuttavat erilaiset put-
kisto- ja kattovuodot, jotka saattavat johtaa rakenteellisiin vaurioihin. Lisääntyvä akkukäyt-
töisten laitteiden lataus voi lisätä tulipalon riskiä.

Riskiä voidaan pienentää ennakoivalla huollolla ja laatimalla säännöllisesti rakennuksille
kuntoarvioita, joiden perusteella ylläpidetään kunnossapito-ohjelmaa. Tulipaloriskiä pie-
nennetään sekä ohjeistuksella että rakenteellisilla ja teknisillä ratkaisuilla.

3. TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUODELLE 2026

Gradia-kiinteistöjen keskeisin pitkän aikavälin tavoite on tilankäytön tehostaminen. Ratkaisuja tehokkaaseen tilankäyttöön suunnitellaan yhteistyössä käyttäjien kanssa. Kehittämishjelma koskee erityisesti Kukkulan ja Kankaan kampusten käytöstä luopumista sekä toimintojen keskittämistä seitsemälle kampukselle. Uudistuksilla tavoitellaan paitsi tilatehokkuuden parantamista myös sitä, että käytettävissä olevat resurssit voidaan kohdistaa entistä paremmin opetukseen ja opiskelijoiden hyvinvointiin. Kiinteistöjen kehittämissuunnitelma toimii ohjaavana asiakirjana Gradian toimitilojen kehittämiseen ja peruskorjaukseen liittyvässä päätöksenteossa. Kiinteistöjen kehittämissuunnitelman tavoitteiden toteutumista seurataan ohjausryhmässä ja operatiivista toimintaa johtaa koordinointiryhmä.

Toiminnallisina tavoitteina on osallistaa henkilökuntaa ja opiskelijoita strategian mukaisten tilaratkaisujen ja työympäristöjen suunnitteluun. Palautekyselyillä varmistetaan, että kustannustehokas suunnittelu tehdään käyttäjälähtöisesti, käyttäjien tilatarpeet huomioiden.

▼ ITSEENSÄ JA TULEVAISUUTEEN LUOTTAVA OPISKELIJA (1)

- ☆ 3.2. Opiskelijoiden osallistaminen kiinteistöjen kehittämissuunnitelman suunnitteluun

▼ HYVINVOIVA GRADIALAINEN (2)

- ☆ 9.5. Rakentamishankkeissa tulee onnistua kustannustehokkaasti ja käyttäjälähtöisesti
- ☆ 9.6. Kaikilla on riittävä tieto ja ymmärrys kiinteistösuunnitelman toteutuksesta.

▼ MAAILMAN KIINNOSTAVIN JATKUVASTI OPPIVA YHTEISÖ (3)

- ☆ 15.3. Gradian tilaratkaisut tukevat strategian mukaista yhteisöllistä toimintakulttuuria.
- ☆ 15.4. Tekoälyä hyödynnetään laajemmin työtehtävissä ja tekoälyä on integroitu joihinkin järjestelmiin.
- ☆ 16.2. Rakentamishankkeiden suunnitteluratkaisut ovat toimivia ja kustannustehokkaita.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitos tulokortti**TA2026**

Hyvinvoivat Gratialaiset	Henkilöstömäärä	32
	Opetus- ja ohjaushenkilöstö	0
	Johto ja esimiehet	3
	Muu henkilöstö	29
	Henkilötyövuodet	31
Maailman kiinnostavin jatkuvasti oppiva yhteisö	Jätteiden kierrätysaste	> 60 %
	Viitaniemi	> 60 %
	Harju	> 60 %
	Kukkula	> 60 %
	Primus	> 60 %
	Myllymäki	> 30 %
	Musiikkikampus	> 60 %
	Kangas	> 60 %
	Lievestuore	> 60 %
	Sähkön ominaiskulutuksen muutos	-1 %
	Lämmön ominaiskulutuksen muutos	-1 %
	Veden ominaiskulutuksen muutos	-1 %
	Kuntoluokka	75 %
	Gradian käytössä olevien tilojen kokonaisneliömäärä (hum2)	136 184
	Toimintatuotot, ulkoiset	2 227 000 €
	Toimintakulut, ulkoiset	13 080 000 €
	Investoinnit	8 500 000 €

Tulokortin tavoitteiden lisäksi Gradia-kiinteistöt-liikelaitos raportoi tilinpäätöksessä tyhjien tilojen määrää % ja tilankäytön tehokkuutta m²/10 000 opiskelijaa

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tulokortin mittarit ovat johtokuntaan, mutta ei valtuustoon nähdessä sitovia.

4. KÄYTTÖTALOUS- JA TULOSLASKELMAOSA

Gradia-kiinteistöjen liikevaihdon arvioidaan olevan talousarviovuonna 21,234 milj. euroa, mikä on 0,781 milj. euroa vähemmän kuin viime vuoden toteuma. Liikevaihdon suurimman tuloerän muodostavat sisäiset vuokrat, joiden arvioidaan olevan 17,013 milj. euroa, joka on 0,4 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna ja 0,376 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa.

Ulkoisten vuokratuottojen ennakoidaan laskevan 0,074 milj. euroa vuodesta 2024, sillä joitakin vuokrasopimuksiin liittyviä eriä ja sopimuksia päättyy talousarviovuonna.

Ulkoiset myyntituotot laskevat, sillä puhtauspalveluilta Jyväskylän Steinerkoulu irtautuu Gradian sopimuksesta. Muita toimintatuottoja on suunniteltu 0,239 milj. euroa, talousarviovuodelle ei ole toistaiseksi päätettyjä kiinteistöjen myyntejä. Pysäköintimaksuja odotetaan lähes samaa tasoa kuin vuonna 2024, kiinteistöjen käyttökorvauksia alentaa hieman päättyneet vuokra- ja omistussuhteet Jämsän alueella verrattuna edellisiin vuosiin.

Talousarviovuonna sekä taloussuunnitelmavuosina varaudutaan vielä yleiseen hintojen lievään nousuun kaikissa ulkoisissa kuluerissä. Henkilöstömenojen arvioidaan nousevan 0,1 milj. euroa vuoden 2024 toteumasta. Muutokseen vaikuttaa kiinteistömanagerin ja osapäiväisen laitoshuoltajan tilalle rekrytoitu kokopäiväinen laitoshuoltaja. Kiinteistönhoidosta eläköityy kaksi henkilöä ja näiden tilalle ei ole suunnitteilla uusi rekrytointia. Lisäksi kasvavaan henkilöstökustannukseen vaikuttaa tehdyt palkkaratkaisut, joiden vaikutus on + 2,87 % vuodelle 2026.

Palveluiden ostoja nostaa Kukkulan D-rakennuksen purkaminen, jonka arvioidaan olevan 0,2 milj. euroa. Kiinteistöjen lisäpalveluissa on varauduttu peruskorjausten aiheuttamiin muutosten lisäkustannuksiin. Kiinteistön hoidossa Lievestuoreella ja osin Jämsässä eläköitymisiä korvataan ostopalveluna. Vuosikorjauksissa pysytään edellisen vuoden tasossa (1,5 milj. euroa), joten käyttäjälähtöisiä korjauksia tai muita kiinteistöjen korjauksia voidaan toteuttaa. Aineisiin ja tarvikkeisiin on suunniteltu 0,065 milj. euroa enemmän kuin oli vuoden 2024 toteuma ja 0,072 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa 2025, suurimmat vaikuttavat tekijät ovat kaukolämpö, jonka arvioitu hinnan nousu on 4–5 %, sähkön siirto 3 % ja vesi 5 %.

Ulkoisiin vuokrasopimuksiin ei odoteta suuria muutoksia talousarviovuodelle, indeksikorotukset tuovat hintoihin korotuksia, jotka on siirretty sisäisiin vuokriin. Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksella on Jyväskylässä kolme ulkoa vuokrattua kohdetta Wilhelm Schildtin kadulla, Pitkäkadulla ja Kyppinkadulla, Keuruun kaupungilta on vuokrattu sosiaali- ja terveysalan opetustilat ja Kokkolassa määräaikainen tila maarakennusosalalle. Koneiden ja laitteiden ulkoisissa vuokrissa on uutena kohteena toinen siivousrobotti Priimuksen kampuksen robotin lisäksi, näiden vuosikustannusten arvioidaan olevan n. 9 000 euroa vuodessa.

Arvioidut poistot ovat 8,283 milj., joka on 0,059 milj. enemmän kuin vuonna 2024. Muutokseen vaikuttavat pienemmät aktivoitavat vuosikorjaukset sekä kulunvalvonnan sekä automaatiojärjestelmän uusinnat. Suunnitelmavuonna 2027 poistojen määrä alenee huomattavasti, sillä osasta opilaitosrakennuksista poistot päättyvät varsinaisten rakennusten osalta.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitos esittää, että vuoden 2026 talousarvion sitovuustasoksi määritellään tilikauden ylijäämää 286 000 €.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitos	TP	TPE	TA	Suunnitelmavuodet	
Tuloslaskelma (1000 €)	2024	2025	2026	2027	2028
Liikevaihto	22 015	21 716	21 234	19 814	20 515
Materiaalit ja palvelut	-7 196	-8 251	-7 643	-7 707	-7 862
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 615	-2 511	-2 680	-2 734	-2 788
Palvelujen ostot	-4 581	-5 740	-4 963	-4 973	-5 074
Henkilöstökulut	-1 458	-1 437	-1 558	-1 566	-1 515
Palkat ja palkkiot yhteensä	-1 229	-1 138	-1 234	-1 228	-1 188
Henkilösivukulut	-230	-299	-324	-338	-327
Poistot ja arvonalentumiset	-12 224	-8 283	-8 283	-6 691	-6 963
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 224	-8 199	-8 283	-6 691	-6 963
Arvonalentumiset	-4 000	-84	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-4 428	-3 868	-3 983	-4 068	-4 150
Vuokrat	-2 878	-2 759	-2 822	-2 884	-2 941
Verot	-1 550	-1 107	-1 156	-1 179	-1 203
Liiketoiminnan muut kulut	0	-2	-5	-5	-5
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-3 291	-123	-233	-218	25
Rahoitustuotot ja -kulut	-537	-467	-508	-608	-856
Korkotuotot					
Muut rahoitustuotot					
Muille maksetut korkokulut	-164	-95	-136	-236	-484
Korvaus peruspääomasta	-372	-372	-372	-372	-372
Muut rahoituskulut	-1				
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN SATUNNAISIA	-3 828	-590	-741	-826	-831
Satunnaiset tuotot ja -kulut	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN VARAUKSIA	-3 828	-590	-741	-826	-831
Poistoeron lisäys(-) vähennys(+)	1 037	1 037	1 037	1 037	1 037
Tuloverot	-7	-10	-10	-10	-10
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-2 798	437	286	201	196

5. INVESTOINTI- JA RAHOITUSOSA

5.1 Kiinteistöjen rakentamisinvestoinnit 2026–2028

Rakennusinvestointihankkeisiin on varattu yhteensä 8,2 milj. euroa vuodelle 2026. Suunnitelma-vuonna 2027 rakennusinvestointeihin on arvioitu tarvittavan 8,6 milj. euroa ja suunnitelmavuonna 2028 investointitason arvioidaan olevan 7,4 milj. euroa. Suunnitellut investoinnit ovat Kiinteistöjen kehittämisohjelman mukaisia peruskorjauksia sekä tilamuutoksia, joissa modernisoidaan tiloja sekä mahdollistetaan kehittämisohjelman tavoitteiden täyttyminen tilatehokkuutta lisäämällä.

Harjun A1 tilamuutokset –hanke on alkanut vuonna 2024 tarveselvityksen muodossa ja toteutus-suunnittelu on viety loppuun vuoden 2025 aikana. Kohteen rakentamistyöt kohdistuvat vuosille 2026 ja 2027. Rakentamistyöt toteutetaan 18 kuukauden aikana vaiheistettuna niin, että toiminta voi jatkuu rakennuksessa urakoiden aikana. Vuoden 2026 toimenpiteille on budjetoitu 5,7 milj. euroa ja vuodelle 2027 4,0 milj. euroa.

Viitaniemen kampukselle on suunniteltu useamman vuoden mittainen muutostyöprojekti, jolla pyritään laajamittaiseen tilojen tehostamiseen ja uudistamiseen. Muutostöillä valmistellaan tiloja Kukkulan kampukselta Viitaniemeen siirtyville aloille. Hanke on jaettu kahteen osaan, Viitaniemi C, vaihe 1 ja vaihe 2. Vuoden 2025 aikana on toteutettu hankkeen tarveselvitys- ja hankesuunnitelmavaiheet. Vuodelle 2026 vaiheeseen 1 on budjetoitu 0,6 milj. euroa. Tähän summaan sisältyy hankkeen suunnittelukustannuksia sekä muutostöiden urakointia. Vuodelle 2027 on budjetoitu 1,8 milj. euroa vaiheen 1 loppuun viemiseen sekä 1,5 milj. euroa vaiheen 2 urakointiin. Hanke viedään loppuun vuoden 2028 ja tälle vuodelle hankkeelle on budjetoitu 2,9 milj. euroa.

Viitaniemen kampuksen A- ja B-rakennuksessa toteutetaan media-alan tilamuutoshanke, jonka rakennustöihin on budjetoitu vuodelle 2026 1,2 milj. euroa. Hanke on aloitettu vuoden 2025 puolella rakentamalla Gradian Viitaniemen kiinteistönhoidon toiminnoille uudet tilat B-rakennuksen B3-osaan. Kiinteistönhoidon siirtyessä uusiin tiloihinsa A-rakennuksesta, vapautuu A-rakennuksen puolelta tiloja, jotka muutetaan media-alan opetustilakäyttöön. Samassa hankkeessa A-rakennuksen olemassa olevia media-alan opetustiloja modernisoidaan ja kehitetään vastaamaan tulevaisuuden tilatarpeisiin.

Viitaniemen B-rakennukseen kohdistuu suunnitelmavuosina tilamuutoshanke, jossa lukion toimintojen siirtyessä Harjun kampukselle, B-rakennuksen tiloja muutetaan palvelemaan ammattiopiston toimintoja. Viitaniemi B muutokset –hankkeelle on budjetoitu vuodelle 2026 0,4 milj. euroa ja vuodelle 2027 0,4 milj. euroa.

Viitaniemi E –hankkeen tavoitteena on peruskorjata ja modernisoida E-rakennuksen huonokuntoisimpia tiloja niin, että ne palvelevat myös Kankaan kampukselta Viitaniemeen siirtyviä toimintoja Kankaan vuokrasopimuksen päättyessä vuoden 2030 lopussa. Hankkeen suunnitteluun on varattu vuodelle 2027 0,2 milj. euroa ja rakentamistöihin 3,8 milj. euroa vuodelle 2028.

5.2 Aktivoitavat hankkeet 2026–2028

Aktivoitaviin vuosikorjauksiin on varattu 0,3 milj. euroa. Hankkeet kohdistuvat vuonna 2026 pääosin eri rakennusten kulunvalvontajärjestelmien päivittämiseen.

KIINTEISTÖJEN RAKENTAMISINVESTOINNIT 2026 - 2028					
1 000 €					
	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
<i>Rakennukset:</i>					
Aktivoitavat vuosikorjaukset	520	673	300	700	700
Harjun A2 sisäilmakorjaus	1228				
Harjun A1 tilamuutokset	64	250	5 700	4 000	
Viitaniemi C vaihe 1		200	600	1 800	
Viitaniemi C vaihe 2				1 500	2 900
Viitaniemi A-B Media-alan muutostyö		700	1 200		
Viitaniemi B muutokset			400	400	
Viitaniemi E				200	3 800
Investointimenot yhteensä	1 811	1 823	8 200	8 600	7 400
Siirrot käyttötalouteen					
Viitaniemen 1 C-E tilamuutokset	10				
Siirrot käyttötalouteen yhteensä	10	0	0	0	0
Viitasaaren koulutuskinteistö Oy:n osakkeiden myynti	179				
Jyväskylän pienteollisuustalo Oy:n osakkeiden kaupan loppusuoritus		41			
Jämsän B-rakennuksen maa-alueen osuuden oikaisu myyntivoitosta		-22			
Investointitulot yhteensä	179	19	0	0	0

5.3 Irtaimistohankinnat 2026–2028

Irtaimistohankintoihin on suunniteltu vuodelle 2026 Priimuksen ja Viitaniemi A:n automaatiojärjestelmien uusimiset ja Pitkädun kulunvalvonnan uusiminen, lisäksi varaudutaan yllättäviin rikkoutumisiin. Leasingrahoituksella on suunniteltu hankittavan puhtauspalveluille siivousrobotti. Vuodelle 2027 varaudutaan 220 000 euron ja 140 000 euron laite- ja konehankintoihin vuodelle 2028.

Irtaimistohankinnat

1 000 €

TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
180	300	300	220	140

5.4 Investointien rahoitus

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen rahoitusjärjestelyt hoidetaan osana Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian rahoitusta.

Vuoden 2026 investointien kokonaismääräksi esitetään 8,5 milj. euroa, josta rakentamisinvestointien määrä on 8,2 ja irtaimiston osuus 0,3 milj. euroa. Pitkäaikaista lainaa lyhennetään talousarvion mukaan 2,0 milj. euroa, arvion mukaan vuoden 2026 ja 2027 rakentamisinvestoinnit eivät edellytä uuden pitkäaikaisen lainan nostamista, vuodelle 2028 esitetään otettavaksi 9 milj. euron laina rakentamisinvestointeihin.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitos	TP2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS2028
Rahoituslaskelma 1000 €					
Toiminnan rahavirta	8 211	7 664	7 532	5 855	6 122
Liikeyli- / alijäämä	-3 292	-123	-233	-218	25
Poistot ja arvonalentumiset	12 224	8 283	8 283	6 691	6 963
Rahoitustuotot ja -kulut	-537	-467	-508	-608	-856
Tuloverot	-7	-10	-10	-10	-10
Tulorahoituksen korjauserät	-179	-19	0	0	0
Investointien rahavirta	-1 802	-2 104	-8 500	-8 820	-7 540
Investointimenot	-1 981	-2 123	-8 500	-8 820	-7 540
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	179	19	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	6 408	5 560	-968	-2 965	-1 418
Rahoituksen rahavirta	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	6 400
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	9 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 600
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	4 408	3 560	-2 968	-4 965	4 982
Lainakanta 31.12.	14 667	12 667	10 667	8 667	15 067

LIITTEET

Taulukko 1. Mittariseloste

GRADIA-KIINTEISTÖT-LIIKELAITOS tulokortti

Mittari	Mittariseloste
Hyvinvoivat gradialaiset	
Henkilöstömäärä Opetus- ja ohjaushenkilöstö Johto ja esihenkilöt Muu henkilöstö	Vakituiset ja määräaikaiset päätoimiset työntekijät tarkasteluajankohdan mukaan (=vuoden viimeinen päivä). Opetus- ja ohjaushenkilöstö, johto ja esihenkilöt, muu henkilöstö. Mukaan ei lasketa yli 2 viikon keskeytyksillä olevaa henkilöstöä, eikä sivutoimisia henkilöitä.
Henkilötyövuodet	Henkilötyövuosi saadaan laskemalla palkallisten palvelussuhteen päivien määrä jaettuna vuoden päivien määrällä. Yhden henkilön henkilötyövuosi voi olla korkeintaan 1. Henkilötyövuosien laskennassa huomioidaan myös henkilön työaikaprosentti. Mukaan ei lasketa sivutoimisia henkilöitä.
Maailman kiinnostavin jatkuvasti oppiva yhteisö	
Jätteiden kierrätysaste	Prosentteja jätteen kokonaismäärästä
Sähkön ominaiskulutuksen muutos	Rakennustilavuutta kohti laskettu sähköenergian kulutuksen prosentuaalinen muutos verrattuna edelliseen vuoteen.
Lämmön ominaiskulutuksen muutos	Rakennustilavuutta kohti laskettu lämpöenergian kulutuksen prosentuaalinen muutos verrattuna edelliseen vuoteen.
Veden ominaiskulutuksen muutos	Rakennustilavuutta kohti laskettu vedenkulutuksen prosentuaalinen muutos verrattuna edelliseen vuoteen.
Kuntoluokka, %	Omien kiinteistöjen nykyhinnan ja uudishinnan välinen suhde. Tunnusluku kuvaa rakennusten nykykuntoa suhteessa uuteen vastaavaan rakennukseen. Tavoitetaso on 75%
Gradian käytössä olevien tilojen kokonaisneliömäärä	Sekä Gradian omat Gradian käytössä olevat, että Gradian käyttöön vuokratut neliöt, kokonaisneliömäärä.
Toimintatuotot, ulkoiset	Ulkoiset toimintatuotot tarkastelujaksolla
Toimintakulut, ulkoiset	Ulkoiset toimintakulut tarkastelujaksolla
Investoinnit	Investoinnit tarkastelujaksolla

Liite: Mittariseloste / Gadian tulokortit

Mittarin nimi	Selite
1. Itseensä ja tulevaisuuteen luottava opiskelija	
Suoritetut tutkinnot Lukiokoulutus - Ylioppilastutkinto ... joista kaksoistutkinnon suorittaneita - IB-tutkinto (Diploma) - Lukion oppimäärän suorittaneet Ammatillinen koulutus - Amatilliset perustutkinnot ... joista kaksoistutkinnon suorittaneita - Ammattitutkinnot - Erikoisammattitutkinnot - Amatilliset osatutkinnot (pt, at, eat)	Tarkastelujaksolla suoritettuja tutkintoja. Gradia-tasoisesti yksi luku, joka oppilaitosten tulokorteissa on ilmoitettu myös tutkintotyypeittäin. Gradia-tasoiseen kokonaislukuun ei lasketa ammatillisen koulutuksen osatutkintoja, lukion oppimäärän suorittaneita eikä kaksoistutkinnon suorittaneita. Kokonaisluvussa mukana vain kokotutkinnot. Kaksoistutkinnoissa raportoidaan: opiskelijat, jotka ovat suorittaneet sekä ammatillisen perustutkinnon, että ylioppilastutkinnon Gradiassa, kuin myös ne opiskelijat, jotka ovat suorittaneet ammatillisen perustutkinnon Gradiassa mutta ylioppilastutkinnon jossakin muussa lukiossa.
Opiskelijamäärä * Lukiokoulutuksen VOS-opiskelijamäärä * - Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä (tutkintotavoitteinen) Ammatillisen koulutuksen netto-opiskelijamäärä * - Amatilliset perustutkinnot (koko tutkinto) - Ammattitutkinnot (koko tutkinto) - Erikoisammattitutkinnot (koko tutkinto) - Amatilliset tutkinnot (pt, at, eat, tutkinnon osien suorittajat) - TUVA - Aikuisten perusopetus - Taiteen perusopetus - Muu ei tutkintoon johtava koulutus	Gradia-tasoisesti: yhteenlaskettu lukioiden VOS-opiskelijoiden painotettu määrä sekä Ammattiopisto Gadian netto-opiskelijamäärä (kokonaislukuun ei lasketa ei-tutkintoon johtavaa muuta koulutusta). Lukiokoulutuksen keskimääräinen (tilastointipäivien mukaan painotettu) VOS-opiskelijamäärä. Ammatillisen koulutuksen netto-opiskelijamäärä koko vuoden tarkastelujaksolla. Netto-opiskelijamäärä = opinto-oikeuksien päiväkohtaisen määrän keskiarvo tarkastelujaksolla.
Opiskelijatyytyväisyys - Lukiokoulutuksen opiskelijatyytyväisyys - Amatillisen koulutuksen opiskelijatyytyväisyys	Päättövaiheen opiskelijapalautteen kokonaisarvosana. Mukana ammatillisen tutkintokoulutuksen ARVO-palaute ja tutkintotavoitteisen lukiokoulutuksen opiskelijapalaute. Amatillisen koulutuksen kysymys: "Olen tyytyväinen saamaani koulutukseen". Lukiokoulutuksen kysymys: "Kuinka tyytyväinen olet lukio-opintoihin omassa lukiossasi". Arviointiasteikko 1-5. Gradia-tasoisesti keskiarvo (suhteessa vastaajamääriin) lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen luvuista.

Ensimmäisen toisen asteen tutkinnon läpäisy 3,5 vuodessa (päivälukiot)	3,5 vuodessa valmistuneiden osuus niistä lukiokoulutuksen opiskelijoista, joilla tavoitteena koko tutkinnon suorittaminen ja pohjakoulutuksena vain peruskoulu. Luvussa ei mukana aikuislukion opiskelijoita.
Valmistuneiden sijoittuminen jatko-opintoihin (päivälukiot ja ammatilliset perustutkinnot)	Tutkinnon suorittaneiden sijoittuminen - tilaston (Vipunen) perusteella, tilastovuotta edeltäneenä vuonna päivälukioista ja ammatillisista perustutkinnoista valmistuneiden opiskelijoiden sijoittuminen jatko-opintoihin tilastovuoden lopussa.
Opiskelijoiden kokemus oppimisesta **	Päättövaiheen opiskelijapalautteet: ammatillisen tutkintokoulutuksen ARVO-palautte ja tutkintotavoitteisen lukiokoulutuksen opiskelijapalautte. Ammatillisen koulutuksen kysymys ”Koulutus paransi valmiuksia työelämään, siellä toimimiseen ja jatko-opintoihin”. Lukiokoulutuksen kysymys: ”Innostukseni oppimiseen on kasvanut”. Arviointiasteikko 1-5.
Opiskelijavuosien määrä (ammatillinen koulutus) **	VOS-rahoitteisten painottamattomien opiskelijavuosien kokonaismäärä.
Osaamispistekertymä (ammatillinen koulutus) **	Tarkastelujaksolla kertyneet ammatillisen koulutuksen VOS-rahoitteiset osaamispisteet pt, at, eat -tutkinnoissa, kokonaismäärä.
Vaikuttava elinvoiman edistäjä	
Työelämä- ja yrityskumppanuudet - Koulutussopimuspaikat - Oppisopimuspaikat - Muut työ- ja yrityselämäkumppanit	Y-tunnuksen mukaan lasketut koulutus- ja oppisopimuspaikat (tarkastelujakson aikana voimassa olleet koulutus- ja oppisopimukset) sekä maksullisen palvelutoiminnan asiakkaat ja muut työ- ja yrityselämän kumppanuudet tarkastelujakson aikana.
Työelämäpalautte - Työpaikkaohjaajien kokonaistyytyväisyys - Työpaikkojen kokonaistyytyväisyys	Työpaikkojen ja työpaikkaohjaajien antaman palautteen kokonaisarvosanana. Ammatillisen tutkintokoulutuksen ARVO-palautteet. Työpaikkakysely: ”Olemme tyytyväisiä oppilaitoksen toimintaan järjestää työelämässä oppimista”. Työpaikkaohjaajakysely: ”Olen tyytyväinen oppilaitoksen toimintaan järjestää työelämässä oppimista”. Arviointiasteikko 1–5. Gradia-tasoisesti keskiarvo kyselyiden tuloksista.
Oppisopimusten määrä **	Tarkastelujakson aikana alkaneiden oppisopimusten lukumäärä.

Hyvinvoivat gradialaiset	
Henkilöstömäärä - Opetus- ja ohjaushenkilöstö - Johto ja esihenkilöt - Muu henkilöstö	Vakituiset ja määräaikaiset päätoimiset työntekijät tarkasteluajankohdan mukaan (=vuoden viimeinen päivä). Opetus- ja ohjaushenkilöstö, johto ja esihenkilöt, muu henkilöstö. Mukaan ei lasketa yli 2 viikon keskeytyksillä olevaa henkilöstöä, eikä sivutoimisia henkilöitä.
Henkilötyövuosi	Henkilötyövuosi saadaan laskemalla palkallisten palvelussuhteen päivien määrä jaettuna vuoden päivien määrällä. Yhden henkilön henkilötyövuosi voi olla korkeintaan 1. Henkilötyövuosien laskennassa huomioidaan myös henkilön työaikaprosentti. Mukaan ei lasketa sivutoimisia henkilöitä.
Terveys-%	Se osuus henkilöstöstä, jolla ei ole tarkastelujaksolla ollut lainkaan sairauspoissaoloja.
Opiskelijoiden kokemus turvallisuudesta **	Ammatillinen koulutuksen päättövaiheen ARVO-palautteen kysymys: "Opiskeluympäristöni on turvallinen". Arviointiasteikko 1-5. Lukiokoulutuksen vuosikurssipalautteiden kysymys "Lukio on turvallinen paikka opiskella". Arviointiasteikko 0–100 % pitää lukiota turvallisena opiskelupaikkana.
Maailman kiinnostavin jatkuvasti oppiva yhteisö	
Opiskelijaliikkuvuus *	Kuinka monta prosenttia (%) Gradian lukion opiskelijoista (painotettu vos-opiskelijamäärä) ja ammatillisen koulutuksen perustutkinto-opiskelijoista (netto-opiskelijamäärä) on tarkastelujaksolla ollut vaihtojaksolla ulkomailla. Kaikki vaihtojaksopituudet huomioidaan.
Opiskelijayrittäjien määrä *	Tarkastelujakson aikana NYT-yritystoiminnassa olleiden ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden määrä.
Jätteiden kierrätysaste	Prosentteja jätteen kokonaismäärästä.
Sähkön ominaiskulutuksen muutos	Sähkön ominaiskulutuksen muutos % edellisvuoteen verrattuna
Gradian käytössä olevien tilojen kokonaisneliömäärä **	Sekä Gradian omat Gradian käytössä olevat, että Gradian käyttöön vuokratut neliöt, kokonaisneliömäärä.
Toimintatuotot, ulkoiset	Peruskuntayhtymän ulkoiset toimintatuotot tarkastelujaksolla, mukana ei Gradia-koulutuspalvelut Oy:n lukuja.
Toimintakulut, ulkoiset	Peruskuntayhtymän ulkoiset toimintakulut tarkastelujaksolla, mukana ei Gradia-koulutuspalvelut Oy:n lukuja.
Investoinnit	Peruskuntayhtymän investoinnit tarkastelujaksolla, mukana ei Gradia-koulutuspalvelut Oy:n lukuja.

* Laskentatapa on muuttunut vuoden 2025 talousarviossa

** Uusi mittari 1.1.2025 alkaen

TALOUSARVIO 2026 ja TALOUSSUUNNITELMA 2027-2028

Vuoden 2026 talousarvion valmisteluohje

Kuntayhtymän johtaja 3.7.2025

Sisällysluettelo

1. Gradian talousarvioprosessi	3
2. Talouden lähtökohdat Gradian TA2026 laadintaan	6
2.1 Suomen julkisen talouden tilanne ja kehitysnäkymä	6
2.2 Gradian taloudellinen tilanne ja lähtökohdat taloussuunnitelmakaudelle	7
2.3 Valtionosuusrahoituksen näkymä vuodelle 2026	9
2.4 Suunnitelmavuodet 2027 ja 2028	11
3. Strategia ja talousarvion toiminnalliset tavoitteet	12
3.1 Strategia tavoitteiden perustana	12
3.2 Strategian toteutumisen tilanne keväällä 2025	13
3.3 Talousarvion toiminnallisten tavoitteiden asettaminen	15
3.4 Tulosalueiden toiminnallisten tavoitteiden ja toimenpiteiden asettaminen	16
3.5 Tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta 2026	18
4. Henkilöstösuunnittelu	19
5. Investointien suunnittelu	21
6. Kuntayhtymän sisäiset erät	22
7. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestäminen	24

Konkreettiset ohjeet merkitty erikseen: **TA2026-ohje**

1. Gradian talousarvioprosessi

Kuntalaki ohjaa talousarvion laadintaa

Kunnan ja kuntayhtymän talousarviosta ja -suunnitelmasta säädellään kuntalain 110 §:ssä.

Lain mukaan kuntayhtymän toimintaa ja taloutta ohjataan vähintään kolmeksi vuodeksi laadittavalla taloussuunnitelmalla. Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kuntayhtymälle seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntayhtymäkonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio on valtuuston keskeisin talouden ja toiminnan ohjausväline ja sitä on noudatettava kaikessa kuntayhtymän toiminnassa.

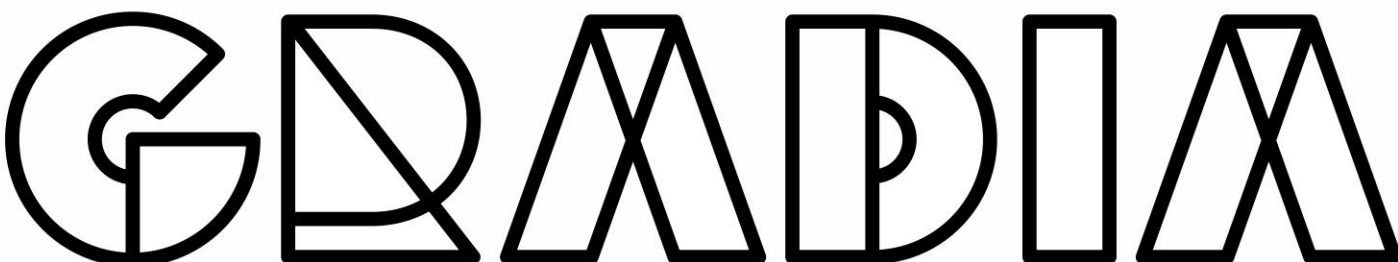
Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän ja kuntayhtymäkonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat organisaation strategiaa ja edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat sekä tuloarviot, ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

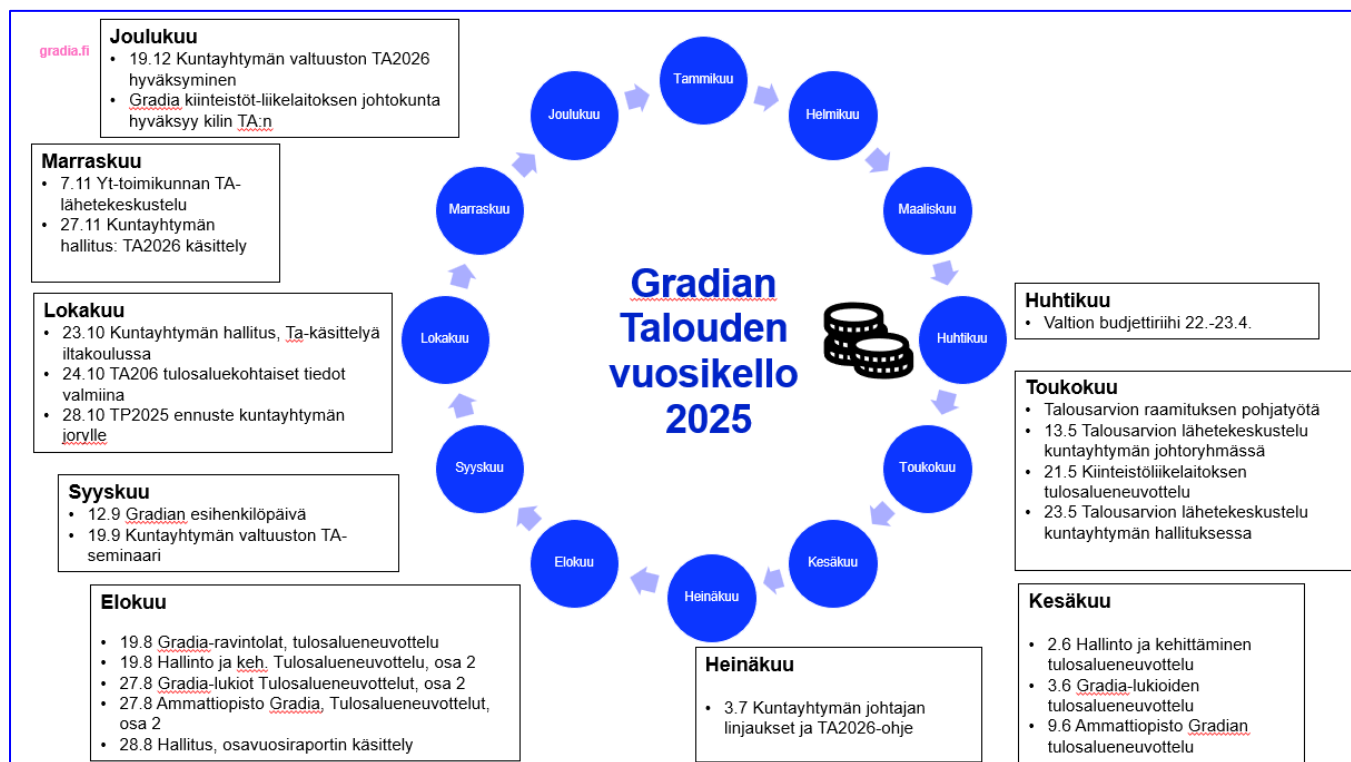
Gradian talousarvioprosessi, lähetekeskustelut ja talouden vuosikello

Gradian vuoden 2026 talousarvioprosessi käynnistyi 13.5 pidetyssä kuntayhtymän johtoryhmän kokouksessa. Johtoryhmässä käsiteltiin talousarvion laadinnan lähtökohtia ja suuntaviivoja tulevaan vuoteen sekä pohjustettiin tulevia tulosalueneuvotteluja. Talousarvion valmistelussa johtoryhmä- ja tulosaluekeskustelut ovat keskeinen lähtökohta, joiden avulla tuetaan ydintavoitteiden saavuttamista vuorovaikutteisesti ja yhteistyössä eri osapuolten kesken sekä. Keskusteluiden avulla varmistetaan myös koko kuntayhtymän talousarviosuunnittelun kokonaisvaltainen ja hallittu eteneminen tavoiteaikataulussa ja lisätään eri sidosryhmien tietoisuutta kuntayhtymän budjetin sisällöstä ja tavoitteista. Lähetekeskustelut käydään eri tasoilla – johtoryhmässä, hallituksessa ja tulosalueilla – mikä mahdollistaa laajan osallistamisen ja näkökulmien huomioimisen.

Gradian vuoden 2026 talousarviota työstetään ja käsitellään seuraavasti:

- Talousarvion lähetekeskustelu kuntayhtymän johtoryhmässä 13.5.2025
- Kuntayhtymän hallituksen strateginen lähetekeskustelu 23.5.2025
- Kuntayhtymän johtajan talousarviolinjaukset ja taloussuunnitteluohje 3.7.2025
- Kuntayhtymän johtajan ja tulosalueiden tulosalueneuvottelut kesä- ja elokuussa 2025
- Gradian esihenkilöpäivä 12.9.2025
- Kuntayhtymän valtuuston talousarvioseminaari 19.9.2025
- Kuntayhtymän yt-toimikunnan TA2026 -keskustelu 7.11.2025
- Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtokunta käsittelee kiinteistöliikelaitoksen talousarvion marraskuun aikana (ohjetta tehdessä päivämäärä ei vielä sovittuna)
- Gradian hallitus käsittelee talousarvion 27.11.2025
- Kuntayhtymän valtuusto hyväksyy vuoden 2026 talousarvion 19.12.2025
- Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtokunta hyväksyy valtuuston päättämän talousarvion 19.12.2025 valtuuston kokouksen jälkeen.

Talousarvio jäsenyyt tulosalueittain

Talousarvion ja toiminnan suunnittelu jäsenyyt Gradian tulosalueiden mukaisesti. Talousarviokirjan rakenne ja valmisteluvastuut ovat seuraavat:

1 YLEISPERUSTELUT

- 1.1 Kuntayhtymän johtajan katsaus (kuntayhtymän johtaja)
- 1.2 Toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys (talous- ja hallintojohtaja)
- 1.3 Kehittämistoiminta (kehittämisjohtaja)
- 1.4 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta (talous- ja hallintojohtaja sekä turvallisuuspäällikkö)
- 1.5 Kuntayhtymän talous 2026–2028 (talous- ja hallintojohtaja)
- 1.6 Henkilöstö (henkilöstöpäällikkö sekä talous- ja hallintojohtaja)
- 1.7 Sitovuustason tavoitteet sekä tilivelvolliset (talous- ja hallintojohtaja)

2 TOIMINNALLISET TAVOITTEET

- 2.1 Gradian yhteiset tavoitteet (talous- ja hallintojohtaja, kehittämisjohtaja)
- 2.2 Ammattiopisto Gradia (tulosaluejohtaja)
- 2.3 Gradia-lukioiden (tulosaluejohtaja)
- 2.4 Hallinto ja kehittäminen (talous- ja hallintojohtaja, kehittämisjohtaja ja kuntayhtymän johtaja)
- 2.5 Gradia-ravintolat (ruokapalvelujohtaja)
- 2.6 Gradia-kiinteistöt-liikelaitos (kuntayhtymän johtaja)
- 2.7 Gradia-koulutuspalvelut Oy (yhtiön toimitusjohtaja)

GRADIA

3 KÄYTTÖTALOUS- JA TULOSLASKELMAOSA

4 INVESTOINTI- JA RAHOITUSOSA

4.1 Kiinteistöjen rakentamisinvestoinnit 2026–2028

4.2 Irtaimistohankinnat 2026–2028

4.3 Kuntayhtymän rahoitus 2026–2028

5 GRADIA-KIINTEISTÖT-LIIKELAITOKSEN TALOUSARVIO 2026

Talousarvio laaditaan PowerApps-järjestelmään

Talousarvion laadinnassa taloustietojen kokoamiseen käytetään PowerApps- taloussuunnittelujärjestelmää. Vuoden 2026 suunnittelupohjat avataan järjestelmään 18.8.2025, jonka jälkeen tietoja voi alkaa tallentamaan. Suunnittelun ohjeita löytyy intrasta (<https://jaofi.sharepoint.com/sites/intra-talous/SitePages/Budjetointi.aspx>).

Talousarviokirjan pohja, Excel-lomakkeet opiskelijaruokailuiden ja investointien ilmoittamiseen sekä muu talousarviomateriaali löytyvät Teamsista kansiota: Gradian Talousarvio ja tilinpäätös_Talousarvio 2026. Kuntayhtymän talouspalvelut vastaa talousarviokirjan kokonaisvalmistelusta erillisen sisäisen työnjaon mukaisesti. Tulosaluejohtajilla on vastuu oman tulosalueensa osalta sisällön tuottamisesta.

Lisätietoa ja opastusta talousarvion laadintaan liittyen:

Mirkku Auranen/ Gradia-kiinteistöt-liikelaitos

Eeva Teppo ja Maiju Luukkola / Ammattiopisto Gradia

Eija Nieminen / Gradia-lukiot

Taru Kinnari / koko kuntayhtymä, Powerapps-järjestelmän pääkäyttäjä

Piia Rissanen / koko kuntayhtymä

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet:

Anu Tokila

Henkilöstösuunnittelu:

Maarit Kylmälahti

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta:

Erkki Mäntymaa ja Piia Rissanen

TA2026-ohje:

Talousarvion laadintaprosessin yksityiskohtaisempi aikataulu ja muu materiaali kootaan Teams-kansioon Talousarvio ja tilinpäätös, Talousarvio 2026. Myös intrassa julkaistaan talousarvion laadinnan aikataulu sekä kuntayhtymän johtajan ohjeistus. Tämä ohje sisältää vain sen materiaalin, joka on ollut valmiina julkaisuhetkellä 3.7.2025. Mikäli ohjetta on päivitetty julkaisuhetken jälkeen, se on merkitty erikseen "PÄIVITETTY XX.XX.2025"

2. Talouden lähtökohdat Gradian TA2026 laadintaan

2.1 Suomen julkisen talouden tilanne ja kehitysnäkymä

Suomen talous kääntyi viime vuoden aikana taantuman pohjalta kasvuun. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan bruttokansantuote (BKT) kasvaa vuonna 2025 1,0 prosenttia, 1,5 prosenttia vuonna 2026 ja 1,7 prosenttia vuonna 2027. Inflaatio on hidastunut selvästi ja hintojen nousu on myös pysymässä maltillisena. Kulutusverojen korotuksista huolimatta kuluttajahintojen nousu on jäämässä tänä vuonna alle prosentin, ja muinakaan ennustevuosina inflaatio ei ole ylittämässä kahta prosenttia.

Inflaation selvä hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa sekä Suomessa että vientimarkkinoilla. Kulutuksen kasvua hidastavat kuitenkin yhä Yhdysvaltojen asettamat kauppattullit, muiden maiden vastatoimet sekä kauppapolitiikkaan liittyvä yleinen epävarmuus. Investoinnit sen sijaan kasvavat ripeämmin, sillä rakentamisen elpyminen sekä energiasiirtymään ja puolustukseen liittyvät hankkeet lisäävät investointeja merkittävästi myös tulevina vuosina.

Työllisyys on ollut selvässä laskussa, mutta alkuvuoden aikana lasku näyttäisi ainakin pysähtyneen. Tuotannon kasvun myötä työllisyyden kasvun odotetaan nopeutuvan ensi vuodesta lähtien. Vuositasolla työllisiä on tänä vuonna saman verran kuin viime vuonna ja työttömiä selvästi enemmän, noin 9,3 prosenttia työvoimasta. Ensi vuonna työllisten määrän odotetaan selvästi kasvavan ja työttömyyden laskevan 8,8 prosenttiin.

Suomen julkinen talous on edelleen äärimmäisen haasteellisessa tilanteessa. Useat epäsuotuisat yllätykset ja niistä seurannut pitkittynyt taantuma ovat värittäneet kuvaa Suomen taloudesta. Maailmanpoliittinen tilanne luo yhä paljon epävarmuutta ja tuo muuttujia, joihin Suomen on osin mahdotonta vaikuttaa.

Suomen hallitus on päättänyt useista toimista, jotka pyrkivät kääntämään julkisen sektorin velkaantumiskäyrää alaspäin. Ne jarruttavat menojen kasvua, lisäävät verotuloja ja vauhdittavat talouskasvua. Julkisen talouden tilanne on silti vaikea. Suomen väestö ikääntyy, mikä kasvattaa menoja eläkkeisiin, terveydenhuoltoon ja hoivaan liittyen. Uutena tekijänä etenkin puolustusmenojen kasvu painaa raskaasti julkisen talouden näkymiä seuraaville kahdelle eduskuntavaalikaudelle. Nato-jäsenyyden myötä olemme sitoutuneet kasvattamaan puolustusmenojamme ja vahvistamaan puolustuskykyämme. Samaan aikaan syntyvyys on edelleen matalalla tasolla ja näyttää siltä, että ainoastaan runsas maahanmuutto voi estää työikäistä väestöä pienenemästä. Puolustusmenojen ja ikääntymiseen liittyvien menojen kasvu rasittaa Suomen julkista taloutta merkittävästi samalla, kun työikäisen väestön pieneneminen heikentää talouden ja verotulojen kasvua.

Julkisyhteisöjen vuosittaisten alijäämien myötä julkisyhteisöjen velkasuhde nousee tänä vuonna yli 86 prosentin. VM:n ennusteen mukaan valtion velkasuhde nousee ensimmäistä kertaa yli 90 prosentin vuonna 2029. Kuluva vaalikauden alussa näytti siltä, että julkisen talouden vahvistaminen 6 miljardin euron verran taittaisi velkasuhteen kasvun laskuun kuluva vaalikaudella ja pidempiaikainen lasku edellyttäisi 3 miljardin euron lisävahvistamista seuraavalla vaalikaudella. Vuosi sitten todettiin, että samaan tavoitteeseen tarvitaankin kuuden sijaan 9 miljardia euroa jo tällä vaalikaudella. Nyt näyttää siltä, että velkasuhteen kasvun pysäyttämiseksi vaalikauden lopussa tarvitaan 1 miljardia euroa lisäsopeutusta ja myös ensi vaalikaudella aiemmin arvioitua suurempia toimenpiteitä. Tässä VM:n ennusteessa ei ole

huomioitu vielä mahdollista NATO maille lankeavaa vaatimusta kasvattaa puolustusmenoja 5 %:iin valtion bruttokansantuotteesta.

Valtiovarainministeriön kesäkuussa julkaistun ennusteen mukaan Suomen julkisen velkasuhteen taittaminen maltillisesti laskevalle uralle ensi vaalikaudella, ilman tälle vaalikaudelle ajoittuvia lisätoimia, vaatisi mittaluokaltaan noin 6–10 miljardin euron julkisen talouden lisävahvistamisen.

2.2 Gradian taloudellinen tilanne ja lähtökohdat taloussuunnitelmakaudelle

Taloudellinen tilanne

Gradian taloudellinen tilanne on vahvistunut merkittävästi viimeisten tilikausien aikana. Gradian taloutta alettiin tervehdyttämään kovien yt- ja sopeuttamistoimien kautta vuonna 2022, jonka jälkeen talouden seuranta sekä kustannusten hallitsemisesta on tehty kurinalaisesti toimintaympäristön jatkuvan muutoksen ja epävarmuuden vuoksi. Kuntayhtymän kaksi viimeisintä tilikautta ovat olleet ylijäämäisiä, joilla on voitu rakentaa taloudellista puskuria ja mahdollistettu kuntayhtymän investointikyvykkyys.

Julkisen talouden heikentynyt tilanne on kuitenkin vaikuttanut myös Gradian talouteen. Ammatillisen koulutuksen määrärahaa leikattiin ja Ammattiopisto Gradian rahoitus pieneni tälle vuodelle yli 3 milj. euroa. Myös Gradian pääomistajalta, Jyväskylän kaupungilta, saatu lukiotuki on leikkaantunut kahden vuoden sisällä yli 800 000 euroa. Kuntayhtymän kustannuskehitys on ollut korkeasta inflaatiosta huolimatta kuitenkin kohtuullinen ja kuntayhtymän talouden vire näyttäisi jatkuvan kuluvana vuotenakin positiivisena. Poikkeuksellisen tapahtumana voidaan todeta myös keväällä saatu vahvistus Verottajalle tehtyyn kiinteistöverojen selvityspyyntöön, jonka seurauksena kuntayhtymä saa menneiltä vuosilta kiinteistöverojen palautusta noin 1,7 miljoonaa euroa. Toteutunut vero-oikaisu pienentää kuntayhtymän kiinteistöverotusta myös jatkossa. Tämän myötä kuntayhtymän tulosodotus kuluvalta vuodelta on talousarviossa ennustettua 1,4 miljoonaa euroa ylijäämää parempi. Tältä vahvalta pohjalta on hyvä aloittaa rakentamaan tulevaa taloussuunnitelmakautta.

Lähtökohdat taloussuunnitelmakaudelle

Kuntayhtymän vuoden 2026 talousarvion valmistelun lähtökohtana ovat vuoden 2024 tilinpäätös, vuoden 2025 talousarvio sekä tulosalueiden tiedossa olevat toiminnalliset muutokset. Kuntayhtymän vuoden 2024 tilinpäätöksen tulos on 5,2 miljoonaa euroa. Talousarvio 2025 on laadittu siten, että tilikauden tulos olisi 1,4 miljoonaa euroa. Talousarvio 2026 laadinnan lähtökohtia haastaa tulo-rahoituksen osalta ammatillisen koulutuksen rahoituksen uudistus, tosin ennakkotietojen perusteella uusi rahoitusmalli olisi Ammattiopisto Gradialle suosiollinen. Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimus ajalle 2025–2028 on hyväksytty, joten henkilöstökustannusten arviointi on helpompaa, mutta yleiskorotusten korkea taso haastaa talouden kantokykyä. Muiden kustannusten osalta haasteena on yleinen kustannusten nousu erityisesti palveluiden ostoissa.

Gradian kiinteistöjen kehittämisohjelma vuosille 2025–2045 hyväksyttiin Gradian valtuustossa touku-kuussa. Kehittämisohjelma on yksi merkittävin tekijä kuntayhtymän taloussuunnitelmakaudella ja sitä seuraavina vuosina. Kiinteistöjen kehittämisohjelma keskittyy erityisesti Gradian Kukkulan ja Kankaan kampusten käytöstä luopumiseen sekä Viitaniemen kampuksen F-rakennuksen käytöstä luopumiseen. Toiminnot keskitetään Gradian seitsemälle muulle kampukselle. Lukiokoulutus sijoitetaan Harjun

kampukselle siten, että Jyväskylän Lyseon lukio, Schildtin lukio ja Jyväskylän aikuislukio toimivat kampuksella itsenäisinä lukioina. Viitaniemen kampuksesta tulee ammatillisen koulutuksen pääkampus Jyväskylässä.

Ohjelman toimenpiteiden myötä kuntayhtymän toimitilojen kokonaismäärää vähennetään 136 000 neliömetristä 106 000 neliömetriin vuoden 2031 loppuun mennessä. Tilojen vähentämistavoite koskee koko kuntayhtymää ja henkilöstöä. Kiinteistöjen kehittämisohjelmalla on myös merkittäviä taloudellisia vaikutuksia kuntayhtymän taloussuunnitelmakaudella, jotka tulee huomioida kaikilla tulosalueilla. Kiinteistöjen kehittämisohjelman kokonaisinvestointimääräksi on arvioitu tällä hetkellä noin 30 miljoonaa euroa, joka väistämättä aiheuttaa kuntayhtymälle rahoitustarpeen todennäköisesti jo alkavalla taloussuunnitelmakaudella. Toisaalta muutosten toteutuksen jälkeen kuntayhtymän käyttötalouden menot pienenevät vuositasolla arviolta yli 3 miljoonaa euroa, mutta nämä vaikutukset eivät ehdi toteutua vielä täysimääräisesti taloussuunnitelmakaudella 2026–2028

Toisen asteen koulutukseen toimintaympäristössä tapahtuu taas paljon merkittäviä muutoksia lähitulevaisuudessa. Keskeisin muutos on ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoituksen muutos, joka tulee voimaan ensi vuoden alusta. Uusi rahoitusmalli suosii oppivelvollisten koulutusta ja pienentää merkittävästi aikuisopiskelijoiden rahoitus pohjaa (tarkemmin kappaleessa 2.3). Lisäksi Gradia on hakenut mukaan ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauskokeiluun, johon valitaan 40 koulutuksenjärjestäjää. Toiminnanohjauksen kokeilun tavoitteena on parantaa ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta ja laatua sekä lisätä koulutuksen järjestäjän, hallinnon ja alueen välistä vuoropuhelua ja mahdollistaa yhteisen tilannekuvan luominen. Samalla kevennetään järjestämislupasäätelyä siten, että se vähentää koulutuksen järjestäjien ja opetushallinnon normitaakkaa ja hallinnollista työtä. Kokeilu alkaa vuoden 2026 alusta ja kestää kahdeksan vuotta. Talousarviota suunniteltaessa on hyvä huomioida, että kokeiluun mukaan pääseminen voi tuoda Gradialle uusia mahdollisuuksia, mutta myös velvoitteita ja kustannuksia sen myötä.

Julkisen talouden nopeasti kasvava alijäämä on Gradian tulopohjan kannalta merkittävin riski, koska noin 90 % tuloista on valtionosuusrahoitusta. Vuodelle 2026 ei tällä hetkellä ole tiedossa rahoitusleikkauksia toisen asteen koulutuksiin, mutta julkisen talouden sopeutustarve on ilmeinen ja kohdistuu mahdollisesti lähitulevaisuudessa jollain tavoin Gradian rahoitus pohjaan. Gradian on turvattava nykyisen valtionosuusrahoituksen taso tulevina vuosina erityisesti ammatillisen koulutuksen osalta, jonka rahoituksessa toiminnan tuloksellisuus painottuu yhä enemmän. Gradian on myös kannattavasti ja kustannustehokkaasti hyödynnettävä hankemuotoisesti jakoon tulevaa julkista rahoitusta, joka tukee kuntayhtymän ydintehtävien toteuttamista.

TA2026-ohje kaikki:

Kuntayhtymän talousarvio tulee kokonaisuudessaan suunnitella siten, että tuotoilla katetaan arvioidut käyttökulut, rahoituskulut ja poistot. Lisäksi lähtökohtana on tulopohjan varmistava tuloksellinen ja laadukas toiminta, kustannusten kasvun hillitseminen, suunnitelmallinen henkilöstösuunnittelu ja investointien mitoittaminen talouden kantokyvyn mukaisesti.

Valtionosuusrahoituksen tason varmistava tuloksellinen toiminta tulee varmistaa. Lisäksi budjetoinnissa on varauduttava kannattavaan ja tavoitteelliseen koulutuksen ja palveluiden myyntiin sekä ydintehtävää tukevaan hanketoimintaan.

Toiminnassa ja talouden suunnittelussa huomioidaan ja arvioidaan tulevat lakimuutokset parhaalla mahdollisella tavalla.

Kuntayhtymän kiinteistöjen kehittämisohjelman mukaiset toimenpiteet huomioidaan koko taloussuunnitelmakaudelle.

2.3 Valtionosuusrahoituksen näkymä vuodelle 2026

Ammatillinen koulutus

Kuntayhtymän suurin tuloerä on ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoitus. Sen ennakoitavuus ja suuret vuosittaiset vaihtelut ovat myös kuntayhtymän talousarvion keskeisimpiä riskejä.

Ammatillisen koulutuksen rahoituslaki ja rahoitusmalli muuttuvat merkittävästi ensi vuoden alussa. Uudistuksen tavoitteena on parantaa koulutuksen laatua ja saavutettavuutta, sekä vastata paremmin työelämän muuttuviin tarpeisiin. Uusi rahoitusmalli painottaa tuloksellisuutta ja opiskelijoiden työllistymistä sekä oppivelvollisten kouluttamista.

Ammatillisen koulutuksen määräraha koostuu jatkossa laskennallisesta perusrahoituksesta ja harkinnanvaraisesta rahoituksesta. Uudessa rahoitusmallissa suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusten painotus nousee huomattavasti. Toteumiin perustuvan laskennallisen perusrahoituksen rahoitusosuudet ovat seuraavat:

- Toteutuneet opiskelijavuodet 50 %
- Tutkinnon osat ja tutkinnot 30 %
- Työllistyminen ja jatko-opiskelu 18 %
- Opiskelijapalaute 1 %
- Työelämäpalaute 1 %

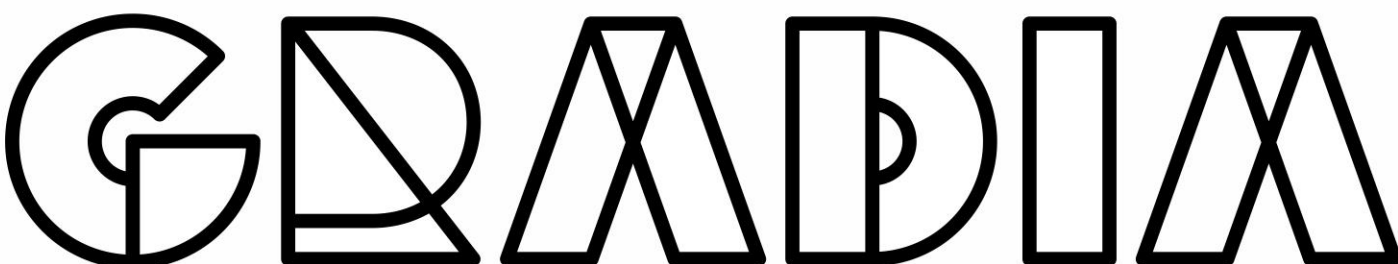
Tämän hetken tietojen mukaan ammatillisen koulutuksen laskennallisen perusrahoituksen määrä vuonna 2026 on kuluvan vuoden tasolla. Lisäksi ministeriön tietojen mukaan rahoituksen indeksikorotukset toteutuisivat täysimääräisesti.

Ministeriön kesäkuussa julkaiseman vuotta 2026 ennakoivan rahoituslaskurin mukaan Ammattiopisto Gradian rahoitusosuus koko ammatillisen koulutuksen rahoituksesta olisi 3,41 %. Ammattiopisto Gradian vuoden 2026 valtionosuuden rahoitusraamin arvioidaan täten olevan noin 70,0 milj. euroa. Rahoitusosuutta arvioidaan syksyn aikana vielä uudestaan.

TA2026-ohje

Vuoden 2026 ammatillisen koulutuksen kokonaisrahoitus on oletuksen mukaan kuluvan vuoden tasoinen, määrärahaleikkauksia ei odoteta. Ammattiopisto Gradian rahoitusosuutta tulee kuitenkin vielä tarkastella rahoituslain ja -asetuksen vahvistuttua ja ennen talousarviotietojen lukitsemista. Tarkastelussa tulee hyödyntää ministeriön alustavia rahoituslaskelmaraportteja.

Uuden rahoitusmallin mukaiset kannustin- ja ohjausvaikutukset tulee huomioida taloussuunnitelmakauden toiminnan ja resurssien organisoinnissa.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusmallin sisällön ja vaikutustekijöiden tuntemusta koko henkilökunnan keskuudessa tulee yhä aktiivisesti edistää. Suoritusten kirjaamis- ja tarkistamisprosessien ajantasaisuus ja toimivuus tulee varmistaa.

Lukiokoulutus

Lukioiden rahoitus perustuu pääosin syksyn ja kevään laskentapäivien painotettuihin oppilasmääriin ja opiskelijoiden yksikköhintarahoitukseen. Lukiokoulutuksen keskimääräiset yksikköhinnat opiskelijaa kohden lasketaan vuosittain yksikköhintojen määräämistä edeltänyttä vuotta edeltäneenä vuonna aiheutuneiden kustannusten perusteella. Koulutuksen järjestäjäkohtaiset yksikköhinnat lasketaan lukiokoulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan pohjalta. Rahoitusmalliin tai lukiokoulutuksen valtionosuuksien yksikköhintoihin ei ole odotettavissa olennaisia muutoksia ensi vuodelle.

Tämän hetken arvion mukaan Gradia-lukioiden opiskelijamäärä kasvaa noin 80 opiskelijalla vuoteen 2025 nähden. Näin valtionosuuksina tuleva lukioiden rahoitus vuonna 2026 arvioidaan olevan noin 22,4 miljoonaa euroa.

Jyväskylän kaupungin myöntämä lukiotuki on Gradia-lukioille tärkeä tuloerä ja merkittävä tekijä Gradian lukiokoulutuksen opetusresurssin varmistamiseksi. Lukiotuki on leikkautunut viimeisen kahden vuoden aikana yli 0,8 miljoonaa euroa. Mikäli Jyväskylän kaupungin lukiotuki pienenee aikaisemmasta tasosta, vaikuttaa se suoraan lukiokoulutuksen järjestämisen muotoon ja vähentää mahdollisuuksia järjestää laajempaa opintotarjotinta.

Gradia-lukiot budjetoivat kaupungin lukiotuen vuoden 2026 budjettiin vuoden 2025 tasoisena. Jyväskylän kaupunki määrittää lukiotuen lopullisen määrän omassa talousarvioprosessissaan syksyn 2025 aikana.

TA2026-ohje

Lukion valtionosuuden määrä lasketaan vuoden 2025 yksikköhintojen tasolla oppilasmäärissä (+ 80) tapahtuvat muutokset huomioiden.

Jyväskylän kaupungin lukiotuen määräksi vuodelle 2026 arvioidaan 875 000 euroa, eli sama taso kuin vuonna 2025.

Aikuisten perusopetus

Aikuisten perusopetuksen rahoitus perustuu sekä ennakolliseen rahoitukseen että vuoden 2024 rahoituksen tarkistamiseen. Arvio perustuu talousarviovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteumaan eli toteutuneiden kurssien määrään. Eli vuoden 2026 ennakollisen rahoituksen laskennassa on suoritettuna käytetty vuonna 2024 toteutuneiden aikuisten perusopetuksen kurssien määrää. Arvioon perustuvat rahoitukset tarkistetaan toteutuneiden suoritteiden mukaisiksi kahden vuoden viiveellä.

Aikuisten perusopetuksen rahoituksen pohjana ei ole tiettyinä tilastointipäivinä oppilaitoksessa olevien opiskelijoiden määrä, vaan rahoitusta saa opiskelijoiden suorittamista kursseista. Esimerkiksi vuonna 2025 rahoitus on 368,63 euroa/suoritettu kurssi koko oppimäärää suorittavien opiskelijoiden osalta. Yhtä opiskelijaa kohden on kuitenkin määritetty koko opiskeluajalle katto, jota enempää yhdeltä opiskelijalta kursseja ei voi rahoituksen perusteeksi ilmoittaa.

Gradian aikuisten perusopetuksen rahoitus vuonna 2026 arvioidaan olevan samaa tasoa kuin vuonna 2025 eli 0,9 miljoonaa euroa.

Taiteen perusopetus

Pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö asetti työryhmän valmistelemaan taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön ja rahoituksen uudistamista. Työryhmän esitys on lausuntokierroksella 30.9.2025 saakka ja lain on tarkoitus tulla voimaan vuodesta 2027 alkaen. Uuden lainsäädännön vaikutuksista Gradian taiteen perusopetuksen rahoitukseen ei vielä ole tietoa.

Taiteen perusopetuksen rahoitus perustuu nykyisen lainsäädännön mukaan yhä opetustuntimäärään.

Gradian saaman rahoituksen arvioidaan olevan vuonna 2026 noin 1,6 miljoonaa euroa. Lisäksi taiteen perusopetuksen tuet Jyväskylän kaupungilta ja Muuramen kunnalta budjetoidaan vuoden 2025 tasoisina.

2.4 Suunnitelmavuodet 2027 ja 2028

TA2026-ohje kaikille

Kuntayhtymän vuoden 2026 talousarvion kokonaisarviointia tehdään vielä syyskuun aikana, kun Valtiovarainministeriö ja Suomen hallitus julkaisevat oman budjettiesityksensä ja valtionosuuslaskentaa voidaan tällöin tarkentaa. Tämän jälkeen kuntayhtymän johtoryhmässä käsitellään tulevan talousarviovuoden lopullinen tulostavoite, taloussuunnitelmavuosien 2027–2028 näkymät ja ohjeistetaan taloussuunnitelmavuosien laadinnan osalta tarkemmin. Johtoryhmässä käsitellään tällöin: valtionosuustulojen ja muiden tulojen arvioitu kehitys, tulosaluiden suunnitteluraamit sekä palkkojen arvioitu kehitys. Lisäksi johtoryhmässä käsitellään henkilöstömäärän kehitys ja tavoite.

Lähtökohtaisesti kuntayhtymän tavoitteena on tehdä suunnitelmavuosinakin ylijäämäinen tulos. Kiinteistöjen kehittämisohjelman tavoitteet koskettavat koko kuntayhtymää ja vaikuttavat vahvasti koko kuntayhtymän taloussuunnitteluun ja tavoitteisiin. Lisäksi erityisesti ammatilliseen koulutukseen kohdistuu merkittäviä muutostekijöitä (rahoitusmuutos, toiminnanohjauskokeilu, aikuiskoulutuksen suunta), joiden vaikutukset tulee ottaa taloussuunnitelmavuosille parhaalla mahdollisella tavalla arvioiden huomioon.

3. Strategia ja talousarvion toiminnalliset tavoitteet

3.1 Strategia tavoitteiden perustana

Strategia ohjaa Gradian toimintaa ja muodostaa valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden asettamisen raamit.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän valtuusto päätti Gradian strategiasta vuosille 2024–2027 15.12.2023. Strategialla tavoitellaan nimensä mukaisesti **Astetta parempaa tulevaisuutta**.

Gradian missio eli perustehtävän kuvaus: **Sivistys, taitaminen ja hyvinvointi**.

Gradian visio eli tulevaisuuden suunta ja tahtotila: **Opiskelija luottaa itseensä ja tulevaisuuteen sekä syttyy jatkuvaan oppimiseen**. Visio korostaa jatkuvuutta ja sitä, että koko henkilöstö tekee työtä opiskelijan parhaaksi. Tämän vision toteutumisesta hyötyvät myös Gradian muut keskeiset asiakkaat, työelämä, omistajakunnat ja koko yhteiskunta.

Strategian arvot eli me kaikki Gradiassa toimimme:

- Arvostaen
- Rohkeasti
- Vastuullisesti
- Yhdessä.

Gradian tavoitteet määritellään neljän kärjen eli päätavoitteen alle:

- **Itseensä ja tulevaisuuteen luottava opiskelija:** Tavoitteena on, että jokainen opiskelija oppii Gradiassa tulevaisuuttaan ja työelämää varten. Oppiminen muodostuu sivistyksestä ja taitamisesta. Opiskelijoille tarjotaan laadukasta opetusta ja sitä tukevia palveluita. Koulutus Gradiassa sytyttää jatkuvaan oppimiseen.
- **Vaikuttava elinvoiman edistäjä:** Gradia pyrkii olemaan halutuin työpaikkojen osaamisen kehittäjä, tärkein elinvoimakumppani Keski-Suomessa ja näkyvä vaikuttaja. Tavoitteena on edistää alueen elinvoimaa.
- **Hyvinvoivat gradialaiset:** Haluamme, että Gradia on vetovoimainen opiskelijoille ja henkilöstölle. Gradiassa arki on sujuvaa, eikä kukaan ei jää yksin. Työskentelemme turvallisen oppimis- ja työympäristön eteen. Lisäksi lisäämme liikuntaa ja kulttuuria arkeen edistämään hyvinvointia.
- **Maailman kiinnostava jatkuvasti oppiva yhteisö:** Tavoitteena on luoda innostava ja oppimista tukeva ympäristö, jossa kaikki voivat kehittyä ja jakaa osaamistaan. Yhteisössä korostetaan avoimuutta, yhteistyötä ja jatkuvaa oppimista. Tältä pohjalta syntyy myös joitakin maailman kiinnostavimpia tekoja.

Strategian toteutuksessa ja talousarvion toiminnallisten tavoitteiden laadinnassa tulee painottaa kulloisenkin strategian teemavuoden tavoitteita. Strategian tulevat teemavuodet on määritelty johtoryhmässä seuraavasti:

2026: Itseensä ja tulevaisuuteen luottava opiskelija

2027: Maailman kiinnostavin jatkuvasti oppiva yhteisö

Strategiaa tuetaan tällä kaudella myös kahdeksan kehittämisohjelman kautta, jotka konkretisoivat valittujen painopisteiden mukaisia toimenpiteitä:

- **Henkilöstön osaamisen kehittämisohjelma:** Määrittelee millaisten periaatteiden mukaan ja mihin suuntaan henkilöstön osaamista Gradiassa kehitetään.
- **Kansainvälisten osaajien pito- ja vetovoiman kehittämisohjelma:** Määrittelee kansainvälisten osaajien koulutustoiminnan periaatteet ja tavoitteet.
- **Kestävän kehityksen kehittämisohjelma Green Book:** Huomioi ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden kaikessa toiminnassa.
- **Kiinteistöjen kehittämisohjelma 2025–2045:** Ohjelman keskeisenä tavoitteena on vastata muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin ja turvata opetuksen laatu myös tulevina vuosina. Kehittämisohjelman konkreettisenä tavoitteena on vähentää toimitilojen kokonaismäärää 137 000 neliömetristä 106 000 neliömetriin vuoteen 2031 mennessä.
- **Opiskelijoiden hyvinvointiohjelma:** Tavoitteena on lisätä opiskelijoiden hyvinvointia vahvistamalla heidän osallisuuttaan, sosiaalisia suhteitaan ja opiskelun arjen mielekkyyttä.
- **Pedagoginen kehittämisohjelma:** Rakentuu kuudesta tulevaisuustaidosta, kuten oppimiskyvystä, tulevaisuusajattelusta ja muutokkyvystä. Tavoitteena on edistää pedagogiikkaa, joka tukee näiden taitojen kehittymistä.
- **Vaikuttavan yritys- ja elinvoimayhteistyön kehittämisohjelma:** Tarkentaa strategian elinvoimajärjestelmän periaatteita ja toimenpiteitä.
- **Älykkään organisaation kehittämisohjelma:** Tavoitteena on vastuullisesti kehittää Gradian toimintaa, oppimista ja ohjausta sekä työn tukea vastaamaan tulevaisuuden tarpeita huomioiden digipedagogiikan, oppimisanalytiikan ja tekoälyn kehittyminen.

3.2 Strategian toteutumisen tilanne keväällä 2025

Strategian toteuttamiseen osallistuu Gradian koko henkilöstö. Esihenkilöiden tehtävänä on perehdyttää henkilöstö strategian tavoitteisiin sekä suunnitella ja johtaa toimintaa strategialähtöisesti. Esihenkilöt valmistelevat strategian toteutumista edistävät vuosittaiset toimenpiteet tulosalueensa tavoitteiden pohjalta LATO-järjestelmään sekä arvioivat toimenpiteiden edistymää 2–4 kertaa vuodessa. Näiden perusteella tulosalueiden johtoryhmät arvioivat tulosalueen toiminnallisten tavoitteiden toteuman.

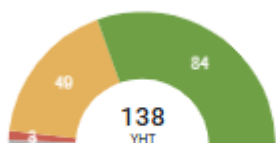
Koko strategian toteutumista johtavat ja arvioivat kuntayhtymän johtaja sekä johtoryhmä, jotka myös raportoivat edistymisestä Gradian hallitukselle kaksi kertaa vuodessa.

Strategiaa on toteutettu kesäkuuhun 2025 mennessä 1,5 vuotta eli 37,5 % strategia-ajasta. Talousarviovuoden 2026 lopussa strategiakaudesta on kulunut 75 %, joten siihen mennessä tavoitteiden tulee olla pääosin toteutuksessa. 25.6.2025 tehdyn seurannan mukaan vuodelle 2025 asetetut tavoitteet ovat edenneet seuraavasti:

- Positiivinen (Edennyt täysin suunnitelman mukaan): 54 %
- Neutraali (Aloitettu ja edennyt osin): 40 %
- Negatiivinen (Jäljessä tai ei toteutuksessa): 5 %
- Ei tietoa (Ei raportoitu): 3 %.

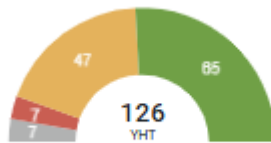

Kärjittäin tarkasteltuna, seuraavassa kuvassa (**Strategian kärkien mukaisten tavoitteiden jakauma ja toteumat 25.6.2025**), eniten toimenpiteitä on asetettu kärkeen Maailman kiinnostavin jatkuvasti oppiva yhteisö. Yli puolet toimenpiteistä on edennyt positiivisesti kaikissa kärjissä. Itseensä ja tulevaisuuteen luottavan opiskelijan tukemiseen liittyvät tavoitteet ovat edenneet parhaiten.

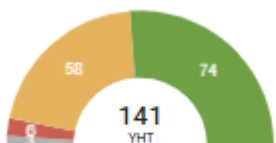
— N/A — Negatiivinen — Neutraali — Positiivinen

Itseensä ja tulevaisuuteen luottava opiskelija

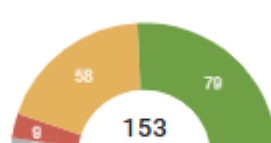
— N/A — Negatiivinen — Neutraali — Positiivinen

Vaikuttava elinvoiman edistäjä

— N/A — Negatiivinen — Neutraali — Positiivinen

Hyvinvoivat gradialaiset

— N/A — Negatiivinen — Neutraali — Positiivinen

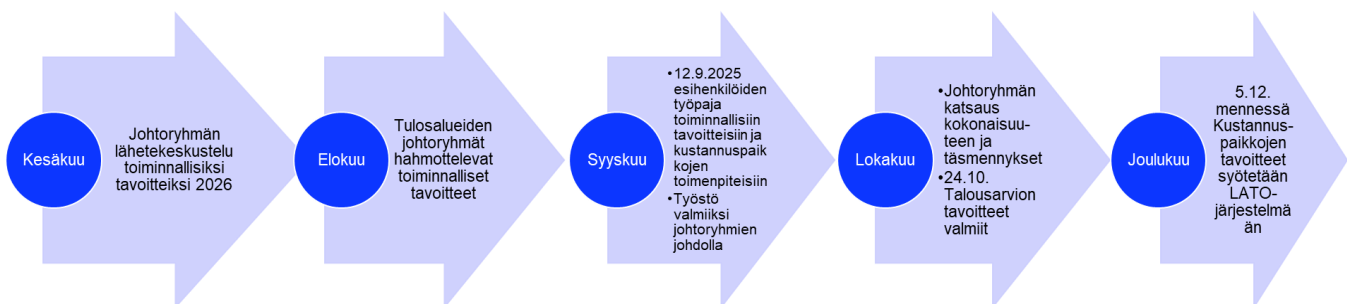
Maailman kiinnostavin jatkuvasti oppiva yhteisö

Seuraavassa kuvassa on esitetty strategian päätavoitteiden toteutumisen tilanne keväällä 2025 johtoryhmän (sarake 1.) sekä henkilöstön (sarake 2.) arvioimana. Kaikki tavoitteet ovat vähintään neutraalilla tasolla eli niissä on edetty. Seuraavina vuosina on kiinnitettävä huomiota erityisesti keltaiseksi arvioituihin eli niihin, joissa ei vielä ole edetty tavoitteen mukaisesti.

	1.	2.
1. Itseensä ja tulevaisuuteen luottava opiskelija		
Meillä ihan jokainen oppii	●	●
Gradiassa yhdistyvät sivistys ja taitaminen	●	●
Gradian opiskelija luottaa opetuksen ja toiminnan laatuun	●	●
Sytytämme intohimon jatkuvaan oppimiseen	●	●
2. Vaikuttava elinvoiman edistäjä		
Gradia on halutuin työpaikkojen osaamisen kehittäjä	●	●
Gradia on tärkein elinvoimakumppani Keski-Suomessa	●	●
Gradia on näkyvä vaikuttaja ja vastuunkantaja	●	●
3. Hyvinvoivat gradialaiset		
Kaikki haluavat Gradiaan	●	●
Gradiassa arki on sujuvaa	●	●
Gradiassa kukaan ei jää yksin	●	●
Varmistamme turvallisen oppimis- ja työympäristön	●	●
Lisäämme liikuntaa ja kulttuuria arkeen	●	●
4. Maailman kiinnostavin jatkuvasti oppiva yhteisö		
Edistämme rohkeaa ja kokeilevaa toimintakulttuuria	●	●
Toteutamme tulevaisuustaitoja kehittävää pedagogiikkaa	●	●
Rakennamme älykkään teknologian organisaatiota	●	●
Olemme viisaasti vastuullisia	●	●
Tiedämme mitä teemme ja olemme siinä hyviä	●	●

3.3 Talousarvion toiminnallisten tavoitteiden asettaminen

Gradian toiminnallisten tavoitteiden ja toimenpiteiden asettaminen etenee aikataulullisesti yllä olevan prosessin mukaisesti.

GRADIA

Tavoitteiden asettaminen käynnistyi kesäkuussa johtoryhmän lähetekeskustelulla 12.6.2025. Perustuen edellä esitettyihin strategian etenemisen arvioihin, kehittämisohjelmien toteutuksessa oleviin toimenpiteisiin, strategian teemavuoteen sekä henkilöstöpalautteeseen johtoryhmä linjasi vuoden 2026 Gradian yhteisiksi tavoitteiksi seuraavat strategian tavoitteet:

- Meillä ihan jokainen oppii
- Gradiassa yhdistyvät sivistys ja taitaminen
- Gradian opiskelija luottaa opetuksen ja toiminnan laatuun
- Sytytämme intohimon jatkuvaan oppimiseen
- Gradia on halutuin työpaikkojen osaamisen kehittäjä
- Gradia on tärkein elinvoimakumppani Keski-Suomessa
- Kaikki haluavat Gradiaan
- Gradiassa arki on sujuvaa
- Toteutamme tulevaisuustaitoja kehittävää pedagogiikkaa
- Rakennamme älykkään teknologian organisaatiota
- Olemme viisaasti vastuullisia

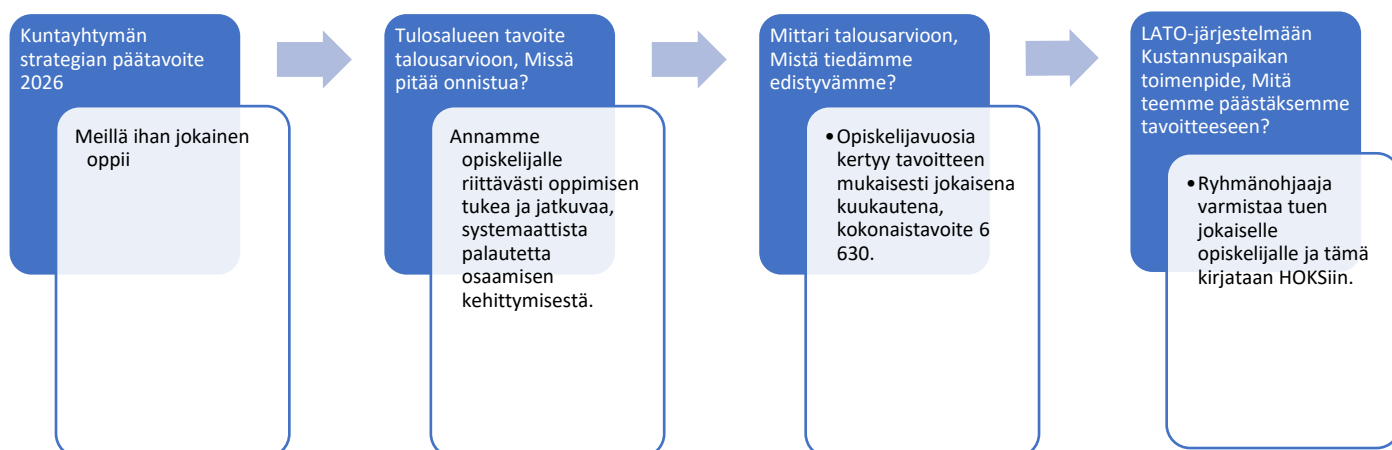
3.4 Tulosalueiden toiminnallisten tavoitteiden ja toimenpiteiden asettaminen

Tavoitteiden asettamisessa hyödynnetään OKR-mallin mukaista kysymyksen asettelua (ks. seuraava kuva Gradia-lead -valmennuksesta, 9.5.2025, Kirsi Parviainen). Toimintatapaa kehitetään, jotta tavoitteiden asettaminen ja niiden toteuttaminen olisi selkeää kaikille vastuutahoille ja tavoitteet tukisivat arjen kehittämistä aiempaa vaikuttavammin.

OKR-mallin mukainen esimerkki tavoitteiden ja toimenpiteiden asettamisesta Gradiassa, soveltaen muokattu vuoden 2025 tavoitteesta:

GRADIA

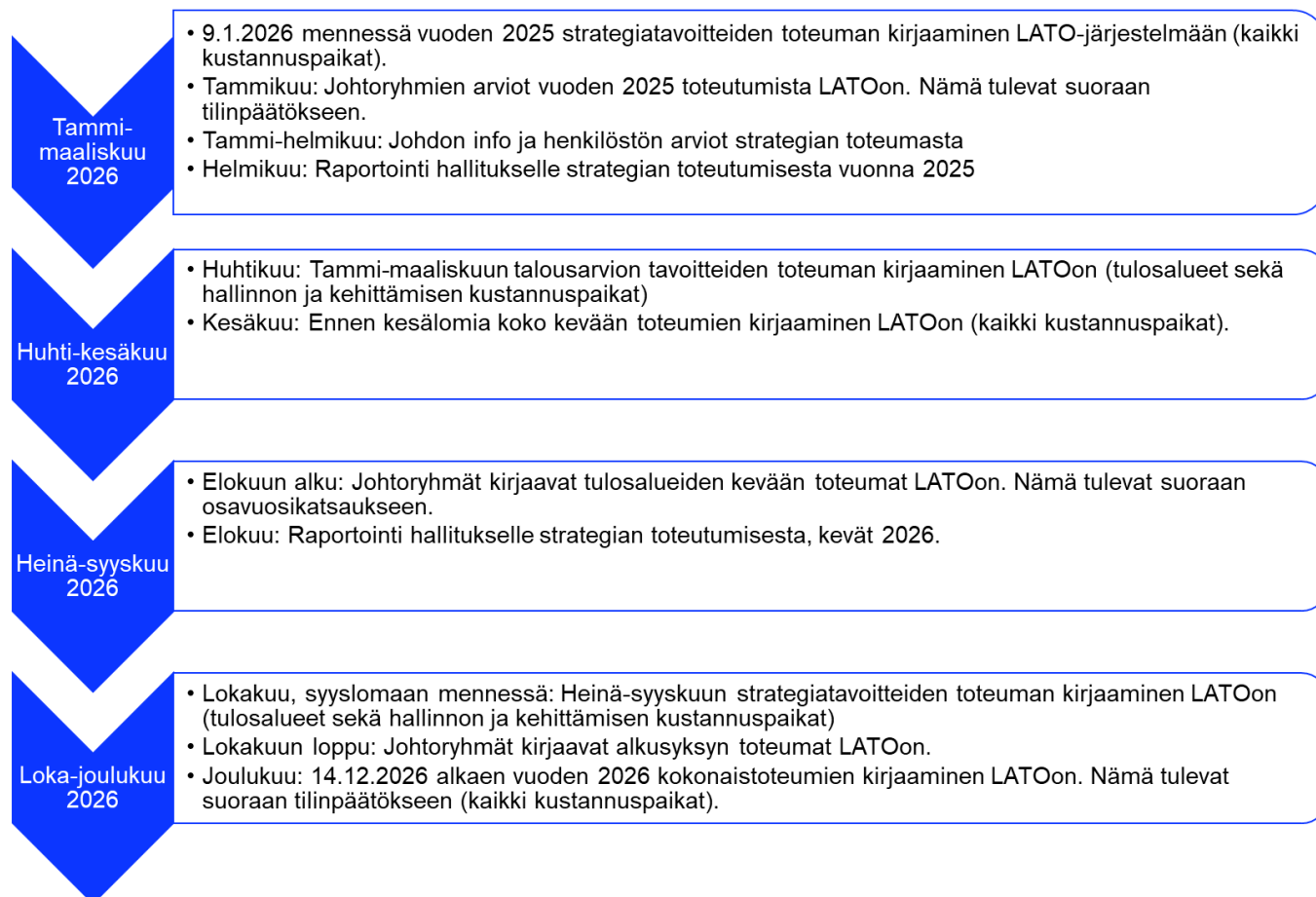
TA2026-ohje

- **Tulosalueiden johto valitsee luvun 3.2 strategian tavoitteista oman toimintansa kannalta tärkeimmät toteutettaviksi vuonna 2026** ja määrittelevät omat konkreettiset tavoitteet muotoilemalla vastaukset (ks. esimerkki alla):
 - Missä pitää onnistua (Tavoite)? ja
 - Mistä tiedämme edistyvämme (Mittari), jotta strategian tavoite etenee?
- Tavoitteiden määrittelyssä tulee huomioida vaikuttavien **tavoitteiden realistinen määrä yhdelle vuodelle** ja asettaa ainoastaan **tavoitteita, joiden toteuttamiseen kohdennetaan resursseja ja joita johdetaan sekä seurataan systemaattisesti.**
- Näiden tavoitteiden pohjalta kustannuspaikkojen vastuuhenkilöt (**kaikki esihenkilöt**) **määrittelevät LATO-järjestelmään kustannuspaikkakohtaisesti toimenpiteet** vastauksena kysymykseen:
 - Mitä teemme päästäksemme tavoitteeseen, joka tulosalueella on asetettu?
- **Lisäksi tulosalueen lukuun kirjataan:**
 - **Tulosalueen kuvaus:** tiivis kuvaus tulosalueesta samaan tapaan kuin kuluvan vuoden talousarviossa
 - Tulosalueen **tuloskortti:** sovittujen mittareiden mukaan kuluvan vuoden talousarvion tapaan.

3.5 Tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta 2026

Tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta tehdään LATO-järjestelmään vuonna 2026 oheisen aikataulun mukaisesti. Aiemmasta poiketen LATO-järjestelmän kirjauksista muodostetaan suoraan tilinpäätöksen ja osavuositarkastuksen raportit moninkertaisen kirjaamisen vähentämiseksi. Tämä tulee huomioida LATO-kirjausten muotoilussa aiempaa täsmällisemmiksi.

4. Henkilöstösuunnittelu

Gradian talousarviossa henkilöstösuunnittelulla tarkoitetaan ensisijaisesti henkilöstömäärän, henkilötyövuosien ja henkilöstökustannusten kehityksen ennakkointia **toiminnan ja rahoituksen** lähtökohdista.

Edelleen jatketaan toimintamallia, jossa tavoitellaan vähintään joka toisen eläköitymisen ja muiden syiden vuoksi vapautuvista työtehtävien täyttämättä jättämistä ja sen myötä tapahtuvaa töiden uudelleenjärjestelyä tai toimintamallien kehittämistä ja suunnittelua siten, että vapautuvalle tehtävälle ei ole tarvetta. Tämän tulee yhä näkyä talousarviossa kokonaishenkilöstömäärän ja henkilöstökustannusten alenemana eli luontainen poistuma tulisi pyrkiä yhä hyödyntämään. Sijaisten ja muun määräaikaisen henkilöstön käytön tulee olla yhä hallittua. Rekrytointiluvat käsitellään edelleen erillisen hallintopäätöksen mukaisesti työnantajanaryhmässä.

Henkilöstösuunnittelun tueksi tulosalueilla on käytettävissä Kevan tiedot vuosina 2020–2029 laskennallisen järjestelmiin kirjatun eläkeiän saavuttaneista Gradian työntekijöistä (ennen vuotta 1965 syntyneet, sen jälkeen syntyneiden osalta järjestelmiin ei kirjata eläköitymisajankohtaa). Työntekijän eläköityminen ja tehtävän täyttämättä jättäminen tulee huomioida talousarviossa, mikäli eläköitymisestä ja sen ajankohdasta on varma tieto. Tämä tarkoittaa sitä, että työntekijä on laittanut eläkehakemuksensa vireille (mahdollista kuusi kuukautta ennen eläköitymistä) ja on tehnyt irtisanoutumisen webTallennuksessa lähiesihenkilölleen.

Henkilöstön palkkatietoja budjetin pohjaksi ei toimiteta esihenkilöille erikseen, vaan tarvittavat kustannuspaikoittaiset palkkojen toteutumatiedot löytyvät esihenkilöiden PowerBi-raporteilta. Mikäli tulosalueilla on lisäksi tarvetta henkilötason yksityiskohtaisten palkkatietojen käsittelyyn budjetoinnissa, henkilöstöpalveluissa Marjo Silvennoisen kautta elokuun puolivälin jälkeen saa tulosaluetasoisesti keskitetyt raportit Populuksesta.

Henkilöstösuunnittelu toteutetaan siten, että tulosalueet toteuttavat henkilöstömenosuunnittelun ensimmäisen version vuodelle 2026 ensimmäiseen tulosalueneuvotteluun mennessä talous- ja hallintojohtajan antaman erillisohjeen mukaan. Huomioitavaa palkkabudjetoinnissa on, että 1.10.2025 tulee vielä tälle kuluvalla vuodelle yleiskorotus, joka korottaa henkilöstön palkkoja 2,5 %. Palkkabudjetin pohjaksi voidaan ottaa elokuun lopun henkilöstömäärä, jonka palkkasummaan lisätään ennakkoidusti 1.10.2025 tulossa oleva yleiskorotus. Sopimusratkaisun lisäksi palkat korottuvat työntekijöille kertyvistä työkokemuksellisistä tai muista mahdollista työhön liittyvistä muutoksista talousarviovuoden aikana.

Talousarvion tulokorteissa esitetään vain tulosalueittaiset kokonaishenkilöstömäärät. Tulokorttien henkilöstömäärät täydennetään tiedostoon tulosalueilla. **Gradian henkilöstömäärän tavoite vuodelle 2026 on 935 henkilöä ja 915 henkilötyövuotta.**

Gradian sisäisiä henkilöstö- ja tehtävämuutoksia tai henkilösiirtoja tulee yhteisen keskustelun kautta mahdollisuuksien mukaan ennakoida talousarvioprosessissa. Osa-aikatyötä tekevien osuus arvioidaan palkkakustannuksissa osa-aikatyön kustannusten mukaisesti (ei kokoaikaisina vaan todellisina osa-aikatyön mukaisina kuluina). Osa-aikatyötä tekevien työpanos näkyy henkilötyövuosiseurannassa.

Power-Apps järjestelmän pohjatietoihin on tallennettu vuoden 2025 henkilöstösivukuluprosentit. Tarkemmat vuoden 2026 arvioidut lomaraha- ja henkilösivukuluprosentit ovat käytettävissä vasta syys-

lokakuussa, jolloin Keva antaa ennakoivan budjetointiohjeen. Talouspalvelut päivittävät tällöin keskitetysti henkilösivukulut ja lomarahaprosentit suoraan PowerApps -järjestelmään ja mahdollisesti jo järjestelmään tallennetut palkkakustannukset päivitetään samalla 2026 sivukulujen mukaisiksi (tehdään keskitetysti, ei vaadi esihenkilöiltä toimenpiteitä). Eläkevakuuttaja Keva vahvistaa lopulliset sivukulut vasta joulukuussa 2026.

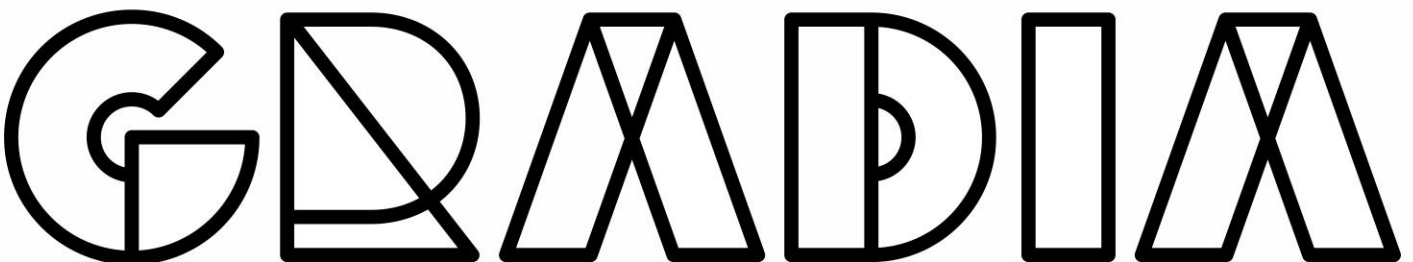
TA2026-ohje:

Palkkabudjetti laaditaan elokuun 2025 henkilöstömäärälle, jossa ennakoidaan 1.10.2025 henkilöstölle tuleva yleiskorotus 2,5 %.

Lisäksi valtakunnallisista virka- ja työehtosopimuksista aiheutuvien palkankorotusten vaikutukset ennakoitaan seuraavasti:

- Talousarviovuosi 1.8.2026 alkaen loppuvuosi (5 kk): 2,9 %
- Taloussuunnitelmavuosi 2027 1.4.2027 alkaen loppuvuosi (9 kk): 2,8 %
- Taloussuunnitelmavuosi 2028: 1,0 %

Henkilöstökustannusten suunnittelukokonaisuudessa tulee noudattaa erityistä huolellisuutta. Hankkeiden palkkakustannusten arviointiin tulee kiinnittää erityistä tarkkuutta varsinkin tulosalueiden välillä, jotta kustannukset eivät tule budjettiin useaan otteeseen.

5. Investointien suunnittelu

Kuntayhtymän investoinnit perustuvat vahvaan harkintaan ja talouden kantokykyyn. Tulosalueiden investointitarpeet ja -esitykset käydään läpi kevään tulosalueneuvottelussa ja linjataan syksyn tulosalueneuvotteluissa. Investointiesitykset valmistellaan talousarvioprosessin yhteydessä koko taloussuunnittelmakaudelle 2026–2028.

Kuntayhtymän investointiosaan esitetään käyttöomaisuushankinnat, joiden käyttöikä on yli kolme vuotta ja hankintahinta ylittää 10 000 euroa (alv 0 %). Tulosalueet (pl. Gradia-kiinteistöt-liikelaitos) tallentavat TA2026-Teamsiin irtaimen omaisuuden investointinsa 19.9.2025 mennessä (excel-lomake, löytyy Teamsista). Irtaimen investointien suunnittelutaulukoihin tallennetaan:

- Tasetili
- Kustannuspaikka
- Poistoaika, poistosuunnitelman mukaan
- Suunniteltu hankintakuukausi
- Investointimenno

Tämän jälkeen kirjanpitiimissä luvut tallennetaan käyttöomaisuuskirjanpidon Kasperin järjestelmään tulevien vuosien poistolaskelman ja -arvion toteuttamiseksi. Poistolaskennan pohjana on 1.1.2021 hyväksytty kuntayhtymän poistosuunnitelma ([Poistosuunnitelma](#))

Tulosalueet tallentavat kirjanpitiimin lähettämät (tallennetaan myös Teamsiin) Kasperin poistolaskennan mukaiset luvut suunnittelutaulukoihinsa ja tarkentavat poistoarvioiden perusteella talousarviovuoden 2026 ja suunnitelmavuosien 2027–2028 luvut.

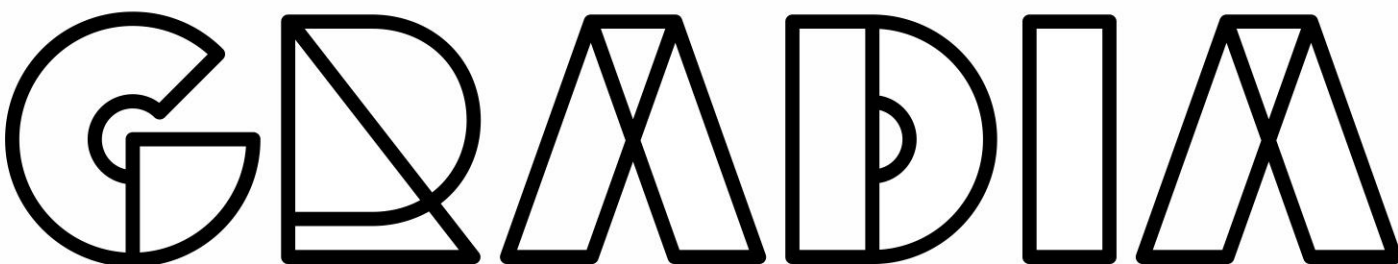
Rakentamisinvestointien esitykset tulee olla tallennettuna Teamsiin 3.10. mennessä. Tulosalueiden on huomioitava tilojen peruskorjausten ja vuosikorjausten yhteydessä se, että näissä tapauksissa irtaimen investointeja **ei aktivoida rakennushankkeen menoihin**, vaan tulosalueiden on **varauduttava näihin kustannuksiin omissa budjeteissaan**. Kiinteistöjen kehittämisohjelman nyt käynnistyessä, kiinteistöliikelaitoksen ja tulosalueiden johdon velvoitetaan käymään keskinäistä keskustelua hyvissä ajoin remontoitavien tai rakennettavien tilojen irtaimistosuunnitteluun liittyen.

Talousarviossa tulee ilmoittaa omana rivinä sellaiset investoinnit, joiden kirjanpidollinen käsittely poikkeaa perusjaosta kiinteistöinvestoinnit vs. irtaimen investoinnit. Näistä esimerkkinä mm. maalauskontti tai viljelykontti, jotka investointeina eivät ole liittyneet kiinteistöihin, mutta ovat myöhemmässä vaiheessa kirjanpidollisesti käsitelty kiinteiden rakennusten/rakennelmien poistoina.

Tulosalueiden tulee myös huomioida yksiköidensä leasinglaitte-hankinnat ja niihin liittyvät kustannukset. Leasing-sopimuksella hankittavaa irtaimistoa ei käsitellä investointina, vaan sen vuosikulu kirjataan käytötalouteen vuokramenoina.

TA2026-ohje

Tulosalueita (pl. Gradia-kiinteistöt-liikelaitos) pyydetään tallentamaan käyttöomaisuusinvestointien luvut suunnittelutaulukoihin Teamsiin 19.9.2025 mennessä ja rakennusinvestoinnit 3.10.2025 mennessä. Tulosalueet tallentavat tarkat kirjanpidon ilmoittamat poistotiedot talousarvioonsa 24.10.2025 mennessä.

6. Kuntayhtymän sisäiset erät

Sisäiset vuokrat ja puhtauspalveluiden veloitukset vuonna 2026

Kuntayhtymän johtajan pitämässä Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tulosneuvottelussa 21.5.2025 todettiin, että sisäiset vuokrat pysyvät vuoden 2025 tasolla tai jopa hiukan laskevat. Kiinteistöveropäätöksen vahvistuttua vuodelle 2025 tarkasteltiin talousarviovuoden 2026 kiinteistöverot budjettiin uudelleen ja sisäisiä vuokria pystyttiin laskemaan noin 0,4 milj. euroa vuoden 2025 talousarviosta.

Kuntayhtymän johtoryhmässä linjattiin tammikuussa 2025, että Gradian sisäisten tilakustannusten (vuokrien) määrittelyä ja kohdennusta yksinkertaistetaan, yhtenäistetään ja tehdään läpinäkyvämmäksi vuoden 2026 alusta alkaen. Optimaze-tilanhallintajärjestelmässä puretaan kaikki vanhat jyvitys- ja tilinimike-estot, jotta sisäiset vuokrat vuodelle 2026 saadaan määritettyä kaikille samalla, yhdenvertaisella tavalla. On hyvä huomioida, että muutoksen myötä yksittäisten tilojen sisäiset vuokrat voivat hieman muuttua kuluvaan vuoteen nähden. Tulosalueittain tarkasteltuna sisäisten tilavuokrien osuudet pysyvät kuitenkin aikaisemman jaon mukaisena.

Johtoryhmä linjasi myös, että kiinteistöliikelaitoksen hallinnon ja vuosikorjausten kustannukset kohdennetaan myös ulkoa vuokratuille tiloille. Edellä olevan johdosta ulkoa vuokrattujen tilojen kustannukset hieman nousivat ja omien tilojen vastaavasti hieman laskivat. Ulkoa vuokratuissa tiloissa indeksikorotusten arvioidaan osaltaan nostavan tilavuokria.

Kukkulan kampuksen purettavan D-rakennuksen purkukustannuksia ja poistoja ei ole kohdennettu sisäisiin vuokriin, vaan nämä jäävät Gradia-Kiinteistöliikelaitoksen vastattavaksi kuluiksi.

Puhtauspalveluissa yhdistettiin ensi vuodelle sopimuksen ja kulutuksen mukaiset veloitukset yhdeksi veloittavaksi eräksi. Samalla luovuttiin rakennusten yhteistilojen kiinteästä puhtauspalvelun hinnasta. Tämä on saattanut osalle kustannuspaikoista aiheuttaa muutoksia, sillä aikaisempina vuosina kulutuksen mukainen veloitus (n. 160.000 €) oli vain muutamille tulosityksikön kustannuspaikoille, josta tulosalueet ovat ne huomioineet omissa vyörytyksissään. Asuntolapalveluille ei kohdistettu kulutuksen mu- kaista erää, sillä he hankkivat suoraan ko. tuotteet.

Sisäiset vuokrat ja puhtauspalveluiden veloitukset pysyvät budjetoidun suuruisina tila- tai muista muutoksista huolimatta koko tilikauden ajan. Kiinteistöliikelaitos pyytää tiedot sisäisistä tilamuutoksista ke- väisin ja nämä muutokset huomioidaan seuraavan talousarviovuoden alusta alkaen, ei siis kesken tili- kautta.

TA2026-ohje: Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen sisäiset vuokrat ja puhtauspalveluiden veloitukset sekä posti- ja virastomestaripalveluiden veloitukset tallennetaan keskitetysti suunnittelujärjestelmän kustan- nuspaikkataseille. Tulosalueille ilmoitetaan edellä mainittujen erien veloitukset 30.6.2025 mennessä. Suunnitelmavuosien 2027–2028 alustavat vuokramäärät ilmoitetaan 30.9.2025 mennessä.

Ravintolapalvelut ja opiskelijaruokailut

Teamsin Talousarvio 2026-Opiskelijaruokailut-kansioon on tallennettu lomake, jolla tulosalueet ilmoittavat arvion vuoden 2026 opiskelija-ateria määrästä kuukausitasolla ja koko vuoden osalta.

Lomake laskee automaattisesti ateriapalveluiden kustannuspaikkakohtaisen kokonaismäärän sekä tulosaluekohtaisen opiskelijaruokailun kokonaiskustannuksen vuodelle 2026.

TA2026-ohje:

Tulosalueet vahvistavat opiskelijaruokailijoiden määrän Gradia-ravintolapalveluille Excel-lomakkeilla 29.8.2025 mennessä. Tulosalueille ilmoitetaan 12.9.2025 sisäiset opiskelijaruokailujen lopulliset veloitukset vuosille 2026–2028. Opiskelijaruokailuiden sisäiset veloitukset kirjataan Powerapps-järjestelmässä kustannuspaikoille keskitetysti talouspalveluiden toimesta.

Hallinto ja kehittäminen – tulosalueen kustannukset

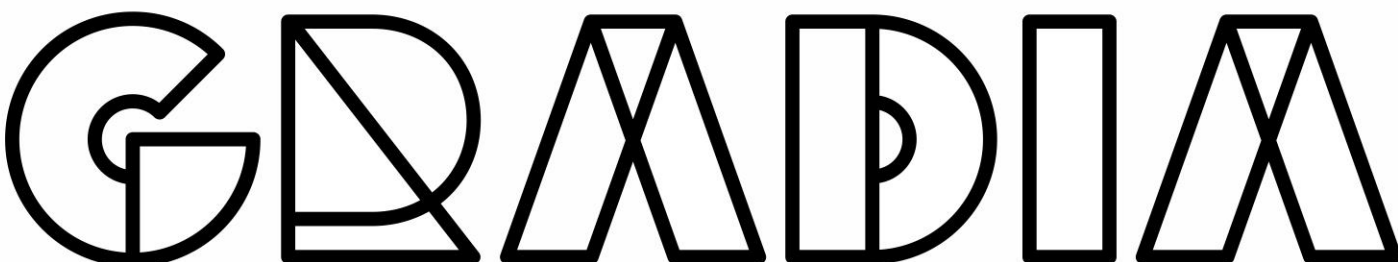
Hallinnon- ja kehittämisen tulosalueen kustannusten kohdistamisen periaatteet käsitellään kuntayhtymän johtoryhmässä elokuussa.

Hallinto- ja kehittämispalveluiden kuntayhtymän sisäinen hinnoittelu- ja laskentamalli perustuu kustannusajureihin. Kustannusajureina toimivat kustannuspaikkakohtaisesti henkilöstön ja ostolaskujen määrät, majoitusvuodet sekä opinto-oikeuksien määrä (ammatillinen koulutus) sekä opiskelijoiden laskentapäivien keskiarvot (lukiokoulutus).

Pohjaesityksenä johtoryhmälle on, että kustannusten kohdistamisen periaatteisiin ei tehdä merkittäviä muutoksia kuluvan vuoden talousarvioon nähden. Nykyinen kohdennusmalli on ollut käytössä pienin muutoksin vuodesta 2023 alkaen.

TA2026-ohje:

Hallinto ja kehittäminen-tulosalueen alustavat palveluveloitukset ilmoitetaan 2.9.2025. Lopulliset tiedot tallennetaan PowerApps-järjestelmään keskitetysti talouspalveluiden toimesta 12.9.2025 mennessä.

7. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestäminen

Gradian sisäisen valvonnan, riskienhallinnan sekä sisäisen tarkastuksen perusteet on hyväksytty kuntayhtymän valtuustossa 19.12.2024. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kuntayhtymän ja kuntayhtymäkonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistumaan organisaation tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan laillisuudesta. Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on siten kiinteä osa kuntayhtymän johtamista, strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, poikkeamiin reagoimista sekä seurantaa ja arviointia.

Kuntayhtymässä tehdään riskienhallintaa kahdessa päämuodossa: strategista riskienhallintaa ja sekä arjen työn riskien ja vaarojen arviointia. Strateginen riskienhallinnan prosessi noudattaa kuntayhtymän talouden suunnittelu- ja raportointisykliä. Tulosalueet tunnistavat ja kuvaavat toimintaan liittyvät riskit talousarvioprosessin aikana ja arvioivat riskien merkitystä, niiden toteutumisen todennäköisyyttä sekä päivittävät suunnitelmat merkittävien riskien hallitsemiseksi.

Tulosalueiden riskien arviointi ja kirjaaminen tapahtuu riskienhallintaohjelma Granitessa. Tulosalueet kartoittavat johtoryhmätyöskentelynä tulosalueeseen kohdistuvat eri riskiluokkien riskit ja luokittelevat riskit todennäköisyyden ja toteutumisen seurauksien vaikutusten suhteen. Riskit luokitellaan neljään kategoriaan:

- strategiset riskit
- operatiiviset riskit
- talouden riskit
- vahinkoriskit

Talousarviokirjaan nostetaan tulosalueittain 3 toiminnan, talouden ja strategian toteutumisen kannalta kriittisintä riskiä hallintakeinoineen sekä vuodelle 2026 suunnitellut riskienhallintatoimenpiteet. Selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta raportoidaan tilivuoden aikana kuntayhtymän hallitukselle osavuosisraportin ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Kuntayhtymätasoinen kokonaisvaltainen riskianalyysi tulee toteuttaa johtoryhmätyöskentelynä vähintään strategiakaussittain. Kuntayhtymän johtoryhmä toteutti kokonaisvaltaisen riskienarvioinnin tammikuussa 2024, jonka tulosten perusteella kuntayhtymän johtoryhmä tekee kuntayhtymätasoisien riskien arvioinnin tulevaa talousarviokautta varten.

Tulosalueiden riskikartoitustyössä ja kirjaamisessa avustavat tarvittaessa Erkki Mäntymaa ja Piia Rissanen.

Riskianalyysit tallennetaan Graniteen: <https://lahitapiola.ersm.fi/>

TA2026-ohje: Tulosalueiden johtoryhmät työstävät syksyn aikana tulosaluekohtaisen kokonaisvaltaisen riskianalyysin. Kirjaukset tehdään Granite-riskienhallintajärjestelmään 24.10 mennessä. Talousarviokirjaan nostetaan tulosalueittain 3 toiminnan ja talouden toteutumisen kannalta kriittisintä riskiä ja niiden hallintakeinot sekä vuodelle 2026 suunnitellut (aika- ja vastuutetut) riskienhallintatoimenpiteet. Riskiarvioinnin pohjana voi hyödyntää vuoden 2025 riskiarviota.

4

Esitys Gradian hallitukselle 27.11.2025, Gradian työelämävaltuuskunnan kokoonpano 2026-2029

Työnantajien edustajat

Jäsen				Varajäsen		
Organisaatio	Etunimi	Sukunimi	Nimike	Etunimi	Sukunimi	Nimike
AK Studio	Sirke	Osmala	Omistajayrittäjä /Henkilöstöjohtaja	Marjaana	Tuovinen	Vastuukouluttaja
Alva Sähköverkko	Sakari	Kauppinen	Käyttöpäällikkö			
Corsair	Timo	Liimatainen	Business development director			
ESP Suomi	Juha	Haimakainen	Aluejohtaja			
Esperi Care	Johanna	Wiik-Anttila	Aluepäällikkö			
Harvia	Tuomo	Kakkonen	Tuotantojohtaja			
Himoslomat	Hannu	Haljala	Toimitusjohtaja			
Jyväskylän autotarvike	Timo	Mikkonen	Jälkimarkkinointipäällikkö			
Jyväskylän kaupunki, varhaiskasvatus	Leena	Sankilampi	Varhaiskasvatuksen palvelujohtaja			
Keskimaa	Kaisamaria	Thusberg	Henkilöstöjohtaja			
Keski-Suomen hyvinvointialue	Carita	Lepikonmäki	Henkilöstön kehittämisspäällikkö	Essi	Rantala	Osaamisen kehittämisen asiantuntija
Kuljetusliike Taipale	Hanna	Vainio	Henkilöstöpäällikkö			
Luotea	Outi	Laukkanen	Asiakasryhmän päällikkö			
Mehiläinen	Terhi	Kallio	Yksikönjohtaja	Mari	Ylönen	Yksikönjohtaja
Metsä Group	Lasse	Brandt	Henkilöstöpäällikkö			
Metsä-Multia	Aki	Laaja	Toimitusjohtaja			
Norlandia Päiväkodit	Mira	Nieminen	Päiväkodin johtaja	Henna	Mannermaa	Päiväkodin johtaja
Semma	Sirpa	Vilppunen	Operatiivinen asiantuntija	Jarmo	Sallinen	Toimitusjohtaja
Toyota Gazoo Racing - WRT	Mökkönen	Ronja	HR manager	Alisa	Savolainen	HR coordinator
UPM	Jari	Nyström	Koulutuspäällikkö			
Valmet	Ari	Junnila	Senior Manager Development			
Yöpuu-Yhtiö	Katriina	Pilppula	Yrittäjä			

Pysyvät asiantuntijajäsenet

Jäsen				Varajäsen		
Keski-Suomen Kauppakamari	Ari	Hiltunen	Toimitusjohtaja	Pia	Naukkarinen	Palvelupäällikkö
Keski-Suomen Yrittäjät	Pasi	Pohjoismäki	Hallituksen jäsen			

Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti Gradia Sign-järjestelmällä
This document has been electronically signed using Gradia Sign

Päiväys / Date: 28.11.2025 12:10:34 (UTC +0200)

Sonja Julkunen

Organisaation varmentama (Gradia-käyttäjätunnus) (eIDAS-tunnistamisen varmuustaso: korotettu)
Certified by organization (Gradia user account) (eIDAS level of assurance: substantial)
Certified by organization

Päiväys / Date: 28.11.2025 12:22:02 (UTC +0200)

Kati-Erika Timperi

Kaksiosainen henkilötunnistus (sähköposti- ja puhelintunnistus) (eIDAS-tunnistamisen varmuustaso: korotettu)
Two-factor person identification (email and SMS identification) (eIDAS level of assurance: substantial)
*SMS PIN [+358***92]*

Päiväys / Date: 30.11.2025 17:26:05 (UTC +0200)

Pentti Mäkinen

Kaksiosainen henkilötunnistus (sähköposti- ja puhelintunnistus) (eIDAS-tunnistamisen varmuustaso: korotettu)
Two-factor person identification (email and SMS identification) (eIDAS level of assurance: substantial)
*SMS PIN [+358***13]*

Päiväys / Date: 01.12.2025 15:06:03 (UTC +0200)

Raija Nieminen

Kaksiosainen henkilötunnistus (sähköposti- ja puhelintunnistus) (eIDAS-tunnistamisen varmuustaso: korotettu)
Two-factor person identification (email and SMS identification) (eIDAS level of assurance: substantial)
*SMS PIN [+358***95]*